

Les Nacions Unides i els DRETS HUMANS

1948 – 2008
60è Aniversari de
la Declaració Universal
de Drets Humans

Associació per a les Nacions Unides a Espanya

Publicat per l'Associació per a les Nacions Unides a Espanya
Fontanella, 14, 1r 1a. 08010 Barcelona
Tels. 93 301 39 90 - 93 301 31 98 • Fax: 93 317 57 68
www.anue.org
info@anue.org

© Associació per a les Nacions Unides a Espanya, 2007
2ª edició revisada i ampliada

Direcció:

Xavier Pons Rafols, catedràtic de Dret Internacional Públic de la Universitat de Barcelona,
Vicepresident d'ANUE

Coordinació:

Àngels Mataró i Xavier Guerrero

Disseny i maquetació:

Meritxell Peiró

Impressió: Masanas Gràfiques, Moles 31 Barcelona

ISBN: 978-84-923451-3-6

Dipòsit legal: B-54373-2007

Nota:

Els idiomes en que han estat autenticats els Convenis i els altres instruments internacionals que s'anexen són, en general, l'anglès, el francès, el castellà, el xinès, el rús i l'àrab. Per a la seva versió catalana s'han utilitzat preferentment les versions castellana i anglesa. La versió definitiva al català ha estat contrastada, en el seu cas, amb d'altres versions existents.

Les Nacions Unides i els Drets Humans

Selecció de textos i nota introductòria a càrrec de Xavier Pons Rafols

ÍNDEX

Presentació a càrrec del Regidor de Drets Civils.	7
Pròleg a càrrec de la Presidenta de l'Associació per a les Nacions Unides a Espanya . . .	9

Nota introductòria a les Nacions Unides i els Drets Humans

I. Introducció	13
II. Els Drets Humans a la Carta de les Nacions Unides	14
III. La Carta Internacional dels Drets Humans.	16
1. La Declaració Universal de Drets Humans	16
2. Els Pactes Internacionals de Drets Econòmics, Socials i Culturals i de Drets Civils i Polítics	19
IV. El desenvolupament normatiu mitjançant convencions específiques sobre drets humans	22
V. Els mecanismes internacionals de protecció dels drets humans.	28
1. Mecanismes previstos en els convenis internacionals	28
2. Mecanismes extraconvencionals establerts per les Nacions Unides	30
VI. Consideracions finals	34

Textos

I. Carta Internacional dels Drets Humans

- 1. Declaració Universal de Drets Humans,**
Resolució 217 A (III), de l'Assemblea General, de 10 de desembre de 1948 41
- 2. Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals,**
Resolució 2200 A (XXI), de l'Assemblea General, de 16 de desembre de 1966 . . 47
- 3. Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics,**
Resolució 2200 A (XXI), de l'Assemblea General, de 16 de desembre de 1966 . . 57
- 4. Protocol Facultatiu del Pacte Internacional dels Drets Civils i Polítics,**
Resolució 2200 A (XXI), de l'Assemblea General, de 16 de desembre de 1966 . . 75
- 5. Segon Protocol Facultatiu del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics
destinat a abolir la pena de mort,**
Resolució 44/128, de l'Assemblea General, de 15 de desembre de 1989 79

II. Convencions Internacionals específiques

- 1. Convenció per a la Prevenció i la Sanció del Delicte de Genocidi,**
Resolució 260 A (III), de l'Assemblea General, de 9 de desembre de 1948 85

2.	Convenció sobre l'Estatut dels Refugiats , de 14 de desembre de 1950 i	89
	Protocol sobre l'Estatut dels Refugiats , de 16 de desembre de 1966.	105
3.	Convenció Internacional sobre l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació Racial , Resolució 2106 A (XX), de l'Assemblea General, de 21 de desembre de 1965.	109
4.	Convenció sobre l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació contra la Dona , Resolució 34/180, de l'Assemblea General, de 18 de desembre de 1979.	121
5.	Protocol Facultatiu de la Convenció sobre l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació contra la Dona , Resolució 54/4, de l'Assemblea General, de 6 d'octubre de 1999.	133
6.	Convenció contra la Tortura i Altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants , Resolució 39/46, de l'Assemblea General, de 10 de desembre de 1984.	139
7.	Protocol Facultatiu de la Convenció contra la Tortura i Altres Tractes o Penes Cruels, Inhumanes o Degradants , Resolució 57/199, de l'Assemblea General, de 18 de desembre de 2002.	153
8.	Convenció sobre els Drets de l'Infant , Resolució 44/25, de l'Assemblea General, de 20 de novembre de 1989.	165
9.	Protocol Facultatiu de la Convenció sobre els Drets de l'Infant relatiu a la participació d'infants en els conflictes armats , Resolució 54/263, de l'Assemblea General, de 25 de maig de 2000.	183
10.	Protocol Facultatiu de la Convenció sobre els Drets de l'Infant relatiu a la venda d'infants, la prostitució infantil i a la utilització d'infants en la pornografia , Resolució 54/263, de l'Assemblea General, de 25 de maig de 2000.	189
11.	Convenció Internacional sobre la protecció dels drets de tots els treballadors migratoris i dels seus familiars , Resolució 45/158, de l'Assemblea General, de 18 de desembre de 1990.	197
12.	Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat , Resolució 61/106, de l'Assemblea General, de 13 de desembre de 2006.	231
13.	Protocol Facultatiu de la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat , Resolució 61/106, de l'Assemblea General, de 13 de desembre de 2006.	257
14.	Convenció Internacional per a la Protecció de totes les Persones contra les Desaparicions Forçades , Resolució 61/177, de l'Assemblea General, de 20 de desembre de 2006.	261

III. Conferències Internacionals sobre Drets Humans

1.	Proclamació de Teheran , proclamada per la Conferència Internacional de Drets Humans a Teheran el 13 de maig de 1968.	281
----	--	-----

2. **Declaració i Programa d'Acció de Viena**, aprovats per la Conferència Mundial de Drets Humans a Viena el 25 de juny de 1993 285

IV. Mecanismes extraconvencional de promoció i protecció dels drets humans

1. Resolució 9 (II) del Consell Econòmic i Social de 21 de juny de 1946, per la qual s'estableix la Comissió de Drets Humans 315
2. Resolució 728 F (XXVIII) del Consell Econòmic i Social de 30 de juliol de 1959, per la qual s'assignen determinades funcions a la Comissió de Drets Humans respecte de les comunicacions sobre els drets humans . . . 319
3. Resolució 1235 (XLII) del Consell Econòmic i Social de 6 de juny de 1967 per la qual s'autoritza a la Comissió de Drets Humans i a la Subcomissió de Prevenció de Discriminacions i Protecció a les Minories a examinar la informació pertinent sobre violacions notòries dels drets humans i les llibertats fonamentals 321
4. Resolució 1503 (XLVIII) del Consell Econòmic i Social de 27 de maig de 1970 segons la qual s'estableixen els procediments per a l'examen per la Comissió de Drets Humans i la Subcomissió de Prevenció de Discriminacions i Protecció a les Minories, en sessions privades, de les comunicacions relatives a les violacions dels drets humans i les llibertats fonamentals 323
5. Resolució 48/134, de l'Assemblea General, de 20 de desembre de 1993, aprovant els principis relatius a les institucions nacionals de drets humans (Principis de París) 327
6. Resolució 48/141, de l'Assemblea General, de 20 de desembre de 1993, per la qual es crea l'Alt Comissionat de les Nacions Unides pels Drets Humans 333
7. Resolució 53/144, de l'Assemblea General, de 9 de desembre de 1998, aprovant la Declaració sobre el dret i el deure dels individus, els grups i les institucions de promoure i protegir els drets humans i les llibertats fonamentals universalment reconegudes 337
8. Resolució 2000/3, del Consell Econòmic i Social, de 16 de juny de 2000, sobre el Procediment per a la tramitació de les comunicacions relatives als drets humans 345
9. Resolució 60/251, de l'Assemblea General, de 15 de març de 2006, establint el Consell de Drets Humans 349

V. Instruments Internacionals

- Estat de ratificacions a setembre del 2007 355

PRESENTACIÓ

Apunt de celebrar el 60è aniversari de la Promulgació de la Declaració Universal dels Drets Humans, i quan el Parlament de Catalunya acaba d'aprovar la Llei del Memorial Democràtic –el dret a la memòria és fonamental per la salut democràtica i mental de totes les persones, col·lectius i pobles– ens plau tenir a les mans la segona edició de “Les Nacions Unides i els Drets Humans”, recopilació dels principals textos internacionals sobre l'actuació de les Nacions Unides amb l'aprofundiment, el coneixement i la difusió dels instruments jurídics internacionals.

La Regidoria de Drets Civils de l'Ajuntament de Barcelona té la responsabilitat de vetllar perquè els drets humans i cívics es respectin a la ciutat i perquè tots els ciutadans i ciutadanes visquin i sentin el dret a la ciutat com part fonamental de la seva vida i del seu benestar, entenent la ciutat com l'espai col·lectiu que pertany a tots els habitants, i on tenen dret a trobar les condicions per a la seva realització humana, social, política i ecològica

No hem d'oblidar que la nostra ciutat ha estat la promotora de la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la ciutat i forma part de la Xarxa de ciutats pels Drets Humans basada en el compromís dels governs locals de ser agents impulsors dels valors de la Declaració Universal dels Drets Humans, al assumir la seva responsabilitat en la promoció, defensa i garantia dels drets fonamentals.

Felicitem i agraïm a tot l'equip de l'Associació per a les Nacions Unides a Espanya la seva tasca de recopilació, traducció i revisió del present llibre i ens emplacem a commemorar aquest 60 aniversari com a forma d'estendre la cultura de la pau i els drets humans a la ciutat.

Joaquim Mestre

Regidor de Drets Civils
Ajuntament de Barcelona

PRÒLEG

Des de la seva creació, ara fa quaranta-cinc anys, l'Associació per a les Nacions Unides té com a objectiu fonamental el de divulgar els propòsits i principis de les Nacions Unides i les seves activitats, al mateix temps que el de proclamar, difondre i defensar els drets humans i les llibertats fonamentals. Des de llavors, les Nacions Unides encarnen, per a nosaltres –i malgrat algunes de les seves debilitats, que reflecteixen la realitat internacional– una triple dimensió: la de la intensa vinculació de les Nacions Unides amb els drets humans, de tal manera que no s'entenen uns sense l'actuació de l'altre; la del referent democràtic, que ens va portar a la creació de l'Associació en plena dictadura franquista; i la del compromís amb el multilateralisme i la cooperació internacional.

Aquesta continuïtat en la nostra actuació ens ha portat a promoure la segona edició d'aquesta recopilació en llengua catalana dels principals textos internacionals sobre l'actuació de les Nacions Unides en matèria de drets humans que va veure la llum, per primer cop, l'any 1997, en l'etapa preparatòria del cinquantè aniversari de la Declaració Universal de Drets Humans. Com deiem llavors, amb això continuem una tasca iniciada els anys seixanta quan l'Associació va assumir, en moments difícils, la divulgació en la nostra llengua de la Declaració Universal de Drets Humans i, més endavant, dels Pactes internacionals de Drets Civils i Polítics i de Drets Econòmics, Socials i Culturals.

Tanmateix, aquesta publicació és d'un més gran abast, molt més completa i sistemàtica, i s'acompanya d'una Nota introductòria que, en llenguatge senzill i assequible, explica el context jurídic i institucional dels textos, així com els principals elements del seu contingut. En aquesta segona edició hem procedit a la revisió i actualització, tant de la Nota introductòria, com dels textos i instruments jurídic que s'han traduït, incorporant els darrers avenços en l'àmbit de les Nacions Unides en matèria de drets humans. Tots aquests elements fan d'aquesta recopilació una obra única en les seves característiques i en la llengua de publicació.

Com fa deu anys, no hauria estat possible dur a terme aquesta iniciativa sense la col·laboració i suport de l'Ajuntament de Barcelona. Vull agrair de nou el seu compromís institucional amb els drets humans i amb institucions com la nostra. Igualment, vull agrair la tasca de recopilació, traducció i revisió duta a terme per Àngels Mataró, Adriana Quintero i Xavier Guerrero, així com, de manera especial, la tasca de Xavier Pons Rafols, catedràtic de Dret Internacional Públic de la Universitat de Barcelona i Vicepresident de la nostra Associació, que s'ha responsabilitzat de la Nota introductòria i de la selecció de textos.

Des de l'Associació per a les Nacions Unides entenem també aquesta publicació com una fita important per commemorar properament el seixantè aniversari de la Declaració Universal de Drets Humans. Permetin-me acabar indicant que, fidels al nostre compromís, continuarem treballant en la divulgació i promoció dels drets humans. Aquesta publicació n'és una nova demostració, que esperem que resulti útil per a tots aquells que, des de la llengua que compartim, estan interessats en la promoció i protecció dels drets humans i les llibertats fonamentals.

Marina Bru Puron

Presidenta de l'Associació
per a les Nacions Unides a Espanya

Nota introductòria

I. Introducció

En els últims cinquanta anys, les Nacions Unides i la Carta de les Nacions Unides per la qual es va crear l'Organització han constituït el marc jurídic i institucional de la societat internacional contemporània. La seva significació i abast es posen encara més de relleu si tenim en compte les importants transformacions que ha experimentat la societat internacional i que han precisat de la necessària adequació de l'Organització universal. Aquesta progressiva i constant adaptació a les noves necessitats i desafiaments de la societat internacional es reflecteix clarament en l'actuació de les Nacions Unides en l'esfera de l'estímul, promoció i protecció dels drets humans, tant en el pla normatiu com en el pla operacional.

En aquest sentit, es pot afirmar, sens dubte, que la Carta de les Nacions Unides i l'Organització creada per la Carta constitueixen l'expressió més clara de l'actuació en pro de la internacionalització dels drets humans i de la progressiva humanització de la societat internacional i del Dret Internacional.

Societat internacional que, si bé més humanitzada, és avui més heterogènia que mai. I aquesta heterogeneïtat, política, jurídica, cultural, social i econòmica, pot comportar també l'existència de diferents concepcions sobre els drets humans. Ara bé, l'actuació normativa de les Nacions Unides, que per la seva composició expressen clarament la idea de la universalitat, ha configurat un patrimoni comú on els drets humans es caracteritzen per les notes de "universalitat, indivisibilitat i interdependència"; de tal manera que la comunitat internacional ha de tractar els drets humans de forma global i de manera justa i equitativa, igualitàriament i donant a tots el mateix pes. Així es va afirmar clarament en la Declaració i Programa d'acció de Viena adoptats en la Conferència Mundial de Drets Humans de 1993 i en el Document Final de la Cimera Mundial que va reunir, l'any 2005, els Caps d'Estat i de Govern dels Estats membres de les Nacions Unides.

En aquesta perspectiva, en la Declaració de Viena i en la Cimera Mundial 2005 s'ha reafirmat també clarament la inqüestionable universalitat dels drets humans i l'obligació de tot Estat de promoure i protegir els drets humans i llibertats fonamentals de tothom. Sense que això sigui obstacle per tenir en compte la importància de les particularitats nacionals i regionals, així com els diversos patrimonis històrics, culturals i religiosos que, en tot cas, configuren el context en el qual s'han d'establir, integrar, promoure i protegir els drets humans.

En definitiva, aquesta consciència d'universalitat dels drets humans ha estat fruit de l'activitat de les Nacions Unides. Activitat que, en gran part, ha tingut un component essencial de desenvolupament normatiu, és a dir, d'establiment de normes jurídiques internacionals sobre els drets humans i la seva protecció; però que també ha tingut una vessant més operacional, amb l'establiment d'un complex sistema de protecció internacional dels drets humans que s'ha de consolidar, racionalitzar i millorar-ne l'efectivitat. La darrera etapa d'aquesta acció ha estat la creació l'any 2006 del Consell de Drets Humans, en substitució de l'anterior Comissió de Drets Humans.

Tota aquesta actuació de les Nacions Unides i dels seus Estats membres ha acabat comportant que, encara que la societat internacional segueixi sent profundament interestatal i el Dret Internacional segueixi tenint com a principi fonamental la sobirania estatal, els drets humans i, en essència, el principi fonamental de la "dignitat humana" s'estiguin configurant, tal com afirmen els experts més qualificats, com un principi constitucional de l'ordre internacional contemporani.

II. Els Drets Humans a la Carta de les Nacions Unides

La Carta de les Nacions Unides és el primer instrument jurídic internacional els objectius del qual es basen expressament en la promoció i el respecte universal dels drets humans. Sense contenir un catàleg de drets humans i llibertats fonamentals, és a dir, referint-s'hi en abstracte, la Carta proclama la noció jurídica de la dignitat i del valor intrínsec de tot ésser humà. Així, en el propi Preàmbul de la Carta, s'assenyala clarament la decisió de "Nosaltres, els pobles de les Nacions Unides" a, entre altres proclamacions, "refermar la fe en els drets fonamentals de l'home, en la dignitat i en el valor de la persona humana, en la igualtat de drets dels homes i les dones". El Preàmbul, que constitueix la justificació i el fonament de la creació de l'Organització universal, reflecteix clarament com, després de la segona guerra mundial, s'inicia de manera irreversible aquest procés de progressiva humanització de la societat internacional i, conseqüentment, del Dret Internacional contemporani.

Més concretament, l'article 1 estableix, en el seu apartat 3, que un dels propòsits de les Nacions Unides és el de promoure i encoratjar "el respecte dels drets humans i de les llibertats fonamentals per a tothom, sense distinció de raça, sexe, llengua o religió". Aquest objectiu concret, com el de desenvolupar entre les nacions relacions d'amistat o el de realitzar la cooperació internacional en la solució de problemes internacionals de caràcter econòmic, social, cultural o humanitari, es configuren com a connexos i interdependents amb el propòsit principal de l'Organització, que és el del manteniment de la pau i la seguretat internacionals. Per dir-ho d'alguna manera, l'assoliment de tots aquests objectius es basa també en el respecte dels drets humans i les llibertats fonamentals.

Així ho han reafirmat de nou els Caps d'Estat i de Govern quan, en el Document final de la Cimera Mundial, celebrada l'any 2005, van afirmar que "la pau i la seguretat, el desenvolupament i els drets humans són els pilars del sistema de les Nacions Unides i les bases de la seguretat i el benestar col·lectius"; reconeixent també que "el desenvolupament, la pau i la seguretat i els drets humans estan vinculats entre si i es reforcen uns als altres".

L'article 55.c de la Carta precisa encara més l'objectiu de les Nacions Unides de promoure "el respecte universal i l'observança dels drets humans i de les llibertats fonamentals de tothom, sense distinció de raça, sexe, llengua o religió". I aquesta actuació de promoció ha de servir, com diu l'esmentat article, per "crear les condicions d'estabilitat i benestar necessàries per a les relacions pacífiques i amistoses entre les nacions". Es revela clarament que el respecte i observança dels drets humans constitueixen també factors d'estabilització que contribueixen al manteniment de la pau i la seguretat internacionals.

Però aquests compromisos no sols són de l'Organització: l'article 56 de la Carta estableix que tots els Estats membres de les Nacions Unides "es comprometen a actuar, conjunta o separatament, en cooperació amb l'Organització per a la realització dels propòsits enumerats a l'article 55". En altres paraules, dels articles 55 i 56 de la Carta resulta bastant clar que estem davant d'obligacions jurídiques en relació a la promoció del respecte dels drets humans que s'imposen a l'Organització i també als seus Estats membres.

I aquestes obligacions jurídiques no resulten contradites per la disposició de l'article 2.7 de la Carta que impedeix a les Nacions Unides "intervenir en assumptes que són essencialment de la jurisdicció interna de qualsevol Estat". Perquè, a partir de la Carta i de la pràctica internacional, podem afirmar clarament que els drets humans han deixat de ser

un assumpte de la jurisdicció interna dels Estats. En altres paraules, que el tracte que un Estat atorga als seus nacionals, i als estrangers en el seu territori, no és una qüestió de jurisdicció domèstica; és una qüestió de rellevància internacional i regulada internacionalment.

Hem de reconèixer però, que, si bé el límit de l'article 2.7 de la Carta no afecta als drets humans, la sobirania estatal segueix sent el principi constituent del Dret Internacional i que, per tant, l'actuació de les Nacions Unides i dels seus òrgans –com ara l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans– s'ha de regir pel respecte a la sobirania, la integritat territorial i la jurisdicció interna dels Estats. Com es diu en la resolució d'establiment del Consell de Drets Humans, la promoció i protecció dels drets humans ha de basar-se en “els principis de la cooperació i el diàleg genuí” entre els Estats i obeir al propòsit d'enfortir la capacitat dels Estats membres per complir les seves obligacions en matèria de drets humans en benefici de tota la humanitat. El que vull dir és que ha de quedar clar, de ben antuvi, que la garantia –la tutela jurídica i processal– dels drets humans i les llibertats fonamentals correspon inicialment als ordenaments interns dels Estats.

D'altra banda, els articles 13.1.b i 62.2 de la Carta assignen competències a l'Assemblea General i al Consell Econòmic i Social en ordre a la promoció dels drets humans, facultant-los per iniciar estudis i formular recomanacions respecte a la promoció del respecte i l'observança dels drets humans. En definitiva, els mètodes d'actuació principals que preveu la Carta són els “d'estudi”, “examen” i “recomanació”. Però, com veurem, aquests mètodes han demostrat, en la practica, una virtualitat que va molt més enllà del que aparentment representen.

En aquest sentit, per exemple, les “recomanacions” emanades de l'Assemblea General, l'òrgan plenari on estan representats tots els Estats membres, ni que no siguin textos jurídica-ment obligatoris, són una eina fonamental sota una doble perspectiva: d'una banda, perquè en adoptar determinades Declaracions, s'estan formulant uns principis generals, unes pautes de conducta que poden ajudar a cristal·litzar el consens de la comunitat internacional; d'altra banda, perquè recomanant als Estats la ratificació dels nombrosos convenis sobre drets humans, que han estat adoptats en el propi marc de les Nacions Unides, s'està avançant cap a la seva acceptació universal.

Altres disposicions de la Carta que es refereixen als drets humans són, per exemple, l'article 68 que faculta el Consell Econòmic i Social per establir, entre altres, una comissió per al progrés dels drets humans. Aquesta disposició va ser, òbviament, l'habilitació constitucional per a l'establiment de la Comissió de Drets Humans, òrgan subsidiari del Consell Econòmic i Social i que fins l'any 2006 va concentrar l'activitat de l'Organització en la matèria. Des de llavors, i com a continuació del que es va acordar en la Cimera Mundial de 2005, l'òrgan cabdal en aquesta esfera és el Consell de Drets Humans que, a més, ha passat a configurar-se com un òrgan subsidiari de l'Assemblea General, cosa que, almenys, constitueix un enfortiment de l'òrgan en termes polítics.

Finalment, l'article 76 de la Carta, en relació als territoris sota el règim de tutela, i l'article 73 en relació als territoris no autònoms contenen algunes referències als drets humans –més clares en el primer cas– que han contribuït al desenvolupament d'aquests territoris i, fonamentalment, al progrés i consagració del principi de la lliure determinació dels pobles.

En síntesi, la contribució de les Nacions Unides al desenvolupament progressiu dels drets humans té les tres dimensions fonamentals previstes en la pròpia Carta: d'una banda, el desen-

volupament normatiu; d'altra banda, la promoció del respecte universal dels drets humans; i, per últim, el garantir la seva observança o efectivitat.

Pel que fa al primer d'aquests tres eixos, la Carta, al no definir amb precisió jurídica quins són els drets humans als quals es refereix en abstracte, ha precisat d'un desenvolupament normatiu que ha anat delimitant i fixant l'abast i contingut dels drets humans i llibertats fonamentals. Aquest desenvolupament normatiu s'ha concretat en els textos de caràcter general que configuren el que anomenem la Carta Internacional dels Drets Humans i en l'adopció de nombroses Convencions internacionals de caràcter específic.

En segon lloc, les activitats de promoció del respecte universal tenen tant un component normatiu com un component operacional, en la pròpia activitat duta a terme, en diferents esferes, per l'Organització. En aquest sentit, per exemple, la difusió i sensibilització en l'opinió pública i la reafirmació dels compromisos dels Estats ha tingut dues fites importants amb les dues Conferències internacionals sobre drets humans auspiciades per les Nacions Unides: la de Teheran el 1968 i, en un context històric ben diferent i amb profunds canvis en l'escenari polític internacional, la de Viena, celebrada el 1993, i que va aprovar la Declaració i Programa d'Acció de Viena al qual ja ens hem referit.

Finalment, l'eix de promoure l'observança i efectivitat del respecte als drets humans es concreta en els diversos mecanismes de garantia i de protecció, tant en els previstos convencionalment, com en els que ha anat establint la pròpia Organització de les Nacions Unides.

III. La Carta Internacional dels Drets Humans

De manera general i ja des del moment en que es planteja l'elaboració d'una Declaració de Drets Humans, aquest text i els instruments jurídics obligatoris de caràcter general que el desenvoluparan són coneguts com la "Carta Internacional dels Drets Humans". Formen part d'aquest conjunt, la Declaració Universal de Drets Humans, els Pactes Internacionals de Drets Econòmics, Socials i Culturals i de Drets Civils i Polítics i els dos Protocols Facultatius al Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics.

1. La Declaració Universal de Drets Humans

Tenint present les pertinents disposicions de la Carta de les Nacions Unides i a falta d'un catàleg de drets humans, no és gens estrany que, en el seu primer període de sessions, tant l'Assemblea General com el Consell Econòmic i Social examinessin la possibilitat de formular una carta internacional dels drets humans. Com que el Consell Econòmic i Social havia creat a començaments de 1946, i per al progrés dels drets humans, la Comissió de Drets Humans a la qual fa una menció específica –com acabem d'indicar– l'article 68 de la Carta, va correspondre a aquesta Comissió l'elaboració del futur text.

En els primers debats al si de la Comissió de Drets Humans es formularen dues possibles opcions: o bé l'adopció d'una declaració que enunciés principis i normes generals, o bé un tractat que definís drets concrets i determinés les limitacions i restriccions al seu exercici. Raons de temps acabaren per impulsar i portar endavant només el projecte de Declaració com a element inicial del que hauria de ser la futura Carta Internacional dels Drets Humans i que

s'hauria de completar mitjançant un tractat contenint obligacions jurídiques vinculants per als Estats i mecanismes de garantia de la seva aplicació. En altres paraules, es va concretar un disseny inicial en tres elements o etapes de les quals la primera seria la Declaració Universal de Drets Humans, la segona els Pactes i la tercera els mecanismes de garantia.

Finalment, el 10 de desembre de 1948, l'Assemblea General, reunida a París, va aprovar la resolució 217 A (III) proclamant la Declaració Universal de Drets Humans. La Declaració va rebre un ampli suport, ja que fou aprovada per 48 vots dels 58 Estats membres en aquell moment de les Nacions Unides, sens cap vot en contra i amb vuit abstencions (d'Aràbia Saudí, Bielorrússia, Txecoslovàquia, Polònia, Ucraïna, Unió Sudafricana, Unió Soviètica i Iugoslàvia), ja que dues delegacions (Hondures i el Iemen) no participaren en la votació.

La Declaració expressa, d'una banda, una noció comuna i universal –una “concepció comuna” com diu el Preàmbul de la pròpia Declaració– dels drets i llibertats fonamentals inherents als éssers humans i que es basen en el reconeixement de la dignitat de la persona humana sense cap mena de distinció; és a dir, que, per la seva pròpia naturalesa, els drets humans es configuren com a universals. D'altra banda, la Declaració es convertirà en el punt de partida i en la referència filosòfica per a l'adopció d'ulteriors mesures destinades al reconeixement i aplicació efectiva dels drets i llibertats fonamentals.

Ara bé, la Declaració, al ser aprovada mitjançant una resolució de l'Assemblea General de les Nacions Unides, no tindria, en principi, valor jurídic obligatori. Malgrat això, és indubtable que, pel que constitueix de reflex d'uns determinats valors, d'expressió de la consciència jurídica de la humanitat, la Declaració, més enllà del seu caràcter programàtic, ha tingut un impacte fonamental –moral, polític i també jurídic– en el desenvolupament normatiu i garantista dels drets humans, tant a nivell nacional com internacional, i en el desenvolupament del Dret Internacional consuetudinari en l'esfera dels drets humans.

La Declaració consta d'un Preàmbul i de trenta articles que recullen diferents drets humans, alguns dels quals –no tots– formen part del que podem anomenar “nucli dur” de drets fonamentals. És a dir, d'aquells que representen una consciència comuna quant a la seva importància en relació a la integritat i dignitat dels éssers humans, tal com s'hagi vingut acceptant per part dels Estats.

El Preàmbul de la Declaració parteix de la consideració que el respecte de la dignitat inherent a tots els membres de la família humana i als drets iguals i inalienables de cadascú constitueix el fonament de la llibertat, de la justícia i de la pau del món. En altres paraules, que els drets humans fonamentals tenen la seva arrel en la dignitat i el valor de la persona humana i que la seva efectivitat i garantia constitueix una connexió amb la justícia, la llibertat i la pau, i, per tant, amb les grans aspiracions universals que representen les Nacions Unides.

A aquest punt de partida, el Preàmbul de la Declaració n'afegeix un altre, cabdal també al meu entendre: el de la consideració essencial de que els drets humans han de “ser protegits per un règim de dret”, és a dir, en ordenaments jurídics on existeixin les garanties jurídiques i processals que permetin l'efectivitat dels drets humans proclamats en la Declaració. Això ha quedat clarament palès en el Document final de la Cimera Mundial 2005 quan es subratlla la necessitat “d'una adhesió universal a l'imperi de la llei” i s'indica que “la democràcia, el desenvolupament i el respecte de tots els drets humans i les llibertats fonamentals són interdependents i es reforcen mútuament”.

Com a tercera idea motriu, el Preàmbul associa, en concordància amb els propòsits de les Nacions Unides, el valor de la dignitat de la persona humana a la promoció del progrés social i l'elevació del nivell de vida "dintre d'un concepte més ampli de la llibertat". Expressió present també en el Preàmbul de la Carta de les Nacions Unides i que va emprar de nou el Secretari General Kofi Annan en un cabdal Informe presentat de cara a la Cimera Mundial 2005 i que va titular "Un concepte més ampli de la llibertat: desenvolupament, seguretat i drets humans per a tothom". En aquest Informe subratllava, en el mateix sentit que estem dient, que "el desenvolupament, la seguretat i els drets humans van de la mà" i que són tres dimensions que es reforcen mútuament.

Aquests tres eixos o idees motrius continguts en el Preàmbul constitueixen, al meu entendre, els eixos potencialment més dinàmics i que generen clarament, en el moment actual, un enfocament multidimensional, integrat i integrador, de l'actuació internacional, i de les Nacions Unides en particular, en pro dels drets humans.

Els dos primers articles de la Declaració completen, juntament amb el Preàmbul, els postulats o principis bàsics en què aquesta es fonamenta: la llibertat i igualtat de tots els éssers humans i la no discriminació per raó de "raça, color, sexe, llengua, religió, opinió política o de qualsevol altra índole, origen nacional o social, posició econòmica, naixement o qualsevol altra condició" (article 2).

A partir d'aquí, els altres drets enunciats en la Declaració es poden dividir, seguint un dels seus autors, en quatre pilars o grups. Un primer grup en el qual s'inclouen els drets i llibertats d'ordre personal (articles 3 a 11), des del dret a la vida, seguretat i dignitat de la persona, el dret a igual protecció davant la llei, les garanties contra l'esclavatge, la tortura, les detencions i les penes arbitràries, i el dret a recursos judicials efectius.

Un segon grup recull els drets de l'individu en les seves relacions amb els grups dels quals forma part (articles 12 a 17), des del dret a no ser objecte d'ingerències arbitràries en la seva vida privada o familiar, domicili o correspondència, atacs a l'honra o reputació, el dret a circular lliurement i sortir de qualsevol país i retornar al propi, el dret a buscar asil en cas de persecució, el dret a una nacionalitat, el dret a contraure matrimoni i fundar una família, i el dret a la propietat individual o col·lectiva.

El tercer grup vindria a estar format per les llibertats polítiques i els drets polítics fonamentals (articles 18 a 21), des del dret a la llibertat de consciència, de pensament i de creença, la llibertat d'expressió, la llibertat de reunió, la llibertat d'associació, el dret a participar en la vida política i en eleccions periòdiques i autèntiques, i el dret a l'accés, en condicions d'igualtat, a les funcions públiques.

Un quart grup es refereix als drets econòmics, socials i culturals que corresponen a "tota persona com a membre de la societat" i la satisfacció dels quals és indispensable "per a la seva dignitat i el lliure desenvolupament de la seva personalitat" (articles 22 a 27), des del dret al treball, a la seguretat social, a les llibertats sindicals, a l'educació, el lleure, la vida cultural i a la protecció de la creació artística.

Un dels últims articles de la Declaració (l'article 28) es refereix al dret de tota persona que s'estableixi un ordre social i internacional en el qual els drets i llibertats proclamats en la Declaració es facin plenament efectius. Entenc que aquest article 28 resulta especialment important ja que, si bé la majoria dels articles de la Declaració fan la proclamació d'uns drets i unes llibertats, el que es planteja aquí és la vessant de la seva efectivitat. És a dir, la dimensió de

que no és suficient en proclamar-los, que els drets humans s'han de poder realitzar i gaudir efectivament, i que els Estats han de garantir, interna i internacionalment, aquesta efectivitat; i, per tant, que han d'establir les condicions d'ordre social, econòmic, jurídic i polític que ho permetin.

L'article 29 recull el plantejament dels deures de tota persona respecte a la seva comunitat i afirma també que l'exercici dels drets i llibertats podrà ser sotmès a limitacions establertes per llei i amb l'única finalitat d'assegurar el reconeixement i el respecte dels drets i les llibertats dels altres i satisfer les justes exigències de la moral, de l'ordre públic i del benestar general en una societat democràtica. L'article 30 estableix, finalment, que cap disposició de la Declaració podrà ser interpretada en el sentit de conferir dret a cap Estat, grup o persona per emprendre i desenvolupar activitats o realitzar actes tendents a la supressió de qualsevol dels drets i llibertats proclamats en la Declaració.

Com es dedueix de la seva sola enunciació, l'exercici d'alguns d'aquests drets, especialment els relatius a la llibertat i als drets civils i polítics impliquen tant una acció d'abstenció per part dels Estats, per no obstaculitzar-ne l'exercici, com una acció positiva de realització. Altres, fonamentalment els drets socials, impliquen preferentment –i d'aquí també la dificultat de la seva realització– una acció positiva per part dels Estats.

2. Els Pactes Internacionals de Drets Econòmics, Socials i Culturals i de Drets Civils i Polítics

Seguint la línia de treballs previs que havia empres la Comissió de Drets Humans i el disseny inicial que aquesta havia establert, el mateix dia que s'aprojava la Declaració Universal, l'Assemblea General va demanar a la Comissió que preparés un projecte de pacte relatiu als drets humans que contingués també mesures d'aplicació. És a dir, es tractaria de donar forma jurídica obligatòria als drets ja reconeguts a la Declaració. La gènesi d'aquest nou instrument convencional obligatori va resultar prou laboriosa i va concloure finalment, l'any 1966, amb l'adopció dels dos pactes, de Drets Econòmics, Socials i Culturals, i de Drets Civils i Polítics. Els Pactes són dos tractats internacionals, de caràcter general pel que fa als drets humans, que constitueixen la segona etapa del pla dissenyat amb la Declaració Universal.

La primera dificultat per a l'elaboració del nou text jurídicament obligatori fou la definició de quin havia de ser el seu contingut. Mentre que els països occidentals s'inclinaven per un tractat que recollís els drets civils i polítics, els països socialistes volien que s'incorporessin els drets econòmics, socials i culturals. Dues posicions polítiques irreductibles amb prioritats diferents i que podien bloquejar la tasca de la Comissió de Drets Humans. A les quals s'afegiria, com a tercera posició, la concepció dels Estats del tercer món.

D'alguna manera es manifesten en aquesta contraposició política diferents concepcions sobre els drets humans que, simplificant i seguint una formulació bastant estesa, podríem expressar de la següent manera: els Estats occidentals, amb una visió essencialment individualista dels drets humans, subratllen la importància dels drets civils i polítics, anomenats drets humans de primera generació; els Estats del bloc socialista, que parteixen de la idea dels drets humans com una manifestació de les condicions econòmiques i socials, posen l'accent en els drets econòmics i socials, o drets humans de segona generació; i, finalment, els nous Estats sorgits de la descolonització decanten el seu interès cap a drets col·lectius, també

anomenats de tercera generació o drets de la solidaritat, com el dret a la lliure determinació, el dret dels pobles a la sobirania permanent sobre els seus recursos naturals, el dret al desenvolupament o el dret a la seguretat alimentària. I encara hi podríem afegir la consideració que l'entrada en el segle XXI i la globalització plantegen nous reptes i encara que els valors universals continuïn vigents, els continguts han d'evolucionar i cal pensar, per exemple, en la qualitat de vida i en la vida de qualitat que engloba els drets fonamentals així com els anomenats drets emergents.

Finalment, l'Assemblea General es va decidir, com a solució de compromís entre les diferents concepcions, per l'elaboració de dos Pactes, un sobre drets civils i polítics i un altre sobre drets econòmics, socials i culturals. La voluntat d'afirmar la connexió entre ambdós grups de drets –que, com deien a l'inici, són interdependents– va comportar que els dos Pactes tinguessin disposicions comunes, amb voluntat de traduir enèrgicament la unitat del fi perseguit, i que, tant en l'un com en l'altre, es reconeguessin drets pertanyents a l'altre grup. Fent-ho així, els Estats romandrien lliures per decidir-se a ratificar un dels dos o els dos Pactes.

Els Preàmbuls i els articles 1, 3 i 5 d'ambdós Pactes són, en aquest sentit, pràcticament idèntics. En els Preàmbuls es reiteren les premisses filosòfiques de les quals es parteix i a l'article 1 d'ambdós Pactes es proclama el “dret dels pobles a la lliure determinació”, responen així també a les preocupacions del cada cop més nombrós grup de països sorgits de la descolonització. Aquesta disposició de l'article 1 dels dos Pactes es configura, doncs, com un dret col·lectiu, com una condició indispensable per a poder gaudir de la resta de drets humans i llibertats fonamentals reconeguts tant en un com en l'altre Pacte. Igualment, el mateix article 1 d'ambdós Pactes, recollint també les aspiracions dels drets col·lectius dels Estats de recent independència, disposa que tots els pobles poden disposar lliurement de les seves riqueses i recursos naturals.

Pel que fa al seu contingut, els dos Pactes recullen els drets enumerats en la Declaració Universal, precisant el seu contingut i abast. Les diferències fonamentals de contingut entre els dos Pactes es concreten, pel que es refereix al Pacte de Drets Econòmics, Socials i Culturals, en l'especial atenció que es dóna al dret a tenir un treball lliurement escollit, a fundar sindicats, a la seguretat social, a una millora contínua de les condicions d'existència... etc.; i, pel que es refereix al Pacte de Drets Civils i Polítics, es remarca més el dret a la vida, a la llibertat i a la seguretat personal, a la llibertat de pensament i d'associació o a participar en la gestió dels afers públics.

Però, més enllà de la diferent orientació del seu contingut, és rellevant subratllar que les diferents concepcions presents i la diferent naturalesa dels drets reconeguts en ambdós Pactes comporten significatives diferències pel que fa a l'abast dels compromisos dels Estats, a les limitacions previstes i al mecanisme de supervisió i garantia que s'estableix.

Així, mentre que en el Pacte de Drets Civils i Polítics el compromís dels Estats parts és el de respectar i garantir els drets enunciats mitjançant actuacions positives, d'adequació del seu ordenament i d'establiment de garanties processals i judicials (article 2), en el Pacte de Drets Econòmics, Socials i Culturals, els Estats es comprometen només a l'adopció de les mesures necessàries “fins al màxim dels recursos de què disposi per aconseguir progressivament” l'efectivitat dels drets enunciats (article 2). Tanmateix, val a dir que el Comitè de Drets Econòmics, Socials i Culturals, en una de les seves Observacions generals, ha restringit una lectura excessivament àmplia d'aquest caràcter discrecional.

D'altra banda, el Pacte de Drets Econòmics, Socials i Culturals estableix, de manera semblant a la Declaració Universal de Drets Humans, que els drets enunciats en el Pacte poden ser sotmesos a limitacions determinades per la llei i sols en la mesura compatible amb la naturalesa d'aquests drets i amb l'exclusiva finalitat de promoure el benestar general en una societat democràtica (article 4). Per contra, el Pacte de Drets Civils i Polítics no conté cap disposició aplicable a tots els drets enunciats en el Pacte que autoritzi limitacions al seu exercici. Permet, això sí, a un Estat limitar o suspendre determinats drets en casos de situacions excepcionals que posin en perill la supervivència de l'Estat, però sols en la mesura estrictament limitada a les exigències de la situació i sense poder comportar en cap cas, tracte discriminatori (article 4.1). I, reforçant la importància d'alguns dels drets, el Pacte de Drets Civils i Polítics disposa que hi ha determinats drets que no es poden suspendre ni limitar, ni tan sols en situacions excepcionals (article 4.2): es tracta del dret a la vida, a la protecció contra la tortura, a la protecció contra l'esclavatge o la servitud, a la protecció contra la presó per deutes, a la protecció contra les lleis penals retroactives, al reconeixement de la personalitat jurídica i a la llibertat de pensament, consciència i religió. Es configura, així, un nucli de drets humans que es caracteritzen per ser fonamentals i inderogables.

Finalment, la controvèrsia sobre l'adopció de dos instruments internacionals i la diferent naturalesa dels drets reconeguts en cada Pacte comporta també una significativa diferència en relació als mecanismes de control de l'aplicació dels Pactes, ja que el Pacte de Drets Civils i Polítics i el seu Protocol Facultatiu estableixen més obligacions jurídiques per als Estats part que les que estableix el Pacte de Drets Econòmics, Socials i Culturals. Perquè, en efecte, els dos Pactes, a diferència de la Declaració, introdueixen mecanismes de control internacional que tendeixen a assegurar la realització pràctica dels drets enunciats; però en aquests mecanismes internacionals de control el paper dels particulars és mínim. Com veurem més endavant, el sistema de control consisteix bàsicament en el compromís dels Estats a presentar periòdicament informes a les Nacions Unides respecte de l'aplicació en el seu territori de les obligacions compromeses en el Pacte.

Com a òrgan de supervisió i control que examina els informes periòdics dels Estats, el Pacte de Drets Civils i Polítics estableix un Comitè de Drets Humans. En el cas del Pacte de Drets Econòmics, Socials i Culturals, els informes estatals s'havien de presentar al Secretari General de les Nacions Unides que els transmetia per al seu examen al Consell Econòmic i Social, fins que aquest Consell va establir el 1985 un Comitè de Drets Econòmics, Socials i Culturals per ocupar-se d'avaluar aquests informes. Des de 1990, aquest Comitè proposa l'adopció d'un Protocol Facultatiu que estableixi específics mecanismes d'examen de comunicacions dels particulars i existeix un Grup de treball al respecte, però encara no ha culminat amb èxit aquest esforç d'homologar el Comitè de Drets Econòmics, Socials i Culturals als altres òrgans creats per tractat.

A diferència del Pacte de Drets Econòmics, Socials i Culturals, el Pacte de Drets Civils i Polítics va també acompanyat d'un Protocol Facultatiu que estableix un mecanisme internacional per a la tramitació de comunicacions individuals de persones que afirmen haver estat víctimes de violacions d'algun dels drets reconeguts en el Pacte. Tractant-se d'un Protocol Facultatiu, és necessària una específica declaració d'acceptació per part dels Estats per activar aquesta possibilitat d'examen de comunicacions individuals i, com veurem, l'efectivitat de l'eventual decisió que pugui adoptar el Comitè de Drets Humans i les mesures correctores depenen, en

darrer terme, de l'Estat que hagi acceptat el Protocol. Malgrat aquestes limitacions pel que fa a l'efectivitat del mecanisme de les comunicacions individuals previstes en el Protocol Facultatiu, s'ha d'assenyalar també la resistència dels Estats a admetre un control supranacional, que es concreta en el fet que sols 110 dels 160 Estats part en el Pacte hagin acceptat el Protocol Facultatiu.

D'altra banda, i sols en relació als Estats que prèviament hagin acceptat la competència del Comitè de Drets Humans, el Pacte de Drets Civils i Polítics preveu que podran ser admissibles i examinables pel Comitè les comunicacions en les quals un Estat part al·legui que un altre Estat part no compleix les obligacions que li imposa el Pacte.

Finalment, cal fer esment del Segon Protocol Facultatiu al Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics aprovat per l'Assemblea General el 15 de desembre de 1989 i destinat a l'abolició de la pena de mort, i que compta ja amb 64 ratificacions.

Pels motius que ja hem explicat, l'elaboració dels dos Pactes fou molt lenta ja que, iniciada la tasca el 1948, no foren aprovats per l'Assemblea General fins el 16 de desembre de 1966 mitjançant la resolució 2200 A (XXI). Ara bé, ni que els dos Pactes varen trigar bastants anys a ser elaborats, i també uns quants anys fins a la seva entrada en vigor (que no es produeix fins el 1976), el cert és que, en l'actualitat, els dos Pactes han estat àmpliament ratificats. Amb dades d'octubre de 2007, 157 Estats eren part en el Pacte de Drets Econòmics, Socials i Culturals i 160 Estats ho eren en el Pacte de Drets Civils i Polítics.

IV. El desenvolupament normatiu mitjançant convenis específics sobre drets humans

Com hem indicat anteriorment, la tasca normativa de les Nacions Unides en matèria de drets humans té, a més de l'eix central dels textos que configuren la Carta Internacional dels Drets Humans, un seguit de convencions de caràcter sectorial o específic que desenvolupen l'abast, els límits i els mecanismes de protecció d'alguns dels drets enunciats en la Declaració Universal de Drets Humans; que, en definitiva, desenvolupen les disposicions de la Carta de les Nacions Unides en matèria de drets humans.

Sense que això signifiqui oblidar –evidentment– que la xarxa de normes internacionals, universals i regionals, sobre drets humans s'estén més enllà de l'estricta marc de les Nacions Unides. En aquest sentit, a més de la tasca duta a terme per alguns dels Organismes Especialitzats de les Nacions Unides, com ara la Organització Internacional del Treball (OIT) en relació a la promoció dels drets humans en el camp laboral i l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura (UNESCO) en relació als drets humans i a l'eliminació de les discriminacions en l'esfera de l'ensenyament, són especialment destacables els desenvolupaments en el marc europeu i del Consell d'Europa (Convenció Europea per a la Salvaguarda dels Drets Humans i les Llibertats Fonamentals de 1950), però també en l'àmbit americà (Convenció Americana dels Drets Humans de 1969) i africà (Carta Africana dels Drets Humans i dels Pobles de 1981).

Pel que fa estrictament a les Nacions Unides, a més dels Convenis, s'ha de remarcar l'existència de tot un seguit de Declaracions sobre drets humans, de diferent tenor, adoptades per l'Assemblea General. Són Declaracions que delimiten unes pautes de comportament a seguir i que poden tenir un efecte particularment important en el cas d'un text aprovat per unanimitat,

per consens o sens cap vot en contra. D'aquesta manera, ni que, com ja hem dit, les Declaracions de l'Assemblea General no tinguin caràcter obligatori, es revela clar el seu valor com a expressió d'una tendència, com a pas en la formació de Dret Internacional consuetudinari, i com a primer esglaó per a l'eventual adopció, posteriorment, d'una Convenció específica que convertís en normes jurídiques obligatòries els principis enunciats en la pertinent Declaració.

En aquest últim sentit, són nombrosos els exemples de Declaracions sobre drets humans sectorials que s'han acabat convertint en Convencions específiques. N'hi ha prou amb esmentar, com veurem tot seguit, que la Declaració sobre l'eliminació de qualsevol forma de discriminació racial de 1963 va precedir a la Convenció sobre la mateixa matèria adoptada el 1965 o que la Declaració sobre l'eliminació de la discriminació contra la dona de 1967 s'acabaria convertint en la Convenció de 1979.

Certament que és amb la via convencional com s'estableixen obligacions jurídiques precises, però un dels problemes que plantegen aquests convenis sectorials és la diversitat del nombre d'Estats que en són part i la asimetria geogràfica, cultural o política dels Estats que els han ratificat. En definitiva, que només obliguen als Estats que hi són part i, d'aquí, la seva falta d'universalitat i, per tant, el seu abast territorial limitat. En aquest sentit, i sols amb la intenció de marcar el contrast, n'hi ha prou amb indicar que són 193 els Estats part en la Convenció sobre els drets de l'infant, mentre que sols 37 Estats (entre els quals no hi ha Espanya) han ratificat la Convenció sobre els drets dels treballadors migratoris i del seus familiars de 1990, en vigor des del dia 1 de juliol de 2003.

Tot aquest ampli desenvolupament normatiu de caràcter sectorial o específic sobre els drets humans no va esperar l'adopció dels dos tractats de caràcter general que són els Pactes i, ja abans de l'adopció d'aquests, es van adoptar altres convenis internacionals sobre drets humans específics, o de protecció de determinats grups d'éssers humans, que desenvolupen i concreten principis i disposicions de la Declaració Universal. Igualment, després de l'adopció dels dos Pactes, s'ha seguit la tasca de desenvolupament normatiu mitjançant convenis sectorials. Sent tots aquests molt nombrosos, ens limitarem a fer una breu referència als més significatius.

Convenció per a la Prevenció i la Sanció del Delicte de Genocidi

La Convenció sobre la prevenció i sanció del crim de genocidi de 1948 és una de les més destacables, no sols per constituir la primera en el temps, sinó també perquè en adoptar-se paral·lelament a la Declaració Universal de Drets Humans va contribuir a impulsar i definir l'abast jurídic d'algun dels drets inherents a la dignitat de la persona humana, cruelment vulnerats durant la segona guerra mundial.

La Convenció es refereix a un tipus de fets delictius especialment greus i que atempten contra drets individuals i col·lectius essencials. Tal com el defineix l'article II de la Convenció, el crim de genocidi és qualsevol dels actes criminals que s'enuncien que hagin estat perpetrats "amb la intenció de destruir total o parcialment, un grup nacional, ètnic, racial o religiós en tant que tal". D'aquesta manera, la intenció específica es configura com l'element fonamental del crim de genocidi.

La Convenció també enuncia el principi de la responsabilitat penal individual de "governants, funcionaris i particulars" (article IV). I, a més de la jurisdicció territorial de cada Estat, es preveu la possibilitat que les persones acusades de genocidi siguin jutjades per un tribunal penal

internacional (article VI). I, com es sabut, aquest és un dels crims de competència de la Cort Penal Internacional establerta mitjançant l'Estatut de Roma de 1998.

Convenció sobre l'Estatut dels Refugiats i Protocol sobre l'Estatut dels Refugiats

Pel que fa als refugiats, i fruit també de les conseqüències que sobre aquesta qüestió tingué la segona guerra mundial, l'any 1951, en una Conferència internacional convocada per l'Assemblea General de les Nacions Unides, es va adoptar la Convenció sobre l'Estatut dels Refugiats. L'objecte de la Convenció era adoptar mesures jurídiques de protecció als refugiats, revisant, consolidant i ampliant l'abast d'acords internacionals anteriors sobre l'estatut dels refugiats.

La Convenció prohibeix l'expulsió o devolució de refugiats (el *refoulement*) en particular a un territori on la seva vida o la seva llibertat corrin perill per raó de raça, religió, nacionalitat, pertinença a determinat grup social o de les seves opinions polítiques (article 33). Igualment, especifica detalladament les normes mínimes del tracte als refugiats en els països que els acullin pel que fa a la religió, l'accés als tribunals, l'ensenyament, l'assistència pública, el treball, l'habitatge o la llibertat de circulació.

Com que la Convenció sobre l'estatut dels refugiats de 1951 sols s'aplica a les persones que havien passat a tenir tal condició amb anterioritat al dia 1 de gener de 1951, el 1967 es va adoptar un Protocol sobre l'estatut dels refugiats que amplia la Convenció per aplicar-la als "nous refugiats", és a dir, a les persones que tinguin tal condició amb independència de la data en què passaren a tenir-la (article I del Protocol).

Convenció Internacional sobre l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació Racial

Després de l'adopció per l'Assemblea General de la Declaració sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació racial el 1963, la mateixa Assemblea General va aprovar, el 1965, la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació racial, basada en textos anteriors –com la Declaració Universal de Drets Humans–, i fonamentada en el convenciment que "tota doctrina de superioritat basada en la diferenciació racial és científicament falsa, moralment condemnable i socialment injusta i perillosa" (Preàmbul de la Convenció). Un aspecte específic és el de l'apartheid, política de segregació i discriminació racial, que es considera contrària al Dret Internacional i una amenaça a la pau i la seguretat internacional i que ha estat objecte de la Convenció internacional sobre la repressió i el càstig del crim d'apartheid de 1973 i de la Convenció internacional contra l'apartheid en els esports de 1985.

La Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació racial va definir la discriminació racial com "tota distinció, exclusió, restricció o preferència basada en motius de raça, color, llinatge o origen nacional o ètnic que tingui per objecte o per resultat anul·lar o menyscar el reconeixement, gaudiment o exercici, en condicions d'igualtat, dels drets humans i llibertats fonamentals en les esferes política, econòmica, social, cultural o en qualsevol altra esfera de la vida pública" (article 1.1).

La Convenció obliga els seus 173 Estats part (a 18 de juliol de 2007) a eliminar la discriminació racial, prohibir les practiques discriminatòries (articles 2 a 7) i, quan les circumstàncies ho aconsellin, prendre mesures especials per assegurar l'adequat desenvolupament i protecció de certs grups racials (article 2.2).

D'altra banda, i com veurem més endavant, la Convenció fou el primer instrument de drets humans de les Nacions Unides que va establir un sistema internacional de supervisió que

comprèn també, a reserva del consentiment exprés de l'Estat, un procediment per a les denúncies i comunicacions presentades per individus.

Convenció Internacional sobre l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació contra la Dona

Reafirmada en el Preàmbul de la Carta de les Nacions Unides la fe en la "igualtat de drets d'homes i dones", les Nacions Unides han tingut una important tasca, normativa i operacional, en relació a la condició jurídica i social de la dona. Pel que fa als instruments jurídics obligatoris s'ha d'esmentar la Convenció sobre el drets polítics de la dona de 1952, que reconeix el dret a vot i a participar en les funcions públiques; la Convenció sobre la nacionalitat de la dona casada de 1957, que estipula que ni la celebració ni la dissolució del matrimoni o el canvi de nacionalitat del marit, podran afectar automàticament la nacionalitat de la dona; i la Convenció sobre el consentiment per al matrimoni, l'edat mínima per contraure matrimoni i el registre dels matrimonis de 1962, que tenia per objecte garantir la llibertat en l'elecció de cònjuge, eliminar els matrimonis des de la infància i el casori de nenes abans de la pubertat.

Completant aquest procés normatiu, després de la Declaració sobre l'eliminació de la discriminació contra la dona aprovada per l'Assemblea General el 1967, les Nacions Unides van aprovar el 1979 la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona.

La discriminació contra la dona és definida com "tota distinció, exclusió o restricció basada en el sexe que tingui per objecte o per resultat menyscar o anul·lar el reconeixement, gaudiment o exercici per la dona, independentment del seu estat civil, sobre la base de la igualtat de l'home i la dona, dels drets humans i les llibertats fonamentals en les esferes política, econòmica, social, cultural i civil o en qualsevol altra esfera" (article 1), no considerant-se discriminació l'adopció pels Estats parts en la Convenció de "mesures especials de caràcter temporal encaminades a accelerar la igualtat de facto entre l'home i la dona" (article 4).

La Convenció compren un ampli ventall de mesures que els Estats es comprometen a adoptar per eliminar la discriminació contra la dona en diverses esferes, entre elles, la vida política i pública, la nacionalitat, l'educació, el treball, la salut, el matrimoni i la família (articles 2 a 16).

L'any 1999 es va adoptar un Protocol Facultatiu a aquest Conveni, que permet un mecanisme d'examen de comunicacions individuals per part del Comitè per a l'eliminació de la discriminació contra la dona.

Convenció contra la Tortura i Altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants

De manera similar a altres textos convencionals, després de la Declaració aprovada el 1975 per l'Assemblea General sobre la protecció de totes les persones contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumanes o degradants, el 1984 fou aprovada la Convenció contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumanes o degradants. La Convenció defineix la tortura com qualsevol acte mitjançant el qual s'infringeixen intencionadament forts dolors o sofriments físics o mentals per una persona que aconsegueix una funció oficial o per instigació de tal persona o amb la seva aquiescència, per tal d'obtenir informació o una confessió, per castigar, intimidar o coaccionar o per qualsevol altra raó basada en qualsevol tipus de discriminació (article 1).

Els Estats part en la Convenció es comprometen a prevenir la tortura en els seus ordenaments jurídics (article 2.1) i a garantir que la tortura serà punible i perseguida legalment (article 4). S'afegeix també que en cap cas es podran invocar circumstàncies excepcionals, com una guerra, el perill de guerra o la inestabilitat política interna o qualsevol altra emergència com a justificació de la tortura (article 2.2). La qual cosa, en definitiva, constitueix una confirmació de l'existència d'un nucli dur de drets humans fonamentals inderogables, inherents a la dignitat de la persona humana.

En aquest sentit, val a dir, també, que la Convenció estableix que cap declaració obtinguda mitjançant tortura podrà ser invocada com a prova davant de cap procediment judicial (article 15) i que no s'expulsarà o extraditarà cap persona, quan hi hagi raons fonamentades per a creure que podria estar en perill de ser sotmesa a tortura (article 3).

Per completar el sistema de protecció, el Protocol Facultatiu del Conveni contra la Tortura i altres Tractes o Penes Cruels, Inhumanes o Degradants, adoptat l'any 2002, estableix un sistema de visites periòdiques, a càrrec d'òrgans internacionals i nacionals independents, als llocs on es trobin persones privades de la seva llibertat, amb la finalitat de prevenir la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumanes o degradants. Això ha significat, d'una banda, la creació d'un Subcomitè per a la prevenció de la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumanes o degradants del Comitè contra la Tortura, i, d'altra banda, l'obligatorietat per a tot Estat part en el Protocol d'establir, designar o mantenir a nivell nacional, un o diversos òrgans de visites per a la prevenció de la tortura.

Convenció sobre els Drets de l'Infant

Amb el precedent de l'adopció el 1959 de la Declaració sobre els drets de l'infant, l'Assemblea General va aprovar el 1989, la Convenció sobre els drets de l'infant, després de trenta anys d'un llarg treball preparatori. Malgrat això, en molt poc temps, aquesta Convenció s'ha convertit en el text sobre drets humans més àmpliament ratificat, ja que a 13 de juliol de 2007 són 193 els Estats part en la Convenció.

La Convenció, considerant que l'infant ha d'estar plenament preparat per a una vida independent en societat i ser educat en l'esperit dels ideals proclamats en la Carta de les Nacions Unides i, particularment, en un esperit de pau, dignitat, tolerància, llibertat, igualtat i solidaritat (Preàmbul de la Convenció), estén l'àmbit subjectiu de les disposicions convencionals a tot ésser humà menor de divuit anys (article 1).

Algunes de les disposicions de la Convenció es limiten a reiterar drets ja garantits a tot hom en d'altres Convencions, però altres disposicions de la Convenció es refereixen específicament a drets relatius als infants. Per exemple, s'estableixen disposicions específiques sobre l'obligació de protecció dels infants sense família (article 20), el dret a l'educació (article 28), la protecció respecte a l'explotació sexual (article 34) o el dret a gaudir d'una nacionalitat (article 7).

La Convenció estableix també el seu propi mecanisme d'observància, el Comitè dels Drets de l'Infant, que analitza periòdicament els informes que li sotmeten els Estats parts. Sobre la base d'aquests informes pot fer suggeriments i recomanacions generals, però no es preveu un específic mecanisme de queixa o denúncia.

L'any 2000 es van adoptar dos Protocols Facultatius a aquest Conveni i que s'ocupen de reforçar la protecció dels infants en àmbits específics. Es tracta del Protocol Facultatiu de

la Convenció sobre els Drets de l'Infant relatiu a la participació d'infants en els conflictes armats, i del Protocol Facultatiu de la Convenció sobre els Drets de l'Infant relatiu a la venda d'infants, la prostitució infantil i a la utilització d'infants en la pornografia.

Convenció Internacional sobre la protecció dels drets dels treballadors migratoris i dels seus familiars

Un altre d'aquestes grans Convencions universals que està en vigor és la Convenció sobre la protecció dels drets dels treballadors migratoris i de les seves famílies adoptat el 1990 i que va entrar en vigor l'any 2003. L'objectiu de la Convenció és protegir una categoria de persones particularment vulnerables a tots els moviments que defensen idees racistes i xenòfobes.

La Convenció reconeix els drets humans essencials a tots els treballadors migratoris, així com a les seves famílies, en el país de residència o acollida, ja sigui aquesta residència documentada o indocumentada (article 5), és a dir, legal o il·legal. Als treballadors migratoris establerts legalment se'ls reconeixen, a més, drets addicionals (articles 36 a 56).

Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat

Aquesta Convenció, adoptada l'any 2006 per l'Assemblea General i que encara no ha entrat en vigor, pretén específicament promoure, protegir, i garantir el gaudiment de tots els drets humans i llibertat fonamentals per totes les persones amb discapacitat, i promoure el respecte de la seva dignitat inherent. Als efectes de la Convenció, s'entén per persones amb discapacitat tots aquelles que tinguin deficiències físiques, mentals, intel·lectuals o sensorials a llarg termini que, en interactuar amb diverses barreres i obstacles, puguin impedir la seva participació plena i efectiva en la societat, en igualtat de condicions amb les altres persones (article 1).

La Convenció estableix un Comitè sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat que, a més d'examinar i considerar els informes dels Estats parts, podrà examinar comunicacions individuals en relació als Estats que siguin part en el Protocol Facultatiu, adoptat juntament amb la Convenció.

Convenció Internacional per a la Protecció de totes les Persones contra les Desaparicions Forçades

La darrera d'aquestes grans Convencions universals a la qual ens volem referir és la Convenció Internacional per a la Protecció de totes les Persones contra les Desaparicions Forçades, adoptada l'any 2006. L'origen d'aquesta Convenció cal situar-lo en la repressió i la pràctica de les desaparicions organitzades per les dictadures xilena, argentina i uruguaia en la dècada dels setanta i vuitanta. En la Convenció es preveu que ningú serà sotmès a una desaparició forçada (article 1) i els Estats parts s'obliguen a tipificar com a delictes la desaparició forçada en les seves legislacions penals (article 4).

A més, la Convenció preveu la creació d'un òrgan internacional de control, el Comitè contra la Desaparició Forçada, amb competència, entre altres aspectes, per examinar, de manera urgent, tota petició presentada pels al·legats d'una persona desapareguda, els seus representants legals, els seus advocats o les persones autoritzades per ells, així com tota persona que tingui un interès legítim, amb "la finalitat que es busqui i localitzi una persona desapareguda" (article 30).

Als efectes del Conveni s'entén per desaparició forçada "l'arrest, detenció, segrest o qual-sevol altre forma de privació de llibertat que sigui obra d'agents de l'Estat o per persones o grups de persones que actuen amb l'autorització, el suport o l'aquiescència de l'Estat, seguida de la negativa a reconèixer aquesta privació de llibertat o de l'ocultament de la sort o el parador de la persona desapareguda, substraient-la a la protecció de la llei" (article 2).

V. Els mecanismes internacionals de protecció dels drets humans

Hem indicat abans que, en el sistema de la Carta de les Nacions Unides, a més del desenvolupament normatiu i de la promoció i l'estímul dels drets humans, ocupa un lloc destacable el promoure l'observança o efectivitat d'aquests drets. Això ha portat a l'aparició d'un seguit de mecanismes de control i supervisió que pretenen garantir l'efectivitat dels drets humans i les llibertats fonamentals. Com veurem, són mecanismes més precaris que els que, en altres àmbits, com és el cas del Consell d'Europa, han arribat a un elevat grau d'efectivitat amb un òrgan jurisdiccional com el Tribunal Europeu de Drets Humans.

En relació a les Nacions Unides i a la tasca duta a terme en aquest àmbit de l'observança del respecte dels drets humans, s'han de distingir, d'una banda, els mecanismes convencionals i, de l'altra, els mecanismes extraconvencionals. Els primers són aquells que els Estats han acceptat en el context d'un tractat internacional relatiu als drets humans celebrat sota els auspicis de les Nacions Unides. Els segons són aquells que la pròpia Organització, a través dels seus òrgans i mitjançant la seva activitat operacional, ha endegat.

Com veurem, i malgrat les seves deficiències, són més elaborats els mecanismes establerts en convencions internacionals que els que ha pogut establir, sobre bases pràctiques i de manera progressiva, la pròpia Organització de les Nacions Unides. Però, per contra, els mecanismes convencionals només obliguen els Estats parts en les convencions, mentre que els mecanismes establerts extraconvencionalment per la pròpia Organització poden ser aplicables a tots els Estats membres de les Nacions Unides.

1. Mecanismes previstos en els convenis internacionals

Alguns dels textos convencionals específics als quals ens hem anat referint contenen una disposició que preveu la remissió al Tribunal Internacional de Justícia, per una de les parts en la controvèrsia, de les controvèrsies derivades de la interpretació, aplicació o execució del tractat en qüestió. Entre aquestes convencions hi ha la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació racial (article 22) i la Convenció contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumanes o degradants (article 30.1).

Al marge d'aquest mecanisme contenciós davant el Tribunal Internacional de Justícia, altres d'aquests textos convencionals als quals ens hem referit estableixen els seus propis mecanismes de supervisió i de control de l'aplicació. L'esquema general que segueixen aquests mecanismes és –com, en part, ja s'ha vist– el mateix: un Comitè, format per experts independents designats pels Estats part, rep i avalua, en sessió pública, els informes periòdics que li presenten els Estats part en la respectiva Convenció sobre el grau de compliment i les mesures internes que han adoptat per garantir l'efectivitat dels drets reconeguts.

Aquest sistema d'informes, previst, com hem dit, en el Pacte de Drets Econòmics, Socials i Culturals (article 16) i en el Pacte de Drets Civils i Polítics (article 40), també esta previst en la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació racial (article 9), la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona (article 18), la Convenció contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumanes o degradants (article 19), la Convenció sobre els drets de l'infant (article 44) i la Convenció per a la protecció dels drets dels treballadors migratoris i de les seves famílies (article 73). També ho preveuen la Convenció per a la protecció de totes les persones contra la desaparició forçosa (article 29) i la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat (article 35). En el marc d'aquestes Convencions, i de conformitat amb les seves disposicions, s'han establert els corresponents Comitès o òrgans de drets humans creats per tractats. Quan entrin en vigor les respectives Convencions s'establiran, així mateix, el Comitè contra la Desaparició Forçosa previst en la Convenció per a la Protecció de totes les Persones contra les Desaparicions Forçoses (article 26), i el Comitè pels Drets de les Persones amb Discapacitat previst en la corresponent Convenció (article 34).

El mecanisme d'informes periòdics ha demostrat una eficàcia relativa en la mesura en què els Comitès sols poden rebre i examinar els informes rebuts i, en el seu cas, formular observacions. És a dir, que es veu restringit a la voluntat del Estat pel que fa a la veracitat de les dades aportades, un cop superat l'estadi previ que l'Estat –ni que hi està obligat– presenti el corresponent informe. Ara bé, s'ha de reconèixer que, encara que és un sistema precari, el sistema d'informes contribueix a l'efectivitat dels drets reconeguts en els diferents tractats que el preveuen. En aquest sentit, d'una banda, resultaria convenient estendre'l a altres tractats de drets humans que no el preveuen; i, de l'altra, cal continuar avançant i desenvolupant els mecanismes que permetin una més eficient harmonització d'informes o la seva fusió en un informe global.

En aquesta mateixa línia de supervisió i control, la Convenció contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumanes o degradants preveu (article 20) un mecanisme d'investigació confidencial que precisa de la cooperació de l'Estat part de qui es tracti. I el Protocol Facultatiu d'aquesta Convenció estableix, com ja hem dit, un sistema de visites periòdiques als llocs on es troben persones privades de llibertat, que ha portat a la creació del Subcomitè per a la prevenció de la tortura.

D'altra banda, i com ja hem dit, el Pacte de Drets Civils i Polítics preveu, a més del sistema d'informes dels Estats, la possibilitat que –amb acceptació expressa dels Estats (article 41)– el Comitè de Drets Humans pugui estudiar comunicacions interestatals, és a dir, comunicacions on un Estat al·legui que un altre Estat part no compleix les obligacions que li imposa el Pacte. En aquest supòsit, el Comitè, a porta tancada, estudiarà la comunicació, establirà els fets i tractarà que els Estats arribin a un acord amistós. En tot cas, l'informe del Comitè no serà vinculant. En definitiva, es tracta d'una competència d'acceptació facultativa i la decisió final no és vinculant. I, a més, ha resultat una opció poc efectiva en la pràctica, ja que, per consideracions polítiques i molt arrelats en el principi de la sobirania, els Estats no semblen disposats a presentar aquests tipus de comunicacions.

De la mateixa manera que el Pacte de Drets Civils i Polítics, la Convenció contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumanes o degradants (article 21) i la Convenció sobre la protecció dels drets dels treballadors migratoris i dels seus familiars (article 76) preveuen també que, facultativament, es pugui acceptar aquesta competència d'examen de comunicacions

interestatals i, de manera obligatòria, ho preveuen els articles 11 a 13 de la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació racial.

Sols algunes d'aquestes convencions preveuen també que, amb el consentiment facultatiu exprés dels Estats, l'òrgan de control pugui rebre comunicacions individuals en les quals s'al·legui ser víctima de violacions dels drets enunciats en la Convenció. Es tracta del Protocol Facultatiu del Pacte de Drets Civils i Polítics, de la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació racial (article 14), de la Convenció contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumanes o degradants (article 22), de la Convenció sobre la protecció dels drets de tots els treballadors migratoris i dels seus familiars (article 77), del Protocol Facultatiu de la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona, de la Convenció per a la protecció de totes les persones contra les desaparicions forçades i del Protocol Facultatiu de la Convenció sobre els drets de les persones amb discapacitat.

A títol il·lustratiu, en el supòsit previst en el primer Protocol Facultatiu del Pacte de Drets Civils i Polítics, els Estats parts en el Protocol accepten automàticament aquesta possibilitat que puguin formular queixes els individus que estiguin sota la seva jurisdicció. Ara bé, com hem dit, sols 110 dels 160 Estats part en el Pacte han acceptat el Protocol Facultatiu i, a més, són, en gran part, Estats europeus o americans; és a dir, pertanyents a àmbits geogràfics on ja existeixen mecanismes i instàncies de caràcter regional de protecció dels drets humans. D'altra banda, cal entendre que, després de l'examen de la comunicació, el Comitè de Drets Humans no fa més que formular unes observacions que transmet a l'Estat i al particular.

En definitiva, el procediment de comunicacions individuals no és un procediment contenciós o jurisdiccional, ja que les observacions de l'òrgan de supervisió no tenen força vinculant. I a l'escassa efectivitat que d'això se'n deriva, cal afegir-hi, a més, el limitat grau d'acceptació per part dels Estats de la possibilitat que individus que estiguin sota la seva jurisdicció puguin presentar aquestes comunicacions o queixes davant d'òrgans constituïts per tractats internacionals. A títol d'exemple, es pot indicar que Espanya ha acceptat la competència del Comitè de Drets Humans prevista en el Protocol Facultatiu del Pacte de Drets Civils i Polítics, així com la del Comitè contra la Tortura prevista en l'article 22 de la Convenció contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumanes o degradants, és part en el Protocol Facultatiu d'aquesta Convenció, i l'any 1998 va acceptar la del Comitè per a l'eliminació de la Discriminació Racial prevista en l'article 14 de la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació racial, subjecta a l'esgotament dels recursos interns i a la presentació en un termini de tres mesos des de la definitiva resolució judicial.

2. Mecanismes extraconvencional establerts per les Nacions Unides

L'important i ja destacat desenvolupament normatiu impulsat per les Nacions Unides no amaga un altre àmbit d'activitat de l'Organització mundial en l'esfera de l'efectivitat i observança dels drets humans. Així, davant de les limitacions i relativa ineficàcia dels mecanismes convencionals, especialment en relació a quadres de violacions massives de drets humans, diversos òrgans de les Nacions Unides han portat a terme múltiples activitats adreçades, ja no sols a promoure, sinó a potenciar l'efectivitat dels drets humans.

En aquest sentit, si a l'Assemblea General de les Nacions Unides correspon el fixar les línies directrius de la política de l'Organització en aquesta matèria, és el Consell Econòmic i

Social i els seus òrgans subsidiaris els que han desplegat una major activitat en aquest àmbit per raó de les seves funcions i en virtut del que diposa –com dèiem– l'article 62.2 de la Carta. I a això s'ha d'afegir que era en aquest òrgan i els seus òrgans subsidiaris on es vehiculitzava la participació de les organitzacions no governamentals reconegudes com a entitats consultives en virtut del que preveu l'article 71 de la Carta. I, evidentment, en l'àmbit dels drets humans l'activitat d'algunes organitzacions no governamentals resulta particularment destacable.

En aquest esquema, la tasca principal ha correspost, històricament, a la Comissió de Drets Humans i al que fou el seu òrgan subsidiari, la Subcomissió de Prevenció de les Discriminacions i Protecció de les Minories –després anomenada Subcomissió de Promoció i Protecció dels Drets Humans– que, a més de participar en l'elaboració dels textos normatius, va articular, de manera progressiva i sobre bases pràctiques, un seguit de mecanismes extraconvencional per a la protecció internacional dels drets humans.

La Comissió de Drets Humans –a la qual, com ja hem dit, es referia explícitament l'article 68 de la Carta– fou establerta mitjançant la resolució del Consell Econòmic i Social 9 (11) de 21 de juny de 1946. Era un òrgan de composició intergovernamental, és a dir, compost de representants de 53 Estats designats pel Consell Econòmic i Social. I de la seva composició se'n derivaven també les seves limitacions, en especial un cert humanitarisme selectiu i la politització que els Estats fan, en general, dels drets humans. De manera diferent, la Subcomissió estava composta –i aquesta era la seva nota distintiva– de 26 experts a títol personal, és a dir, de persones que no representaven Estats.

Aquesta estructura institucional ha estat objecte, com ja hem dit, d'importantes reformes amb la substitució de la Comissió de Drets Humans pel nou Consell de Drets Humans, com una de les conseqüències institucionals dels resultats de la Cimera Mundial 2005, i que ja havia proposat el Grup d'Alt Nivell sobre les Amenaces, els Desafiaments i el Canvi en el seu Informe titulat "Un món més segur: la responsabilitat que compartim", de desembre de 2004. Ara bé, en la Cimera Mundial no es va anar més enllà de la decisió sobre la creació del Consell de Drets Humans i es va remetre el seu mandat, les seves funcions, la seva composició així com la seva estructura, a negociacions ulteriors en el si de l'Assemblea General. Finalment, el 15 de març de 2006, l'Assemblea General aprovava la resolució 60/251 de creació del Consell de Drets Humans.

Cal remarcar alguns aspectes d'aquest nou òrgan. D'entrada, que el debat sobre la creació i la substitució de l'anterior Comissió de Drets Humans pel nou Consell venia també condicionat pel reconeixement de la politització i conseqüent manca de credibilitat d'òrgans dels quals formen part els mateixos Estats, alguns d'ells pocs respectuosos amb el compliment de les obligacions per les quals havien de vetllar i amb actuacions selectives i de doble raser. Tanmateix, el nou Consell de Drets Humans segueix mantenint el criteri de la composició intergovernamental, que ara es concreta en 47 Estats membres elegits per l'Assemblea General. D'altra banda, l'òrgan es va situar com a òrgan subsidiari de l'Assemblea General i no com fins ara del Consell Econòmic i Social, i se l'ha dotat del caràcter de permanent. Finalment, el Consell de Drets Humans assumeix i perfeccionarà els mandats, mecanismes, funcions i responsabilitats de la Comissió de Drets Humans, atribuint-se-li un nou mecanisme que pot tenir efectes importants en relació "a garantir la universalitat, objectivitat i no selectivitat en l'examen de les qüestions de drets humans i eliminar els criteris acomodaticis i la

polització”: es tracta de l’examen periòdic universal sobre el compliment per cada Estat de les seves obligacions i compromisos en matèria de drets humans, de tal forma que es “garan-teixi la universalitat de l’examen i la igualtat de tracte respecte de tots els Estats”.

Aquest any 2007, precisament, el Consell de Drets Humans està articulant el seu func-ionament i implementant el que s’ha anomenat la creació d’institucions del Consell de Drets Humans. Això abasta, especialment, el nou mecanisme de l’examen periòdic universal, els procediments especials, el procediment de denúncia i a la creació del Comitè assessor del Consell de Drets Humans.

En la mesura que, a partir d’ara, aquests mecanismes de control tindran una nova pro-jecció, convé recordar que en el seu mandat inicial, no es va assignar a la llavors Comissió de Drets Humans competència en ordre a conèixer els centenars de denúncies i comunicacions sobre violacions de drets humans remeses a les Nacions Unides, pràcticament des del moment de la seva creació, per part de particulars i organitzacions no governamentals. La pràctica dels primers anys va conduir però, finalment, a l’adopció de la resolució 728 F (XXVIII) del Consell Econòmic i Social de 30 de juliol de 1959 per la qual s’atorgava a la Comissió responsabilitat en relació a les comunicacions relatives als drets humans. El procediment que es va establir era essencialment de recopilació, coneixement i distribució de comunicacions, sense que s’ar-bitrés cap tipus de sortida o mecanisme decisonal sobre la comunicació rebuda. En altres paraules, s’admetien les comunicacions, però se seguia considerant que la Comissió no havia rebut mandat per estudiar i pronunciar-se sobre aquestes comunicacions.

El salt en aquest procés de progressiu reforçament dels mecanismes de protecció es va donar el 1967 quan s’autoritza, mitjançant la resolució 1235 (XLII) de 6 de juny, tant a la Comissió de Drets Humans com a la Subcomissió, el poder examinar a fons tota la informa-ció rebuda relativa a violacions massives de drets humans i de les llibertats fonamentals. Aquesta resolució constitueix un gran pas endavant ja que ha generat una pràctica que ha permès també a la Comissió implicar-se més directament en la investigació i denúncia de les violacions de drets humans. D’aquesta manera, a més dels informes de la Subcomissió que eren examinats per la Comissió de Drets Humans, la Comissió podia designar –i així ho va fer amb relativa abundància– òrgans d’enquesta o d’investigació, tant de caràcter col·legiat (Grups especials d’experts o Grups de treball) com individual (Representants, Representants especials, Experts independents o Enviats especials).

Els mandats d’aquests diferents òrgans d’enquesta i d’investigació (el que s’ha anomenat procediments públics especials) es va anar diversificant i, a més d’examinar la situació de deter-minats Estats (mandats per països), es van establir mandats temàtics, és a dir, relacionats amb situacions o pràctiques concretes de violació de drets humans respecte a les quals diversos Estats podien estar implicats (entre altres, desaparicions forçoses o involuntàries, execucions sumàries o arbitràries, tortura, intolerància religiosa, detenció arbitrària o venda d’infants).

Finalment, la resolució 1503 (XLVIII) del Consell Econòmic i Social de 27 de maig de 1970 va establir un procediment –comunament conegut com a “procediment 1503”– per a l’examen confidencial de comunicacions sobre violacions de drets humans i les llibertats fonamen-tals. L’examen d’aquestes comunicacions i la determinació de l’existència d’un quadre de vio-lacions notòries i persistents dels drets humans, requeria l’establiment d’un Grup de Treball i podia requerir la creació d’un Comitè especial ad hoc per a la investigació del cas, sempre que es comptés amb el consentiment de l’Estat afectat.

Aquests procediments de denúncia, ara renovats amb el Consell de Drets Humans, amb tots els seus límits i amb les condicionalitats derivades de la composició intergovernamental tant de la Comissió com del Consell de Drets Humans i de la certa politització que presideix les seves tasques, tenen, com afirmen els experts, importants aspectes positius, ja que han permès donar tractament a comunicacions individuals que abans s'esgotaven per si soles, han permès identificar quadres massius i persistents de violacions de drets humans, i han potenciat el sentiment que la comunitat internacional actua davant de situacions que revelen la violació de drets humans. En tot cas, la publicitat dels procediments, en especial dels que s'han derivat de la resolució 1235 (XLII), té una importància essencial al constituir una mesura de pressió política sobre els Estats que són objecte d'estudi. Ara bé, el que potencialment pot resultar de gran projecció i marcar la deriva cap a la universalitat és el nou mecanisme d'examen periòdic universal que el Consell de Drets Humans està començant a desenvolupar. Com el seu nom indica, es tracta de garantir la universalitat de l'examen i la igualtat de tracte respecte de tots els Estats, amb independència, per tant, de quines i de quantes Convencions hagi ratificat cada Estat. Òbviament, la gran virtualitat resideix en aquest caràcter universal, que abastarà a tots els Estats, ni que caldrà verificar, en els propers temps, com es gestiona el procés i les modalitats d'examen i fins on arriba el caràcter cooperatiu del mecanisme i el diàleg interactiu amb l'Estat objecte d'examen, que no deixaran de constituir els seus límits.

Les pròpies insatisfaccions resultants del desenvolupament institucional d'aquests procediments extraconvencionals de protecció dels drets humans conduirien en la Conferència de Viena de 1993 a donar un impuls definitiu a una proposta de feia temps per a la creació del càrrec d'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans. Seguint les recomanacions de la Conferència, l'Assemblea General va adoptar el 20 de desembre de 1993 la resolució 48/141 per la qual es creava l'esmentat càrrec i l'Oficina de l'Alt Comissionat.

A l'Alt Comissionat se li assignen funcions encaminades a promoure i protegir el gaudiment efectiu dels drets humans. D'entre elles es poden destacar dues línies d'actuacions: d'una banda, les relatives al propi sistema de les Nacions Unides, i en aquest sentit li correspon el coordinar les activitats de promoció i protecció dels drets humans en tot el sistema de les Nacions Unides i el racionalitzar, adaptar, enfortir i simplificar els mecanismes de les Nacions Unides en l'esfera dels drets humans amb vistes a augmentar la seva eficiència i eficàcia; d'altra banda, i d'una manera més general, també se li assigna la tasca d'eliminar els obstacles per a la plena realització de tots els drets humans i la tasca d'establir diàleg amb els governs a fi d'assegurar el respecte dels drets humans.

Per acabar aquesta Nota introductòria, hem d'assenyalar també l'important paper que en tot el sistema de les Nacions Unides de promoció i protecció dels drets humans juguen les organitzacions no governamentals. La seva tasca de sensibilització a l'opinió pública, de subministrament d'informació als òrgans de drets humans i la constant pressió i vigilància a que sotmeten als Estats, les ha configurat com una eina imprescindible per promoure i protegir els drets humans i les llibertats fonamentals internacionalment reconegudes. D'altra banda, des de principis dels anys noranta, han anat assolint una major importància les anomenades institucions nacionals dels drets humans (*National Human Rights Institutions*, NHRI) que, si bé inicialment tenien competències de garantia i promoció dels drets humans a nivell intern, han anat assolint una cada cop més rellevant presència internacional convertint-se, juntament amb les organitzacions no governamentals, en actors internacionals dels drets humans.

Tot això ha fet que el concepte d'una institució nacional de drets humans s'hagi anat generalitzant en els darrers anys i, fins i tot, sigui popular. El concepte que serveix per descriure aquestes institucions nacionals de drets humans, incorporat en els anomenats "Principis de París", és el d'un òrgan permanent i independent del govern, amb participació de diversos sectors socials, i establert legalment amb l'específic propòsit de la promoció i la protecció dels drets humans

VI. Consideracions finals

Com ha quedat palès al llarg d'aquestes pàgines, l'acció de les Nacions Unides ha estat un factor decisiu en la progressiva universalització de la protecció internacional dels drets humans. Un procés que té el seu punt de partida en la mateixa Carta de les Nacions Unides i en la Declaració Universal de Drets Humans, en la mesura en què els principis que inspiren ambdós textos, i que estan subjacents i informen tot el sector de l'ordenament internacional que s'ocupa dels drets humans, constitueixen, indubtablement, principis i normes de Dret Internacional general, obligatòries per a tots els Estats.

L'àmbit on l'actuació de les Nacions Unides s'ha revelat més prolífica ha estat el del desenvolupament normatiu dels drets humans, enunciat en abstracte en la Carta i proclamats en la Declaració Universal. Aquest desenvolupament ha configurat un ampli conjunt de normes internacionals de caràcter general o sectorial, perfiladores d'un sistema universal de protecció dels drets humans amb l'establiment d'uns específics mecanismes de supervisió i control de l'efectivitat de les disposicions dels tractats sobre drets humans. Malgrat que s'hagi d'aconseguir, encara, la ratificació plenament universal de la majoria d'instruments internacionals sobre drets humans.

Però també l'activitat dels propis òrgans de les Nacions Unides en relació a la protecció internacional dels drets humans, amb l'establiment des seus propis mecanismes, s'ha configurat com un complement necessari per paliar les insuficiències del sistema normatiu. Amb l'avantatge que, a diferència dels textos convencionals que precisen del consentiment dels Estats, els mecanismes extraconvencionals poden ser aplicats en relació a qualsevol Estat membre de les Nacions Unides; i d'aquí que haguem subratllat la importància del nou mecanisme de l'examen periòdic universal. Encara que s'ha de reconèixer que es tracta d'uns procediments que tenen certes dosis de politització i que manquen de competència per poder imposar obligacions jurídiques als Estats.

L'actuació de les Nacions Unides però, va –com dèiem al principi– més enllà encara de tot això. Més enllà, perquè el tríptic d'objectius que sintetitzà l'antic Secretari General Boutros Boutros-Ghali amb les paraules "pau, justícia, desenvolupament" està, irrenunciablement, creuat i fonamentat en el respecte dels drets humans i les llibertats fonamentals. Així, per exemple, en els últims anys, l'activitat de les Nacions Unides en matèria de drets humans ha pres una renovada dimensió amb la connexió cada cop més enfortida entre els drets humans i el manteniment de la pau i la seguretat internacional. Connexió que ja era present en l'elaboració de la Carta de les Nacions Unides, però que s'ha anat concretant en la vessant cada cop més multidimensional de les més recents operacions de manteniment de la pau establertes pel Consell de Seguretat de les Nacions Unides. En especial, en les operacions amb components d'assistència electoral i de drets humans, perquè cada cop resulta més evident la concomitància entre drets humans i societats democràtiques.

En aquest sentit, també s'ha de tenir en compte que, un cop acabada la guerra freda, situacions de violacions massives i persistents dels drets humans puguin ser –i hagin estat– considerades pel Consell de Seguretat com a situacions que posen en perill el manteniment de la pau i la seguretat internacional i que el faculden per a l'adopció de mesures coercitives en virtut del Capítol VII de la Carta de les Nacions Unides.

En un altre pla, en el pla de la responsabilitat internacional de l'individu per violacions dels drets humans, s'ha d'assenyalar que, seixanta anys després de l'enjudiciament i condemna dels responsables de crims de guerra, crims contra la pau i crims contra la humanitat comesos durant la segona guerra mundial, la responsabilitat penal de l'individu està quedant plenament confirmada, d'una banda, amb l'establiment de la Cort Penal Internacional, a partir de l'Estatut de Roma de 1998; i, d'altra banda, amb la creació, per part del Consell de Seguretat de les Nacions Unides, dels tribunals ad hoc per a jutjar els presumptes responsables de les atrocitats comeses al territori de l'antiga Iugoslàvia i a Ruanda.

Per acabar, voldria recordar que en el seu Informe "Un concepte més ampli de la llibertat: desenvolupament, seguretat i drets humans per a tothom" el Secretari General Kofi Annan, a més d'expressar la interdependència entre els pilars fonamentals de les Nacions Unides, va voler emfatitzar clarament el que està subjacent en aquesta triada de pilars i en el propi "concepte més ampli de la llibertat" i que, al meu entendre, és il·lustratiu i, sobretot, encoratjador davant una realitat obstinada i profundament injusta. Estem parlant d'un concepte més ampli de la llibertat perquè estem parlant de la llibertat per viure sense misèria, de la llibertat per viure sense temor, i de la llibertat per viure en dignitat.

En definitiva, i per tot el que venim dient, la tasca de les Nacions Unides, malgrat totes les dificultats i totes les limitacions i imperfeccions, ha estat positiva i és, en general, eficaç. S'han creat els fonaments d'un sistema universal i d'una consciència comuna de la importància del respecte i de la protecció internacional dels drets humans. En tot cas, s'ha de continuar millorant i perfeccionant el sistema mantenint, com deia Boutros Boutros-Ghali, l'exigència i pervivència de tres imperatius fonamentals en l'àmbit dels drets humans: l'imperatiu de la universalitat, indivisibilitat i interdependència dels drets humans; l'imperatiu de les garanties per a la plena efectivitat dels drets humans; i l'imperatiu de la democratització.

Xavier Pons Rafols

Catedràtic de Dret Internacional Públic de la Universitat de Barcelona,
Vicepresident d'ANUE

Textos

I. Carta Internacional dels Drets Humans

Declaració Universal de Drets Humans

Adoptada i proclamada per l'Assemblea General de les Nacions Unides, resolució 217 A (III),
de 10 de desembre de 1948

PREÀMBUL

Considerant que el reconeixement de la dignitat inherent i dels drets iguals i inalienables de tots els membres de la família humana és el fonament de la llibertat, la justícia i la pau en el món,

Considerant que el desconeixement i el menyspreu dels drets humans han originat actes de barbàrie que han ultratjat la consciència de la humanitat; i que s'ha proclamat com l'aspiració més elevada de tothom l'adveniment d'un món on els éssers humans, deslliurats del temor i la misèria, puguin gaudir de llibertat d'expressió i de creença,

Considerant que és essencial que els drets humans siguin protegits per un règim de dret per tal que les persones no es vegin forçades, com a últim recurs, a la rebel·lió contra la tirania i l'opressió,

Considerant també que és essencial de promoure el desenvolupament de relacions amistoses entre les nacions,

Considerant que els pobles de les Nacions Unides han ratificat en la Carta l'ur fe en els drets humans fonamentals, en la dignitat i el valor de la persona humana i en la igualtat de dret d'homes i dones; i que han decidit de promoure el progrés social i millorar el nivell de vida dins d'una llibertat més àmplia,

Considerant que els Estats membres s'han compromès a assegurar, en cooperació amb l'Organització de les Nacions Unides, el respecte universal i efectiu dels drets humans i les llibertats fonamentals,

Considerant que una concepció comuna d'aquests drets i llibertats és de la més gran importància per al ple compliment d'aquest compromís,

L'Assemblea General

Proclama aquesta Declaració Universal de Drets Humans com l'ideal comú a assolir per a tots els pobles i nacions amb el fi que cada persona i cada institució, inspirant-se constantment en aquesta Declaració, promoguin, mitjançant l'ensenyament i l'educació, el respecte a aquests drets i llibertats i assegurin, amb mesures progressives nacionals i internacionals, el seu reconeixement i aplicació universals i efectius, tant entre els pobles dels Estats membres com entre els dels territoris sota l'ur jurisdicció.

Article 1

Tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i en drets. Són dotats de raó i de consciència, i han de comportar-se fraternalment els uns amb els altres.

Article 2

Tothom té tots els drets i llibertats proclamats en aquesta Declaració, sense cap distinció de raça, color, sexe, llengua, religió, opinió política o de qualsevol altra mena, origen nacional o social, fortuna, naixement o altra condició.

A més, no es farà cap distinció basada en l'estatut polític, jurídic o internacional del país o del territori al qual pertanyi una persona, tant si és independent com si està sota administració fiduciària, si no és autònom, o està sota qualsevol altra limitació de sobirania.

Article 3

Tota persona té dret a la vida, a la llibertat i a la seva seguretat.

Article 4

Ningú no serà sotmès a esclavitud o servitud: l'esclavitud i el tràfic d'esclaus són prohibits en totes llurs formes.

Article 5

Ningú no serà sotmès a tortures ni a penes o tractes cruels, inhumans o degradants.

Article 6

Tota persona té el dret arreu al reconeixement de la seva personalitat jurídica.

Article 7

Tots són iguals davant la llei i tenen dret, sense cap distinció, a igual protecció per la llei. Tots tenen dret a igual protecció contra qualsevol discriminació que violi aquesta Declaració i contra qualsevol incitació a una tal discriminació.

Article 8

Tota persona té dret a un recurs efectiu prop dels tribunals nacionals competents que l'empari contra actes que violin els seus drets fonamentals reconeguts per la constitució o per la llei.

Article 9

Ningú no serà detingut, pres o desterrat arbitràriament.

Article 10

Tota persona té dret, en condicions de plena igualtat, a ser escoltada públicament i amb justícia per un tribunal independent i imparcial, per a la determinació dels seus drets i obligacions o per a l'examen de qualsevol acusació contra ella en matèria penal.

Article 11

1. Tots els acusats d'un delictes tenen el dret que hom presumeixi la seva innocència

fins que no es provi la seva culpabilitat segons la llei en un judici públic, en què hom li hagi assegurat totes les garanties necessàries per a la seva defensa.

2. Ningú no serà condemnat per actes o omissions que en el moment que varen ésser comesos no eren delictius segons el dret nacional o internacional. Tampoc no s'imposarà cap pena superior a l'aplicable en el moment de cometre el delicte.

Article 12

Ningú no serà objecte d'intromissions arbitràries en la seva vida privada, la seva família, el seu domicili o la seva correspondència, ni d'atacs al seu honor i reputació. Tothom té dret a la protecció de la llei contra tals intromissions o atacs.

Article 13

1. Tota persona té dret a circular lliurement i a triar la seva residència dins les fronteres de cada Estat.

2. Tota persona té dret a sortir de qualsevol país, àdhuc el propi, i a retornar-hi.

Article 14

1. En cas de persecució, tota persona té dret a cercar asil en altres països i a beneficiar-se'n.

2. Aquest dret no podrà ser invocat contra una persecució veritablement originada per delictes comuns o per actes oposats als objectius i principis de les Nacions Unides.

Article 15

1. Tota persona té dret a una nacionalitat.

2. Ningú no serà privat arbitràriament de la seva nacionalitat, ni del dret de canviar de nacionalitat.

Article 16

1. Els homes i les dones, a partir de l'edat núbil, tenen dret, sense cap restricció per motius de raça, nacionalitat o religió, a casar-se i a fundar una família. Gaudiran de drets iguals pel que fa al casament, durant el matrimoni i en la seva dissolució.

2. Només es realitzarà el casament amb el lliure i ple consentiment dels futurs esposos.

3. La família és l'element natural i fonamental de la societat i té dret a la protecció de la societat i de l'Estat.

Article 17

1. Tota persona té dret a la propietat, individualment i col·lectiva.

2. Ningú no serà privat arbitràriament de la seva propietat.

Article 18

Tota persona té dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió; aquest dret inclou la llibertat de canviar de religió o de creença, i la llibertat, individualment o col·lectivament, en públic o en privat, de manifestar la seva religió o creença per mitjà de l'ensenyament, la pràctica, el culte i l'observança.

Article 19

Tota persona té dret a la llibertat d'opinió i d'expressió; aquest dret inclou el de no ser molestat a causa de les pròpies opinions i el de cercar, rebre i difondre les informacions i les idees per qualsevol mitjà i sense límit de fronteres.

Article 20

1. Tota persona té dret a la llibertat de reunió i d'associació pacífiques.

2. Ningú no pot ser obligat a pertànyer a una associació.

Article 21

1. Tota persona té dret a participar en el govern del seu país, directament o per mitjà de representants lliurement elegits.

2. Tota persona té dret, en condicions d'igualtat, a accedir a les funcions públiques del seu país.

3. La voluntat del poble és el fonament de l'autoritat de l'Estat; aquesta voluntat ha d'expressar-se mitjançant eleccions autèntiques, que hauran de fer-se periòdicament per sufragi universal i igual i per vot secret o per altre procediment equivalent que garanteixi la llibertat del vot.

Article 22

Tota persona, com a membre de la societat, té dret a la seguretat social i a obtenir, mitjançant l'esforç nacional i la cooperació internacional, segons l'organització i els recursos de cada país, la satisfacció dels drets econòmics, socials i culturals indispensables per a la seva dignitat i el lliure desenvolupament de la seva personalitat.

Article 23

1. Tota persona té dret al treball, a la lliure elecció de la seva ocupació, a condicions equitatives i satisfactòries de treball, i a la protecció contra l'atur.

2. Tota persona, sense cap discriminació, té dret a salari igual per igual treball.

3. Tothom que treballa té dret a una remuneració equitativa i satisfactòria que asseguri per a ell i la seva família una existència conforme a la dignitat humana, completada, si cal, amb altres mitjans de protecció social.

4. Tothom té dret a constituir sindicats per a la defensa dels seus interessos i a afiliar-s'hi.

Article 24

Tota persona té dret al descans i al lleure i, particularment, a una limitació raonable de la jornada de treball i a vacances periòdiques pagades.

Article 25

1. Tota persona té dret a un nivell de vida que assegurí, per a ell i la seva família, la salut i el benestar, especialment quant a alimentació, vestir, habitatge, assistència mèdica i als serveis socials necessaris; també té dret a la seguretat en cas d'atur, malaltia, incapacitat, viduïtat, vellesa o altra manca de mitjans de subsistència independent de la seva voluntat.

2. La maternitat i la infantesa tenen dret a una cura i a una assistència especials. Tots els infants, nascuts d'un matrimoni o fora d'un matrimoni, gaudeixen d'igual protecció social.

Article 26

1. Tota persona té dret a l'educació. L'educació serà gratuïta, si més no, en la instrucció elemental i fonamental. La instrucció elemental serà obligatòria. L'ensenyament tècnic i professional es posarà a l'abast de tothom, i l'accés a l'ensenyament superior serà igual per a tots en funció dels mèrits respectius.

2. L'educació tendirà al ple desenvolupament de la personalitat humana i a l'enfortiment del respecte als drets humans i a les llibertats fonamentals; promourà la comprensió, la tolerància i l'amistat entre totes les nacions i grups ètnics o religiosos, i fomentarà les activitats de les Nacions Unides per al manteniment de la pau.

3. El pare i la mare tenen dret preferent d'escollir la mena d'educació que serà donada als seus fills.

Article 27

1. Tota persona té dret a participar lliurement en la vida cultural de la comunitat, a gaudir de les arts i a participar i beneficiar-se del progrés científic.

2. Tota persona té dret a la protecció dels interessos morals i materials derivats de les produccions científiques, literàries o artístiques de què sigui autor.

Article 28

Tota persona té dret a un ordre social i internacional en què els drets i llibertats proclamats en aquesta Declaració puguin ser plenament efectius.

Article 29

1. Tota persona té deures envers la comunitat, ja que només en aquesta li és possible el lliure i ple desenvolupament de la seva personalitat.

2. En l'exercici dels drets i les llibertats, tothom estarà sotmès només a les limitacions

establertes per la llei i únicament amb la finalitat d'assegurar el reconeixement i el respecte deguts als drets i llibertats dels altres i de complir les justes exigències de la moral, de l'ordre públic i del benestar general en una societat democràtica.

3. Aquests drets i llibertats mai no podran ser exercits en oposició als objectius i principis de les Nacions Unides.

Article 30

Res en aquesta Declaració no podrà interpretar-se en el sentit que doni cap dret a un Estat, a un grup o a una persona a emprendre activitats o a realitzar actes que tendeixin a la supressió de qualsevol dels drets i llibertats que s'hi enuncien.

Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals

Adoptat i obert a la firma, ratificació i adhesió per l'Assemblea General de les Nacions Unides, resolució 2200 A (XXI), de 16 de desembre de 1966

ENTRADA EN VIGOR: 3 de gener de 1976, de conformitat amb l'article 27

PREÀMBUL

Els Estats part en aquest Pacte,

Considerant que, d'acord amb els principis proclamats a la Carta de les Nacions Unides, el reconeixement de la dignitat inherent i dels drets iguals i inalienables de tots els membres de la família humana és el fonament de la llibertat, la justícia i la pau al món,

Reconeixent que aquests drets deriven de la dignitat inherent a la persona humana,

Reconeixent que, d'acord amb la Declaració Universal de Drets Humans, només es pot realitzar l'ideal de l'ésser humà lliure, alliberat del temor i de la misèria si es creen condicions que permetin a cada persona gaudir dels seus drets econòmics, socials i culturals i també dels seus drets civils i polítics,

Considerant que la Carta de les Nacions Unides imposa als Estats l'obligació de promoure el respecte universal i l'observança dels drets i de les llibertats humanes,

Adonant-se que l'individu, pel fet de tenir deures envers els altres individus i envers la comunitat a la qual pertany, té la responsabilitat de maldar pel foment i l'observança dels drets reconeguts en aquest Pacte,

Convenen en els articles següents:

Part I

Article 1

1. Tots els pobles tenen el dret a l'autodeterminació. En virtut d'aquest dret determinen lliurement el seu estatut polític i procuren també el seu desenvolupament econòmic, social i cultural.

2. Tots els pobles poden, per a les seves pròpies finalitats, disposar lliurement de llurs riqueses i de llurs recursos naturals sense perjudicar, però, cap de les obligacions que sorgeixen de la cooperació econòmica internacional basada en un principi de benefici recíproc, i també del dret internacional. En cap cas, un poble no pot ser privat dels seus mitjans de subsistència.

3. Els Estats part en aquest Pacte, incloent-hi aquells que tenen la responsabilitat d'administrar territoris no autònoms, i territoris en fideïcomís, promouran l'exercici del dret a l'autodeterminació i respectaran aquest dret d'acord amb les disposicions de la carta de les Nacions Unides.

Part II

Article 2

1. Cada Estat part en el present Pacte es compromet a adoptar mesures, individualment o per mitjà de l'assistència i la cooperació internacionals, especialment econòmiques i tècniques, fins al màxim dels seus recursos disponibles per aconseguir progressivament, per tots els mitjans apropiats, incloent-hi particularment l'adopció de mesures legislatives, la plena efectivitat dels drets reconeguts en el present Pacte.

2. Els Estats part en aquest Pacte, es comprometen a garantir l'exercici dels drets que s'hi enuncien, sense cap mena de discriminació, com ara de raça, de color, de sexe, d'idioma, de religió, d'opinió política ni de cap altra índole, origen nacional o social, posició econòmica, naixement o qualsevol altra condició social.

3. Els països en desenvolupament, tenint en compte degudament els drets humans, i la seva economia nacional, podran determinar la mesura en què garantiran els drets econòmics reconeguts en aquest Pacte a les persones que no siguin de la seva nacionalitat.

Article 3

Els Estats part en aquest Pacte, es comprometen a assegurar el mateix dret als homes i a les dones a gaudir de tots els drets econòmics, socials i culturals disposats en aquest Pacte.

Article 4

Els Estats part en aquest Pacte reconeixen que, en l'exercici dels drets garantits per l'Estat de conformitat amb aquest Pacte, l'Estat únicament pot limitar tals drets segons determini la llei, només en la mesura que sigui compatible amb la naturalesa d'aquests drets, i exclusivament amb el propòsit de promoure el benestar general en una societat democràtica.

Article 5

1. Res en aquest Pacte no pot ser interpretat en el sentit de reconèixer cap dret a un Estat, grup o individu, perquè pugui emprendre activitats o realitzar actes encaminats a la destrucció de qualssevol dels drets o llibertats que hi queden reconeguts o a la seva limitació en mesura major de la que es preveu en aquest Pacte.

2. No s'hauran d'admetre restriccions o menyscabaments a cap dels drets humans fonamentals reconeguts o vigents en un país en virtut de lleis, convencions, reglaments o costums, amb el pretext que aquest Pacte no els reconeix, o que els reconeix en menor mesura.

Part III

Article 6

1. Els Estats part en aquest Pacte reconeixen el dret al treball, el qual comprèn el dret de cada persona a tenir l'oportunitat de guanyar-se la vida amb un treball lliurement escollit o acceptat, i s'hauran d'adoptar les mesures adequades per garantir aquest dret.

2. Les mesures que hauran d'adoptar cada un dels Estats part en aquest Pacte per assolir la plena efectivitat d'aquest dret hauran d'incloure programes, polítiques i tècniques d'orientació i formació tècnica i professional per aconseguir un constant desenvolupament econòmic, social i cultural i una plena i productiva ocupació, en condicions que salvaguardin les llibertats polítiques i econòmiques fonamentals de la persona humana.

Article 7

Els Estats part en aquest Pacte, reconeixen el dret de cada persona a gaudir d'unes condicions de treball justes i satisfactòries que li assegurin, particularment

- a. Una remuneració que proporcioni com a mínim a tots els treballadors:
  - i. Un sou equitatiu i igual per un treball d'igual valor, sense distincions de cap classe, en particular s'haurà de garantir a les dones unes condicions de treball que no siguin inferiors a les que gaudeixen els homes, amb un sou igual per un treball igual.
  - ii. Unes condicions de vida que siguin dignes, per a ells i llurs famílies, d'acord amb les disposicions d'aquest Pacte.
- b. La seguretat i la higiene en el treball.
- c. Una igual oportunitat per a tothom d'ésser promogut, dins del seu treball, a la categoria superior apropiada, sense cap més consideració que els factors d'antiguitat i de capacitat.
- d. El descans, el lleure, la limitació raonable d'hores de treball, i les vacances periòdiques pagades, i també la remuneració dels dies festius.

Article 8

1. Els Estats part en aquest Pacte es comprometen a garantir:

- a. El dret de cada persona a fundar sindicats i a afiliar-se al que esculli, només amb la subjecció als estatuts de l'organització corresponent, per a la promoció i la protecció dels seus interessos econòmics i socials. No s'imposaran altres restriccions a l'exercici d'aquest dret, que les que prescriu la llei i que siguin necessàries en una societat democràtica en interès de la seguretat nacional o de l'ordre públic o per a la protecció dels drets i de les llibertats d'altri.
- b. El dret dels sindicats a establir federacions o confederacions nacionals i el d'acques-tes a fundar organitzacions sindicals internacionals o a afiliar-s'hi.
- c. El dret dels sindicats a funcionar lliurement i sense cap més limitació que les que prescriu la llei i que siguin necessàries en una societat democràtica en interès de la seguretat nacional o de l'ordre públic, o per a la protecció dels drets i les llibertats d'altri.
- d. El dret de vaga exercit de conformitat amb les lleis de cada país.

2. Aquest article no impedeix sotmetre a restriccions legals l'exercici d'aquests drets pels membres de les forces armades, de la policia o de l'administració de l'Estat.

3. Res del que es disposa en aquest article no autoritza els Estats part en el Conveni de l'Organització Internacional del Treball de l'any 1948 referent a la llibertat d'associació i a la protecció del dret d'organitzar-se, a adoptar mesures legislatives que perjudiquin les garanties previstes en aquest Conveni, o a aplicar la llei de manera que perjudiqui les garanties establertes en aquest aspecte.

Article 9

Els Estats part en aquest Pacte reconeixen el dret de cada persona a la seguretat social.

Article 10

Els Estats part en aquest Pacte reconeixen que:

1. S'ha de concedir a la família, que és la unitat de grup natural i fonamental de la societat, la més àmplia protecció i assistència possibles, particularment per a la seva constitució i mentre sigui responsable de la cura i de l'educació dels fills a càrrec seu. El matrimoni s'ha de contreure amb el lliure consentiment dels futurs cònjuges.

2. S'ha de concedir protecció especial a les mares durant un període de temps raonable abans i després del part. Durant aquest període, a les mares que treballin, se'ls haurà de concedir una llicència remunerada o amb prestacions adequades de la seguretat social.

3. S'han d'adoptar mesures especials de protecció i d'assistència, per a tots els infants i adolescents, sense discriminacions per raons de filiació o qualsevol altra condició. S'ha de protegir els infants i els adolescents de l'explotació econòmica i social. Llur ocupació en treballs nocius per a la seva salut o la seva moral, o en els quals perilli la seva vida, o en què hi hagi risc de perjudicar el seu normal creixement serà castigada per la llei. Els Estats han d'establir límits d'edat per sota dels quals sigui prohibit i castigat per la llei l'ocupació a sou de mà d'obra infantil.

Article 11

1. Els Estats part en aquest Pacte reconeixen el dret de tothom a un nivell de vida adequat per a ell i per a la seva família, incloent-hi l'alimentació, el vestit i l'habitatge, i una millora contínua de condicions d'existència. Els Estats part hauran d'adoptar mesures adequades que assegurin l'efectivitat d'aquest dret, reconeixent a aquest efecte la importància essencial de la cooperació internacional basada en el lliure consentiment.

2. Els Estats part en aquest Pacte, reconeixent el dret fonamental de tothom a ésser protegit de la fam, hauran d'adoptar individualment i per mitjà de la cooperació internacional, les mesures, incloent-hi programes específics, necessàries per a:

a. Millorar els mètodes de producció, conservació i distribució dels aliments, emprant tots els coneixements tècnics i científics, i divulgant els principis de la nutrició i del

desenvolupament o la reforma dels sistemes agraris, per tal d'aconseguir la més eficaç explotació i utilització de les riqueses naturals.

- b. Assegurar la distribució equitativa dels aliments mundials en relació amb les necessitats, tenint en compte els problemes dels països importadors de productes alimentaris i els dels països exportadors.

Article 12

1. Els Estats part en aquest Pacte reconeixen el dret de tothom a gaudir del nivell més alt possible de salut física i mental.

2. Entre les mesures que hauran d'adoptar els Estats part en aquest Pacte per assolir la plena realització d'aquest dret, s'hi inclouen les necessàries per a:

- a. La reducció de la mortalitat de naixement i de la mortalitat infantil, i la creixença sana dels infants.
- b. El millorament en tots els aspectes de la higiene en el treball i en el medi.
- c. La prevenció, el tractament i el control de les malalties epidèmiques, endèmiques, professionals i de tota mena.
- d. La creació de condicions que assegurin a tothom el servei mèdic i l'assistència en cas de malalties.

Article 13

1. Els Estats part en aquest Pacte reconeixen el dret de tothom a l'educació. Acorden que l'educació s'ha d'orientar vers el ple desenvolupament de la personalitat humana i del sentit de la seva dignitat, i ha d'enfortir el respecte als drets humans i les llibertats fonamentals. També acorden que l'educació ha de capacitar tothom per participar efectivament en una societat lliure, promoure la comprensió, la tolerància i la germanor entre totes les nacions, entre tots els grups racials, ètnics o religiosos, i també les activitats de les Nacions Unides en el manteniment de la pau.

2. Els Estats part en aquest Pacte reconeixen que amb vista a aconseguir el ple compliment d'aquest dret

- a. L'ensenyament primari ha d'ésser obligatori, a l'abast de tothom, i gratuït.
- b. L'ensenyament secundari en les seves diferents formes, incloent-hi l'ensenyament secundari tècnic i professional, ha d'ésser generalitzat i accessible a tothom per tots els mitjans apropiats, i en particular de l'ensenyament gratuït.
- c. L'ensenyament superior ha d'ésser igualment accessible a tothom, sobre el principi de capacitat, per tots els mitjans apropiats, i en particular per la introducció progressiva de l'ensenyament gratuït.
- d. S'ha d'encoratjar o intensificar tant com sigui possible l'educació fonamental d'aquelles persones que no hagin rebut o acabat el cicle complet d'instrucció primària.
- e. S'haurà de perseguir activament el desenvolupament del sistema escolar en tots els nivells, implantar un sistema adequat de beques i millorar contínuament les condicions materials dels docents.

3. Els Estats part en aquest Pacte es comprometen a respectar la llibertat del pare i la mare, i, si escau, la dels tutors legals, d'escollir per als seus infants escoles diferents de les establertes per les autoritats públiques, mentre s'adeqüin a les normes mínimes que l'Estat prescriu o aprovi en matèria d'ensenyament i a assegurar que els seus infants rebin l'educació moral o religiosa de conformitat amb les pròpies conviccions.

4. Cap part d'aquest article s'ha d'interpretar com una ingerència en la llibertat que tenen els particulars i les entitats, d'establir i dirigir institucions d'ensenyament, sempre que se subjectin als principis enunciats en el paràgraf 1, i que l'educació que es doni en aquestes institucions s'ajusti a les normes mínimes que l'Estat pugui prescriure.

Article 14

Tots els Estats part en aquest Pacte que en el moment d'esdevenir-ne part encara no hagin pogut instituir en el seu territori metropolità, o en altres territoris sotmesos a la seva jurisdicció, l'ensenyament primari gratuït i obligatori, es comprometen en el termini de dos anys a elaborar i adoptar un pla d'acció detallat per a l'aplicació progressiva, i en el termini raonable d'uns anys, que es fixaran en el pla, del principi de l'ensenyament gratuït i obligatori per a tothom.

Article 15

1. Els Estats part en aquest Pacte reconeixen el dret de tothom a:

- a. Participar en la vida cultural.
- b. Gaudir dels beneficis del progrés científic i de les seves aplicacions.
- c. Beneficiar-se de la protecció dels drets morals i materials que resultin de les produccions científiques, literàries o artístiques de les quals sigui l'autor.

2. Entre les mesures que els Estats part en aquest Pacte hauran d'adoptar per assolir el ple exercici d'aquest dret, cal incloure-hi les necessàries per a la conservació, el desenvolupament i la difusió de la ciència i de la cultura.

3. Els Estats part en aquest Pacte es comprometen a respectar la llibertat indispensable per a la investigació científica i per a l'activitat creadora.

4. Els Estats part en aquest Pacte reconeixen els beneficis que deriven de l'encoratjament i el desenvolupament de la cooperació i les relacions internacionals en els camps científic i cultural.

Part IV

Article 16

1. Els Estats part en aquest Pacte es comprometen a sotmetre, de conformitat amb aquesta part del Pacte, informes sobre les mesures que s'hagin adoptat i dels progressos realitzats per tal d'assolir l'observança dels drets que hi són reconeguts.

2.

- a. Tots els informes s'hauran de sotmetre al Secretari General de les Nacions Unides,

el qual en trametrà còpies al Consell Econòmic i Social perquè les examini d'acord amb el que es preveu en aquest Pacte.

- b. El Secretari General de les Nacions Unides trametrà també als organismes especialitzats còpies dels informes o de les parts rellevants d'aquests, tramesos pels Estats part en aquest Pacte, que siguin també membres d'aquests organismes especialitzats, en la mesura en què aquests informes o fragments tenen relació amb matèries que siguin de la competència dels esmentats organismes, d'acord amb llurs instruments constitutius.

Article 17

1. Els Estats part en aquests Pacte presentaran llurs informes per etapes, d'acord amb el programa que ha d'establir el Consell Econòmic i Social en el termini d'un any des de l'entrada en vigor d'aquest Pacte, després de la consulta als Estats part i als organismes especialitzats afectats.

2. Els informes poden assenyalar els factors i les dificultats que afectin el grau de compliment de les obligacions previstes en aquest Pacte.

3. Quan la informació pertinent hagi estat fornida a les Nacions Unides o a algun altre organisme especialitzat, per un Estat part en el present Pacte, no caldrà reproduir aquella informació, sinó que n'hi haurà prou que s'hi faci una referència precisa.

Article 18

En virtut de les atribucions que la Carta de les Nacions Unides confereix en el camp dels drets humans i llibertats fonamentals, el Consell Econòmic i Social podrà concloure acords amb els organismes especialitzats referents a la presentació feta per aquests organismes d'informes relatius al progrés assolit en el compliment de les disposicions d'aquest Pacte que corresponen al seu camp d'activitats. Aquests informes poden incloure detalls de les decisions i recomanacions que en relació amb aquest compliment hagin adoptat els seus òrgans competents.

Article 19

El Consell Econòmic i Social pot trametre a la Comissió dels Drets Humans perquè els estudiï i en faci una recomanació general o per informar-ne, segons escaigui, els informes que concerneixen els Drets Humans, sotmesos pels Estats d'acord amb els articles 16 i 17, i els informes que concerneixen els Drets Humans que presentin els organismes especialitzats, d'acord amb l'article 18.

Article 20

Els Estats part en aquest Pacte i els organismes especialitzats afectats poden sotmetre al Consell Econòmic i Social observacions sobre tota recomanació general feta en virtut de l'article 19, o tota referència a aquesta recomanació general que consti en un informe de la Comissió dels Drets Humans, o en un document que s'hi esmenti.

Article 21

El Consell Econòmic i Social pot presentar de tant en tant a l'Assemblea General informes amb recomanacions de caràcter general, i també un resum de la informació rebuda dels Estats part

en aquest Pacte i dels organismes especialitzats, sobre les mesures adoptades i els progressos realitzats per aconseguir l'observança general dels drets reconeguts en aquest Pacte.

Article 22

El Consell Econòmic i Social pot reclamar l'atenció d'altres òrgans de les Nacions Unides, dels seus òrgans subsidiaris i dels organismes especialitzats afectats que s'ocupen de donar assistència tècnica sobre tota qüestió sorgida dels informes al·ludits en aquesta part del Pacte que puguin servir perquè aquestes entitats es pronunciïn, cada una en la seva esfera de competència, sobre la conveniència de les mesures internacionals que puguin contribuir a l'aplicació efectiva i progressiva d'aquest Pacte.

Article 23

Els Estats part en aquest Pacte convenen que l'acció internacional destinada a assolir el compliment dels drets reconeguts en aquest Pacte, inclou procediments com la conclusió de convencions, l'adopció de recomanacions, la prestació d'assistència tècnica i la celebració de reunions regionals i tècniques, per efectuar consultes i realitzar estudis organitzats en cooperació amb els governs afectats.

Article 24

Res en aquest Pacte no pot ser interpretat en detriment de les disposicions de la Carta de les Nacions Unides o de les constitucions dels organismes especialitzats que defineixen les atribucions respectives dels diversos òrgans de les Nacions Unides i dels organismes especialitzats referents a les matèries de què tracta aquest Pacte.

Article 25

Res en aquest Pacte no pot ser interpretat en detriment del dret inherent a tots els pobles a gaudir i utilitzar plenament i en llibertat les seves riqueses i recursos naturals.

Part V

Article 26

1. Aquest Pacte està obert a la signatura de tots els Estats Membres de les Nacions Unides o membres d'algun dels seus organismes especialitzats, de tots els Estats part en l'Estatut de la Cort Internacional de Justícia, o de qualsevol altre Estat invitat per l'Assemblea General de les Nacions Unides a esdevenir part d'aquest Pacte.

2. Aquest Pacte està subjecte a ratificació. Els instruments de ratificació s'han de dipositar en poder del Secretari General de les Nacions Unides.

3. Aquest Pacte està obert a l'adhesió de qualsevol dels Estats a què es refereix el paràgraf 1 d'aquest article.

4. L'adhesió s'efectuarà mitjançant el dipòsit d'un instrument d'adhesió en poder del Secretari General de les Nacions Unides.

5. El Secretari General de les Nacions Unides ha d'informar tots els Estats que hagin signat aquest Pacte, o s'hi hagin adherit, del dipòsit de cada instrument de ratificació o d'adhesió.

Article 27

1. Aquest Pacte entra en vigor tres mesos després de la data en què s'hagi dipositat el trentacinquè instrument de ratificació o d'adhesió en poder del Secretari General de les Nacions Unides.

2. Per a cada Estat que ratifiqui aquest Pacte, o s'hi adhereixi, després d'haver estat dipositat el trenta-cinquè instrument de ratificació o instrument d'adhesió, el Pacte hi entra en vigor tres mesos després de la data en què aquest Estat hagi dipositat el seu propi instrument de ratificació o d'adhesió.

Article 28

Les disposicions d'aquest Pacte s'apliquen a totes les parts components dels Estats Federals sense limitacions ni excepcions de cap classe.

Article 29

1. Tot Estat part en aquest Pacte pot proposar esmenes i dipositar-les en poder del Secretari General de les Nacions Unides. El Secretari General ha de comunicar les esmenes proposades als Estats part en aquest Pacte, amb la petició que li notifiquin si són favorables a una conferència d'Estats part per examinar les propostes i sotmetre-les a votació. En el cas que almenys una tercera part dels Estats es declari a favor d'aquesta conferència, el Secretari General ha de convocar la conferència sota els auspicis de les Nacions Unides. Cada esmena que s'adopti per majoria dels Estats presents i votants de la conferència s'ha de sotmetre a l'aprovació de l'Assemblea General de les Nacions Unides.

2. Les esmenes entren en vigor quan hagin estat aprovades per l'Assemblea General de les Nacions Unides i acceptades per una majoria de dues terceres parts d'Estats part en aquest Pacte d'acord amb els seus respectius procediments constitucionals.

3. Quan aquestes esmenes entrin en vigor, seran obligatòries per als Estats part que les hagin acceptades; els altres Estats part estaran obligats per les disposicions d'aquest Pacte i per totes les esmenes anteriors que hagin acceptat.

Article 30

Independentment de les notificacions previstes en el paràgraf 5è. de l'article 26, el Secretari General de les Nacions Unides ha de comunicar a tots els Estats esmentats en el paràgraf 1 r. de l'article 26 les questions següents:

- a. Les signatures, ratificacions i adhesions, d'acord amb l'article 26.
- b. La data en què entri en vigor aquest Pacte d'acord amb l'article 27, i la data en què entrin en vigor les esmenes a què es refereix l'article 29.

Article 31

1. Aquest Pacte, els textos del qual en xinès, en anglès, en francès, en rus i en espanyol són igualment autèntics, serà dipositat als arxius de les Nacions Unides.

2. El Secretari General de les Nacions Unides ha de trametre còpies certificades d'aquest Pacte a tots els Estats a què es refereix l'article 26.

Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics

Adoptat i obert a la firma, ratificació i adhesió per l'Assemblea General de les Nacions Unides, resolució 2200 A (XXI), de 16 de desembre de 1966

ENTRADA EN VIGOR: 23 de març de 1976, de conformitat amb l'article 49

PREÀMBUL

Els Estats part en aquest Pacte,

Considerant que, d'acord amb els principis proclamats a la Carta de les Nacions Unides, el reconeixement de la dignitat inherent i dels drets iguals i inalienables de tots els membres de la família humana és el fonament de la llibertat, la justícia i la pau al món,

Reconeixent que aquests drets deriven de la dignitat inherent a la persona humana,

Reconeixent que, d'acord amb la Declaració Universal de Drets Humans, només es pot realitzar l'ideal de l'ésser humà lliure, alliberat del temor i de la misèria si es creen condicions que permetin a cada persona gaudir dels seus drets econòmics, socials i culturals i també dels seus drets civils i polítics,

Considerant que la Carta de les Nacions Unides imposa als Estats l'obligació de promoure el respecte universal i l'observança dels drets i de les llibertats humanes,

Adonant-se que l'individu, pel fet de tenir deures envers els altres individus i envers la comunitat a la qual pertany, té la responsabilitat de maldar pel foment i l'observança dels drets reconeguts en aquest Pacte,

Convenen en els articles següents

Part I

Article 1

1. Tots els pobles tenen el dret a l'autodeterminació. En virtut d'aquest dret determinen lliurement el seu estatut polític i procuren també el seu desenvolupament econòmic, social i cultural.

2. Tots els pobles poden, per a les seves pròpies finalitats, disposar lliurement de llurs riqueses i de llurs recursos naturals sense perjudicar, però, cap de les obligacions que sorgeixen de la cooperació econòmica internacional basada en un principi de benefici recíproc, i també del dret internacional. En cap cas, un poble no pot ser privat dels seus mitjans de subsistència.

3. Els Estats part en aquest Pacte, incloent-hi aquells que tenen la responsabilitat d'administrar territoris no autònoms, i territoris en fideïcomís, promouran l'exercici del dret a l'autodeterminació i respectaran aquest dret d'acord amb les disposicions de la Carta de les Nacions Unides.

Part II

Article 2

1. Cada Estat part en el present Pacte es compromet a respectar i assegurar a tots els individus de dins del seu territori i subjectes a la seva jurisdicció els drets reconeguts en el present Pacte, sense cap mena de distinció com ara raça, color, sexe, idioma, religió, opinió política, ni de cap altra índole, origen nacional o social, posició econòmica, naixement o qualsevol altra condició social.

2. Cada Estat part en el present Pacte es compromet a adoptar, segons els seus procediments constitucionals i les disposicions d'aquest Pacte, totes les mesures oportunes per dictar les disposicions legislatives o d'un altre ordre que fossin necessàries per fer efectius els drets reconeguts en aquest Pacte quan encara no quedin garantits per disposicions legislatives o d'un altre ordre.

3. Cada Estat part en aquest Pacte es compromet

- a. A assegurar que tota persona, els drets o les llibertats de la qual, reconeguts en aquest Pacte, hagin estat violats, podrà interposar un recurs efectiu encara que aquesta violació l'hagin comesa persones que exerceixen funcions oficials.
- b. A assegurar que tota persona que interposi aquest recurs hi tindrà el seu dret determinat per una autoritat competent judicial, administrativa o legislativa, o per qualsevol altra autoritat competent prevista pel sistema legal de l'Estat, i a exercir les possibilitats de recurs judicial.
- c. A assegurar que les autoritats competents compliran les decisions que s'hagin declarat procedents en el recurs.

Article 3

Els Estats part en el present Pacte es comprometen a assegurar el mateix dret als homes i a les dones a gaudir de tots els drets polítics i civils disposats en aquest Pacte.

Article 4

1. En situacions d'emergència pública que amenacin la vida de la nació, i l'existència de les quals s'hagués proclamat oficialment, els Estats part en aquest Pacte poden adoptar mesures que suspenguin les seves obligacions concretes en aquest Pacte en l'abast estrictament requerit per les exigències de la situació, sempre que aquestes no siguin incompatibles amb les altres obligacions que imposa el dret internacional i no impliquin discriminació fundada únicament en motiu de raça, de color, de sexe, d'idioma, de religió o d'origen social.

2. Cap suspensió dels articles 6, 7, 8 (paràgrafs 1 i 2), 11, 15, 16 i 18 pot ser feta sobre la base d'aquesta disposició.

3. Tots els Estats part en aquest Pacte que facin ús del dret de suspensió han d'informar immediatament els altres Estats part en aquest Pacte, per conducte del Secretari General de les Nacions Unides, de les disposicions, l'aplicació de les quals hagin suspès, i dels motius

pels quals les hagin suspeses. S'haurà de fer una nova comunicació pel mateix conducte en la data en què s'hagi acabat la suspensió.

Article 5

1. Res en aquest Pacte no pot ser interpretat en el sentit que pressuposi el dret d'un Estat, grup o individu a emprendre activitats o realitzar actes encaminats a destruir qualsevol dels drets o de les llibertats reconegudes en aquest Pacte, o a limitar-les en major mesura del que hi siguin previstes.

2. No hi pot haver cap restricció o menyscabament de cap dels drets fonamentals reconeguts o vigents en un Estat part en aquest Pacte, en virtut de lleis, convencions, reglaments o costums, amb el pretext que aquest Pacte no reconeix tals drets o els reconeix en menor mesura.

Part III

Article 6

1. El dret a la vida és inherent a la persona humana. Aquest dret ha de ser protegit per la llei. Ningú no podrà ser privat de la vida arbitràriament.

2. En els països que no hagin abolit la pena capital, solament es podrà imposar la pena de mort pels més greus delictes i d'acord amb les lleis que estiguin en vigor quan es cometi el delictes i que no siguin contràries a les disposicions d'aquest Pacte ni a la Convenció per a la prevenció i la sanció del delictes de genocidi. Aquesta pena solament es podrà imposar complint la sentència definitiva d'un tribunal competent.

3. Quan la privació de la vida constitueixi un delictes de genocidi, s'ha d'entendre que res en aquest article autoritza els Estats part a incomplir obligacions assumides en virtut de les disposicions de la Convenció per a la prevenció i la sanció del delictes de genocidi.

4. La persona condemnada a mort té el dret de sol·licitar l'indult o la commutació de la pena. L'amnistia, l'indult o la commutació de la pena capital poden ser concedits en tots els casos.

5. No s'imposa la pena de mort pels delictes comesos per persones menors de 18 anys, ni per dones gràvides.

6. Res en aquest article pot ser invocat per un Estat part en aquest Pacte, per retardar o impedir l'abolició de la pena capital.

Article 7

Ningu no pot ser sotmès a tortura o a penes o tractes cruels, inhumans o degradants. En particular, ningú no pot ser sotmès sense el seu lliure consentiment a experiments mèdics o científics.

Article 8

1. Ningú no serà sotmès a l'esclavitud; l'esclavitud i el tràfic d'esclaus queden prohibits en totes les seves formes.

2. Ningú no serà sotmès a servitud.

3.

a. Ningú no serà constret a executar un treball forçat ni obligat.

b. El paràgraf 3 a. no pot ser interpretat en el sentit de prohibir, en els països en els quals certs delictes poden ser castigats amb la pena d'empenonament acompanyada de treballs forçats, el compliment d'una pena de treballs forçats imposada per un tribunal competent.

c. Per als efectes d'aquest paràgraf no es consideren «treballs forçats o obligatoris»

i. Els treballs o serveis que, a part els al·ludits en l'incís b., s'exigeixin normalment d'una persona empenonada en virtut d'una decisió judicial dictada legalment, o d'una persona que havent estat empenonada en virtut d'aquesta decisió, estigui en llibertat condicional.

ii. El servei de caràcter militar, i en els països on s'accepta l'objecció de consciència, el servei nacional que hagin d'acomplir d'acord amb la llei els objectors de consciència.

iii. El servei imposat en casos d'emergència o calamitat que amenaci la vida o el benestar de la comunitat.

iv. El treball o servei que formi part de les obligacions cíviques normals.

Article 9

1. Tothom té el dret a la llibertat i a la seguretat personal. Ningú no pot ésser sotmès a detenció o empenonament arbitraris. Ningú no pot ser privat de la seva llibertat excepte per causes fixades per la llei, i d'acord amb el procediment que aquesta estableixi.

2. Tota persona detinguda ha d'ésser informada en el mateix moment de la seva detenció de les raons d'aquesta i li serà notificada immediatament l'acusació .

3. Tota persona detinguda o empenonada per una acusació penal ha de ser conduïda immediatament davant un jutge o algú altre funcionari autoritzat per la llei a exercir les funcions judicials, i té el dret a ésser jutjada en un termini raonable o a ésser alliberada. L'empenonament preventiu de les persones que hagin de ser jutjades no serà regla general, però la seva llibertat pot estar subordinada a garanties que assegurin la seva compareixença en l'acte del judici, o en qualsevol altre moment de les diligències processals i en el moment de la decisió judicial.

4. Tota persona privada de llibertat per detenció o empenonament, té el dret a recórrer davant un tribunal, a fi que aquest decideixi, en el termini més breu possible, sobre la legalitat de l'empenonament, i ordeni el seu alliberament si l'empenonament fos il·legal.

5. Tota persona que hagi estat víctima d'una detenció o d'un empresonament il·legal té el dret efectiu a una reparació.

Article 10

1. Tota persona privada de llibertat ha de ser tractada humanament i amb respecte a la dignitat inherent a la persona humana.

2.

a. Els processats han d'estar separats dels condemnats llevat de circumstàncies excepcionals i han de ser sotmesos a un tractament diferent adequat a la condició de persona no condemnada.

b. Els menors processats han d'estar separats dels adults i han de ser conduïts al més ràpidament possible davant els tribunals de justícia.

3. El règim penitenciari ha de consistir en un tractament, la finalitat essencial del qual ha de ser de reformar i rehabilitar socialment els penats. Els delinqüents menors d'edat han de ser separats dels adults i han de ser sotmesos a un tractament adequat a la seva edat i condició jurídica.

Article 11

Ningú no pot ser empresonat únicament pel fet de no poder complir una obligació contractual.

Article 12

1. Tota persona que es trobi legalment en el territori d'un Estat, té el dret de circular-hi lliurement i d'escollir-hi la seva residència.

2. Tota persona té el dret de sortir lliurement de qualsevol país, incloent-hi el seu.

3. Els drets damunt dits no poden ser objecte de restriccions, llevat de les previstes per la llei, les que siguin necessàries per protegir la seguretat nacional, l'ordre públic, la salut o la moral públiques o els drets i les llibertats d'altres, i que siguin compatibles amb els altres drets reconeguts en aquest Pacte.

4. Ningú no pot ser arbitràriament privat del dret d'entrar en el propi país.

Article 13

L'estranger que s'estigui legalment en el territori d'un Estat part en aquest Pacte, solament podrà ser-ne expulsat pel compliment d'una decisió adoptada d'acord amb la llei i, excepte que raons imperioses de seguretat nacional requereixin el contrari, es permetrà a aquest estranger que exposi els seus motius contra la seva expulsió, i a sotmetre el seu cas a revisió davant l'autoritat competent o bé davant la persona o les persones designades especialment per aquesta autoritat competent, i fer-se representar davant d'elles.

Article 14

1. Totes les persones són iguals davant els jutjats i els tribunals de justícia. Cada perso-

na té el dret a ésser escoltada públicament i amb les degudes garanties, per un tribunal competent, independent i imparcial, establert per la llei en la substanciació de qualsevol acusació de caràcter penal formulada contra ella, o per determinar els seus drets i obligacions de caràcter civil. La premsa i el públic poden ser exclosos, totalment o parcialment, del judici per consideracions de moral, d'ordre públic o de seguretat nacional en una societat democràtica, o quan ho requereixi l'interès de la vida privada dels interessats, o en la mesura estrictament necessària segons l'opinió del tribunal, quan, per circumstàncies especials de l'assumpte, la públicitat pogués perjudicar l'interès de la justícia; però totes les sentències penals o contencioses seran públiques excepte quan l'interès dels menors d'edat exigeixi el contrari, o en actuacions de plets matrimonials o de tutela de menors.

2. Tota persona acusada d'un delictes té el dret a la presumpció d'innocència fins que no sigui provada la seva culpabilitat d'acord amb la llei.

3. En el procés de determinació de la responsabilitat criminal, la persona acusada té dret, amb plena igualtat, a les garanties mínimes següents

- a.** De ser informada immediatament i de manera detallada en un idioma que comprengui, de la naturalesa i la causa de l'acusació formulada contra ella.
- b.** De disposar del temps i dels recursos adequats per a la preparació de la seva defensa i per comunicar-se amb un defensor escollit per ell.
- c.** De ser jutjada sense dilacions indegudes.
- d.** De ser present en el procés i de defensar-se personalment o de ser assistida per un defensor escollit per ella i de ser informada, si no tingués defensor, del dret a tenir-ne i, sempre que l'interès de la justícia ho exigís, que se li nomenés defensor d'ofici, gratuïtament si no disposés de recursos per pagar-lo.
- e.** D'interrogar o fer interrogar els testimonis contra ella, i d'obtenir la compareixença i l'interrogatori dels testimonis a favor seu, i que siguin interrogats en les mateixes condicions que els testimonis contra ella.
- f.** D'ésser assistida gratuïtament per un intèrpret si no comprèn o no parla l'idioma en el qual s'expressa el tribunal.
- g.** De no ser compel·lida a declarar en contra seu ni de declarar-se culpable.

4. En el cas de menors d'edat, el procediment a efectes penals ha de tenir en compte aquesta circumstància i la importància de promoure la seva rehabilitació social.

5. Tota persona declarada culpable d'un delictes tindrà el dret que la sentència condemnatòria i la pena imposada siguin sotmeses a un tribunal superior d'acord amb la llei.

6. Quan una persona ha estat condemnada per un delictes i posteriorment la sentència ha estat revocada o bé ha estat indultada per raó que s'hagi produït o descobert un fet probatori de la comissió d'un error judicial, la persona que hagi sofert una pena pel resultat d'aquesta sentència haurà de ser indemnitzada d'acord amb la llei, llevat que es demostrï que li és imputable en tot o en part la no revelació oportunament del fet desconegut.

7. Ningú no pot ser jutjat ni punit per un delictes pel qual ja hagi estat condemnat o absolt per una sentència d'acord amb la llei i el procediment penal de cada país.

Article 15

1. Ningú no pot ser condemnat per actes o omissions que no constitueixen un delictes en el moment de cometre'ls, segons el dret nacional o internacional. Tampoc no es pot aplicar una pena més greu que l'aplicable en el moment de cometre's el delictes. Si posteriorment que s'hagi comès el delictes la llei disposa la imposició d'una pena més lleu, el delinqüent se'n beneficiarà.

2. Res en aquest article no s'oposa al judici ni a la condemna d'una persona per actes o omissions que, en el moment de cometre'ls, fossin delictius segons els principis generals del dret reconeguts per la comunitat internacional.

Article 16

Tothom té el dret, a tot arreu, al reconeixement de la seva personalitat jurídica.

Article 17

1. Ningú no pot ésser objecte d'ingerències arbitràries o il·legals en la seva vida privada, en la seva família, en el seu domicili o en la seva correspondència, ni d'atacs il·legals contra el seu honor o la seva reputació.

2. Tothom té dret a la protecció de la llei contra aquestes ingerències o aquests atacs.

Article 18

1. Tothom té el dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió. Aquest dret inclou la llibertat de tenir o d'adoptar la religió i les creences de la seva tria i també la llibertat de manifestar-les, individualment o en comunitat amb altres, tant en públic com en privat, per mitjà del culte, l'observança, la pràctica i l'ensenyament.

2. Ningú no pot ser objecte de mesures coercitives que puguin menyscar la llibertat de tenir o d'adoptar la religió o les creences de la seva tria.

3. La llibertat de manifestar la pròpia religió o les pròpies creences, només pot ser subjecta a les limitacions prescrites per la llei que siguin necessàries per protegir la seguretat, l'ordre, la salut o la moral públics, o els drets i les llibertats fonamentals dels altres.

4. Els Estats part en aquest Pacte, es comprometen a respectar la llibertat dels pares o, quan escaigui, la dels tutors legals, per garantir que els fills rebin l'educació religiosa o moral d'acord amb les pròpies conviccions.

Article 19

1. Tothom té dret a mantenir opinions sense ingerències.

2. Tothom té dret a la llibertat d'expressió; aquest dret comprèn la llibertat de cercar, rebre

i difondre informacions i idees de tota índole, sense consideracions de fronteres, tant si és de forma oral o escrita o de forma impresa o artística, o qualsevol altre procediment triat.

3. L'exercici del dret previst en el paràgraf 2 d'aquest article comporta deures i responsabilitats especials. Per tant, pot quedar subjecte a certes restriccions, però aquestes hauran d'estar fixades expressament per la llei i ser necessàries:

- a. Per al respecte dels drets o de la reputació d'altri.
- b. Per a la protecció de la seguretat nacional, l'ordre públic o la salut i la moral públiques.

Article 20

1. Tota la propaganda a favor de la guerra ha de ser prohibida per la llei.

2. Totes les apologies d'odi nacional, racial o religiós que incitin a la discriminació o a l'hostilitat o a la violència han de ser prohibides per la llei.

Article 21

Es reconeix el dret de reunió pacífica. L'exercici d'aquest dret només pot quedar subjecte a les restriccions previstes per la llei en una societat democràtica, quan siguin necessàries per a la seguretat nacional, la seguretat pública o l'ordre públic o per protegir la salut o la moral públiques o la protecció dels drets i llibertats dels altres.

Article 22

1. Tothom té el dret d'associar-se lliurement amb altres, incloent-hi el dret de fundar sindicats i d'afiliar-s'hi per a la protecció dels seus interessos.

2. L'exercici d'aquest dret només pot quedar subjecte a les limitacions previstes per la llei en una societat democràtica, quan siguin necessàries per a la seguretat nacional, la seguretat pública o l'ordre públic, o per protegir la salut o la moral públiques o la protecció dels drets i les llibertats dels altres. Aquest article no impedeix que s'imposin restriccions legals en l'exercici d'aquest dret quan es tracti de les forces armades i de la policia.

3. Res en aquest article no autoritza els Estats part en el Conveni de l'Organització Internacional del Treball de l'any 1948, relatiu a la llibertat sindical i a la protecció del dret de sindicació, a adoptar mesures legislatives que puguin menyscar les garanties previstes, ni a aplicar la llei de manera que puguin menyscar aquestes garanties.

Article 23

1. La família és la unitat de grup natural i fonamental de la societat, i té dret a la protecció de la societat i de l'Estat.

2. Es reconeix el dret de l'home i de la dona en edat núbil a casar-se i a fundar una família.

3. El matrimoni no es pot celebrar sense el lliure i ple consentiment dels contraents.

4. Els Estats part en aquest Pacte han d'adoptar les mesures apropiades per assegurar la igualtat de drets i de responsabilitats dels esposos en el matrimoni, durant el matrimoni i en la seva dissolució. En el cas de dissolució, s'han d'adoptar disposicions per a la protecció necessària dels fills.

Article 24

1. Tots els infants tenen el dret, sense discriminació de raça, de color, de sexe, d'idioma, de religió, d'origen nacional o social, de posició econòmica o de naixement, a mesures de protecció que la seva condició de menor requereix, tant per part de la família, com de la societat i de l'Estat.

2. Tots els infants han de ser inscrits immediatament després de néixer i han de tenir un nom.

3. Tots els infants tenen el dret d'adquirir una nacionalitat.

Article 25

Tots els ciutadans gaudeixen, sense cap distinció de les esmentades a l'article 2 i sense restriccions indegudes, dels següents drets i oportunitats:

- a. De participar en la direcció dels assumptes públics directament o per mitjà de representants elegits lliurement.
- b. De votar i escollir en eleccions periòdiques i autèntiques realitzades per sufragi universal i igual i per votació secreta que garanteixi la lliure expressió de la voluntat dels electors.
- c. De tenir accés, en condicions generals d'igualtat, a les funcions públiques del seu país.

Article 26

Tothom és igual davant la llei i té el dret, sense cap discriminació, a igual protecció de la llei. En aquest respecte, la llei ha de prohibir totes les discriminacions i ha de garantir a tothom una protecció igual i efectiva contra qualsevol discriminació per motius de raça, de color, de sexe, d'idioma, de religió, d'opinió política o d'una altra índole, origen nacional o social, posició econòmica, naixement o qualsevol altra condició social.

Article 27

En els Estats on existeixen minories ètniques, religioses o lingüístiques no es pot negar a les persones que pertanyin a aquestes minories el dret que els pertoca en comú amb els altres membres del seu grup, a tenir la seva pròpia vida cultural, a professar i a practicar la seva pròpia religió i a fer ús del propi idioma.

Part IV

Article 28

1. S'estableix un Comitè de Drets Humans (d'ara endavant anomenat en aquest Pacte el Comitè). El componen divuit membres i a compleixen les funcions assenyalades més endavant.

2. El Comitè, el componen nacionals dels Estats part en aquest Pacte, i han d'ésser persones de gran integritat moral i de reconeguda competència en matèria de drets humans. Es considerarà la utilitat que hi participin persones que tinguin una experiència jurídica.

3. Els membres del Comitè han de ser elegits i exerciran llurs funcions a títol personal .

Article 29

1. Els membres del Comitè han de ser elegits per votació secreta d'una llista de persones que compleixin les condicions previstes en l'article 28, i que siguin proposades per a aquesta finalitat pels Estats part en aquest Pacte.

2. Cada Estat part en aquest Pacte no pot proposar més de dues persones. Aquestes persones han d'ésser nacionals de l'Estat que les proposi.

3. Una persona pot ésser proposada més d'una vegada.

Article 30

1. L'elecció inicial s'ha de celebrar, a tot estirar, sis mesos després de la data en què entri en vigor aquest Pacte.

2. Amb el mínim de quatre mesos abans de la data de l'elecció del Comitè, sempre que no sigui una elecció per cobrir un lloc vacant, declarat d'acord amb l'article 34, el Secretari General de les Nacions Unides ha d'invitar per escrit els Estats part en aquest Pacte a presentar els seus candidats pel Comitè, en el termini de tres mesos.

3. El Secretari General ha de preparar una llista per ordre alfabètic dels candidats que hagin estat presentats, amb la indicació dels Estats part que els hagin proposats, i l'ha de comunicar als Estats part en aquest Pacte no més tard d'un mes abans de la data de cada elecció.

4. L'elecció dels membres del Comitè se celebrarà en una reunió dels Estats part en aquest Pacte convocada pel Secretari General de les Nacions Unides a la seu de l'organització. En aquesta reunió, en la qual el quòrum estarà constituït per les dues terceres parts dels Estats part en aquest Pacte, seran elegits membres del Comitè els candidats que obtinguin el major nombre de vots, i la majoria absoluta dels vots dels representants dels Estats part presents i que votin.

Article 31

1. El Comitè no pot incloure més d'un nacional del mateix Estat.

2. En l'elecció del Comitè s'ha de tenir en compte una distribució geogràfica equitativa dels membres i de la representació de les diverses formes de civilització i dels principals sistemes jurídics.

Article 32

1. Els membres del Comitè s'han d'elegir per un termini de quatre anys. Poden ser ree-

legits si es presenta novament la seva candidatura. Nogensmenys els mandats de nou dels membres elegits a la primera elecció expiren al cap de dos anys. Immediatament després de la primera elecció, el President de la reunió al·ludida en el paràgraf 4 de l'article 30 designarà per sorteig els noms d'aquests nou membres.

2. Les eleccions que se celebrin en expirar el mandat es faran d'acord amb els articles precedents d'aquesta part d'aquest Pacte.

Article 33

1. Si els membres del Comitè acorden unànimement que un membre del Comitè ha cessat en l'exercici de les seves funcions per una causa que no sigui l'absència de caràcter temporal, el President del Comitè ha de notificar aquest fet al Secretari General de les Nacions Unides, el qual ha de declarar vacant el lloc d'aquest membre.

2. En cas de defunció o de renúncia d'un dels membres del Comitè, el President ho ha de notificar immediatament al Secretari General de les Nacions Unides, el qual ha de declarar vacant el lloc des de la data de la defunció o des de la data en què la renúncia sigui efectiva.

Article 34

1. Quan sigui declarada una vacant d'acord amb l'article 33, i si el mandat del membre que ha d'ésser substituït no expira dins dels sis mesos següents a la declaració de la vacant, el Secretari General de les Nacions Unides ho haurà de notificar a cada un dels Estats part en aquest Pacte, els quals per cobrir la vacant poden presentar candidats en el termini de dos mesos d'acord amb el que disposa el paràgraf 2 de l'article 29.

2. El Secretari General, haurà de preparar una llista per ordre alfabètic dels candidats designats d'aquesta manera i la comunicarà als Estats part en aquest Pacte. L'elecció per cobrir la vacant es farà d'acord amb les disposicions pertinents d'aquesta part del Pacte.

3. Tot membre del Comitè elegit per cobrir una vacant declarada d'acord amb l'article 33, l'ha d'ocupar tot el temps que resta del mandat del membre que va deixar vacant el lloc en el Comitè, d'acord amb les previsions d'aquest article .

Article 35

Els membres del Comitè, amb l'aprovació de l'Assemblea General de les Nacions Unides, percebran emoluments del fons de les Nacions Unides, de manera i en les condicions que l'Assemblea General determini tenint en compte la importància de les funcions del Comitè.

Article 36

El Secretari General de les Nacions Unides haurà de proporcionar el personal i els serveis necessaris per a l'eficaç funcionament del Comitè en virtut d'aquest Pacte.

Article 37

1. El Secretari General de les Nacions Unides ha de convocar la primera reunió del Comitè a la seu de les Nacions Unides.

2. Després de la primera reunió, el Comitè es reunirà totes les ocasions previstes pel reglament.

3. El Comitè s'ha de reunir normalment a la seu de les Nacions Unides, o a l'oficina de les Nacions Unides a Ginebra.

Article 38

Abans de començar les seves funcions, els membres del Comitè hauran de declarar solemnement i en sessió pública del Comitè que actuaran amb imparcialitat i consciència.

Article 39

1. El Comitè ha d'escollir la seva Mesa per un termini de dos anys. Els membres de la Mesa poden ser reelegits.

2. El Comitè ha d'establir el seu propi reglament, en el qual, i entre altres coses, ha de disposar que:

- a. El quòrum es constitueix amb dotze membres.
- b. Les decisions del Comitè es prenen per majoria de vots dels membres presents.

Article 40

1. Els Estats part en aquest Pacte es comprometen a presentar informes de les mesures que hagin adoptat i que donin efecte als drets reconeguts en el Pacte, i dels progressos que s'hagin realitzat en el gaudi d'aquests drets

- a. En el termini d'un any d'ençà de la data d'entrada en vigor d'aquest Pacte referent als Estats part interessats.
- b. Posteriorment, cada vegada que el Comitè ho demani.

2. Tots els informes s'han de presentar al Secretari General de les Nacions Unides, el qual els ha de trametre al Comitè perquè els examini. Els informes han d'assenyalar els factors i les dificultats, si n'hi ha, que afectin l'aplicació d'aquest Pacte.

3. El Secretari General, després de consultar amb el Comitè, pot trametre, als organismes especialitzats interessats, còpies de la part de l'informe en l'àmbit de la seva competència.

4. El Comitè ha d'estudiar els informes presentats pels Estats part en aquest Pacte. Ha de trametre els seus informes i els comentaris que consideri oportuns als Estats part. El Comitè també pot trametre al Consell Econòmic i Social aquests comentaris, juntament amb les còpies dels informes que hagi rebut dels Estats part en aquest Pacte.

5. Els Estats part en aquest Pacte poden presentar al Comitè observacions de qualsevol comentari que es faci, d'acord amb el paràgraf 4 d'aquest article.

Article 41

1. Quant a aquest article, cada Estat part en aquest Pacte pot declarar, en qualsevol

moment, que reconeix la competència del Comitè per rebre i examinar les comunicacions en què un Estat part al·legui que un altre Estat part no compleix les obligacions imposades per aquest Pacte. Les comunicacions fetes en virtut d'aquest article només es poden admetre i examinar si són presentades per un Estat part que hagi fet una declaració en la qual reconegui la competència del Comitè respecte a ell mateix. El Comitè no admet cap comunicació referent a un Estat part que no hagi fet aquesta declaració. Les comunicacions rebudes en virtut d'aquest article es tramitaran d'acord amb el procediment següent:

- a. Si un Estat part en aquest Pacte considera que un altre Estat part no compleix les provisions d'aquest Pacte, pot presentar aquest assumpte a l'atenció de l'Estat part per mitjà d'una comunicació escrita. En un termini de tres mesos des que hagi rebut la comunicació, l'Estat destinatari haurà de proporcionar a l'Estat que li hagi enviat la comunicació una explicació o qualsevol altra declaració per escrit que aclareixi l'assumpte, la qual ha d'incloure, en la mesura que sigui possible i pertinent, una referència als procediments interns i als recursos adoptats, en tràmit o que es puguin utilitzar en l'assumpte.
- b. Si l'assumpte no es resol satisfactòriament pels dos Estats part interessats en un termini de sis mesos des que l'Estat destinatari hagi rebut la primera comunicació, qualsevol dels dos Estats part interessats té el dret de sotmetre'l al Comitè, amb una notificació dirigida al Comitè i a l'altre Estat.
- c. El Comitè ha de conèixer de l'assumpte que se li sotmeti només després d'haver-se assegurat que s'han interposat i s'han exhaurit en l'assumpte tots els recursos de la jurisdicció interna de què es pugui disposar, d'acord amb els principis del dret internacional generalment admesos. No s'aplica aquesta regla quan la tramitació d'aquests recursos s'ajorni injustificadament.
- d. El Comitè celebra les sessions a porta tancada quan examini les comunicacions previstes en aquest article.
- e. En reserva de les disposicions de l'incís c., el Comitè ha d'oferir els seus bons oficis als Estats part interessats, a fi i efecte d'arribar a una solució amistosa fundada en el respecte dels drets humans i de les llibertats fonamentals reconegudes en aquest Pacte.
- f. En l'assumpte que se li sotmeti el Comitè pot demanar als Estats part, a què fa referència l'incís b., que facilitin qualsevol informació pertinent.
- g. Els Estats part interessats, a què es refereix l'incís b., tenen el dret d'ésser representats quan s'exameni l'assumpte en el Comitè, i a presentar exposicions verbals o per escrit, o d'ambdues maneres.
- h. El Comitè, dins els dotze mesos següents a la data de la recepció de la notificació al·ludida en l'incís b. ha de presentar un informe en el qual:
  - i. Si s'ha arribat a una solució com aquella a la qual al·ludeix l'incís e., s'ha de limitar a una breu exposició dels fets i de la solució aconseguida.
  - ii. Si no s'ha arribat a una solució com aquella a la qual al·ludeix l'incís e., s'ha de limitar a una breu exposició dels fets i ha d'afegir les exposicions escrites i les actes de les exposicions verbals que hagin fet els Estats part interessats.

En cada assumpte s'ha d'enviar l'informe als Estats part interessats.

2. Les disposicions d'aquest article entren en vigor quan deu Estats part en aquest Pacte hauran fet les declaracions al·ludides en el paràgraf 1 d'aquest article. D'aquestes declara-

cions, els Estats part n'hauran de fer dipositar el Secretari General de les Nacions Unides, el qual n'haurà de trametre còpies als altres Estats part. Tota declaració es pot retirar en qualsevol moment mitjançant una notificació adreçada al Secretari General. El fet de retirar-les no serà obstacle per examinar qualsevol assumpte objecte d'una comunicació que ja hagi estat tramesa en virtut d'aquest article; no es pot admetre cap més comunicació d'un Estat part quan el Secretari General de les Nacions Unides hagi rebut la notificació que es retira la declaració, llevat que l'Estat part interessat hagi fet una nova declaració.

Article 42

1.

- a.** Si un assumpte tramès al Comitè d'acord amb l'article 41 no es resol a satisfacció dels Estats part interessats, el Comitè, amb el consentiment previ dels Estats part interessats, pot designar una Comissió Especial de Conciliació (denominada des d'ara la Comissió). Els bons oficis d'aquesta Comissió s'han de posar a disposició dels Estats part interessats, per, mitjançant la seva intervenció, intentar d'arribar a una solució amistosa basada en el respecte d'aquest Pacte.
- b.** La Comissió es compon de cinc persones acceptades pels Estats part interessats. Si, transcorreguts tres mesos, els Estats part no es posen d'acord pel que fa a la composició de la totalitat o d'una part de la Comissió, els membres de la Comissió sobre els quals no s'hagi assolit acord seran elegits pel Comitè entre els seus membres per votació secreta i per majoria de dues terceres parts.

2. Els membres de la Comissió han d'exercir les seves funcions a títol personal. No poden ser nacionals dels Estats part interessats, de cap Estat que no sigui participant en aquest Pacte, ni de cap Estat part que no hagi fet la declaració prevista a l'article 41.

3. La Comissió ha d'escollir el seu President i aprovar el seu reglament.

4. Les reunions de la Comissió es fan normalment a la seu de les Nacions Unides o a l'oficina de les Nacions Unides de Ginebra. Tanmateix, es poden fer en qualsevol altre lloc escaient que la Comissió acordi després d'haver consultat amb el Secretari General de les Nacions Unides i amb els Estats part interessats.

5. El secretariat previst a l'article 36 serveix també les comissions que s'estableixin en virtut d'aquest article.

6. La informació rebuda i estudiada pel Comitè, s'ha de facilitar a la Comissió, la qual pot demanar als Estats part interessats que facilitin qualsevol altra informació pertinent.

7. Quan la Comissió hagi examinat l'assumpte exhaustivament, sempre dins un termini no més llarg de dotze mesos després d'haver-se'n assabentat, ha de presentar al President del Comitè un informe perquè el trameti als Estats part interessats.

- a.** Si la Comissió no pot completar el seu examen de l'assumpte en aquests dotze mesos, ha de limitar el seu informe a una breu exposició de la situació en què es troba l'examen.

- b. Si s'aconsegueix en l'assumpte una solució amistosa basada en el respecte dels drets humans reconeguts en aquest Pacte, la Comissió ha de limitar el seu informe a una breu exposició dels fets i de la solució assolida.
- c. Si no s'aconsegueix una solució en els termes de l'incís b., l'informe de la Comissió ha d'incloure les seves conclusions de totes les qüestions de fets pertinents a l'assumpte plantejat entre els Estats part interessats i les seves observacions referents a les possibilitats d'una solució amistosa. Aquest informe ha de contenir també les exposicions escrites i una ressenya de les exposicions orals fetes pels Estats part interessats.
- d. Si l'informe de la Comissió es presenta en virtut de l'incís c., els Estats Participants interessats han de notificar al President del Comitè dins dels tres mesos següents a la recepció de l'informe si accepten o no els termes de l'informe de la Comissió.

8. Les disposicions d'aquest article no afecten les funcions del Comitè previstes en l'article 41.

9. Els Estats part interessats han de compartir a parts iguals les despeses dels membres de la Comissió d'acord amb el càlcul que en faci el Secretari General de les Nacions Unides.

10. El Secretari General de les Nacions Unides podrà sufragar, si cal, les despeses dels membres de la Comissió abans que els Estats part interessats reembossin aquestes despeses d'acord amb el paràgraf 9 d'aquest article.

Article 43

Els membres del Comitè i els membres de les Comissions especials de conciliació designats gaudeixen, d'acord amb l'article 42, de les facilitats, privilegis i immunitats que es concedeixen als experts en missió per a les Nacions Unides d'acord amb el que es disposa a les seccions pertinents de la Convenció per als privilegis i immunitats de les Nacions Unides.

Article 44

Les disposicions per a l'aplicació d'aquest Pacte s'han de complir sense perjudici dels procediments previstos en matèria dels drets humans pels instruments constitutius i les convencions de les Nacions Unides i dels seus organismes especialitzats, o en virtut d'ells, i no impedeixen que els Estats part recorrin a d'altres procediments per resoldre una controvèrsia d'acord amb els convenis internacionals generals o especials vigents entre ells.

Article 45

El Comitè ha de presentar a l'Assemblea General de les Nacions Unides, per mitjà del Consell Econòmic i Social, un informe anual de les seves activitats.

Part V

Article 46

Res en aquest Pacte no pot ser interpretat en detriment de les disposicions de la Carta de les Nacions Unides o de les constitucions dels organismes especialitzats que defineixen les atri-

bucions repectives dels diversos òrgans de les Nacions Unides i dels organismes especialitzats en les matèries de què tracta aquest Pacte.

Article 47

Res en aquest Pacte no pot ser interpretat en detriment del dret inherent a tots els pobles a gaudir i utilitzar plenament i en llibertat les seves riqueses i recursos naturals.

Part VI

Article 48

1. Aquest Pacte està obert a la signatura de tots els Estats Membres de les Nacions Unides o membres d'algun dels seus organismes especialitzats, de tots els Estats part en l'Estatut de la Cort Internacional de Justícia i de qualsevol altre Estat invitat per l'Assemblea General de les Nacions Unides a esdevenir part en aquest Pacte.

2. Aquest Pacte està subjecte a ratificació. Els instruments de ratificació s'han de dipositar en poder del Secretari General de les Nacions Unides.

3. Aquest Pacte està obert a l'adhesió de qualsevol dels Estats a què es refereix el paràgraf 1 d'aquest article.

4. L'adhesió s'efectuarà mitjançant el dipòsit d'un instrument d'adhesió en poder del Secretari General de les Nacions Unides.

5. El Secretari General de les Nacions Unides ha d'informar tots els Estats que hagin signat aquest Pacte, o s'hi hagin adherit, del dipòsit de cada instrument de ratificació o d'adhesió.

Article 49

1. Aquest Pacte entra en vigor tres mesos després de la data en què s'hagi dipositat el trenta-cinquè instrument de ratificació o d'adhesió en poder del Secretari General de les Nacions Unides.

2. Per a cada Estat que ratifiqui aquest Pacte o s'hi adhereixi després d'haver estat dipositat el trenta-cinquè instrument de ratificació o d'adhesió, el Pacte hi entra en vigor tres mesos després de la data en què hagi dipositat el seu propi instrument de ratificació o instrument d'adhesió.

Article 50

Les disposicions d'aquest Pacte s'apliquen a totes les parts components dels Estats Federals sense limitacions ni excepcions de cap classe.

Article 51

1. Tot Estat part en aquest Pacte pot proposar esmenes i dipositar-les en poder del Secretari General de les Nacions Unides. El Secretari General ha de comunicar les esmenes proposades als Estats part en aquest Pacte, amb la petició que li notifiquin si són favorables a una

conferència d'Estats part per examinar les propostes i sotmetre-les a votació. En el cas que almenys una tercera part dels Estats part es declarin a favor d'aquesta conferència, el Secretari General ha de convocar la conferència sota els auspicis de les Nacions Unides. Cada esmena que s'adopti per majoria dels Estats presents i votants de la conferència s'ha de sotmetre a l'aprovació de l'Assemblea General de les Nacions Unides.

2. Les esmenes entren en vigor quan hagin estat aprovades per l'Assemblea General de les Nacions Unides i acceptades per una majoria de dues terceres parts dels Estats part en aquest Pacte, d'acord amb els seus respectius procediments constitucionals.

3. Quan aquestes esmenes entrin en vigor, seran obligatòries per als Estats part que les hagin acceptades; els altres Estats part estaran obligats per les disposicions d'aquest Pacte i per totes les esmenes anteriors que hagin acceptat.

Article 52

Independentment de les notificacions previstes en el paràgraf 5e. de l'article 48, el Secretari General de les Nacions Unides ha de comunicar a tots els Estats esmentats en el paràgraf 1r. del mateix article les qüestions següents:

- a.** Les signatures, ratificacions i adhesions, d'acord amb l'article 48.
- b.** La data en què entri en vigor aquest Pacte d'acord amb l'article 49 i la data en què entrin en vigor les esmenes a què es refereix l'article 51.

Article 53

1. Aquest Pacte, els textos del qual en xinès, en anglès, en francès, en rus i en espanyol són igualment autèntics, serà dipositat als arxius de les Nacions Unides.

2. El Secretari General de les Nacions Unides ha de trametre còpies certificades d'aquest Pacte a tots els Estats a què es refereix l'article 48.

Protocol Facultatiu del Pacte Internacional dels Drets Civils i Polítics

Adoptat i obert a la firma, ratificació i adhesió per l'Assemblea General de les Nacions Unides, resolució 2200 A (XXI), de 16 de desembre de 1966.

ENTRADA EN VIGOR: 23 de març de 1976, de conformitat amb l'article 9

Els Estats part en aquest Protocol,

Considerant que, per aconseguir un més gran assoliment dels propòsits del Pacte Internacional dels Drets Civils i Polítics (des d'ara anomenat el Pacte) i l'aplicació de les seves disposicions, convindria facultar el Comitè dels Drets Humans establert a la IV Part del Pacte (des d'ara anomenat el Comitè) per rebre i considerar, com preveu aquest Protocol, comunicacions d'individus que denunciïn que són víctimes d'una violació de qualsevol dels drets enunciats en el Pacte.

Article 1

L'Estat part en el Pacte que arribi a ésser una part d'aquest Protocol reconeix la competència del Comitè per rebre i considerar les comunicacions d'individus subjectes a la seva jurisdicció que denunciïn que són víctimes d'una violació per part d'aquest Estat part de qualsevol dels drets establerts en el Pacte. El Comitè no pot rebre cap comunicació concernent un Estat part en el Pacte que no sigui participant d'aquest Protocol.

Article 2

D'acord amb el que disposa l'article 1, els individus que denunciïn una violació de qualsevol dels seus drets enumerats en el Pacte i que hagin exhaurit tots els recursos interns a la seva disposició, poden sotmetre a la consideració del Comitè una comunicació per escrit.

Article 3

El Comitè ha de considerar inadmissibles les comunicacions presentades, d'acord amb aquest Protocol, que siguin anònimes o que les consideri un abús del dret a presentar-les o que siguin incompatibles amb les disposicions del Pacte.

Article 4

D'acord amb el que disposa l'article 3, el Comitè ha de posar les comunicacions que li siguin lliurades en virtut d'aquest Protocol en coneixement de l'Estat part del qual s'al·legui que ha violat qualsevol disposició del Pacte.

2. En el termini de sis mesos, aquest Estat ha de presentar al Comitè, per escrit, les explicacions o declaracions que aclareixin l'assumpte i les mesures que eventualment hagi adoptat aquell Estat.

Article 5

1. El Comitè ha de considerar les comunicacions rebudes, d'acord amb aquest Protocol, tenint esguard de tota la informació que hi hagi escrita facilitada per l'individu i per l'Estat part interessat.

2. El Comitè no pot considerar cap comunicació d'un individu sense assegurar-se que:
- a. El mateix assumpte no ha estat sotmès a cap altre procediment d'examen o acord internacionals.
  - b. Que l'individu ha exhaurit tots els recursos de la jurisdicció interna. No es pot aplicar aquesta norma quan la tramitació dels recursos s'allargui injustificadament.

3. El Comitè celebra les seves sessions a porta tancada quan examini les comunicacions previstes en aquest Protocol.

4. El Comitè presenta el seu parer a l'Estat part interessat i a l'individu.

Article 6

El Comitè ha d'incloure dins l'informe anual que ha de presentar, d'acord amb l'article 45 del Pacte, un resum de les seves activitats en virtut d'aquest Protocol.

Article 7

Mentre no s'aconsegueixin els objectius de la resolució 1514 (XV) adoptada per l'Assemblea General de les Nacions Unides el 14 de desembre de l'any 1960 relativa a la Declaració de la concessió de la independència als països i pobles colonitzats, les disposicions d'aquest Protocol no poden limitar en cap cas el dret de petició concedit a aquests pobles per la Carta de les Nacions Unides i per altres instruments i convencions internacionals que s'hagin concertat sota els auspicis de les Nacions Unides o dels seus organismes especialitzats.

Article 8

1. Aquest Protocol està obert a la signatura de qualsevol Estat que hagi signat el Pacte.

2. Aquest Protocol està subjecte a ratificació per qualsevol Estat que hagi ratificat el Pacte o s'hi hagi adherit. Els instruments de ratificació s'han de dipositar en poder del Secretari General de les Nacions Unides.

3. Aquest Protocol està obert a l'adhesió de qualsevol Estat que hagi ratificat el Pacte o s'hi hagi adherit.

4. L'adhesió s'efectuarà mitjançant el dipòsit d'un instrument d'adhesió en poder del Secretari General de les Nacions Unides.

5. El Secretari General de les Nacions Unides ha d'informar tots els Estats que hagin signat aquest Protocol, o s'hi hagin adherit, del dipòsit de cada instrument de ratificació o d'adhesió.

Article 9

1. Subjecte a l'entrada en vigor del Pacte, aquest Protocol entra en vigor passats tres mesos després de la data en què s'hagi dipositat el desè instrument de ratificació o d'adhesió en poder del Secretari General de les Nacions Unides.

2. Per a cada Estat que ratifiqui aquest Protocol o s'hi adhereixi després d'haver estat dipositat el desè instrument de ratificació o d'adhesió, aquest Protocol hi entra en vigor tres mesos després de la data en què aquest Estat hagi dipositat el seu propi instrument de ratificació o d'adhesió.

Article 10

Les disposicions d'aquest Protocol s'apliquen a totes les parts components dels Estats Federals sense limitacions ni excepcions de cap classe.

Article 11

1. Els Estats part en aquest Protocol poden proposar esmenes i dipositar-les en poder del Secretari General de les Nacions Unides. El Secretari General ha de comunicar les esmenes proposades als Estats part en aquest Protocol, amb la petició que li notifiquin si són favorables a una conferència d'Estats part per examinar les proposicions i sotmetre-les a votació. En el cas que almenys una tercera part dels Estats part es declari a favor d'aquesta conferència, el Secretari General ha de convocar la conferència sota els auspicis de les Nacions Unides. Cada esmena que s'adopti per majoria dels Estats presents i votants de la conferència s'ha de sotmetre a l'aprovació de l'Assemblea General de les Nacions Unides.

2. Les esmenes entren en vigor quan hagin estat aprovades per l'Assemblea General de les Nacions Unides i acceptades per una majoria de dues terceres parts dels Estats part en aquest Protocol, d'acord amb els seus respectius procediments constitucionals.

3. Quan aquestes esmenes entrin en vigor seran obligatòries per als Estats part que les hagin acceptades; els altres Estats part estaran obligats per les disposicions d'aquest Protocol i per totes les esmenes anteriors que hagin acceptat.

Article 12

1. Els Estats part poden denunciar aquest Protocol en qualsevol moment mitjançant una notificació per escrit adreçada al Secretari General de les Nacions Unides. La denúncia serà efectiva als tres mesos des que el Secretari General n'hagi rebut la notificació.

2. La denúncia es pot fer, sense perjudici que les disposicions d'aquest Protocol continuïn aplicant-se a qualsevol comunicació presentada en virtut de l'article 2, abans de la data efectiva de la denúncia.

Article 13

Independentment de les notificacions presentades d'acord amb el paràgraf 5è. de l'article 8 d'aquest Protocol, el Secretari General de les Nacions Unides ha d'informar tots els Estats

al·ludits en el paràgraf 1r. de l'article 48 del Pacte sobre els particulars següents:

- a. Les signatures, ratificacions i adhesions d'acord amb l'article 8.
- b. La data en què entri en vigor el present Protocol d'acord amb el que disposa l'article 9 i la data en què entrin en vigor les esmenes al·ludides a l'article 11.
- c. Les denúncies rebudes en virtut de l'article 12.

Article 14

1. El present Protocol, els textos del qual en xinès, en anglès, en francès, en rus i en castellà són igualment autèntics, és dipositat als arxius de les Nacions Unides.

2. El Secretari General de les Nacions Unides ha de trametre còpies certificades del present Protocol a tots els Estats al·ludits a l'article 48 del Pacte.

Segon Protocol Facultatiu del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics destinat a abolir la pena de mort

Adoptat per l'Assemblea General de les Nacions Unides, resolució 44/128, de 15 de desembre de 1989

ENTRADA EN VIGOR: 11 de juliol de 1991, de conformitat amb l'article 8.1

Els Estats part en el present Protocol,

Considerant que l'abolició de la pena de mort contribueix a elevar la dignitat humana i a desenvolupar progressivament els drets humans,

Recordant l'article 3 de la Declaració Universal dels Drets Humans, aprovada el 10 de desembre de 1948, i l'article 6 del Pacte Internacional de Drets Civils i polítics, aprovat el 16 de desembre de 1966,

Observant que l'article 6 del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics fa referència a l'abolició de la pena de mort en termes que indiquen clarament que tal abolició és desitjable,

Convençuts que totes les mesures d'abolició de la pena de mort haurien de ser considerades un avançament en el goig del dret a la vida,

Desitjosos de contraure pel present Protocol un compromís internacional d'abolir la pena de mort,

Han convingut en el següent:

Article 1

1. No serà executada cap persona sotmesa a la jurisdicció d'un Estat part en el present Protocol.

2. Cadascun dels Estats part adoptarà totes les mesures necessàries per abolir la pena de mort en la seva jurisdicció.

Article 2

1. No serà admesa cap tipus de reserva al present Protocol, amb excepció d'una reserva formulada en el moment de la ratificació o l'adhesió en la qual sigui prevista l'aplicació de la pena de mort en temps de guerra com a conseqüència d'una condemna per un delictes sumament greu de caràcter militar comès en temps de guerra.

2. L'Estat part que formuli aquesta reserva haurà de comunicar al Secretari General de les Nacions Unides, en el moment de la ratificació o adhesió, les disposicions pertinents de la seva legislació nacional aplicables en temps de guerra.

3. L'Estat part que hagi formulat aquesta reserva notificarà al Secretari General de les Nacions Unides de tot començament o acabament d'un estat de guerra aplicable al seu territori.

Article 3

Els Estats part en el present Protocol hauran d'incloure en els informes al Comitè de Drets Humans, d'acord amb l'article 40 del Pacte, informació sobre les mesures que han adoptat per posar en vigor el present Protocol.

Article 4

Respecte dels Estats part en el Pacte que hagin fet una declaració d'acord amb l'article 41, la competència del Comitè de Drets Humans per rebre i considerar comunicacions en les quals un Estat Part al·legui que un altre Estat part no compleix amb les seves obligacions es farà extensiva a les disposicions del present Protocol, a menys que l'Estat part interessat hagi fet una declaració en sentit contrari en el moment de la ratificació o adhesió.

Article 5

Respecte dels Estats part en el primer Protocol Facultatiu del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics, aprovat el 16 de desembre de 1966, la competència del Comitè de Drets Humans per rebre i considerar comunicats de persones que estiguin subjectes a la seva jurisdicció es farà extensiva a les disposicions del present Protocol, a menys que l'Estat Part hagi fet una declaració en sentit contrari en el moment de la ratificació o l'adhesió.

Article 6

1. Les disposicions del present Protocol seran aplicables en caràcter de disposicions addicionals del Pacte.

2. Sense perjudici de la possibilitat de formular una reserva d'acord amb l'article 2 del present Protocol, el dret garantit al paràgraf 1 de l'article 1 del present Protocol no estarà sotmès a cap tipus de suspensió en virtut de l'article 4 del Pacte.

Article 7

1. El present Protocol restarà obert a la signatura de qualsevol Estat que hagi firmat el Pacte.

2. El present Protocol està subjecte a ratificació per qualsevol Estat que hagi ratificat el Pacte o s'hi hagi adherit. Els instruments de ratificació es dipositaran en poder del Secretari General de les Nacions Unides.

3. El present Protocol restarà obert a l'adhesió de qualsevol Estat que hagi ratificat el Pacte o s'hi hagi adherit.

4. L'adhesió s'efectuarà mitjançant el dipòsit de l'instrument corresponent en poder del Secretari General de les Nacions Unides.

5. El Secretari General de les Nacions Unides informarà a tots els Estats que hagin signat

el present Protocol, o s'hi hagin adherit, del dipòsit de cadascun dels instruments de ratificació o adhesió.

Article 8

1. El present Protocol entrarà en vigor passats tres mesos a partir de la data en la qual hagi estat dipositat el desè instrument de ratificació o d'adhesió en poder del Secretari General de les Nacions Unides.

2. Respecte de cada Estat que ratifiqui el present Protocol o s'hi adhereixi després d'haver estat dipositat el desè instrument de ratificació o d'adhesió, el present Protocol entrarà en vigor quan hagin passat tres mesos a partir de la data en la qual tal Estat hagi dipositat el seu propi instrument de ratificació o adhesió.

Article 9

Les disposicions del present Protocol seran aplicables a totes les parts components dels Estats federals, sense cap limitació ni excepció.

Article 10

El Secretari General de les Nacions Unides comunicarà a tots els Estats mencionats en el paràgraf 1 de l'article 48 del Pacte:

- a. Les reserves, comunicacions i notificacions d'acord amb el disposat en l'article 2 del present Protocol;
- b. Les declaracions fetes d'acord amb el disposat en els articles 4 o 5 del present Protocol;
- c. Les signatures, ratificacions i adhesions d'acord amb el disposat en l'article 7 del present Protocol;
- d. La data en què entri en vigor el present Protocol d'acord amb el disposat en l'article 8.

Article 11

1. El present Protocol, del qual els textos en àrab, xinès, espanyol, francès, anglès i rus són igualment autèntics, serà dipositat en els arxius de les Nacions Unides.

2. El Secretari General de les Nacions Unides enviarà còpies certificades del present Protocol a tots els Estats mencionats en l'article 48 del Pacte.

II. Convencions Internacionals específiques

Convenció per a la Prevenció i la Sanció del Delicte de Genocidi

Adoptada i oberta a la firma i ratificació, o adhesió, per l'Assemblea General,
resolució 260 A (III), del 9 de desembre de 1948.

ENTRADA EN VIGOR: 12 de gener de 1951, d'acord amb l'article XIII

Les Parts contractants,

Considerant que l'Assemblea General de les Nacions Unides, a través de la seva resolució 96 (I) de l'11 de desembre de 1946, ha declarat que el genocidi és un delicte de dret internacional contrari a l'esperit i als fins de les Nacions Unides i que el món civilitzat condemna,

Reconeixent que en tots els períodes de la història el genocidi ha infligit grans pèrdues a la humanitat,

Convençudes que per tal d'alliberar la humanitat d'un flagell tan odiós cal la cooperació internacional,

Convenen en el següent:

Article 1

Les Parts contractants confirmen que el genocidi, ja sigui comès en temps de pau o en temps de guerra, és un delicte de dret internacional que elles es comprometen a prevenir i sancionar.

Article 2

En la present Convenció, s'entén per genocidi qualsevol dels actes mencionats a continuació, perpetrats amb la intenció de destruir totalment o parcial, un grup nacional, ètnic, racial o religiós, com a tal:

- a. Matança de membres del grup;
- b. Lesió greu a la integritat física o mental dels membres del grup;
- c. Sotmetiment intencional del grup a condicions d'existència que hagin de comportar la seva destrucció física, total o parcial;
- d. Mesures destinades a impedir els naixements en el si del grup;
- e. Trasl·lat per la força de nens del grup a un altre grup;

Article 3

Seràn castigats els següents actes:

- a. El genocidi;
- b. L'associació per a cometre genocidi;
- c. La instigació directa i pública a cometre genocidi;
- d. La complicitat en el genocidi.

Article 4

Les persones que hagin comès genocidi o qualsevol dels altres actes enumerats a l'article III, seran castigades, ja es tracti de governants, funcionaris o particulars.

Article 5

Les Parts contractants es comprometen a adoptar, d'acord amb les seves respectives Constitucions, les mesures legislatives necessàries per assegurar l'aplicació de les disposicions de la present Convenció, i especialment a establir sancions penals eficaces per castigar les persones culpables de genocidi o de qualsevol altre dels actes enumerats a l'article 3.

Article 6

Les persones acusades de genocidi o d'un dels actes enumerats a l'article 3, seran jutjades per un tribunal competent de l'Estat on fou comès l'acte, o davant la cort penal internacional que sigui competent respecte a aquelles Parts contractants que hagin reconegut la seva jurisdicció.

Article 7

Als efectes d'extradició, el genocidi i els altres actes enumerats a l'article III no seran considerats com a delictes polítics.

Les Parts contractants es comprometen en tal cas, a concedir l'extradició conforme a la seva legislació i als tractats vigents.

Article 8

Tota Part contractant pot recórrer als òrgans competents de les Nacions Unides per tal que aquests prenguin, d'acord amb la Carta de les Nacions Unides, les mesures que jutgin apropiades per a la prevenció i la repressió d'actes de genocidi o de qualsevol dels altres actes enumerats a l'article III

Article 9

Les controvèrsies entre les Parts contractants, relatives a la interpretació, aplicació o execució de la present Convenció, incloses les relatives a la responsabilitat d'un Estat en matèria de genocidi o en matèria de qualsevol dels altres actes enumerats a l'article III, seran sotmeses a la Cort Internacional de Justícia a petició d'una de les Parts en la controvèrsia.

Article 10

La present Convenció, els textos anglès, xinès, espanyol, francès i rus de la qual seran igualment autèntics, portarà la data del 9 de desembre de 1948.

Article 11

La present Convenció estarà oberta fins al 31 de desembre de 1949 a la firma de tots els Estats part de les Nacions Unides i de tots els Estats no membres als quals l'Assemblea General hagi dirigit una invitació amb aquesta finalitat.

La present Convenció serà ratificada i els instruments de ratificació seran dipositats a la Secretaria General de les Nacions Unides.

A partir de l'1 de gener de 1950, serà possible adherir-se a la present Convenció en nom de tot Estat Membre de les Nacions Unides i de tot Estat no membre que hagi rebut la invitació anteriorment mencionada.

Els instruments d'adhesió seran dipositats a la Secretaria General de les Nacions Unides.

Article 12

Tota Part contractant podrà, en tot moment, per notificació dirigida al Secretari General de les Nacions Unides, estendre l'aplicació de la present Convenció a tots els territoris o a un qualsevol dels territoris de les relacions exteriors dels quals sigui responsable.

Article 13

En la data en què hagin estat dipositats els vint primers instruments de ratificació o d'adhesió, el Secretari General aixecarà una acta i transmetrà còpia d'aquesta acta a tots els Estats part de les Nacions Unides i als Estats no part als quals es fa referència en l'article XI.

La present Convenció entrarà en vigor el norantè dia després de la data en què es faci el dipòsit del vintè instrument de ratificació o d'adhesió.

Tota ratificació o adhesió efectuada posteriorment a l'última data tindrà efecte el norantè dia després de la data en què es faci el dipòsit de l'instrument de ratificació o d'adhesió.

Article 14

La present Convenció tindrà una durada de deu anys a partir de la seva entrada en vigor.

Romandrà després en vigor per un període de cinc anys; i així successivament, respecte de les Parts contractants que no l'hagin denunciada almenys sis mesos abans de l'expiració del termini.

La denúncia es farà per notificació escrita dirigida al Secretari General de les Nacions Unides.

Article 15

Si, com a resultat de denúncies, el nombre de les Parts en la present Convenció es redueix a menys de setze, la Convenció deixarà d'estar en vigor a partir de la data en què l'última d'aquestes denúncies tingui efecte.

Article 16

Una demanda de revisió de la present Convenció podrà ser formulada en qualsevol moment per qualsevol de les Parts contractants, per mitjà de notificació escrita dirigida al Secretari General.

L'Assemblea General decidirà respecte a les mesures que s'hagin de prendre, si s'escaigués, respecte a tal demanda.

Article 17

El Secretari General de les Nacions Unides notificarà a tots els Estats part de les Nacions Unides i a tots els Estats no membres als quals es fa referència a l'article XI:

- a. Les firmes, ratificacions i adhesions rebudes en aplicació de l'article XI;
- b. Les notificacions rebudes en aplicació de l'article XII;

- c. La data en què la present Convenció entrarà en vigor en aplicació de l'article XIII;
- d. Les denúncies rebudes en aplicació de l'article XIV;
- e. L'abrogació de la Convenció, en aplicació de l'article XV;
- f. Les notificacions rebudes en aplicació de l'article XVI.

Article 18

L'original de la present Convenció serà dipositat als arxius de les Nacions Unides.

Una còpia certificada serà dirigida a tots els Estats part de les Nacions Unides i als Estats no part als quals es fa referència a l'article XI.

Article 19

La present Convenció serà registrada pel Secretari General de les Nacions Unides en la data d'entrada en vigor.

Convenció sobre l'Estatut dels Refugiats

Adoptada el 28 de juliol de 1951 per la Conferència de Plenipotenciaris sobre l'estatut dels refugiats i dels apàtrides (Nacions Unides), convocada per l'Assemblea General, resolució 429 (V), de 14 de desembre de 1950

ENTRADA EN VIGOR: 22 d'abril de 1954, de conformitat amb l'article 43

PREÀMBUL

Les Altes Parts Contractants,

Considerant que la Carta de les Nacions Unides i la Declaració Universal dels Drets Humans, aprovada el 10 de desembre de 1948 per l'Assemblea General han afirmat el principi que els éssers humans, sense cap distinció, han de tenir els drets i llibertats fonamentals,

Considerant que les Nacions Unides han manifestat en diverses ocasions el seu profund interès pels refugiats i s'han esforçat per assegurar als refugiats l'exercici més ampli possible dels drets i llibertats fonamentals,

Considerant que és convenient revisar i codificar els acords internacionals anteriors referents a l'estatut dels refugiats i ampliar mitjançant un nou acord l'aplicació d'aquests instruments i la protecció que constitueixen per als refugiats,

Considerant que la concessió del dret d'asil pot resultar excessivament onerosa per a certs països i que la resolució satisfactòria dels problemes l'abast i caràcter internacionals dels quals han estat reconeguts per Nacions Unides no pot, per això mateix, aconseguir-se sense solidaritat internacional.

Expressant el desig que tots els Estats, reconeixent el caràcter social i humanitari del problema dels refugiats, facin tot el que els sigui possible per evitar que aquest problema esdevingui causa de tibantor entre Estats,

Prenent nota que l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats té per missió vetllar per l'aplicació de les convencions internacionals que assegurin la protecció als refugiats, i reconeixent que la coordinació efectiva de les mesures adoptades per resoldre aquest problema dependrà de la cooperació dels Estats amb l'Alt Comissionat,

Han convingut en les següents disposicions:

Capítol I

Disposicions generals

Article 1

Definició del terme “refugiat”

A. Als efectes de la present Convenció, el terme “refugiat” s’aplicarà a tota persona:

1. Que hagi estat considerada com a refugiada en virtut dels Arranjaments del 12 de maig de 1926 i del 30 de juny de 1928, o de les Convencions del 28 d’octubre de 1933 i del 10 de febrer de 1938, del Protocol del 14 de setembre de 1939 o de la Constitució de l’Organització Internacional de Refugiats.

Les decisions denegatòries adoptades per l’Organització Internacional de Refugiats durant el període de les seves activitats, no impediran que es reconegui la condició de refugiat a persones que reuneixin les condicions establertes en el paràgraf 2 de la present secció.

2. Que, com a resultat d’esdeveniments succeïts abans de l’1 de gener de 1951 i degut a fundats temors de ser perseguida per motius de raça, religió, nacionalitat, pertinença a determinat grup social o opinions polítiques, es trobi fora del país de la seva nacionalitat i no pugui o, a causa d’aquests temors, no vulgui acollir-se a la protecció d’aquest país; o que, mancada de nacionalitat i trobant-se, a conseqüència d’aquests esdeveniments, fora del país on abans tenia la seva residència habitual, no pugui o, a causa dels seus temors, no vulgui tornar-hi.

En els casos de persones que tinguin més d’una nacionalitat, s’entendrà que l’expressió “del país de la seva nacionalitat” es refereix a qualsevol dels països dels quals tingui la nacionalitat; i no es considerarà mancada de la protecció del país de la seva nacionalitat la persona que, sense raó vàlida derivada d’un fundat temor, no s’hagi acollit a la protecció d’un dels països dels quals tingui la nacionalitat.

B.

1. Als fins de la present Convenció, les paraules “esdeveniments succeïts abans de l’1 de gener de 1951”, que figuren a l’article 1 de la secció A, podran entendre’s com:

- a. «Esdeveniments succeïts abans de l’1 de gener de 1951, a Europa», o com
- b. «Esdeveniments succeïts abans de l’1 de gener de 1951, a Europa o en un altre lloc»; i cada Estat contractant formularà en el moment de la signatura, de la ratificació o de l’adhesió, una declaració en què precisi l’abast que desitgi donar a aquesta expressió, respecte a les obligacions assumides per ell en virtut de la present Convenció.

2. Tot Estat Contactant que hagi adoptat la fórmula a podrà en qualsevol moment estendre les seves obligacions, mitjançant l’adopció de la fórmula b per notificació dirigida al Secretari General de les Nacions Unides.

C. En els casos que s’enumeren a continuació, aquesta Convenció deixarà de ser aplicable a tota persona compresa en les disposicions de la secció A precedent:

1. Si s’ha acollit novament, voluntàriament, a la protecció del país de la seva nacionalitat, o

2. Si, havent perdut la seva nacionalitat, l'ha recuperat voluntàriament; o
3. Si ha adquirit una nova nacionalitat i gaudeix de la protecció del país de la seva nova nacionalitat; o
4. Si voluntàriament s'ha establert novament en el país que havia abandonat o fora del qual havia estat per temor a ser perseguida; o
5. Si, per haver desaparegut les circumstàncies en virtut de les quals fou reconeguda com a refugiada, no pot continuar negant-se a acollir-se a la protecció del país de la seva nacionalitat.

Queda entès, tanmateix, que les disposicions del present paràgraf no s'aplicaran als refugiats compresos en el paràgraf 1 de la secció A del present article que puguin invocar, per tal de negar-se a acollir-se a la protecció del país de la seva nacionalitat, raons imperioses derivades de persecucions anteriors.

6. Si es tracta d'una persona que no té nacionalitat i, per haver desaparegut les circumstàncies en virtut de les quals fou reconeguda com a refugiada, està en condicions de tornar al país on abans tenia la seva residència habitual.

Queda entès, tanmateix, que les disposicions del present paràgraf no s'aplicaran als refugiats compresos en el paràgraf 1 de la secció A del present article que puguin invocar, per tal de negar-se a acollir-se a la protecció del país de la seva nacionalitat, raons imperioses derivades de persecucions anteriors.

D. Aquesta convenció no serà aplicable a les persones que rebin actualment protecció o assistència d'un òrgan o organisme de les Nacions Unides que no sigui l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats.

Quan aquesta protecció o assistència hagi acabat per qualsevol motiu, sense que la sort d'aquestes persones s'hagi solucionat definitivament d'acord amb les resolucions aprovades sobre el particular per l'Assemblea General de les Nacions Unides, aquestes persones tindran ipso facto dret als beneficis del règim d'aquesta Convenció.

E. Aquesta Convenció no serà aplicable a les persones a qui les autoritats competents del país on hagin fixat la seva residència reconeguin els drets i obligacions inherents a la possessió de la nacionalitat d'aquest país.

F. Les disposicions d'aquesta Convenció no seran aplicables a cap persona respecte de la qual hi hagi motius fundats per considerar:

- a. Que ha comès un delictes contra la pau, un delictes de guerra o un delictes contra la humanitat, dels definits en els instruments internacionals elaborats per adoptar disposicions respecte a aquests delictes.
- b. Que ha comès un greu delictes comú, fora del país de refugi, abans de ser admesa en aquest país com a refugiada.
- c. Que s'ha fet culpable d'actes contraris a les finalitats i als principis de les Nacions Unides.

Article 2

Obligacions generals

Tot refugiat té, respecte al país on es troba, deures que, en especial, inclouen l'obligació d'acatar les seves lleis i reglaments, així com les mesures adoptades per al manteniment de l'ordre públic.

Article 3

Prohibició de la discriminació

Els Estats Contractants aplicaran les disposicions d'aquesta Convenció als refugiats, sense discriminació per motius de raça, religió o país d'origen. Article 4.- Religió

Article 4

Religió

Els Estats Contractants atorgaran als refugiats que es trobin en el seu territori un tracte si més no tan favorable com l'atorgat als seus nacionals quant a la llibertat de practicar la seva religió i quant a la llibertat d'educació religiosa dels seus fills.

Article 5

Drets atorgats independentment d'aquesta Convenció

Cap disposició d'aquesta Convenció no podrà interpretar-se en perjudici de qualsevol altre dret i benefici atorgat pels Estats Contractants independentment d'aquesta Convenció.

Article 6

L'expressió "en les mateixes circumstàncies"

Als fins d'aquesta Convenció, l'expressió "en les mateixes circumstàncies" significa que l'interessat ha de complir tots els requisits que se li exigiria si no fos refugiat (i en particular els referents a la durada i a les condicions d'estada o de residència. per tal de poder exercir el dret de què es tracti, excepte els requisits que, per la seva naturalesa, no pugui complir un refugiat.

Article 7

Exempció de reciprocitat

1. A excepció de les disposicions més favorables previstes en aquesta Convenció, tot Estat Contractant atorgarà als refugiats el mateix tracte que atorgui als estrangers en general.

2. Després d'un termini de residència de tres anys, tots els refugiats gaudiran, en el territori dels Estats Contractants, de l'exempció de reciprocitat legislativa.

3. Tot Estat Contractant continuarà atorgant als refugiats els drets i beneficis que ja els corresponien, encara que no hi hagués reciprocitat, en la data d'entrada en vigor d'aquesta Convenció per a aquest Estat.

4. Els Estats Contractants examinaran amb bona disposició la possibilitat d'atorgar als refugiats, encara que no hi hagi reciprocitat, altres drets i beneficis, a més dels que els corres-

ponen en virtut dels paràgrafs 2 i 3, així com la possibilitat de fer extensiva l'exempció de reciprocitat als refugiats que no presentin les condicions previstes en els paràgrafs 2 i 3.

5. Les disposicions dels paràgrafs 2 i 3 s'apliquen tant als drets i beneficis previstos en els articles 13, 18, 19, 21 i 22 d'aquesta Convenció com als drets i beneficis que no són previstos en aquesta Convenció.

Article 8

Exempció de mesures excepcionals

Respecte a les mesures excepcionals que puguin adoptar-se contra la persona, els béns o els interessos dels nacionals d'un Estat estranger, els Estats Contractants no aplicaran aquestes mesures, únicament per causa de la seva nacionalitat, a refugiats que siguin oficialment nacionals de l'esmentat Estat. Els Estats Contractants que, en virtut de les seves lleis, no puguin aplicar el principi general expressat en aquest article, atorgaran, en els casos adequats, exempcions en favor d'aquests refugiats.

Article 9

Mesures provisionals

Cap disposició d'aquesta Convenció no impedirà que, en temps de guerra o en altres circumstàncies greus i excepcionals, un Estat Contractant adopti provisionalment, respecte a un determinada persona, les mesures que consideri indispensables per a la seguretat nacional, fins que aquest Estat Contractant arribi a determinar que tal persona és realment un refugiat i que, en el seu cas, la continuació de tals mesures és necessària per a la seguretat nacional.

Article 10

Continuïtat de residència

1. Quan un refugiat hagi estat deportat durant la segona guerra mundial i traslladat al territori d'un Estat Contractant, i hi resideixi, el període d'aquesta estada forçada es considerarà com de residència legal en aquest territori.

2. Quan un refugiat hagi estat, durant la segona guerra mundial, deportat del territori d'un Estat Contractant, i hi hagi tornat abans de l'entrada en vigor de la present Convenció, per establir-hi la seva residència, el temps de residència precedent i subsegüent a tal deportació es considerarà com un període ininterromput, en tots els casos en què requereixi residència ininterrompuda.

Article 11

Mariners refugiats

En el cas dels refugiats empleats de forma regular com a membres de la tripulació d'una nau que porti la bandera d'un Estat Contractant, tal Estat examinarà amb benevolència la possibilitat d'autoritzar tals refugiats a establir-se en el seu territori i expedir-los documents de viatge o admetre'ls temporalment en el seu territori, amb la principal finalitat de facilitar el seu establiment en un altre país.

Capítol II

Condició jurídica

Article 12

Estatut personal

1. L'estatut personal de cada refugiat es regirà per la llei del país del seu domicili o, si no té domicili, per la llei del país de la seva residència.

2. Els drets anteriorment adquirits per cada refugiat i dependents de l'estatut personal, especialment els drets inherents al matrimoni, seran respectats per tot Estat Contractant, sempre que el dret de què es tracti sigui dels que haurien estat reconeguts per la legislació de l'Estat si l'interessat no hagués estat un refugiat.

Article 13

Béns mobles i immobles

Els Estats Contractants concediran a tot refugiat el tracte més favorable possible i en cap cas menys favorable que el concedit generalment als estrangers en iguals circumstàncies, respecte a l'adquisició de béns mobles i immobles i altres drets connexos, arrendaments i d'altres contractes relatius a béns mobles i immobles.

Article 14

Drets de propietat intel·lectual i industrial

En relació a la protecció de la propietat industrial, i en particular d'invents, dibuixos o models industrials, marques de fàbrica, noms comercials i drets d'autor sobre les obres literàries, científiques o artístiques, es concedirà a tot refugiat, en el país en què resideixi habitualment, la mateixa protecció concedida als nacionals de tal país. En el territori de qualsevol altre Estat Contractant se li concedirà la mateixa protecció concedida en aquest territori als nacionals del país en què resideixi habitualment.

Article 15

Dret d'associació

En relació a les associacions no polítiques ni lucratives i als sindicats, els Estats Contractants concediran als refugiats que resideixin legalment en el territori de tals Estats el tracte més favorable concedit en tals circumstàncies als nacionals d'un país estranger.

Article 16

Accés als tribunals

1. En el territori dels Estats Contractants, tot refugiat tindrà lliure accés als tribunals de justícia.
2. En l'Estat Contractant on tingui la seva residència habitual, tot refugiat rebrà el mateix tracte que un nacional pel que fa a l'accés als tribunals, incloent l'assistència judicial i l'exempció de la *cautio judicatum solvi*.
3. En els Estats Contractants que no siguin aquell en què té la seva residència habitual,

pel que fa a les qüestions referides al paràgraf 2, tot refugiat rebrà el mateix tracte que és donat a un nacional del país on resideix habitualment.

Capítol III

Activitats lucratives

Article 17

Ocupació remunerada

1. En relació al dret a ocupació remunerada, tot Estat Contractant concedirà als refugiats que es trobin legalment en el territori de tals Estats el tracte més favorable concedit en les mateixes circumstàncies als nacionals de països estrangers.

2. En qualsevol cas, les mesures restrictives respecte als estrangers o l'ocupació d'estrangers, imposades per protegir el mercat nacional de treball, no s'aplicaran als refugiats que ja n'estiguin exempts en la data en què aquesta Convenció entri en vigor respecte a l'Estat Contractant interessat, o que presentin una de les condicions següents:

- a. Haver complert tres anys de residència en el país;
- b. Tenir un cònjuge que posseeixi la nacionalitat del país de residència. El refugiat no podrà invocar els beneficis d'aquesta disposició en cas d'haver abandonat el seu cònjuge;
- c. Tenir un o més fills que posseeixin la nacionalitat del país de residència.

3. Els Estats Contractants examinaran benèvolament l'assimilació, pel que fa a la realització d'ocupacions remunerades, dels drets de tots els refugiats als drets dels nacionals, especialment per als refugiats que hagin entrat en el territori de tals Estats en virtut de programes de contractació de mà d'obra o de plans d'immigració.

Article 18

Treball autònom

Tot Estat Contractant concedirà als refugiats que es trobin legalment en el territori de tal Estat el tracte més favorable possible i en cap cas menys favorable que el concedit en les mateixes circumstàncies generalment als estrangers, pel que fa al dret a realitzar treball com a autònom en l'agricultura, la indústria, l'artesania i el comerç i a establir companyies comercials i industrials.

Article 19

Professions liberals

1. Tot Estat Contractant concedirà als refugiats que es trobin legalment al seu territori, que posseeixin diplomes reconeguts per les autoritats competents de tal Estat i que desitgin exercir una professió liberal, el tracte més favorable possible i en cap cas menys favorable que el generalment concedit en les mateixes circumstàncies als estrangers.

2. Els Estats Contractants s'esforçaran a procurar, conforme a les seves lleis i constitucions, l'establiment de tals refugiats en els territoris diferents del territori metropolità, de les relacions internacionals dels quals siguin responsables.

Capítol IV Benestar

Article 20

Racionament

Quan la població en el seu conjunt estigui sotmesa a un sistema de racionament que reglamenti la distribució general de productes que siguin escassos, els refugiats rebran el mateix tracte que els nacionals.

Article 21

Vivenda

En matèria de vivenda i en la mesura en què estigui regida per lleis i reglaments o subjecta a la fiscalització de les autoritats oficials, els Estats contractants concediran als refugiats que es trobin legalment en els seus territoris el tracte més favorable possible i en cap cas menys favorable que el concedit generalment en les mateixes circumstàncies als estrangers.

Article 22

Educació pública

1. Els Estats Contractants concediran als refugiats el mateix tracte que als nacionals pel que fa a l'ensenyament elemental.

2. Els Estats Contractants concediran als refugiats el tracte més favorable possible i en cap cas menys favorable que el concedit en les mateixes circumstàncies als estrangers en general respecte a l'ensenyament diferent de l'elemental, en particular, respecte a l'accés als estudis, reconeixement de certificats, diplomes i títols d'estudis a l'estranger, exempció de pagament de matrícula i càrregues i concessió de beques.

Article 23

Assistència pública

Els Estats Contractants concediran als refugiats que es trobin legalment en el territori de tals Estats el mateix tracte que als seus nacionals pel que fa a l'assistència i ajuda públiques.

Article 24

Legislació del treball i seguretat social

1. Els Estats Contractants concediran als refugiats que es trobin legalment en el territori de tals Estats el mateix tracte que als nacionals pel que fa a les matèries següents:

- a. Remuneració, incloent subsidis familiars quan formin part de la remuneració, hores de treball, disposicions sobre hores extraordinàries de treball, vacances amb pagament, restriccions al treball a domicili, edat mínima d'ocupació, aprenentatge i formació professional, treball de dones i d'adolescents i beneficis dels contractes col·lectius de treball, en la mesura en què aquestes matèries estiguin regides per lleis o reglaments, o depenguin de les autoritats administratives;
- b. Seguretat social (disposicions legals respecte a accidents del treball, maternitat, malaltia, invalidesa, ancianitat, mort, desocupació, responsabilitats familiars i qualsevol

altra contingència que, conforme a les lleis o als reglaments nacionals, estigui prevista en un pla de seguretat social), amb les limitacions següents:

- i. Possibilitat de disposicions adequades per a la conservació dels drets adquirits i dels drets en vies d'adquisició.
- ii. Possibilitat que les lleis o reglaments nacionals del país de residència prescrivin disposicions especials en relació a beneficis o la participació en beneficis que es paguin totalment amb fons públics, o a subsidis pagats a persones que no reuneixin les condicions contributives prescrites per a la concessió d'una pensió normal.

2. El dret a indemnització per la mort d'un refugiat, a resultes d'accidents del treball o malaltia professional, no sofrirà perjudici pel fet que el beneficiari resideixi fora del territori de l'Estat Contractant.

3. Els Estats Contractants faran extensius als refugiats els beneficis dels acords que hagin establert o establiran entre si, sobre la conservació dels drets adquirits i dels drets en via d'adquisició en matèria de seguretat social, depenent únicament de les condicions que s'apliquin als nacionals dels Estats signataris dels acords respectius.

4. Els Estats Contractants examinaran amb benevolència l'aplicació als refugiats, en tot el possible, dels beneficis derivats dels acords anàlegs que estiguin en vigor o entrin en vigor entre tals Estats Contractants i Estats no contractants.

Capítol V

Mesures administratives

Article 25

Ajuda administrativa

1. Quan l'exercici d'un dret per un refugiat necessiti normalment de l'ajuda d'autoritats estrangeres a les quals no pugui recórrer, l'Estat Contractant en el territori del qual resideixi el refugiat prendrà les mesures necessàries per tal que les seves pròpies autoritats o una autoritat internacional li proporcionin aquesta ajuda.

2. Les autoritats a què es refereix el paràgraf 1 expediran o faran que sota la seva vigilància s'expedeixin als refugiats els documents o certificats que normalment serien expedits als estrangers per o a través de les seves autoritats nacionals.

3. Els documents o certificats expedits així substituiran els instruments oficials expedits als estrangers per o a través de les seves autoritats nacionals, i donaran fe excepte prova en sentit contrari.

4. A reserva del tracte excepcional que es concedeixi a persones indigents, es podrà demanar el pagament dels serveis que fins aquí s'esmenten, però aquest pagament serà moderat i estarà en proporció al que es demana als nacionals per serveis semblants.

5. Les disposicions del present article no s'oposen a les dels articles 27 i 28.

Article 26

Llibertat de circulació

Tot Estat Contractant concedirà als refugiats que es trobin legalment al territori el dret d'escollir el lloc de la seva residència i de viatjar lliurement en aquest territori, sempre que s'observin els reglaments aplicables en les mateixes circumstàncies als estrangers en general.

Article 27

Documents d'identitat

Els Estats Contractants expediran documents d'identitat a tot refugiat que es trobi en el territori de tals Estats i que no posseeixi un document vàlid de viatge.

Article 28

Documents de viatge

1. Els Estats Contractants expediran als refugiats que es trobin legalment en el territori de tals Estats documents de viatge que els permetin traslladar-se fora de tal territori, excepte en el cas que s'hi oposin raons de seguretat nacional; i les disposicions de l'Annex d'aquesta Convenció s'aplicaran a aquests documents. Els Estats Contractants podran expedir aquests documents de viatge a qualsevol altre refugiat que es trobi en el territori de tals Estats; i tractaran amb benevolència els refugiats que en el territori de tals Estats no puguin obtenir un document de viatge del país en què resideixin legalment.

2. Els documents de viatge expedits als refugiats, en virtut d'acords internacionals previs, per les Parts en tals acords, seran reconeguts pels Estats Contractants i considerats per ells com si haguessin estat expedits d'acord amb el present article.

Article 29

Gravàmens fiscals

1. Els Estats Contractants no imposaran als refugiats cap mena de dret, gravamen o impost que difereixi o excedeixi dels que exigeixin o puguin exigir-se als nacionals de tals Estats en condicions anàlogues.

2. El que es disposa en el paràgraf precedent no impedirà aplicar als refugiats les lleis i els reglaments en relació als drets imposats als estrangers per l'expedició de documents administratius, incloent documents d'identitat.

Article 30

Transferència de béns

1. Cada Estat Contractant, de conformitat amb les seves lleis i reglaments, permetrà als refugiats transferir a un altre país, al qual hagin estat admesos amb fins de restabliment, els béns que hagin portat al territori de tal Estat.

2. Cada Estat Contractant examinarà amb benevolència les sol·licituds presentades pels

refugiats perquè se'ls permeti transferir els seus béns, allà on es trobin, que siguin necessaris per al seu restabliment en un altre país en el qual hagin estat admesos.

Article 31

Refugiats que es trobin il·legalment en el país de refugi

1. Els Estats Contractants no imposaran sancions penals, per causa de la seva entrada o presència il·legals, als refugiats que, arribant directament del territori on la seva vida o la seva llibertat estigués amenaçada en el sentit previst per l'article 1, hagin entrat o es trobin en el territori de tals Estats sense autorització, a condició que es presentin a les autoritats sense retard i al·leguin causa justificada de la seva entrada o presència il·legals.

2. Els Estats Contractants no aplicaran a tals refugiats altres restriccions de circulació que les necessàries; i tals restriccions s'aplicaran únicament fins que s'hagi regularitzat la seva situació en el país o fins que el refugiat obtingui la seva admissió en un altre país. Els Estats Contractants concediran a tal refugiat un tracte raonable i totes les facilitats necessàries per obtenir la seva admissió en un altre país.

Article 32

Expulsió

1. Els Estats Contractants no expulsaran cap refugiat que es trobi legalment en el territori de tals Estats, excepte per raons de seguretat nacional o d'ordre públic.

2. L'expulsió del refugiat únicament s'efectuarà, en tal cas, en virtut d'una decisió presa conforme als procediments legals vigents. Excepte en el cas que s'hi oposin raons imperioses de seguretat nacional, s'haurà de permetre al refugiat presentar proves exculpatòries, formular recurs d'apel·lació i fer-se representar a aquest efecte davant de l'autoritat competent o davant d'una o diverses persones especialment designades per l'autoritat competent.

3. Els Estats Contractants concediran, en tal cas, al refugiat un termini raonable dintre del qual pugui gestionar la seva admissió legal en un altre país. Els Estats Contractants es reserven el dret a aplicar durant aquest termini les mesures d'ordre interior que considerin necessàries.

Article 33

Prohibició d'expulsió i de devolució ("refoulement")

1. Cap Estat Contractant no podrà, per expulsió o devolució, posar de cap manera un refugiat a les fronteres de territoris on la seva vida o la seva llibertat estiguin en perill per causa de la seva raça, religió, nacionalitat, pertinença a determinat grup social, o de les seves opinions polítiques.

2. Tanmateix, no podrà invocar els beneficis de la present disposició el refugiat que sigui considerat, per raons fundades, com un perill per a la seguretat del país on es troba, o que, havent estat objecte d'una condemna definitiva per un delicte particularment greu, constitueixi una amenaça per a la comunitat de tal país.

Article 34.

Naturalització

Els Estats Contractants facilitaràn en tot el possible l'assimilació i la naturalització dels refugiats. S'esforçaran, en especial, per accelerar els tràmits de naturalització i per reduir en tot el possible drets i despeses de tals tràmits.

Capítol VI

Disposicions transitòries i d'execució

Article 35

Cooperació de les autoritats nacionals amb les Nacions Unides

1. Els Estats Contractants es comprometen a cooperar en l'exercici de les seves funcions amb l'Oficina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats, o amb qualsevol altre organisme de les Nacions Unides que la succeís; i en especial l'ajudaran en la seva tasca de vigilar l'aplicació de les disposicions d'aquesta Convenció.

2. A fi de permetre a l'Oficina de l'Alt Comissionat, o a qualsevol altre organisme de les Nacions Unides que la succeís, presentar informes als òrgans competents de les Nacions Unides, els Estats Contractants es comprometen a subministrar-los en forma adequada les informacions i les dades estadístiques que sol·licitin sobre:

- a. La condició dels refugiats;
- b. L'execució d'aquesta Convenció, i
- c. Les lleis, reglaments i decrets, que estiguin o entrin en vigor, concernents als refugiats.

Article 36

Informació sobre lleis i reglaments nacionals

Els Estats Contractants comunicaran al Secretari General de les Nacions Unides el text de les lleis i dels reglaments que promulguin per garantir l'aplicació d'aquesta Convenció.

Article 37

Relació amb convencions anteriors

Sense perjudici del que es disposa en el paràgraf 2 de l'article 28, aquesta Convenció substitueix entre les Parts contractants els Acords de 5 de juliol de 1922, 31 de maig de 1924, 12 de maig de 1926, 30 de juny de 1928 i 30 de juliol de 1935, les Convencions de 28 d'octubre de 1933 i 10 de febrer de 1938, el Protocol de 14 de setembre de 1939 i l'Acord de 15 d'octubre de 1946.

Capítol VII

Clàusules finals

Article 38

Solució de controvèrsies

Tota controvèrsia entre les Parts en aquesta Convenció, respecte a la seva interpretació o apli-

cació, que no hagi pogut ser resolta per altres mitjans, serà sotmesa a la Cort Internacional de Justícia, a petició de qualsevol de les Parts en la controvèrsia.

Article 39

Signatura, ratificació i adhesió

1. Aquesta Convenció serà oberta a la signatura a Ginebra el 28 de juliol de 1951 i, després d'aquesta data, serà dipositada a la Secretaria General de les Nacions Unides. Estarà oberta a la signatura a l'Oficina Europea de les Nacions Unides, des del 28 de juliol fins al 31 d'agost de 1951; i estarà novament oberta a la signatura, a la Seu de les Nacions Unides, des del 17 de setembre de 1951 fins al 31 de desembre de 1952.

2. Aquesta Convenció serà oberta a la signatura de tots els Estats Membres de Nacions Unides, així com qualsevol altre Estat convidat a la Conferència de Plenipotenciàries sobre l'Estatut dels Refugiats i dels Apàtrides i de tot Estat al qual l'Assemblea General hagi enviat una invitació a tal efecte. Aquesta Convenció haurà de ser ratificada i els instruments de ratificació es dipositaran a la Secretaria General de Nacions Unides.

3. Els Estats a què es refereix el paràgraf 2 del present article podran adherir-se a aquesta Convenció a partir del 28 de juliol de 1951. L'adhesió s'efectuarà mitjançant el dipòsit d'un instrument d'adhesió a la Secretaria General de les Nacions Unides.

Article 40

Clàusula d'aplicació territorial

1. Tot Estat podrà, en el moment de la signatura, de la ratificació o de l'adhesió declarar que aquesta Convenció es farà extensiva a la totalitat o a una part dels territoris de les relacions internacionals dels quals sigui responsable. Tal declaració tindrà efecte a partir del moment en què la Convenció entri en vigor per a l'Estat interessat.

2. En qualsevol altre moment posterior, tal extensió es farà per notificació dirigida al Secretari General de les Nacions Unides i tindrà efecte als 90 dies comptats a partir de la data en la qual el Secretari General de les Nacions Unides hagi rebut la notificació o en la data d'entrada en vigor de la Convenció per a tal Estat, si aquesta darrera data fos posterior.

3. Respecte als territoris als quals no s'hagi fet extensiva la present Convenció en el moment de la signatura, de la ratificació o de l'adhesió, cada Estat interessat examinarà la possibilitat d'adoptar, tan aviat com sigui possible, les mesures necessàries per fer extensiva l'aplicació d'aquesta Convenció a tals territoris, a reserva del consentiment de tals territoris, quan calgui per raons constitucionals.

Article 41

Clàusula Federal

Respecte als Estats federals o no unitaris, s'aplicaran les disposicions següents:

- a. En relació als articles d'aquesta Convenció l'aplicació dels quals depengui de l'acció legislativa del poder legislatiu federal, les obligacions del Govern federal seran, en

- aquesta mesura, les mateixes que les de les Parts que no són Estats federals;
- b. En relació als articles d'aquesta Convenció l'aplicació dels quals depengui de l'acció legislativa de cadascun dels Estats, províncies o cantons constituents que, en virtut del règim constitucional de la Federació, no estiguin obligats a adoptar mesures legislatives, el Govern federal, tan aviat com sigui possible i amb la seva recomanació favorable, comunicarà el text d'aquests articles a les autoritats competents dels Estats, províncies o cantons;
  - c. Tot Estat federal que sigui Part en aquesta Convenció proporcionarà, a petició de qualsevol altre Estat Contractant que li hagi estat transmesa pel Secretari General de les Nacions Unides, una exposició de la legislació i de les pràctiques vigents en la Federació i en les seves unitats constituents, en relació a determinada disposició de la Convenció, indicant en quina mesura, per acció legislativa o d'altre tipus, s'ha donat efecte a tal disposició.

Article 42

Reserves

1. En el moment de la signatura de la ratificació o de l'adhesió, tot Estat podrà formular reserves respecte a articles de la Convenció que no siguin els articles 1, 3, 4, 16 (1), 33 i 36 a 46 inclusivament.

2. Tot Estat que hagi formulat alguna reserva conforme al paràgraf 1 del present article podrà, en qualsevol moment, retirar-la mitjançant comunicació a aquest efecte adreçada al Secretari General de les Nacions Unides.

Article 43

Entrada en vigor

1. Aquesta Convenció entrarà en vigor 90 dies després de la data de dipòsit del sisè instrument de ratificació o d'adhesió.

2. Respecte a cada Estat que ratifiqui la Convenció o s'hi adhereixi després del dipòsit del sisè instrument de ratificació o d'adhesió, la Convenció entrarà en vigor 90 dies després de la data del dipòsit per tal Estat del seu instrument de ratificació o d'adhesió.

Article 44

Denúncia

1. Tot Estat Contractant podrà en qualsevol moment denunciar aquesta Convenció mitjançant notificació adreçada al Secretari General de les Nacions Unides.

2. La denúncia tindrà efecte per a l'Estat Contractant interessat un any després de la data en què el Secretari General de les Nacions Unides l'hagi rebut.

3. Tot Estat que hagi fet una declaració o una notificació d'acord amb l'article 40 podrà declarar posteriorment, mitjançant notificació adreçada al Secretari General de les Nacions Unides, que la Convenció deixarà d'aplicar-se a determinat territori designat en la notificació.

La Convenció deixarà d'aplicar-se a tal territori un any després de la data en què el Secretari General hagi rebut aquesta notificació.

Article 45

Revisió

1. Tot Estat Contractant podrà en qualsevol moment, mitjançant notificació adreçada al Secretari General de les Nacions Unides, demanar la revisió d'aquesta Convenció.

2. L'Assemblea General de les Nacions Unides recomanarà les mesures que hagin d'adoptar-se respecte a tal petició.

Article 46

Notificacions del Secretari General de les Nacions Unides

El Secretari General de les Nacions Unides informarà a tots els Estats Membres de les Nacions Unides i als Estats no membres a què es refereix l'article 39, sobre:

- a. Les declaracions i notificacions d'acord amb la secció B de l'article 1;
- b. Les signatures, ratificacions i adhesions d'acord amb l'article 39;
- c. Les declaracions i notificacions d'acord amb l'article 40;
- d. Les reserves formulades o retirades, d'acord amb l'article 42;
- e. La data en què entrarà en vigor aquesta Convenció, d'acord amb l'article 43;
- f. Les denúncies i notificacions d'acord amb l'article 44;
- g. Les peticions de revisió d'acord amb l'article 45.

En fe de la qual cosa els sotasignats, degudament autoritzats, signen en nom dels seus respectius Governos la present Convenció.

Fet a Ginebra el dia vint-i-vuit de juliol de mil nou-cents cinquanta-u, en un sol exemplar, del qual els textos en anglès i francès són igualment autèntics, que quedarà dipositat als arxius de les Nacions Unides i del qual es lliuraran còpies degudament certificades a tots els Estats Membres de les Nacions Unides i als Estats no membres als quals es refereix l'article 39.

Protocol sobre l'Estatut dels Refugiats

Del Protocol van prendre nota amb aprovació el Consell Econòmic i Social, resolució 1186 (XLI), de 18 de novembre de 1966, i l'Assemblea General, resolució 2198 (XXI), de 16 de desembre de 1966. En la mateixa resolució, l'Assemblea General va demanar al Secretari General que transmetés el text del Protocol als Estats esmentats en el seu article V a fi de poder adherir-se al Protocol.

ENTRADA EN VIGOR: 4 d'octubre de 1967, d'acord amb l'article VIII

Els Estats part en el present Protocol,

Considerant que la Convenció sobre l'Estatut dels Refugiats, feta a Ginebra el 28 de juliol de 1951 (denominada d'ara endavant la Convenció) només s'aplica als refugiats que han passat a tenir aquesta condició com a resultat dels esdeveniments ocorreguts abans de l'1 de gener de 1951,

Considerant que han sorgit noves situacions de refugiats des que la Convenció va ser adoptada i que hi ha la possibilitat, conseqüentment, que el refugiats interessats no quedin continguts en l'àmbit de la Convenció,

Considerant convenient que gaudeixin d'igual estatut tots els refugiats continguts en la definició de la Convenció, independentment de la data límit de l'1 de gener de 1951,

Han convingut en el següent:

Article 1

Disposicions generals

1. Els Estats part en el present Protocol s'obliguen a aplicar els articles 2. a 34. incluisi de la Convenció als refugiats que pel present es defineixen.

2. Als efectes del present Protocol i excepte pel que fa referència a l'aplicació del paràgraf 3 d'aquest article, el terme "refugiats" denotarà tota persona continguda en la definició de l'article 1 de la Convenció, en la qual es donaran per omeses les paraules «com a resultat d'esdeveniments ocorreguts abans de l'1 de gener de 1951...» i les paraules «... a conseqüència de tals esdeveniments», que figuren al paràgraf 2 de la secció A. de l'article 1.

3. El present Protocol serà aplicat pels Estats part sense cap limitació geogràfica; no obstant, seran aplicables també en virtut del present Protocol les declaracions vigents fetes per Estats que siguin part en la Convenció de conformitat amb l'incís a. del paràgraf 1 de la secció B. de l'article 1. de la Convenció, tret que s'hagin ampliat conforme al paràgraf 2 de la secció B. de l'article 1.

Article 2

Cooperació de les autoritats nacionals amb les Nacions Unides

1. Els Estats part en el present Protocol s'obliguen a cooperar en l'exercici de les seves

funcions amb l'Oficina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats, o qualsevol altre organisme de les Nacions Unides que el succeís; en especial l'ajudaran en la seva tasca de vigilar l'aplicació de les disposicions del present Protocol.

2. A fi de permetre a l'Oficina de l'Alt Comissionat, o qualsevol altre organisme de les Nacions Unides que el succeís, presentar informes als òrgans competents de les Nacions Unides, els Estats part en el present Protocol s'obliguen a suministrar-li de forma adequada les informacions i les dades estadístiques que sol·liciten sobre:

- a. La condició dels refugiats.
- b. L'execució del present Protocol.
- c. Les lleis, reglaments i decrets, que estiguin o entrin en vigor, que afectin l'interès dels refugiats.

Article 3

Informació sobre legislació nacional

Els Estats part en el present Protocol comunicaran al Secretari General de les Nacions Unides el text de les lleis i els reglaments que promulguin per garantir l'aplicació del present Protocol.

Article 4

Solució de controvèrsies

Tota controvèrsia entre Estats part en el present Protocol relativa a la seva interpretació o aplicació, que no hagi pogut estar resolta per altres mitjans, serà sotmesa a la Cort Internacional de Justícia a petició de qualsevol de les parts en la controvèrsia.

Article 5

Adhesió

El present Protocol estarà obert a l'adhesió de tots els Estats part en la Convenció i de qualsevol altre Estat Membre de les Nacions Unides, membre d'algun organisme especialitzat o que hagi estat invitat per l'Assemblea General de les Nacions Unides a adherir-s'hi. L'adhesió s'efectuarà mitjançant el dipòsit d'un instrument d'adhesió en poder del Secretari General de les Nacions Unides.

Article 6

Clàusula federal

Respecte als Estats federals o no unitaris, s'aplicaran les disposicions següents:

- a. En relació als articles de la Convenció que s'han d'aplicar conforme al paràgraf 1 de l'article 1 del present Protocol, i l'aplicació dels quals depengui de l'acció legislativa del poder legislatiu federal, les obligacions del govern federal seran, en aquesta mesura, les mateixes que les dels Estats part que no són estats federals;
- b. En relació als articles de la Convenció que s'han d'aplicar d'acord amb el paràgraf 1 de l'article 1 del present Protocol, i l'aplicació dels quals depengui de l'acció legislativa de cadascun dels Estats, província o cantons constituents que, en virtut del règim constitucional de la federació, no estiguin obligats a adoptar mesures legislatives, el govern federal, amb la major brevetat possible i amb la seva recomanació favorable, comunicarà

- el text d'aquests articles a les autoritats competents dels estats, províncies o cantons;
- c. Tot Estat federal que sigui part en el present Protocol proporcionarà, a petició de qualsevol altre Estat part que li hagi estat tramesa per mitjà del Secretari General de les Nacions Unides, una exposició de la legislació i de les pràctiques vigents en la Federació i en les seves unitats constituents pel que fa a determinada disposició de la Convenció que hagi d'aplicar-se d'acord al paràgraf 1 de l'article 1 del present Protocol, indicant en quina mesura, per acció legislativa o d'una altra mena, s'ha donat efectivitat a tal disposició.

Article 7

Reserves i declaracions

1. Al temps de la seva adhesió tot Estat podrà formular reserves respecte l'article IV del present Protocol i pel que fa a l'aplicació, d'acord amb l'article I del present Protocol, de qualsevol disposició de la Convenció que no siguin les contingudes en els articles 1,3,4,16(1) i 33; no obstant, en el cas d'un Estat part en la Convenció, les reserves formulades a l'efecte d'aquest article no es faran extensives als refugiats respecte als quals s'aplica la Convenció.

2. Les reserves formulades pels Estats part en la Convenció d'acord amb el seu article 42 seran aplicables, a menys que siguin retirades, en relació amb les obligacions concretes en virtut del present Protocol.

3. Tot Estat que hagi formulat una reserva d'acord amb el paràgraf 1 del present Protocol podrà retirar-la en qualsevol moment, mitjançant comunicació a l'efecte dirigida al Secretari General de les Nacions Unides.

4. La declaració feta conforme als paràgrafs 1 i 2 de l'article 40 de la Convenció per un Estat part que s'adhereixi al present Protocol es considerarà aplicable respecte al present Protocol a menys que, a l'efectuar-se l'adhesió, es dirigeixi una notificació en contra per l'Estat part interessat al Secretari General de les Nacions Unides. Les disposicions dels paràgrafs 2 i 3 de l'article 40 i del paràgraf 3 de l'article 44 de la Convenció es consideraran aplicables *mutatis mutandis* al present Protocol.

Article 8

Entrada en vigor

1. El present protocol entrarà en vigor en la data en la qual es dipositi el sisè instrument d'adhesió.

2. Respecte a cada Estat que s'adhereixi al Protocol després del dipòsit del sisè instrument d'adhesió, el Protocol entrarà en vigor en la data del dipòsit per aquell Estat del seu instrument d'adhesió.

Article 9

Denúncia

1. Tot Estat part en el present Protocol podrà denunciar-lo en qualsevol moment mitjançant notificació dirigida al Secretari General de les Nacions Unides.

2. La denúncia tindrà efecte per a l'Estat part interessat un any després de la data en la qual el Secretari General de les Nacions Unides l'hagi rebuda.

Article 10

Notificacions del Secretari General de les Nacions Unides

El Secretari General de les Nacions Unides informará als Estats esmentats a l'article V supra sobre la data d'entrada en vigor, adhesions, reserves formulades i retirades i denúncies del present Protocol, així com sobre les declaracions i notificacions relatives a aquest.

Article 11

Dipòsit en els arxius de la Secretaria de les Nacions Unides

Un exemplar del present Protocol, els textos xinès, espanyol, francès, anglès i rus del qual són igualment autèntics, signat pel President de l'Assemblea General i pel Secretari General de les Nacions Unides, restará dipositat en els arxius de la Secretaria de les Nacions Unides. El Secretari General en transmetrà còpies certificades a tots els Estats Membres de les Nacions Unides i als altres Estats esmentats a l'article V supra.

Convenció Internacional sobre l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació Racial

Adoptada i oberta a la firma i ratificació per l'Assemblea General, resolució 2106 A (XX), de 21 de desembre de 1965

ENTRADA EN VIGOR: 4 de gener de 1969, d'acord amb l'article 19

Els Estats part de la present Convenció,

Considerant que la Carta de les Nacions Unides està basada en els principis de la dignitat i la igualtat inherents a tots els éssers humans i que tots els Estats Membres s'han compromès a prendre mesures conjuntament o separada, en cooperació amb l'Organització, per realitzar un dels propòsits de les Nacions Unides, que és el de promoure i estimular el respecte universal i efectiu dels drets humans i de les llibertats fonamentals de tothom, sense distinció per motius de raça, sexe, idioma o religió,

Considerant que la Declaració Universal de Drets Humans proclama que tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i drets, i que tota persona té tots els drets i llibertats que s'hi enuncien, sense cap mena de distinció, en particular per motius de raça, color o origen nacional,

Considerant que tots els humans són iguals davant la llei i tenen dret a igual protecció de la llei contra tota discriminació i contra tota incitació a la discriminació,

Considerant que les Nacions Unides han condemnat el colonialisme i totes les pràctiques de segregació i discriminació que l'acompanyen, qualsevol que sigui la seva forma i on sigui que existeixin, i que la Declaració sobre la concessió de la independència als països i pobles colonials, del 14 de desembre de 1960 [resolució 1514 (XV) de l'Assemblea General], ha afirmat i solemnement proclamat la necessitat de posar-hi fi ràpidament i incondicional,

Considerant que la Declaració de les Nacions Unides sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació racial, del 20 de novembre de 1963 [resolució 194 (XVIII) de l'Assemblea General], afirma solemnement la necessitat d'eliminar ràpidament en totes les parts del món la discriminació racial en totes les seves formes i manifestacions i d'assegurar la comprensió i el respecte de la dignitat de la persona humana,

Convençuts del fet que tota doctrina de superioritat basada en la diferenciació racial és científicament falsa, moralment condemnable i socialment injusta i perillosa, i del fet que res en la teoria o en la pràctica permet justificar, enlloc, la discriminació racial,

Reafirmant que la discriminació entre éssers humans per motius de raça, color o origen ètnic constitueix un obstacle en les relacions amistoses i pacífiques entre les nacions i pot

pertorbar la pau i la seguretat entre els pobles, així com la convivència de les persones fins i tot dins d'un mateix Estat,

Convençuts que l'existència de barreres racials és incompatible amb els ideals de tota societat humana,

Alarmats per les manifestacions de discriminació racial que encara avui existeixen en algunes parts del món i per les polítiques governamentals basades en la superioritat o l'odi racial, tals com l'*apartheid*, segregació o separació,

Resolts a adoptar totes les mesures necessàries per eliminar ràpidament la discriminació racial en totes les seves formes i manifestacions i a prevenir i combatre les doctrines i pràctiques racistes amb l'objectiu de promoure l'entesa entre les races i edificar una comunitat internacional lliure de totes les formes de segregació i discriminació racials,

Tenint presents el Conveni relatiu a la Discriminació en matèria de Feina i Ocupació aprovat per l'Organització Internacional del Treball el 1958 i la Convenció relativa a la lluita contra les Discriminacions en l'esfera de l'Ensenyament, aprovada per l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura el 1960,

Desitjant posar en pràctica els principis consagrats a la Declaració de les Nacions Unides sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació racial i, amb aquest fi, assegurar que s'adoptin el més aviat possible mesures pràctiques,

Han acordat el següent:

Part I

Article 1

1. En la present Convenció l'expressió de "discriminació racial" denotarà tota distinció, exclusió, restricció o preferència basada en motius de raça, color, llinatge o origen nacional o ètnic que tingui per objectiu o per resultat anul·lar o menyscar el reconeixement, gaudi o exercici, en condicions d'igualtat, dels drets humans i llibertats fonamentals en les esferes política, econòmica, social, cultural o en qualsevol altra esfera de la vida pública.

2. Aquesta Convenció no s'aplicarà a les distincions, exclusions, restriccions o preferències que faci un Estat part de la present Convenció entre ciutadans i no ciutadans.

3. Cap de les clàusules de la present Convenció no podrà interpretar-se en un sentit que afecti d'alguna manera les disposicions legals dels Estats part sobre nacionalitat, ciutadania o naturalització, sempre que aquestes disposicions no estableixin discriminació contra alguna nacionalitat en particular.

4. Les mesures especials adoptades amb l'objectiu exclusiu d'assegurar el progrés ade-

quat de certs grups racials o ètnics o de certes persones que requereixin la protecció que pugui ser necessària amb la finalitat de garantir-los, en condicions d'igualtat, el gaudi o exercici dels drets humans i de les llibertats fonamentals no es consideraran com a mesures de discriminació racial, sempre que no conduixin, com a conseqüència, al manteniment de drets diferents per als diferents grups racials i que no es mantinguin en vigor un cop assolits els objectius per als quals es prengueren.

Article 2

1. Els Estats part condemnen la discriminació racial i es comprometen a seguir, per tots els mitjans apropiats i sense dilacions, una política encaminada a eliminar la discriminació racial en totes les seves formes i a promoure l'entesa entre totes les races, i amb aquest objectiu:

- a. Cada Estat part es compromet a no incórrer en cap acte o pràctica de discriminació racial contra persones, grups de persones o institucions i a vetllar perquè totes les autoritats públiques i institucions públiques, nacionals i locals, actuïn d'acord amb aquesta obligació;
- b. Cada Estat part es compromet a no fomentar, defensar o donar suport a la discriminació racial practicada per qualsevol persona o organització;
- c. Cada Estat part prendrà mesures efectives per revisar les polítiques governamentals nacionals i locals, i per esmenar, derogar o anul·lar les lleis i les disposicions reglamentàries que tinguin com a conseqüència crear la discriminació racial o perpetuar-la allà on ja existeixi;
- d. Cada Estat part prohibirà i farà cessar per tots els mitjans apropiats, àdhuc, si les circumstàncies ho exigissin, amb mesures legislatives, la discriminació racial practicada per persones, grups o organitzacions;
- e. Cada Estat part es compromet a estimular, quan sigui el cas, organitzacions i moviments multirracials integradors i altres mitjans encaminats a eliminar les barreres entre les races, i a desalenar tot el que tendeixi a enfortir la divisió racial.

2. Els Estats part prendran, quan les circumstàncies ho aconsellin, mesures especials i concretes, en les esferes social, econòmica, cultural i en altres esferes, per assegurar l'adequat desenvolupament i protecció de certs grups racials o de persones pertanyents a aquests grups, amb la finalitat de garantir en condicions d'igualtat la plena fruïció per part d'aquestes persones dels drets humans i de les llibertats fonamentals. Aquestes mesures en cap cas no podran tenir com a conseqüència el manteniment de drets desiguals o separats per als diversos grups racials un cop assolits els objectius per als quals es prengueren.

Article 3

Els Estats part condemnen especialment la segregació racial i l'*apartheid* i es comprometen a prevenir, prohibir i eliminar en els territoris sota la seva jurisdicció totes les pràctiques d'aquesta naturalesa.

Article 4

Els Estats part condemnen tota la propaganda i totes les organitzacions que s'inspirin en idees o teories basades en la superioritat d'una raça o d'un grup de persones d'un determinat color

o origen ètnic, o que pretenguin justificar o promoure l'odi racial i la discriminació racial, qualsevol que sigui la seva forma, i es comprometen a prendre mesures immediates i positives destinades a eliminar tota incitació a tal discriminació o actes de tal discriminació, i, amb aquesta finalitat, tenint degudament en compte els principis incorporats en la Declaració Universal de Drets Humans, així com els drets expressament enunciats a l'article 5 de la present Convenció, prendran, entre altres, les mesures següents:

- a.** Declararan com a acte punible conforme a la llei tota difusió d'idees basades en la superioritat o en l'odi racial, tota incitació a la discriminació racial, així com tot acte de violència o tota incitació a cometre tals actes contra qualsevulla raça o grup de persones d'altre color o origen ètnic, i tota assistència a les activitats racistes, inclòs el seu finançament;
- b.** Declararan il·legals i prohibiran les organitzacions, així com les activitats organitzades de propaganda i tota altra activitat de propaganda, que promoguin la discriminació racial i hi incitin, i reconeixeran que la participació en tals organitzacions o en tals activitats constitueix un delictes penat per la llei;

No permetran que les autoritats ni les institucions públiques nacionals o locals promoguin la discriminació racial o hi incitin.

Article 5

D'acord amb les obligacions fonamentals estipulades a l'article 2 de la present Convenció, els Estats part es comprometen a prohibir i eliminar la discriminació racial en totes les seves formes i a garantir el dret de tota persona a la igualtat davant a llei, sense distinció de raça, color i origen nacional o ètnic, particularment en el gaudi dels següents drets:

1. El dret a la igualtat de tractament en els tribunals i tots els altres òrgans que administren justícia;

2. El dret a la seguretat personal i a la protecció de l'Estat contra tot acte de violència o atemptat contra la integritat personal comès per funcionaris públics o per qualsevol individu, grup o institució;

3. Els drets polítics, en particular el de prendre part en eleccions, elegir i ser elegit, per mitjà del sufragi universal i igual, el de participar en el govern i en la direcció dels assumptes públics a qualsevol nivell, i el d'accés, en condicions d'igualtat, a les funcions públiques;

4. Altres drets civils, en particular:

- a.** El dret a circular lliurement i a escollir la seva residència en el territori d'un Estat;
- b.** El dret a sortir de qualsevol país, àdhuc del propi, i a tornar al seu país;
- c.** El dret a una nacionalitat;
- d.** El dret al matrimoni i a l'elecció de cònjuge;
- e.** El dret a ser propietari, individualment i en associació amb altres;
- f.** El dret a heretar;
- g.** El dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió;
- h.** El dret a la llibertat d'opinió i d'expressió;
- i.** El dret a la llibertat de reunió i d'associació pacífiques;

5. Els drets econòmics, socials i culturals, en particular:
- a. El dret a la feina, i a la lliure elecció de feina, a condicions equitatives i satisfactòries de feina, a la protecció contra l'atur, a igual salari per treball igual i a una remuneració equitativa i satisfactòria;
  - b. El dret a fundar sindicats i a sindicar-se;
  - c. El dret a l'habitatge;
  - d. El dret a la salut pública, l'assistència mèdica, la seguretat social i els serveis socials;
  - e. El dret a l'educació i la formació professional;
  - f. El dret a participar, en condicions d'igualtat, en les activitats culturals;
6. El dret d'accés a tots els llocs i serveis destinats a l'ús públic, tals com els mitjans de transport, hotels, restaurants, cafès, espectacles i parcs.

Article 6

Els Estats part asseguraran a totes les persones que es trobin sota la seva jurisdicció, protecció i recursos efectius, davant dels tribunals nacionals competents i altres institucions de l'Estat, contra tot acte de discriminació racial que, contravenint la present Convenció, violi els seus drets humans i llibertats fonamentals, així com el dret a demanar a aquests tribunals satisfacció o reparació justa i adequada per qualsevol dany de què puguin ser víctimes com a conseqüència de tal discriminació.

Article 7

Els Estats part es comprometen a prendre mesures immediates i eficaces, especialment en les esferes de l'ensenyament, l'educació, la cultura i la informació, per combatre els prejudicis que condueixin a la discriminació racial i per promoure la comprensió, la tolerància i l'amistat entre les nacions i els diversos grups racials o ètnics, així com per propagar els propòsits i principis de la Carta de les Nacions Unides, de la Declaració Universal de Drets Humans, de la Declaració de les Nacions Unides sobre l'Eliminació de totes les formes de Discriminació Racial i de la present Convenció.

Part II

Article 8

1. Es constituirà un Comitè per a l'Eliminació de la Discriminació Racial (denominat d'ara endavant Comitè) compost de divuit experts de gran prestigi moral i reconeguda imparcialitat, elegits pels Estats part entre els seus nacionals, els quals exerciran les seves funcions a títol personal; en la constitució del Comitè es tindrà en compte una distribució geogràfica equitativa i la representació de les diferents formes de civilització, així com dels principals sistemes jurídics.

2. Els membres del Comitè seran elegits en votació secreta d'una llista de persones designades pels Estats part. Cadascun dels Estats part podrà designar una persona entre els seus propis nacionals.

3. L'elecció inicial se celebrarà sis mesos després de la data d'entrada en vigor de la pre-

sent Convenció. Almenys tres mesos abans de la data de cada elecció, el Secretari General de les Nacions Unides dirigirà una carta als Estats part invitant-los a presentar les seves candidatures en un termini de dos mesos. El Secretari General prepararà una llista per ordre alfabètic de totes les persones designades d'aquesta manera, indicant els Estats part que les han designat, i la comunicarà als Estats part.

4. Els membres del Comitè seran escollits en una reunió dels Estats part que serà convocada pel Secretari General i se celebrarà a la Seu de les Nacions Unides. En aquesta reunió, per a la qual formaran quòrum dos terços dels Estats part, es consideraran elegits per al Comitè els candidats que obtinguin el major nombre de vots i la majoria absoluta dels vots dels representants dels Estats part presents i votants.

5.

- a. Els membres del Comitè seran elegits per quatre anys. No obstant, el mandat de nou dels membres elegits a la primera elecció expirarà al cap de dos anys; immediatament després de la primera elecció el President del Comitè designarà per sorteig el nom d'aquests nou membres.
- b. Per cobrir les vacants imprevistes, l'Estat part l'expert del qual hagi cessat en les seves funcions com a membre del Comitè, designarà entre els seus nacionals un altre expert, a reserva de l'aprovació del Comitè.

6. Els Estats part sufragaran les despeses dels membres del Comitè mentre aquests exercixin les seves funcions.

Article 9

1. Els Estats part es comprometen a presentar al Secretari General de les Nacions Unides, per al seu examen pel Comitè, un informe sobre les mesures legislatives, judicials, administratives o d'altra índole que hagin adoptat i que serveixin per fer efectives les disposicions de la present Convenció: a) dins del termini d'un any a partir de l'entrada en vigor de la Convenció per a l'Estat que es tracti; i b) en endavant, cada dos anys i quan el Comitè ho sol·liciti. El Comitè pot sol·licitar més informació als Estats part.

2. El Comitè informará cada any, a través del Secretari General, l'Assemblea General de les Nacions Unides sobre les seves activitats, i podrà fer suggeriments i recomanacions de caràcter general basades en l'examen dels informes i de les dades transmeses pels Estats part. Aquests suggeriments i recomanacions de caràcter general es comunicaran a l'Assemblea General, juntament amb les observacions dels Estats part, si n'hi hagués.

Article 10

1. El Comitè aprovarà el seu propi reglament.

2. El Comitè escollirà la seva Mesa per un període de dos anys.

3. El Secretari General de les Nacions Unides facilitarà al Comitè els serveis de secretaria.

4. Les reunions del Comitè se celebraran normalment a la Seu de les Nacions Unides.

Article 11

1. Si un Estat part considera que un altre Estat part no compleix les disposicions de la present Convenció, podrà senyalar l'assumpte a l'atenció del Comitè. El Comitè transmetrà la comunicació corresponent a l'Estat part interessat. Dins dels tres mesos, l'Estat que rep la comunicació presentarà al Comitè explicacions o declaracions per escrit per aclarir la qüestió i exposar quina mesura correctiva hagués, en el seu cas, adoptat.

2. Si l'assumpte no es resol a satisfacció d'ambdues parts, mitjançant negociacions bilaterals o algun altre procediment adequat, en un termini de sis mesos a partir del moment en què l'Estat destinatari rebí la comunicació inicial, qualsevol dels dos Estats tindrà dret a sotmetre novament l'assumpte al Comitè mitjançant la notificació al Comitè i a l'altre Estat.

3. El Comitè coneixerà d'un assumpte que se li sotmeti, d'acord amb el paràgraf 2 del present article, quan s'hagi cerciorat que s'han interposat i esgotat tots els recursos de jurisdicció interna, d'acord amb els principis del dret internacional generalment admesos. No s'aplicarà aquesta regla quan l'aplicació dels mencionats recursos es prolongui injustificadament.

4. En tot assumpte que se li sotmeti, el Comitè podrà demanar als Estats part interessats que facilitin qualsevulla altra informació pertinent.

5. Quan el Comitè consideri qualsevol assumpte derivat del present article, els Estats part interessats podran enviar un representant, que participarà sense dret a vot en els treballs del Comitè mentre s'examini l'assumpte.

Article 12

1.

a. Una vegada el Comitè hagi obtingut i estudiat tota la informació que estimi necessària, el President nomenarà una Comissió Especial de Conciliació (denominada d'ara endavant la Comissió), integrada per cinc persones que podran o no ser membres del Comitè. Els membres de la Comissió seran designats amb el consentiment ple i unànime de les parts en la controvèrsia i els seus bons oficis es posaran a disposició dels Estats interessats per tal d'arribar a una solució amistosa de l'assumpte, basada en el respecte a la present Convenció.

b. Si, transcorreguts tres mesos, els Estats part en la controvèrsia no arriben a un acord sobre la composició de la totalitat o una part dels membres de la Comissió, els membres sobre els quals no hi hagi hagut acord entre els Estats part en la controvèrsia seran elegits pel Comitè, d'entre els seus propis membres, per vot secret i per majoria de dos terços.

2. Els membres de la Comissió exerciran les seves funcions a títol personal. No podran ser nacionals dels Estats part en la controvèrsia, ni tampoc d'un Estat que no sigui part en la present Convenció.

3. La Comissió elegirà el seu propi President i aprovarà el seu propi reglament.
4. Les reunions de la Comissió se celebraran normalment a la Seu de les Nacions Unides o a qualsevol altre lloc convenient que la Comissió decideixi.
5. La secretaria prevista al paràgraf 3 de l'article 10 prestarà també serveis a la Comissió quan una controvèrsia entre Estats part motivi el seu establiment.
6. Els Estats part en la controvèrsia compartiran per igual totes les despeses dels membres de la Comissió, d'acord amb una estimació que farà el Secretari General de les Nacions Unides.
7. El Secretari General podrà pagar, en cas necessari, les despeses dels membres de la Comissió, abans que els Estats part en la controvèrsia sufraguin els costos d'acord amb el paràgraf 6 del present article.
8. La informació obtinguda i estudiada pel Comitè es facilitarà a la Comissió, i aquesta podrà demanar als Estats interessats que facilitin qualsevol altra informació pertinent.

Article 13

1. Quan la comissió hagi examinat detingudament l'assumpte, prepararà i presentarà al President del Comitè un informe en el qual figurin les seves conclusions sobre totes les qüestions de fet pertinents a l'assumpte plantejat entre les parts i les recomanacions que la Comissió consideri apropiades per a la solució amistosa de la controvèrsia.
2. El President del Comitè transmetrà l'informe de la Comissió a cada un dels Estats part en la controvèrsia. En un termini de tres mesos, aquests Estats notificaran al President del Comitè si accepten o no les recomanacions contingudes a l'informe de la Comissió.
3. Transcorregut el termini previst al paràgraf 2 del present article, el President del Comitè comunicarà l'informe de la Comissió i les declaracions dels Estats part interessats als altres Estats part en la present Convenció.

Article 14

1. Tot Estat part podrà declarar en qualsevol moment que reconeix la competència del Comitè per rebre i examinar comunicacions de persones o grups de persones compreses dins de la seva jurisdicció, que al·leguin ser víctimes de violacions, per part d'aquell Estat, de qualsevol dels drets estipulats a la present Convenció. El Comitè no rebrà cap comunicació referent a un Estat part que no hagués fet tal declaració.
2. Tot Estat part que faci una declaració conforme al paràgraf 1 del present article podrà establir o designar un òrgan, dins de la seva ordenació jurídic-nacional, que serà competent per rebre i examinar peticions de persones compreses dins de la seva jurisdicció, que al·leguin ser víctimes de violacions de qualsevol dels drets estipulats en la present Convenció i hagin esgotat els altres recursos locals disponibles.

3. La declaració que es faci en virtut del paràgraf 1 del present article i el nom de qualsevol òrgan establert o designat d'acord amb el paràgraf 2 del present article seran dipositats, per l'Estat part interessat, en poder del Secretari General de les Nacions Unides, que en remetrà còpies als altres Estats part. Tota declaració podrà retirar-se en qualsevol moment mitjançant notificació dirigida al Secretari General, però aquesta notificació no farà efecte respecte a les comunicacions que el Comitè tingui pendents.

4. L'òrgan establert o designat d'acord amb el paràgraf 2 del present article portarà un registre de les peticions i dipositarà anualment, pels conductes pertinents, còpies certificades del registre en poder del Secretari General, amb el sobreentès que el seu contingut no es donarà a conèixer públicament.

5. En cas que no obtingués reparació satisfactòria de l'òrgan establert o designat d'acord amb el paràgraf 2 del present article, el peticionari tindrà dret a comunicar l'assumpte al Comitè en un termini de sis mesos.

6.

- a. El Comitè farà arribar confidencialment tota comunicació que se li remeti a l'atenció de l'Estat part contra el qual s'al·legui una violació de qualsevol disposició de la present Convenció, però la identitat de les persones o grups de persones no es revelarà sense el seu consentiment exprés. El Comitè no acceptarà comunicacions anònimes.
- b. En un termini de tres mesos, l'Estat que rebí la comunicació presentarà al Comitè explicacions o declaracions per escrit per aclarir la qüestió i exposar quina mesura correctiva, si n'hi hagués, ha adoptat.

7.

- a. El Comitè examinarà les comunicacions tenint en compte totes les dades posades a la seva disposició per l'Estat part interessat i pel peticionari. El Comitè no examinarà cap comunicació d'un peticionari sense cerciorar-se abans que aquest peticionari ha esgotat tots els recursos interns disponibles. No obstant, no s'aplicarà aquesta regla quan l'aplicació dels mencionats recursos es perllongui injustificadament.
- b. El Comitè presentarà a l'Estat part interessat i al peticionari els seus suggeriments i recomanacions, si n'hi hagués.

8. El Comitè inclourà en el seu informe anual un resum de tals comunicacions i, quan procedeixi, un resum de les explicacions i declaracions dels Estats part interessats, així com dels seus propis suggeriments i recomanacions.

9. El Comitè serà competent per exercir les funcions previstes en aquest article només quan deu Estats part en la present Convenció, almenys, estiguessin obligats per les declaracions presentades d'acord amb el paràgraf 1 d'aquest article.

Article 15

1. Mentre no s'assoleixin els objectius de la Declaració sobre la Concessió de la

Independència als Països i Pobles Colonials que figura en la resolució 1514 (XV) de l'Assemblea General, del 14 de desembre de 1960, les disposicions de la present Convenció no limitaran de cap manera el dret de petició concedit a aquests pobles per altres instruments internacionals o per les Nacions Unides i els seus organismes especialitzats.

2.

- a. El comitè constituït en virtut del paràgraf 1 de l'article 8 de la present Convenció rebrà còpia de les peticions dels òrgans de les Nacions Unides que tracten d'assumptes directament relacionats amb els principis i objectius de la present Convenció, i comunicarà a aquests òrgans, sobre aquestes peticions, les seves opinions i recomanacions, en considerar les peticions presentades pels habitants dels territoris sota administració fiduciària o no autònoms, i de qualsevol altre territori al qual s'apliqui la resolució 1514 (XV) de l'Assemblea General, relatives a assumptes tractats en la present Convenció i sotmesos a examen dels mencionats òrgans.
- b. El Comitè rebrà dels òrgans competents de les Nacions Unides còpia dels informes sobre les mesures legislatives, judicials, administratives o d'altra mena que, en relació directa amb els principis i objectius d'aquesta Convenció, hagin aplicat les Potències administradores en els territoris mencionats a l'anterior incís a, i comunicarà les seves opinions i recomanacions a aquests òrgans.

3. El Comitè inclourà en el seu informe a l'Assemblea General un resum de les peticions i informes que hagi rebut dels òrgans de les Nacions Unides i les opinions i recomanacions que els hagi comunicat sobre tals peticions i informes.

4. El Comitè demanarà al Secretari General de les Nacions Unides tota la informació disponible que guardi relació amb els objectius de la present Convenció i que es refereixi als territoris mencionats a l'incís a. del paràgraf 2 del present article.

Article 16

Les disposicions de la present Convenció relatives a la resolució de controvèrsies o denúncies regiran sense perjudici d'altres procediments per solucionar les controvèrsies o denúncies en matèria de discriminació establerts en els instruments constitucionals de les Nacions Unides i els seus organismes especialitzats o en convencions aprovades per ells, i no impediran que els Estats part recorrin a altres procediments per resoldre una controvèrsia, d'acord amb convenis internacionals generals o especials que estiguin en vigor entre ells.

Part III

Article 17

1. La present Convenció estarà oberta a la firma de tots els Estats Membres de les Nacions Unides o membres d'algun organisme especialitzat, així com de tot Estat part en l'Estatut de la Cort Internacional de Justícia i de qualsevol altre Estat invitat per l'Assemblea General de les Nacions Unides a ser part en la present Convenció.

2. La present Convenció està subjecta a ratificació. Els instruments de ratificació es dipositaran en poder del Secretari General de les Nacions Unides.

Article 18

1. La present Convenció quedarà oberta a l'adhesió de qualsevol dels Estats mencionats en el paràgraf 1 de l'article 17 *supra*.

2. Els instruments d'adhesió es dipositaran en poder del Secretari General de les Nacions Unides.

Article 19

1. La present Convenció entrarà en vigor el trentè dia a partir de la data en què hagi estat dipositat el vint-i-setè instrument de ratificació o d'adhesió en poder del Secretari General de les Nacions Unides.

2. Per a cada Estat que ratifiqui la present Convenció o s'hi adhereixi després d'haver estat dipositat el vint-i-setè instrument de ratificació o d'adhesió, la Convenció entrarà en vigor el trentè dia a partir de la data en què tal Estat hagi dipositat el seu instrument de ratificació o d'adhesió.

Article 20

1. El Secretari General de les Nacions Unides rebrà i comunicarà a tots els Estats que siguin o arribin a ser parts en la present Convenció els textos de les reserves formulades pels Estats en el moment de la ratificació o l'adhesió. Tot Estat que tingui objeccions a una reserva notificarà al Secretari General que no l'accepta, i aquesta notificació haurà de fer-se dins dels noranta dies següents a la data de la comunicació del Secretari General.

2. No s'acceptarà cap reserva incompatible amb l'objectiu i el propòsit de la present Convenció, ni es permetrà cap reserva que pugui inhibir el funcionament de qualsevol dels òrgans establerts en virtut de la present Convenció. Es considerarà que una reserva és incompatible o inhibidora si, almenys, les dues terceres parts dels Estats part de la Convenció hi formulen objeccions.

3. Tota reserva podrà ser retirada en qualsevol moment, enviant-se a tal fi una notificació al Secretari General. Aquesta notificació tindrà efecte la data de recepció.

Article 21

Tot Estat part podrà denunciar la present Convenció mitjançant notificació dirigida al Secretari General de les Nacions Unides. La denúncia tindrà efecte un any després de la data en la qual el Secretari General hagi rebut la notificació.

Article 22

Tota controvèrsia entre dos o més Estats part respecte a la interpretació o a l'aplicació de la present Convenció, que no es resolgui mitjançant negociacions o mitjançant els procediments

que s'hi estableixen expressament, serà sotmesa a la decisió de la Cort Internacional de Justícia a instància de qualsevol de les parts en la controvèrsia, a no ser que aquestes convinguin una altra manera de solucionar-la.

Article 23

1. Tot Estat part podrà formular en qualsevol moment una demanda de revisió de la present Convenció per mitjà de notificació escrita dirigida al Secretari General de les Nacions Unides.

2. L'Assemblea General de les Nacions Unides decidirà sobre les mesures que s'hagin de prendre, si pertocqués, respecte a tal demanda.

Article 24

El Secretari General de les Nacions Unides comunicarà a tots els Estats mencionats en el paràgraf 1 de l'article 17 *supra*:

- a. Les firmes, ratificacions i adhesions conformes amb tot el disposat als articles 17 i 18;
- b. La data en què entri en vigor la present Convenció, d'acord amb les disposicions de l'article 19;
- c. Les comunicacions i declaracions rebudes en virtut dels articles 14, 20 i 23;
- d. Les denúncies rebudes en virtut de l'article 21.

Article 25

1. La present Convenció, els textos en xinès, espanyol, francès, anglès i rus de la qual són igualment autèntics, serà dipositada en els arxius de les Nacions Unides.

2. El Secretari General de les Nacions Unides enviarà còpies certificades de la present Convenció a tots els Estats que pertanyin a qualsevol de les categories mencionades en el paràgraf 1 de l'article 17 *supra*.

Convenció sobre l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació contra la Dona

Adoptada i oberta a la firma i ratificació, o adhesió, per l'Assemblea General de les Nacions Unides, resolució 34/180, de 18 de desembre de 1979

ENTRADA EN VIGOR: 3 de setembre de 1981, de conformitat amb l'article 27.1

Els Estats part en la present Convenció,

Considerant que la Carta de les Nacions Unides reafirma la fe en els drets fonamentals de l'home, en la dignitat i el valor de la persona humana i en la igualtat de drets de l'home i la dona,

Considerant que la Declaració Universal de Drets Humans 1/ reafirma el principi de la no discriminació i proclama que tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i drets, i que tota persona pot invocar tots els drets i llibertats proclamats en aquesta Declaració, sense cap distinció i, per tant, sense distinció de sexe,

Considerant que els Estats part en els Pactes Internacionals de Drets Humans 2/ tenen l'obligació de garantir a l'home i a la dona la igualtat a gaudir de tots els drets econòmics, socials, culturals, civils i polítics,

Tenint en compte les convencions internacionals concertades sota els auspicis de les Nacions Unides i dels organismes especialitzats per afavorir la igualtat de drets entre l'home i la dona,

Tenint així mateix en compte les resolucions, declaracions i recomanacions aprovades per les Nacions Unides i els organismes especialitzats per afavorir la igualtat de drets entre l'home i la dona,

Preocupats, tanmateix, en comprovar que, malgrat aquests diversos instruments, les dones continuen essent objecte d'importants discriminacions,

Recordant que la discriminació contra la dona viola els principis de la igualtat de drets i del respecte de la dignitat humana, que dificulta la participació de la dona, en les mateixes condicions que l'home, en la vida política, social, econòmica i cultural del seu país, que constitueix un obstacle per a l'augment del benestar de la societat i de la família i que obstaculitza el ple desenvolupament de les possibilitats de la dona per prestar servei al seu país i a la humanitat,

Preocupats pel fet que en situacions de pobresa la dona té un accés mínim a l'alimentació, la salut, l'ensenyament, la capacitació i les oportunitats d'ocupació, així com a la satisfacció d'altres necessitats,

Convençuts que l'establiment del nou ordre econòmic internacional basat en l'equitat i la justícia contribuirà significativament a la promoció de la igualtat entre l'home i la dona.

Subratllant que l'eliminació de l'*apartheid*, de totes les formes de racisme, de discriminació racial, colonialisme, neocolonialisme, agressió, ocupació i dominació estrangeres i de la ingerència en els assumptes interns dels Estats és indispensable per al gaudiment íntegre dels drets de l'home i de la dona,

Afirmant que l'enfortiment de la pau i la seguretat internacionals, l'alleujament de la tensió internacional, la cooperació mútua entre tots els Estats amb independència dels seus sistemes econòmics i socials, el desarmament general i complet i, en particular, el desarmament nuclear sota un control internacional estricte i efectiu, l'afirmació dels principis de la justícia, la igualtat i el profit mutu en les relacions entre països i la realització del dret dels pobles sotmesos a dominació colonial i estrangera o a ocupació estrangera, a la lliure determinació i la independència, així com el respecte de la sobirania nacional i de la integritat territorial, promouran el progrés i el desenvolupament socials i, en conseqüència, contribuiran a la consecució de la plena igualtat entre l'home i la dona,

Convençuts que la màxima participació de la dona, en igualtat de condicions amb l'home, en tots els camps, és indispensable per al desenvolupament ple i complet d'un país, el benestar del món i la causa de la pau,

Tenint present la gran aportació de la dona al benestar de la família i al desenvolupament de la societat, fins ara no plenament reconeguda, la importància social de la maternitat i la funció dels pares en la família i en l'educació dels fills, i conscients que el paper de la dona en la procreació no ha de ser causa de discriminació, sinó que l'educació dels infants exigeix la responsabilitat compartida entre homes i dones i la societat en el seu conjunt,

Reconeixent que per tal d'aconseguir la plena igualtat entre l'home i la dona és necessari modificar el paper tradicional tant de l'home com de la dona en la societat i en la família,

Disposats a aplicar els principis enunciats en la Declaració sobre l'eliminació de la discriminació contra la dona i, amb aquesta finalitat, a adoptar mesures per tal de suprimir aquesta discriminació en totes les seves formes i manifestacions,

Han convingut el següent:

Part I

Article 1

Als efectes de la present Convenció, l'expressió "discriminació contra la dona" denotarà tota distinció, exclusió o restricció basada en el sexe que tingui per objecte o per resultat menystenir o anul·lar el reconeixement, gaudi o exercici per la dona, independentment del seu estat civil, sobre la base de la igualtat de l'home i la dona, dels drets humans i les llibertats fonamentals en les esferes política, econòmica, social, cultural i civil o en qualsevol altra esfera.

Article 2

Els Estats part codemnen la discriminació contra la dona en totes les seves formes, acorden seguir, per tots els mitjans apropiats i sense dilacions, una política encaminada a eliminar la discriminació contra la dona i, amb aquesta finalitat, es comprometen a:

- a. Consagrar, si encara no ho han fet, en les seves constitucions nacionals i en qualsevol altra legislació apropiada, el principi de la igualtat de l'home i de la dona i assegurar per llei o d'altres mitjans apropiats la realització pràctica d'aquest principi;
- b. Adoptar mesures adequades, legislatives i d'altra mena, amb les sancions corresponents, que prohibeixin tota discriminació contra la dona;
- c. Establir la protecció jurídica dels drets de la dona sobre una base d'igualtat amb els dels homes i garantir, pel conducte dels tribunals nacionals o competents i d'altres institucions públiques, la protecció efectiva de la dona contra tot acte de discriminació;
- d. Abstenir-se d'incórrer en qualsevol acte o pràctica de discriminació contra la dona i vetllar per tal que les autoritats i institucions públiques actuïn de conformitat amb aquesta obligació;
- e. Prendre totes les mesures apropiades per eliminar la discriminació contra la dona practicada per qualsevol persona, organització o empresa;
- f. Adoptar totes les mesures adequades, fins i tot de caràcter legislatiu, per tal de modificar o derogar lleis, reglaments, usos i pràctiques que constitueixin discriminació contra la dona;
- g. Derogar totes les disposicions penals nacionals que constitueixin discriminació contra la dona.

Article 3

Els Estats part prendran en totes les esferes, i en particular en les esferes política, social, econòmica i cultural, totes les mesures apropiades, fins i tot de caràcter legislatiu, per tal d'assegurar el ple desenvolupament i avenç de la dona, amb la finalitat de garantir-li l'exercici i el gaudi dels drets humans i les llibertats fonamentals en igualtat de condicions amb l'home.

Article 4

1. L'adopció pels Estats part de mesures especials de caràcter temporal encaminades a accelerar la igualtat *de facto* entre l'home i la dona no serà considerat discriminació en la forma definida en la present Convenció, però de cap manera no comportarà, com a conseqüència, el manteniment de normes desiguals o separades; aquestes mesures cessaran quan s'hagin aconseguit els objectius d'igualtat d'oportunitat i de tracte.

2. L'adopció per part dels Estats part de mesures especials, incloses les que conté la present Convenció, encaminades a protegir la maternitat no serà considerada discriminatòria.

Article 5

Els Estats part prendran totes les mesures apropiades per tal de:

- a. Modificar els patrons socio-culturals de conducta d'homes i dones, per tal d'assolir

l'eliminació de tots els prejudicis i les pràctiques consuetudinàries i de qualsevol altra mena que es basin en la idea d'inferioritat o superioritat de qualsevol dels sexes o en funcions estereotipades d'homes i dones;

- b. Garantir que l'educació familiar inclogui una comprensió adequada de la maternitat com a funció social i el reconeixement de la responsabilitat comuna d'homes i dones pel que fa a l'educació i al desenvolupament dels seus fills, en l'avinentsa que l'interès dels fills constituirà la consideració primordial en tots els casos.

Article 6

Els Estats part prendran totes les mesures apropiades, fins i tot de caràcter legislatiu, per tal de suprimir totes les formes de tràfic de dones i explotació de la prostitució de la dona.

Part II

Article 7

Els Estats part prendran totes les mesures apropiades per tal d'eliminar la discriminació contra la dona en la vida política i pública del país i, en particular, garantiran, en igualtat de condicions amb els homes, el dret a:

- a. Votar en totes les eleccions i referèndums públics i ser elegible per a tots els organismes, els membres dels quals siguin objecte d'eleccions públiques;
- b. Participar en la formulació de les polítiques governamentals i en l'execució d'aquestes polítiques, i ocupar càrrecs públics i exercir totes les funcions públiques en tots els plans governamentals;
- c. Participar en organitzacions i associacions no governamentals que s'ocupin de la vida pública i política del país.

Article 8

Els Estats part prendran totes les mesures apropiades per garantir a la dona, en igualtat de condicions amb l'home i sense discriminació de cap mena, l'oportunitat de representar el seu govern en el pla internacional i de participar en la tasca de les organitzacions internacionals.

Article 9

1. Els Estats part atorgaran a les dones els mateixos drets que als homes per adquirir, canviar o conservar la seva nacionalitat. Garantiran, en particular, que ni el matrimoni amb un estranger ni el canvi de nacionalitat del marit durant el matrimoni no canviïn automàticament la nacionalitat de l'esposa, la converteixin en apàtrida o l'obliguin a adoptar la nacionalitat del cònjuge.

2. Els Estats part atorgaran a la dona els mateixos drets que a l'home respecte a la nacionalitat dels seus fills.

Part III

Article 10

Els Estats part adoptaran totes les mesures apropiades per tal d'eliminar la discriminació contra la dona, a fi d'assegurar-li la igualtat de drets amb l'home en l'esfera de l'educació i, en particular, per assegurar, en condicions d'igualtat entre homes i dones:

- a. Les mateixes condicions d'orientació en matèria de carreres i de capacitació professional, accés als estudis i obtenció de diplomes en les institucions d'ensenyament de totes les categories, tant en zones rurals com urbanes; aquesta igualtat cal que s'asseguri en l'ensenyament preescolar, general, tècnic i professional, inclosa l'educació tècnica superior, així com en tots els tipus de capacitació professional;
- b. Accés als mateixos programes d'estudis i els mateixos exàmens, personal docent del mateix nivell professional i locals i equips escolars de la mateixa qualitat;
- c. L'eliminació de tot concepte estereotipat dels papers masculí i femení en tots els nivells i en totes les formes d'ensenyament, tot estimulant l'educació mixta i altres tipus d'educació que contribueixin a aconseguir aquest objectiu i, en particular, mitjançant la modificació dels llibres i programes escolars i l'adaptació dels mètodes d'ensenyament;
- d. Les mateixes oportunitats per a l'obtenció de beques i d'altres subvencions per a cursar estudis;
- e. Les mateixes oportunitats d'accés als programes d'educació complementària, inclosos els programes d'alfabetització funcional i d'adults amb l'objectiu, en particular, de reduir com més aviat millor la diferència de coneixements que existeixen entre l'home i la dona;
- f. La reducció de la taxa d'abandó femení dels estudis i l'organització de programes per a aquelles joves i dones que hagin deixat els estudis prematurament;
- g. Les mateixes oportunitats per participar activament en l'esport i l'educació física;
- h. Accés al material informatiu específic que contribueixi a assegurar la salut i el benestar de la família, inclosa la informació i l'assessorament sobre planificació familiar.

Article 11

1. Els Estats part adoptaran totes les mesures apropiades per tal d'eliminar la discriminació contra la dona en l'esfera del treball a fi d'assegurar, en condicions d'igualtat entre homes i dones, els mateixos drets, en particular:

- a. El dret al treball com a dret inalienable de tot ésser humà;
- b. El dret a les mateixes oportunitats d'ocupació, incloent el dret a l'aplicació dels mateixos criteris de selecció en qüestions de treball;
- c. El dret a escollir lliurement professió i treball, el dret a l'ascens, a l'estabilitat en l'ocupació i a totes les prestacions i altres condicions de servei, i el dret a l'accés a la formació professional i al reciclatge, inclòs l'aprenentatge, la formació professional superior i el reciclatge periòdic;
- d. El dret a una mateixa remuneració, incloses les prestacions, i a la igualtat de tracte respecte a un treball d'igual valor, així com a la igualtat de tracte respecte a l'avaluació de la qualitat del treball;

- e. El dret a la seguretat social, en particular en casos de jubilació, atur, malaltia, invalidesa o una altra incapacitat per treballar, així com el dret a vacances pagades;
- f. El dret a la protecció de la salut i a la seguretat en les condicions de treball, inclosa la salvaguarda de la funció de reproducció,

2. A fi d'impedir la discriminació contra la dona per raons de matrimoni o maternitat i assegurar l'efectivitat del seu dret a treballar, els Estats part prendran mesures adequades per tal de:

- a. Prohibir, sota pena de sancions, l'acomiadament per raons d'embaràs o llicència de maternitat i la discriminació en els acomiadaments sobre la base de l'estat civil;
- b. Implantar la llicència de maternitat amb sou pagat i amb prestacions socials comparables sense pèrdua del lloc de treball previ, l'antiguitat o beneficis socials;
- c. Encoratjar el subministrament dels serveis socials de suport que siguin necessaris per permetre que els pares combinin les obligacions envers la família amb les responsabilitats de la feina i la participació en la vida pública, especialment mitjançant el foment de la creació i desenvolupament d'una xarxa de serveis destinats a tenir cura dels nens;
- d. Donar protecció especial a la dona durant l'embaràs en els tipus de treballs que s'hagi provat que puguin resultar-li perjudicials.

3. La legislació protectora relacionada amb les qüestions compreses en aquest article serà examinada periòdicament a la llum dels coneixements científics i tecnològics i serà revisada, derogada o ampliada segons correspongui.

Article 12

1. Els Estats part adoptaran totes les mesures apropiades per eliminar la discriminació contra la dona en l'esfera de l'atenció mèdica a fi d'assegurar, en condicions d'igualtat entre homes i dones, l'accés a serveis d'atenció mèdica, inclosos aquells que fan referència a la planificació de la família.

2. Sense perjudici d'allo que disposa el paràgraf 1 *supra*, els Estats part garantiran a la dona serveis apropiats en relació amb l'embaràs, el part i el període posterior al part, tot proporcionant-li serveis gratuïts quan calgui i li asseguraran una nutrició adequada durant l'embaràs i la lactància.

Article 13

Els Estats part adoptaran totes les mesures apropiades per eliminar la discriminació contra la dona en altres esferes de la vida econòmica i social a fi d'assegurar, en condicions d'igualtat entre homes i dones, els mateixos drets, en particular:

- a. El dret a prestacions familiars;
- b. El dret a obtenir préstecs bancaris, hipoteques i altres formes de crèdit financer;
- c. El dret a participar en activitats d'esbarjo, esports i en tots els aspectes de la vida cultural.

Article 14

Els Estats part tindran en compte els problemes especials a què s'enfronta la dona rural i el paper important que realitza en la supervivència econòmica de la seva família, inclòs el seu treball en els sectors no monetaris de l'economia, i prendran totes les mesures apropiades per assegurar l'aplicació de les disposicions de la present Convenció en la dona de les zones rurals.

Els Estats part adoptaran totes les mesures apropiades per eliminar la discriminació contra la dona en les zones rurals a fi d'assegurar, en condicions d'igualtat entre homes i dones, la seva participació en el desenvolupament rural i en els seus beneficis i, en particular, li asseguraran el dret a:

- a.** Participar en l'elaboració i execució dels plans de desenvolupament a tots els nivells;
- b.** Tenir accés a serveis adequats d'atenció mèdica, inclosos la informació, l'assessorament i els serveis en matèria de planificació de la família;
- c.** Beneficiar-se directament dels programes de seguretat social;
- d.** Obtenir totes les menes d'educació i de formació, acadèmica i no acadèmica, incloses les relacionades amb l'alfabetització funcional, així com, entre d'altres, els beneficis de tots els serveis comunitaris i de divulgació a fi d'augmentar la seva capacitat tècnica;
- e.** Organitzar grups d'autoajuda i cooperatives a fi d'obtenir igualtat d'accés a les oportunitats econòmiques mitjançant l'ocupació per compte propi o per compte d'altre;
- f.** Participar en totes les activitats comunitàries;
- g.** Obtenir accés als crèdits i préstecs agrícoles, als serveis de comercialització i a les tecnologies apropiades, i rebre un tracte igual en els plans de reforma agrària i de reassentament;
- h.** Gaudir de condicions de vida adequades, particularment en les esferes de l'habitatge, els serveis sanitaris, l'electricitat i l'abastiment d'aigua, el transport i les comunicacions.

Part IV

Article 15

- 1.** Els Estats part reconeixeran que la dona és igual a l'home davant la llei.
- 2.** Els Estats part reconeixeran per a la dona, en matèries civils, una capacitat jurídica idèntica a la de l'home i les mateixes oportunitats per a l'exercici d'aqueixa capacitat. En particular, reconeixeran a la dona els mateixos drets per signar contractes i administrar béns, i li dispensaran un tracte igual en totes les etapes del procediment, en les corts de justícia i els tribunals.
- 3.** Els Estats part convenen que tot contracte o qualsevol altre instrument privat amb efecte jurídic que tendeixi a limitar la capacitat jurídica de la dona es considerarà nul.
- 4.** Els Estats part reconeixeran a l'home i a la dona els mateixos drets pel que fa a la legislació relativa al dret de les persones a circular lliurement i a la llibertat per escollir la seva residència i domicili.

Article 16

1. Els Estats part adoptaran totes les mesures adequades per eliminar la discriminació contra la dona en tots els afers relacionats amb el matrimoni i les relacions familiars i, en particular, asseguraran, en condicions d'igualtat entre homes i dones:

- a. El mateix dret per contraure matrimoni;
- b. El mateix dret per escollir lliurement cònjuge i contraure matrimoni només pel seu lliure albir i amb el seu ple consentiment;
- c. Els mateixos drets i responsabilitats durant el matrimoni i en ocasió d'una dissolució;
- d. Els mateixos drets i responsabilitats com a progenitors, sigui quin sigui el seu estat civil, en matèries relacionades amb els seus fills; en tots els casos, els interessos dels fills seran la consideració primordial;
- e. Els mateixos drets a decidir lliurement i responsable el nombre de fills i l'interval entre els naixements i a tenir accés a la informació, a l'educació i als mitjans que els permetin d'exercir aquests drets;
- f. Els mateixos drets i responsabilitats pel que fa a la tutela, curatela, custòdia i adopció dels fills, o institucions anàlogues quan aquests conceptes existeixin en la legislació nacional; en tots els casos, els interessos dels fills seran la consideració primordial;
- g. Els mateixos drets personals com a marit i muller, entre ells el dret a escollir cognom, professió i ocupació;
- h. Els mateixos drets a cadascun dels cònjuges en matèria de propietat, compres, gestió, administració, gaudiment i disposició dels béns, tant a títol gratuït com oneros.

2. No tindran cap efecte jurídic les esposalles i el matrimoni d'infants i s'adoptaran totes les mesures necessàries, àdhuc de caràcter legislatiu, per fixar una edat mínima per a la celebració del matrimoni i fer obligatòria la inscripció del matrimoni en un registre oficial .

Part V

Article 17

1. Amb la finalitat d'examinar els progressos realitzats en l'aplicació de la present Convenció, s'establirà un Comitè sobre l'Eliminació de la Discriminació contra la Dona (que anomenarem d'ara endavant el Comitè) compost, en el moment de l'entrada en vigor de la Convenció, de divuit i, després de la seva ratificació o adhesió pel trenta-cinquè Estat part, de vint-i-tres experts de gran prestigi moral i competència en l'esfera compresa per la Convenció. Els experts seran escollits pels Estats part entre els seus nacionals, i exerciran les seves funcions a títol personal; seran tingudes en compte una distribució geogràfica equitativa i la representació de les diferents formes de civilització, així com els sistemes jurídics principals.

2. Els membres del Comitè seran elegits en votació secreta d'una llista de persones designades pels Estats part. Cadascun dels Estats part podra designar una persona entre els seus propis nacionals.

3. L'elecció inicial se celebrarà sis mesos després de la data d'entrada en vigor de la present Convenció. Com a mínim tres mesos abans de la data de cada elecció, el Secretari General

de les Nacions Unides adreçarà una carta als Estats part invitant-los a presentar les seves candidatures en un termini de dos mesos. El Secretari General prepararà una llista per ordre alfabètic de totes les persones designades d'aquesta manera, indicant els Estats que les han designades, i la comunicarà als Estats part.

4. Els membres del Comitè seran elegits en una reunió dels Estats part que sera convocada pel Secretari General i se celebrarà a la seu de les Nacions Unides. En aquesta reunió, per a la qual formaran quòrum dos terços dels Estats part, es consideraran elegits per al Comitè els candidats que obtinguin el més gran nombre de vots i la majoria absoluta dels vots dels representants dels Estats presents i votants.

5. Els membres del Comitè seran elegits per quatre anys. Això no obstant, el mandat de nou dels membres escollits en la primera sessió expirarà al cap de dos anys; immediatament després de la primera elecció el President del Comitè designarà per sorteig aquests nou membres.

6. L'elecció dels cinc membres addicionals del Comitè se celebrarà de conformitat amb allò que s'ha disposat en els paràgrafs 2, 3 i 4 del present article, després que el trenta-cinquè Estat part hagi ratificat la Convenció o s'hi hagi adherit. El mandat de dos dels membres addicionals escollits en aquesta ocasió, el nom dels quals designarà per sorteig el President del Comitè, expirarà al cap de dos anys.

7. Per tal de cobrir les vacants imprevistes, l'Estat part d'aquest expert que hagi cessat en les seves funcions com a membre del Comitè, designarà entre els seus nacionals un altre expert a reserva de l'aprovació del Comitè.

8. Els membres del Comitè, prèvia aprovació de l'Assemblea General, percebran emoluments del fons de les Nacions Unides en la forma i condicions que l'Assemblea determini, tenint en compte la importància de les funcions del Comitè.

9. El Secretari General de les Nacions Unides proporcionarà el personal i els serveis necessaris per a la realització eficaç de les funcions del Comitè en virtut de la present Convenció.

Article 18

1. Els Estats part es comprometen a sotmetre al Secretari General de les Nacions Unides, per tal que l'exameni el Comitè, un informe sobre les mesures legislatives, judicials, administratives o d'una altra índole que hagin adoptat per fer efectives les disposicions de la present Convenció i sobre els progressos realitzats en aquest sentit:

- a.** En el termini d'un any a partir de l'entrada en vigor de la Convenció per a l'Estat del qual es tracti; i
- b.** En endavant, com a mínim cada quatre anys i, a més, quan el Comitè ho sol·liciti.

2. Es podran indicar en els informes els factors i les dificultats que afectin el grau de compliment de les obligacions imposades per la present Convenció.

Article 19

1. El Comitè aprovarà el seu propi reglament.

2. El Comitè escollirà la seva Mesa per a un període de dos anys.

Article 20

1. El Comitè es reunirà normalment cada any per un període que no excedirà de dues setmanes per tal d'examinar els informes que li seran presentats de conformitat amb l'article 18 de la present Convenció.

2. Les reunions del Comitè se celebraran normalment a la Seu de les Nacions Unides o a qualsevol altre lloc adient que determini el Comitè.

Article 21

1. El Comitè, per conducte del Consell Econòmic i Social, informarà anualment l'Assemblea General de les Nacions Unides sobre les seves activitats i podrà fer suggeriments i recomanacions de caràcter general basades en l'examen dels informes i de les dades transmises pels Estats part. Aquests suggeriments i recomanacions de caràcter general seran inclosos a l'informe del Comitè, juntament amb les observacions, si n'hi havia, dels Estats part.

2. El Secretari General transmetrà els informes del Comitè a la Comissió de la Condió Jurídica i Social de la Dona per tal que n'estigui informada.

Article 22

Els organismes especialitzats tindran dret a ser representats en l'examen de l'aplicació de les disposicions de la present Convenció que corresponguin a l'esfera de les seves activitats. El Comitè podrà invitar els organismes especialitzats per tal que presentin informes sobre l'aplicació de la Convenció en les àrees que corresponguin a l'esfera de les seves activitats.

Part VI

Article 23

Res d'allò que es disposa en la present Convenció no afectarà cap disposició que conduïxi més directament a l'assoliment de la igualtat entre homes i dones i que pugui formar part de:

- a. La legislació d'un Estat part; o
- b. Qualsevol altra convenció, tractat o acord internacional vigent en aquest Estat.

Article 24

Els Estats part es comprometen a adoptar totes les mesures necessàries en l'àmbit nacional per tal d'aconseguir la plena realització dels drets reconeguts en la present Convenció.

Article 25

1. La present Convenció estarà oberta a la firma de tots els Estats.

2. Es designa el Secretari General de les Nacions Unides com a dipositari de la present Convenció.

3. La present Convenció està subjecta a ratificació. Els instruments de ratificació seran dipositats en poder del Secretari General de les Nacions Unides.

4. La present Convenció està oberta a l'adhesió de tots els Estats. L'adhesió s'efectuarà dipositant un instrument d'adhesió en poder del Secretari General de les Nacions Unides.

Article 26

1. En qualsevol moment, qualsevol dels Estats part podrà formular una sol·licitud de revisió de la present Convenció mitjançant una comunicació escrita adreçada al Secretari General de les Nacions Unides.

2. L'Assemblea General de les Nacions Unides decidirà les mesures que, en el seu cas, calgui adoptar respecte a aquella sol·licitud.

Article 27

1. La present Convenció entrarà en vigor el trentè dia a partir de la data en què hagi estat dipositat en poder del Secretari General de les Nacions Unides el vintè instrument de ratificació o d'adhesió.

2. Per a cada Estat que ratifiqui la Convenció o s'hi adhereixi després d'haver estat dipositat el vintè instrument de ratificació o d'adhesió, la Convenció entrarà en vigor el trentè dia a partir de la data en què aquest Estat hagi dipositat el seu instrument de ratificació o d'adhesió.

Article 28

1. El Secretari General de les Nacions Unides rebrà i comunicarà a tots els Estats el text de les reserves formulades pels Estats en el moment de la ratificació o de l'adhesió.

2. No s'acceptarà cap reserva incompatible amb l'objecte i el propòsit de la present Convenció.

3. Tota reserva podrà ser retirada en qualsevol moment mitjançant una notificació expressa adreçada al Secretari General de les Nacions Unides, el qual n'informarà tots els Estats.

Aquesta notificació serà efectiva en la data de la seva recepció.

Article 29

1. Tota controvèrsia que sorgeixi entre dos o més Estats part respecte a la interpretació o aplicació de la present Convenció que no se solucioni mitjançant negociacions serà sotmesa a l'arbitratge a petició d'un d'ells. Si en el termini de sis mesos comptats a partir de la data de sol·licitud d'arbitratge les parts no aconsegueixen posar-se d'acord, qualsevol de les parts

podrà sotmetre la controvèrsia a la Cort Internacional de Justícia, mitjançant una sol·licitud presentada de conformitat amb l'Estatut de la Cort.

2. Tot Estat part, en el moment de la signatura o ratificació de la present Convenció o de la seva adhesió, podrà declarar que no es considera obligat pel paràgraf 1 del present article. Els altres estats part no estaran obligats per aquest paràgraf davant de cap estat que hagi formulat aquesta reserva.

3. Tot Estat part que hagi formulat la reserva prevista en el paràgraf 2 del present article podrà retirar-la en qualsevol moment tot notificant-ho al Secretari General de les Nacions Unides.

Article 30

La present Convenció, els textos de la qual en àrab, xinès, espanyol, francès, anglès i rus són igualment autèntics, es dipositarà en poder del Secretari General de les Nacions Unides.

EN TESTIMONI DE TOT AIXÒ, els sotasignats, degudament autoritzats, firmen la present Convenció.

Protocol Facultatiu de la Convenció sobre l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació contra la Dona

Resolució 54/4, de l'Assemblea General, de 6 d'octubre de 1999

ENTRADA EN VIGOR: 22 de desembre del 2000

Els estats part en aquest Protocol,

Atès que a la Carta de les Nacions Unides es reafirma la fe en els drets humans fonamentals, en la dignitat i el valor de la persona humana i en la igualtat de drets d'homes i dones,

Atès que en la Declaració Universal de Drets Humans es proclama que tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i drets, i que qualsevol persona té tots els drets i les llibertats que la Declaració proclama sense cap distinció, inclusivament les basades en el sexe,

Recordant que els pactes internacionals de drets humans i altres instruments internacionals de drets humans prohibeixen la discriminació per motius de sexe,

Recordant també la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona («la Convenció»), en què els estats part en la Convenció condemnen la discriminació contra la dona en totes les seves formes i convenen a seguir, per tots els mitjans apropiats i sense dilacions, una política encaminada a eliminar la discriminació contra la dona,

Reafirmant la seva decisió d'assegurar a la dona el gaudi ple i en condicions d'igualtat de tots els drets humans i totes les llibertats fonamentals i d'adoptar mesures eficaces per evitar les violacions d'aquests drets i aquestes llibertats,

Acorden:

Article 1

Tot Estat part en aquest Protocol («Estat part») reconeix la competència del Comitè per a l'Eliminació de la Discriminació contra la Dona («el Comitè») per rebre i considerar les comunicacions presentades de conformitat amb l'article 2.

Article 2

Les comunicacions poden ser presentades per persones o grups de persones que estiguin sota la jurisdicció de l'Estat part i que a_eguin ser víctimes d'una violació per aquest Estat part de qualsevol dels drets enunciats en la Convenció, o en nom d'aquestes persones o aquests grups de persones. Quan es presenti una comunicació en nom de persones o grups de persones, es requereix el seu consentiment, llevat que l'autor pugui justificar el fet d'actuar en nom seu sense aquest consentiment.

Article 3

Les comunicacions s'han de presentar per escrit i no poden ser anònimes. El Comitè no rep cap comunicació que concerneixi a un Estat part en la Convenció que no sigui part en aquest Protocol.

Article 4

1. El Comitè no ha d'examinar una comunicació si no és que s'ha cerciorat que s'han esgotat tots els recursos de la jurisdicció interna, llevat que la tramitació d'aquests recursos es prolongui injustificadament o no sigui probable que doni com a resultat un remei efectiu.

2. El Comitè ha de declarar inadmissible tota comunicació que:

- a. Es refereixi a una qüestió que ja ha estat examinada pel Comitè o ja ha estat o estigui sent examinada d'acord amb un altre procediment d'examen o acord internacionals;
- b. Sigui incompatible amb les disposicions de la Convenció;
- c. Sigui manifestament infundada o estigui substanciada de manera insuficient;
- d. Constitueixi un abús del dret a presentar una comunicació;
- e. Els fets objecte de la comunicació hagin tingut lloc abans de la data d'entrada en vigor d'aquest Protocol per a l'Estat part interessat, llevat que aquests fets es continuïn produint després d'aquesta data.

Article 5

1. Després d'haver rebut una comunicació i abans d'arribar a una conclusió sobre els seus fonaments, en qualsevol moment el Comitè pot dirigir a l'Estat part interessat, amb la finalitat que l'examini urgentment, una sol·licitud perquè adopti les mesures provisionals necessàries per evitar possibles danys irreparables a la víctima o les víctimes de la suposada violació.

2. Quan el Comitè exerceix les seves facultats discrecionals en virtut del paràgraf 1 d'aquest article, això no implica cap judici sobre l'admissibilitat o sobre el fons de la comunicació.

Article 6

1. Llevat que el Comitè consideri que una comunicació és inadmissible sense tramesa a l'Estat part interessat, i sempre que la persona o les persones interessades consentin que es reveli la seva identitat a aquest Estat part, el Comitè ha de posar en coneixement de l'Estat part, de manera confidencial, qualsevol comunicació que rebí d'acord amb aquest Protocol.

2. En el termini de sis mesos, aquest Estat part ha de presentar al Comitè per escrit explicacions o declaracions en què s'aclareixi la qüestió i s'indiquin les mesures correctives que ha adoptat l'Estat part, si n'hi ha.

Article 7

1. El Comitè ha d'examinar les comunicacions que rebí en virtut d'aquest Protocol tenint en compte tota la informació que posin a disposició seva persones o grups de persones, o en nom seu, i l'Estat part interessat, sempre que aquesta informació sigui transmesa a les parts interessades.

2. El Comitè ha d'examinar en sessions privades les comunicacions que rebí en virtut d'aquest Protocol.

3. Després d'examinar una comunicació, el Comitè ha de fer arribar les seves opinions sobre la comunicació, conjuntament amb les seves recomanacions, si en té, a les parts interessades.

4. L'Estat part ha de tenir en compte les opinions del Comitè, com també les seves recomanacions, si en fa, i ha d'enviar al Comitè, en un termini de sis mesos, una resposta per escrit, especialment informació sobre qualsevol mesura que s'hagi adoptat en funció de les opinions i recomanacions del Comitè.

5. El Comitè pot convidar l'Estat part a presentar més informació sobre qualsevol mesura que l'Estat part hagi adoptat en resposta a les opinions o les recomanacions del Comitè, si en fa, fins i tot, si el Comitè ho considera apropiat, en els informes que presenti més endavant l'Estat part de conformitat amb l'article 18 de la Convenció.

Article 8

1. Si el Comitè rep informació fidedigna que reveli violacions greus o sistemàtiques per un Estat part dels drets enunciats en la Convenció, el Comitè l'ha de convidar a col·laborar en l'examen de la informació i, a aquests efectes, a presentar observacions sobre la informació esmentada.

2. Prenent en consideració les observacions que hagi presentat l'Estat part interessat, com també qualsevol informació fidedigna que estigui a disposició seva, el Comitè pot encarregar a un o més dels seus membres que realitzi una investigació i presenti amb caràcter urgent un informe al Comitè. Quan es justifiqui i amb el consentiment de l'Estat part, la investigació pot incloure una visita al seu territori.

3. Després d'examinar les conclusions de la investigació, el Comitè les ha de transmetre a l'Estat part interessat juntament amb les observacions i les recomanacions que consideri oportunes.

4. En un termini de sis mesos després de rebre els resultats de la investigació i les observacions i recomanacions que li transmeti el Comitè, l'Estat part interessat ha de presentar les seves pròpies observacions al Comitè.

5. La investigació és de caràcter confidencial i en totes les seves etapes s'ha de sol·licitar la col·laboració de l'Estat part.

Article 9

1. El Comitè pot convidar l'Estat part interessat que inclogui en l'informe que ha de presentar d'acord amb l'article 18 de la Convenció detalls sobre qualssevol mesures que hagi adoptat en resposta a una investigació efectuada d'acord amb l'article 8 d'aquest Protocol.

2. Transcorregut el període de sis mesos que indica el paràgraf 4 de l'article 8, el Comitè pot convidar, si és necessari, l'Estat part interessat que l'informi sobre qualsevol mesura adoptada com a resultat de la investigació.

Article 10

1. Qualsevol Estat part pot declarar, en el moment de la signatura o la ratificació d'aquest Protocol, o de l'adhesió a aquest, que no reconeix la competència del Comitè que estableixen els articles 8 i 9.

2. Qualsevol Estat part que hagi fet una declaració d'acord amb el paràgraf 1 d'aquest article pot retirar aquesta declaració en qualsevol moment, amb la notificació prèvia al secretari general.

Article 11

Cada Estat part ha d'adoptar totes les mesures necessàries per garantir que les persones que estiguin sota la seva jurisdicció no siguin objecte de maltractaments ni intimidació com a conseqüència de qualsevol comunicació amb el Comitè de conformitat amb aquest Protocol.

Article 12

El Comitè ha d'incloure en l'informe anual que ha de presentar d'acord amb l'article 21 de la Convenció un resum de les seves activitats en virtut d'aquest Protocol.

Article 13

Cada Estat part es compromet a donar a conèixer àmpliament la Convenció i aquest Protocol i a donar-los publicitat, així com a facilitar l'accés a informació sobre les opinions i les recomanacions del Comitè, en particular respecte de les qüestions que tinguin relació amb aquest Estat part.

Article 14

El Comitè ha d'elaborar el seu propi reglament, que ha d'aplicar en exercici de les funcions que li confereix aquest Protocol.

Article 15

1. Aquest Protocol està obert a la signatura de qualsevol Estat que hagi signat la Convenció, l'hagi ratificat o s'hi hagi adherit.

2. Aquest Protocol està subjecte a la ratificació per qualsevol Estat que hagi ratificat la Convenció o s'hi hagi adherit. Els instruments de ratificació s'han de depositar en poder del secretari general de les Nacions Unides.

3. Aquest Protocol queda obert a l'adhesió de qualsevol Estat que hagi ratificat la Convenció o s'hi hagi adherit.

4. L'adhesió s'ha d'efectuar mitjançant el dipòsit de l'instrument corresponent en poder del secretari general de les Nacions Unides.

Article 16

1. Aquest Protocol entra en vigor transcorreguts tres mesos a partir de la data en què hagi estat dipositat en poder del secretari general de les Nacions Unides el desè instrument de ratificació o d'adhesió.

2. Per a cada Estat que ratifiqui aquest Protocol o s'hi adhereixi després de la seva entrada en vigor, aquest Protocol entra en vigor una vegada transcorreguts tres mesos a partir de la data en què l'Estat hagi dipositat el seu propi instrument de ratificació o d'adhesió.

Article 17

No es permet cap reserva a aquest Protocol.

Article 18

1. Qualsevol Estat part pot proposar esmenes al present Protocol i presentar-les al secretari general de les Nacions Unides. El secretari general ha de comunicar als estats part les esmenes proposades i els ha de demanar que notifiquin si volen que es convoqui una conferència dels estats part per examinar les propostes i sotmetre-les a votació. Si com a mínim un terç dels estats part es declara en favor d'aquesta conferència, el secretari general l'ha de convocar sota els auspicis de les Nacions Unides. Qualsevol esmena aprovada per la majoria dels estats part presents i votants en la conferència s'ha de sotmetre a l'aprovació de l'Assemblea General de les Nacions Unides.

2. Aquestes esmenes entren en vigor quan hagin estat aprovades per l'Assemblea General de les Nacions Unides i acceptades per una majoria de dos terços dels estats part en aquest Protocol, de conformitat amb els seus procediments constitucionals respectius.

3. Quan les esmenes entrin en vigor, són obligatòries per als estats part que les hagin acceptat, mentre que els altres estats part segueixen obligats per les disposicions d'aquest Protocol i per qualsevol esmena anterior que hagin acceptat.

Article 19

1. Qualsevol Estat part pot denunciar aquest Protocol en qualsevol moment mitjançant una notificació escrita adreçada al secretari general de les Nacions Unides. La denúncia té efecte sis mesos després de la data en què el secretari general hagi rebut la notificació.

2. La denúncia es fa sens perjudici que les disposicions d'aquest Protocol es continuïn aplicant a qualsevol comunicació presentada, d'acord amb l'article 2, o qualsevol investigació iniciada, d'acord amb l'article 8, abans de la data d'efectivitat de la denúncia.

Article 20

El secretari general de les Nacions Unides ha de comunicar a tots els estats:

- a. Les signatures, les ratificacions i les adhesions relatives a aquest Protocol;
- b. La data en què entri en vigor aquest Protocol i qualsevol esmena en virtut de l'article 18;
- c. Qualsevol denúncia rebuda en virtut de l'article 19.

Article 21

1. Aquest Protocol, els textos del qual en àrab, xinès, espanyol, francès, anglès i rus són igualment autèntics, ha de ser dipositat als arxius de les Nacions Unides.

2. El secretari general de les Nacions Unides ha d'enviar còpies certificades d'aquest Protocol a tots els estats esmentats a l'article 25 de la Convenció.

Convenció contra la Tortura i Altres Tractes o Penes Cruels, Inhumanes o Degradants

Adoptada i oberta a la firma, ratificació o adhesió, per l'Assemblea General de les Nacions Unides,
resolució 39/46, de 10 de desembre de 1984

ENTRADA EN VIGOR: 26 de juny de 1987, de conformitat amb l'article 27.1

Els Estats part en la present Convenció,

Considerant que, d'acord amb els principis proclamats a la Carta de les Nacions Unides, el reconeixement dels drets iguals i inalienables de tots els membres de la família humana és la base de la llibertat, la justícia i la pau al món,

Reconeixent que aquests drets emanen de la dignitat inherent de la persona humana,

Considerant l'obligació que incumbeix als Estats en virtut de la Carta, en particular de l'Article 55, de promoure el respecte universal i l'observança dels drets humans i les llibertats fonamentals,

Tenint en compte l'article 5 de la Declaració Universal de Drets Humans i l'article 7 del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics, que proclamen que ningú serà sotmès a tortura ni a tractes o penes cruels, inhumanes o degradants,

Tenint en compte també la Declaració sobre la protecció de Totes les Persones contra la Tortura i Altres Tractes o Penes Cruels, Inhumanes o Degradants, aprovada per l'Assemblea General el 9 de desembre de 1975,

Desitjant fer més eficaç la lluita contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumanes o degradants a tot el món,

Han convingut el següent:

Part I

Article 1

1. Als efectes de la present Convenció, s'entendrà pel terme "tortura" tot acte pel qual s'infligeixi intencionadament a una persona dolors o patiments greus, ja siguin físics o mentals, per tal d'obtenir d'ella o d'un tercer informació o una confessió, de castigar-la per un acte que hagi comès, o se sospiti que ha comès, o d'intimidat o coaccionat aquesta persona o altres, o per qualsevol raó basada en qualsevol tipus de discriminació, quan aquests dolors o patiments siguin infligits per un funcionari públic o una altra persona en l'exercici de funcions

públiques, a instigació seva, o amb el seu consentiment o aquiescència. No es consideraran tortures els dolors o patiments que siguin conseqüència únicament de sancions legítimes, o que siguin inherents o incidentals a aquestes.

2. El present article s'entendrà sense perjudici de qualsevol instrument internacional o legislació nacional que contingui o pugui contenir disposicions de major abast.

Article 2

1. Tot Estat part prendrà mesures legislatives, administratives, judicials o d'una altra mena eficaces per impedir els actes de tortura en tot territori que estigui sota la seva jurisdicció.

2. En cap cas podran invocar-se circumstàncies excepcionals tals com estat de guerra o amenaça de guerra, inestabilitat política interna o qualsevol altra emergència pública com a justificació de la tortura.

3. No podrà invocar-se una ordre d'un funcionari superior o d'una autoritat pública com a justificació de la tortura.

Article 3

1. Cap Estat part procedirà a l'expulsió, devolució o extradició d'una persona a un altre Estat quan hi hagi raons fundades per creure que estaria en perill de ser sotmesa a tortura.

2. Per tal de determinar si existeixen aquestes raons, les autoritats competents tindran en compte totes les consideracions pertinents, fins i tot, quan calgui, l'existència a l'Estat de què es tracti d'un quadre persistent de violacions manifestes, patents o massives dels drets humans.

Article 4

1. Tot Estat part vetllarà perquè tots els actes de tortura constitueixin delictes conforme a la seva legislació penal. El mateix s'aplicarà a tota temptativa de cometre tortura i a tot acte de qualsevol persona que constitueixi complicitat o participació en la tortura.

2. Tot Estat part castigarà aquests delictes amb penes adequades en les quals es tingui en compte la seva gravetat.

Article 5

1. Tot Estat part disposarà el que calgui per instituir la seva jurisdicció sobre els delictes a què es refereix l'article 4 en els següents casos:

- a. Quan els delictes es cometin a qualsevol territori sota la seva jurisdicció o a bord d'una aeronau o un vaixell matriculats en aquell Estat;
- b. Quan el presumpte delinqüent sigui nacional d'aquell Estat i aquest ho consideri necessari.
- c. Quan la víctima sigui nacional d'aquell Estat i aquest ho consideri adequat.

2. Tot Estat part prendrà igualment les mesures necessàries per establir la seva jurisdicció sobre aquests delictes en els casos en què el presumpte delinqüent es trobi en qualsevol territori sota la seva jurisdicció i aquest Estat no concedeixi l'extradició, segons l'article 8, a cap dels Estats previstos al paràgraf 1 del present article.

3. La present Convenció no exclou cap jurisdicció penal exercida d'acord amb les lleis nacionals.

Article 6

1. Tot Estat part en el territori del qual es trobi la persona de la qual se suposa que ha comès qualsevol dels delictes a què es fa referència a l'article 4, si després d'examinar la informació de què disposa considera que les circumstàncies ho justifiquen, procedirà a la detenció de la persona o prendrà altres mesures per assegurar la seva presència. La detenció i altres mesures es duran a terme d'acord amb les lleis d'aquest Estat i es mantindran només pel període que sigui necessari per tal de permetre la iniciació d'un procediment penal o d'extradició.

2. Aquest Estat procedirà immediatament a una investigació preliminar dels fets.

3. La persona detinguda d'acord amb el paràgraf 1 del present article tindrà tota classe de facilitats per comunicar-se immediatament amb el representant corresponent de l'Estat de la seva nacionalitat que es trobi més proper o, si es tracta d'un apàtrida, amb el representant de l'Estat on resideixi habitualment.

4. Quan un Estat, en virtut del present article, detingui una persona, notificarà immediatament aquesta detenció i les circumstàncies que la justifiquen als Estats a què es fa referència al paràgraf 1 de l'article 5. L'Estat que procedeixi a la investigació preliminar prevista al paràgraf 2 del present article comunicarà sense dilació els seus resultats als Estats abans mencionats i indicarà si es proposa exercir la seva jurisdicció.

Article 7

1. L'Estat part al territori de jurisdicció del qual es trobi la persona de la qual se suposa que ha comès qualsevol dels delictes a què es fa referència a l'article 4, en els supòsits previstos a l'article 5, si no procedeix a la seva extradició, sotmetrà el cas a les seves autoritats competents a efectes d'enjudiciament.

2. Aquestes autoritats prendran la seva decisió en les mateixes condicions que les aplicables a qualsevol delicte de caràcter greu, d'acord amb la legislació de tal Estat. En els casos previstos al paràgraf 2 de l'article 5, el nivell de les proves necessàries per a l'enjudiciament o inculpció no serà de cap manera menys estricte que el que s'aplica als casos previstos al paràgraf 1 de l'article 5.

3. Tota persona encausada en relació amb qualsevol dels delictes mencionats a l'article 4 rebrà garanties d'un tracte just en totes les fases del procediment.

Article 8

1. Els delictes a què es fa referència a l'article 4 es consideraran inclosos entre els delictes que donen lloc a extradició en tot tractat d'extradició celebrat entre Estats part. Els Estats part es comprometen a incloure tals delictes com a cas d'extradició en tot tractat d'extradició que celebrin entre si al futur.

2. Tot Estat part que subordini l'extradició a l'existència d'un tractat, si rep d'un altre Estat part amb qui no té tractat al respecte una sol·licitud d'extradició, podrà considerar la present Convenció com la base jurídica necessària per a l'extradició referent a tals delictes. L'extradició dependrà de les altres condicions exigibles pel dret de l'Estat requerit.

3. Els Estats part que no subordinin l'extradició a l'existència d'un tractat reconeixeran tals delictes com a casos d'extradició entre ells, a reserva de les condicions exigides pel dret de l'Estat requerit.

4. Als fins de l'extradició entre Estats part, es considerarà que els delictes s'han comès no només al lloc on van succeir, sinó també en el territori dels Estats obligats a establir la seva jurisdicció d'acord amb el paràgraf 1 de l'article 5.

Article 9

1. Els Estats part es prestaran tot l'auxili possible pel que fa a qualsevol procediment penal relatiu als delictes previstos a l'article 4, incloent-hi el subministrament de totes les proves necessàries per al procés que estiguin en el seu poder.

2. Els Estats part compliran les obligacions que els incumbeixen en virtut del paràgraf 1 del present article de conformitat amb els tractats d'auxili judicial mutu que existeixin entre ells.

Article 10

1. Tot Estat part vetllarà perquè s'incloguin una educació i una informació completes sobre la prohibició de la tortura en la formació professional del personal encarregat de l'aplicació de la llei, sigui aquest civil o militar, del personal mèdic, dels funcionaris públics i altres persones que puguin participar en la custòdia, l'interrogatori o el tractament de qualsevol persona sotmesa a qualsevol forma d'arrest, detenció o presó.

2. Tot Estat part inclourà aquesta prohibició a les normes o instruccions que es publiquin en relació amb els deures i funcions d'aquestes persones.

Article 11

Tot Estat part mantindrà sistemàticament en examen les normes i instruccions, mètodes i pràctiques d'interrogatori, així com les disposicions per a la custòdia i el tractament de les persones sotmeses a qualsevol forma d'arrest, detenció o presó en qualsevol territori que estigui sota la seva jurisdicció, per tal d'evitar tot cas de tortura.

Article 12

Tot Estat part vetllarà perquè, sempre que hi hagi motius raonables per creure que dins de la seva jurisdicció s'ha comès un acte de tortura, les autoritats competents iniciïn una investigació ràpida i imparcial.

Article 13

Tot Estat part vetllarà perquè tota persona que al·legui haver estat sotmesa a tortura en qualsevol territori sota la seva jurisdicció tingui dret a presentar una queixa i que el seu cas sigui ràpidament i imparcial examinat per les seves autoritats competents. Es prendran mesures per assegurar que qui presenti la queixa i els testimonis estiguin protegits contra mals tractes o intimidació com a conseqüència de la queixa o del testimoni prestat.

Article 14

1. Tot Estat part vetllarà perquè la seva legislació garanteixi a la víctima d'un acte de tortura la reparació i el dret a una indemnització justa i adequada, inclosos els mitjans per a la seva rehabilitació el més completa possible. En cas de mort de la víctima com a resultat d'un acte de tortura, les persones al seu càrrec tindran dret a la indemnització.

2. Res del disposat al present article no afectarà a qualsevol dret de la víctima o d'una altra persona a indemnització que pugui existir d'acord amb les lleis nacionals.

Article 15

Tot Estat part s'assegurarà que cap declaració que es demostrï que ha estat feta com a resultat de tortura pugui ser invocada com a prova en cap procediment, tret que sigui en contra d'una persona acusada de tortura com a prova que s'ha formulat la declaració.

Article 16

1. Tot Estat part es comprometrà a prohibir en qualsevol territori sota la seva jurisdicció altres actes que constitueixin tractes o penes cruels, inhumanes o degradants i que no arribin a ser tortura tal i com es defineix a l'article 1, quan aquests actes siguin comesos per un funcionari públic o una altra persona que actuï en l'exercici de funcions oficials, o per instigació o amb el consentiment o l'aquiescència de tal funcionari o persona. S'aplicaran, en particular, les obligacions enunciades als articles 10, 11, 12 i 13, substituint les referències a la tortura per referències a altres formes de tractaments o penes cruels, inhumanes o degradants.

2. La present Convenció s'entendrà sense perjudici de tot el disposat en altres instruments internacionals o lleis nacionals que prohibeixin els tractes i les penes cruels, inhumanes o degradants o que es refereixin a l'extradició o l'expulsió.

Part II

Article 17

1. Es constituirà un Comitè contra la Tortura (denominat a partir d'ara "el Comitè"), el qual exercirà les funcions que s'indiquen més endavant. El Comitè estarà compost de deu experts

de gran integritat moral i reconeguda competència en matèria de drets humans, que exerciran les seves funcions a títol personal. Els experts seran escollits pels Estats part tenint en compte una distribució geogràfica equitativa i la utilitat de la participació d'algunes persones que tinguin experiència jurídica.

2. Els membres del Comitè seran escollits en votació secreta d'una llista de persones designades pels Estats part. Cada un dels Estats part podrà designar una persona entre els seus propis nacionals. Els Estats part tindran present la utilitat de designar persones que siguin també membres del Comitè de Drets Humans establerts de conformitat amb el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics i que estiguin disposades a prestar servei en el Comitè constituït d'acord amb la present Convenció.

3. Els membres del Comitè seran elegits en reunions biennals dels Estats part convocades pel Secretari General de les Nacions Unides. En aquestes reunions, per a les quals formaran quòrum dos terços dels Estats part, es consideraran elegits per al Comitè els candidats que obtinguin el major nombre de vots i la majoria absoluta dels vots dels representants dels Estats part presents i votants.

4. L'elecció inicial se celebrarà com a molt tard sis mesos després de la data d'entrada en vigor de la present Convenció. Almenys quatre mesos abans de la data de cada elecció, el Secretari General de les Nacions Unides dirigirà una carta als Estats part invitant-los a presentar les seves candidatures en un termini de tres mesos. El Secretari General prepararà una llista per ordre alfabètic de totes les persones designades d'aquesta manera, indicant els Estats part que les han designat, i la comunicarà als Estats part.

5. Els membres del Comitè seran escollits per quatre anys. Podran ser reelegits si es presenta de nou la seva candidatura. No obstant, el mandat de cinc dels membres elegits en la primera elecció expirarà al cap de dos anys; immediatament després de la primera elecció, el president de la reunió a la qual es fa referència en el paràgraf 3 del present article designarà per sorteig els noms d'aquests cinc membres.

6. Si un membre del Comitè mor o renuncia o per qualsevol altra causa ja no pot exercir les seves funcions en el Comitè, l'Estat part que va presentar la seva candidatura designarà entre els seus nacionals un altre expert per tal que exerceixi les seves funcions durant la resta del seu mandat, a reserva de l'aprovació de la majoria dels Estats part. Es considerarà atorgada aquesta aprovació a menys que la meitat o més dels Estats part responguin negativament dins d'un termini de sis setmanes a comptar a partir del moment en què el Secretari General de les Nacions Unides els comuniqui la candidatura proposada.

7. Els Estats part sufragaran les despeses dels membres del Comitè mentre aquests desenvolupin les seves funcions.

Article 18

1. El Comitè elegirà la seva Mesa per un període de dos anys. Els membres de la Mesa podran ser reelegits.

2. El Comitè establirà el seu propi reglament, en el qual es disposarà, entre altres coses, que:
  - a. Sis membres constituïran quòrum;
  - b. Les decisions del Comitè es pendran per majoria de vots dels membres presents.
3. El Secretari General de les Nacions Unides proporcionarà el personal i els serveis necessaris per a l'exercici eficaç de les funcions del Comitè en virtut de la present Convenció.
4. El Secretari General de les Nacions Unides convocarà la primera reunió del Comitè. Després de la seva primera reunió, el Comitè es reunirà en les ocasions que es prevegin en el seu reglament.
5. Els Estats part seran responsables de les despeses que s'efectuïn en relació amb la celebració de reunions dels Estats part i del Comitè, incloent-hi el reemborsament a les Nacions Unides de qualsevol despesa, tals com les de personal i les de serveis, que facin les Nacions Unides d'acord amb el paràgraf 3 del present article.

Article 19

1. Els Estats part presentaran al Comitè, a través del Secretari General de les Nacions Unides, els informes relatius a les mesures que hagin adoptat per fer efectius els compromisos que han contret en virtut de la present Convenció, dins del termini de l'any següent a l'entrada en vigor de la Convenció pel que fa a l'Estat part interessat. A partir de llavors, els Estats part presentaran informes suplementaris cada quatre anys sobre qualsevol nova disposició que s'hagi adoptat, així com els altres informes que sol·liciti el Comitè.
2. El Secretari General de les Nacions Unides transmetrà els informes a tots els Estats part.
3. Tot informe serà examinat pel Comitè, el qual podrà fer els comentaris generals que consideri oportuns i els transmetrà a l'Estat part interessat. L'Estat part podrà respondre al Comitè amb les observacions que desitgi formular.
4. El Comitè podrà, a discreció seva, prendre la decisió d'incloure qualsevol comentari que hagi formulat d'acord amb el paràgraf 3 del present article, junt amb les observacions al respecte rebudes de l'Estat part interessat, en el seu informe anual presentat d'acord amb l'article 24. Si ho sol·licités l'Estat part interessat, el Comitè podrà també incloure còpia de l'informe presentat en virtut del paràgraf 1 del present article.

Article 20

1. El Comitè, si rep informació fiable que al seu parer sembli indicar de forma fonamentada que es practica sistemàticament la tortura en el territori d'un Estat part, invitarà a aquest Estat part a cooperar en l'examen de la informació i amb aquest objectiu presentar observacions respecte a la informació que es tracti.
2. Tenint en compte totes les observacions que hagi presentat l'Estat part del qual es tracti, així com qualsevol altra informació pertinent de la qual es disposi, el Comitè podrà, si deci-

deix que està justificat, designar un o diversos dels seus membres per tal que procedeixin a una investigació confidencial i informin urgentment el Comitè.

3. Si es fa una investigació d'acord amb el paràgraf 2 del present article, el Comitè aconseguirà la cooperació de l'Estat part que es tracti. D'acord amb aquest Estat part, aquesta investigació podrà incloure una visita al seu territori.

4. Després d'examinar les conclusions presentades pel membre o membres de conformitat amb el paràgraf 2 del present article, el Comitè transmetrà les conclusions a l'Estat part del qual es tracti, juntament amb les observacions o suggeriments que consideri pertinents segons sigui la situació.

5. Totes les actuacions del Comitè a què es fa referència en els paràgrafs 1 a 4 del present article seran confidencials i s'aconseguirà la cooperació de l'Estat part en totes les etapes de les actuacions. Quan s'hagin conclòs actuacions relacionades amb una investigació feta d'acord amb el paràgraf 2, el Comitè podrà, després de celebrar consultes amb l'Estat interessat, prendre la decisió d'incloure un resum dels resultats de la investigació a l'informe anual que presenti d'acord amb l'article 24.

Article 21

1. D'acord amb el present article, tot Estat part en la present Convenció podrà declarar en qualsevol moment que reconeix la competència del Comitè per rebre i examinar les comunicacions en les quals un Estat part al·legui que un altre Estat part no compleix les obligacions que li imposa la Convenció. Aquestes comunicacions només es podran admetre i examinar conforme al procediment establert en aquest article si són presentades per un Estat part que hagi fet una declaració per la qual reconegui respecte a ell mateix la competència del Comitè. El Comitè no trametrà d'acord amb aquest article cap comunicació relativa a un Estat part que no hagi fet tal declaració. Les comunicacions rebudes en virtut del present article es trametraran d'acord amb el següent procediment:

- a.** Si un Estat part considera que un altre Estat part no compleix les disposicions de la present Convenció, podrà fer arribar l'assumpte a l'atenció d'aquest Estat mitjançant una comunicació escrita. En un termini de tres mesos, comptat des de la data de rebut de la comunicació, l'Estat destinatari proporcionarà a l'Estat que hagi enviat la comunicació una explicació o qualsevol altra declaració per escrit que aclareixi l'assumpte, la qual farà referència, fins on sigui possible i pertinent, als procediments nacionals i als recursos adoptats, en tràmit o que puguin utilitzar-se al respecte;
- b.** Si l'assumpte no es resol a satisfacció dels dos Estats part interessats en un termini de sis mesos comptat des de la data en què l'Estat part destinatari hagi rebut la primera comunicació, qualsevol dels dos Estats part interessats tindrà dret a sotmetre'l al Comitè, mitjançant notificació dirigida al Comitè i a l'altre Estat;
- c.** El Comitè coneixerà de tot assumpte que se li sotmeti en virtut del present article després d'haver-se cerciorat que s'han interposat i esgotat en tal assumpte tots els recursos de la jurisdicció interna de què es pugui disposar, d'acord amb els principis del dret internacional generalment admesos. No s'aplicarà aquesta regla quan la tramitació dels

- recursos mencionats es perllongui injustificadament o no sigui probable que millori realment la situació de la persona que sigui víctima de la violació de la present Convenció;
- d.** El Comitè celebrarà les seves sessions a porta tancada quan examini les comunicacions previstes en el present article;
  - e.** A reserva de les disposicions de l'apartat c., el Comitè posarà els seus bons oficis a disposició dels Estats part interessats per tal d'arribar a una solució amistosa de l'assumpte, basada en el respecte de les obligacions establertes a la present Convenció. Amb aquest objectiu, el Comitè podrà designar, quan s'escaigui, una comissió especial de conciliació;
  - f.** En tot assumpte que se li sotmeti en virtut del present article, el Comitè podrà demanar als Estats part interessats als quals es fa referència a l'apartat b. que facilitin qualsevol informació pertinent;
  - g.** Els Estats part interessats als quals es fa referència a l'apartat b. tindran dret a estar representats quan l'assumpte s'examini en el Comitè i a presentar exposicions verbalment, o per escrit, o d'ambdues formes;
  - h.** El Comitè, durant els dotze mesos següents a la data de rebut de la notificació mencionada a l'apartat b., presentarà un informe en el qual:
    - i.** Si s'ha arribat a una solució d'acord amb el disposat a l'apartat e., es limitarà a una breu exposició dels fets i de la solució assolida;
    - ii.** Si no s'ha arribat a cap solució d'acord amb el disposat a l'apartat e., es limitarà a una breu exposició dels fets i agregarà les exposicions escrites i les actes de les exposicions verbals que hagin fet els Estats part interessats.

En cada assumpte s'enviarà l'informe als Estats part interessats.

2. Les disposicions del present article entraran en vigor quan cinc Estats part en la present Convenció hagin fet les declaracions a les quals es fa referència al paràgraf 1 d'aquest article. Aquestes declaracions seran dipositades pels Estats part en poder del Secretari General de les Nacions Unides, que en remetrà còpia als altres Estats part. Tota declaració podrà retirar-se en qualsevol moment mitjançant notificació dirigida al Secretari General. Aquesta retirada no serà obstacle perquè s'examini qualsevol assumpte que sigui objecte d'una comunicació ja tramesa en virtut d'aquest article; no s'admetrà en virtut d'aquest article cap nova comunicació d'un Estat part un cop el Secretari General hagi rebut la notificació de retirada de la declaració, a menys que l'Estat part interessat hagi fet una nova declaració.

Article 22

1. Tot Estat part en la present Convenció podrà declarar en qualsevol moment, d'acord amb el present article, que reconeix la competència del Comitè per rebre i examinar les comunicacions enviades per persones sotmeses a la seva jurisdicció, o en nom seu, que al·leguin ser víctimes d'una violació per un Estat part de les disposicions de la Convenció. El Comitè no admetrà cap comunicació relativa a un Estat part que no hagi fet aquesta declaració.

2. El Comitè considerarà inadmissible tota comunicació rebuda d'acord amb el present article que sigui anònima, o que, al seu judici, constitueixi un abús del dret de presentar aquestes comunicacions, o que sigui incompatible amb les disposicions de la present Convenció.

3. Sense perjudici del disposat en el paràgraf 2, el Comitè farà arribar les comunicacions que se li presentin d'acord amb aquest article a l'atenció de l'Estat part en la present Convenció que hagi fet una declaració conforme al paràgraf 1 i respecte del qual s'al·legui que ha violat qualsevol disposició de la Convenció. En un termini de sis mesos, l'Estat destinatari proporcionarà al Comitè explicacions o declaracions per escrit que aclareixin l'assumpte i exposin, quan pertoqui, la mesura correctiva que aquest Estat hagi adoptat.

4. El Comitè examinarà les comunicacions rebudes, d'acord amb el present article, a la llum de tota la informació posada a la seva disposició per la persona de qui es tracti, o en nom seu, i per l'Estat part interessat.

5. El Comitè no examinarà cap comunicació d'una persona, presentada d'acord amb aquest article, a menys que s'hagi cerciorat que:

- a.** La mateixa qüestió no ha estat, ni està sent, examinada segons altre procediment d'investigació o solució internacional;
- b.** La persona ha esgotat tots els recursos de la jurisdicció interna dels quals es pugui disposar; no s'aplicarà aquesta regla quan la tramitació dels mencionats recursos es perllongui injustificadament o no sigui probable que millori realment la situació de la persona que sigui víctima de la violació de la present Convenció.

6. El Comitè celebrarà les seves sessions a porta tancada quan examini les comunicacions previstes en el present article.

7. El Comitè comunicarà el seu parer a l'Estat part interessat i a la persona de la qual es tracti.

8. Les disposicions del present article entraran en vigor quan cinc Estats parts en la present Convenció hagin fet les declaracions a les quals es fa referència en el paràgraf 1 d'aquest article. Aquestes declaracions seran dipositades pels Estats part en poder del Secretari General de les Nacions Unides, que en remetrà còpia als altres Estats part. Tota declaració podrà retirar-se en qualsevol moment mitjançant notificació dirigida al Secretari General. Aquesta retirada no serà obstacle perquè s'examini qualsevol assumpte que sigui objecte d'una comunicació ja tramesa en virtut d'aquest article; no s'admetrà en virtut d'aquest article cap nova comunicació d'una persona, o feta en nom seu, un cop el Secretari General hagi rebut la notificació de retirada de la declaració, a menys que l'Estat part interessat hagi fet una nova declaració.

Article 23

Els membres del Comitè i els membres de les comissions especials de conciliació designats d'acord amb l'apartat e. del paràgraf 1 de l'article 21 tindran dret a les facilitats, privilegis i immunitats que es concedeixen als experts que exerceixen missions per a les Nacions Unides, d'acord amb el disposat a les seccions pertinents de la Convenció sobre Prerrogatives i Immunitats de les Nacions Unides.

Article 24

El Comitè presentarà un informe anual sobre les seves activitats en virtut de la present Convenció als Estats part i a l'Assemblea General de les Nacions Unides.

Part III

Article 25

1. La present Convenció està oberta a la firma de tots els Estats.

2. La present Convenció està subjecta a ratificació. Els instruments de ratificació es dipositaran en poder del Secretari General de les Nacions Unides.

Article 26

La present Convenció està oberta a l'adhesió de tots els Estats. L'adhesió s'efectuarà mitjançant el dipòsit d'un instrument d'adhesió en poder del Secretari General de les Nacions Unides.

Article 27

1. La present Convenció entrarà en vigor el trentè dia a partir de la data en què hagi estat dipositat el vintè instrument de ratificació o d'adhesió en poder del Secretari General de les Nacions Unides.

2. Per a cada Estat que ratifiqui la present Convenció o s'hi adhereixi després d'haver estat dipositat el vintè instrument de ratificació o d'adhesió, la Convenció entrarà en vigor el trentè dia a partir de la data en què aquest Estat hagi dipositat el seu instrument de ratificació o d'adhesió.

Article 28

1. Tot Estat podrà declarar, en el moment de la firma o ratificació de la present Convenció o de l'adhesió, que no reconeix la competència del Comitè segons s'estableix a l'article 20.

2. Tot Estat part que hagi formulat una reserva de conformitat amb el paràgraf 1 del present article podrà deixar sense efecte aquesta reserva en qualsevol moment mitjançant notificació al Secretari General de les Nacions Unides.

Article 29

1. Tot Estat part en la present Convenció podrà proposar una esmena i dipositar-la en poder del Secretari General de les Nacions Unides. El Secretari General comunicarà l'esmena proposada als Estats part, demanant-los que li notifiquin si desitgen que es convoqui una conferència d'Estats part amb l'objectiu d'examinar la proposta i sotmetre-la a votació. Si en el termini dels quatre mesos següents a la data d'aquesta notificació un terç almenys dels Estats part es declara a favor de tal convocatòria, el Secretari General convocarà una conferència amb els auspicis de les Nacions Unides. Tota esmena adoptada per la majoria d'Estats part presents i votants a la conferència serà sotmesa pel Secretari General a tots els Estats part per a la seva acceptació.

2. Tota esmena adoptada d'acord amb el paràgraf 1 del present article entrarà en vigor quan dos terços dels Estats part en la present Convenció hagin notificat al Secretari General de les Nacions Unides que l'han acceptat d'acord amb els seus respectius procediments constitucionals.

3. Quan les esmenes entrin en vigor seran obligatòries per als Estats part que les hagin acceptat, mentre que els altres Estats part seguiran obligats per les disposicions de la present Convenció i per les esmenes anteriors que hagin acceptat.

Article 30

1. Les controvèrsies que sorgeixin entre dos o més Estats part respecte a la interpretació o aplicació de la present Convenció, que no puguin resoldre's mitjançant negociacions se sotmetran a arbitratge a petició d'un d'ells. Si en el termini de sis mesos comptats a partir de la data de presentació de la sol·licitud d'arbitratge les parts no aconsegueixen posar-se d'acord sobre l'organització de l'arbitratge, qualsevol de les parts podrà sotmetre la controvèrsia a la Cort Internacional de Justícia, mitjançant una sol·licitud presentada d'acord amb l'Estatut de la Cort.

2. Tot Estat, en el moment de la firma o ratificació de la present Convenció o de la seva adhesió, podrà declarar que no es considera obligat pel paràgraf 1 del present article. Els altres Estats part no estaran obligats per aquest paràgraf davant de cap Estat part que hagi formulat aquesta reserva.

3. Tot Estat part que hagi formulat la reserva prevista al paràgraf 2 del present article podrà retirar-la en qualsevol moment notificant-ho al Secretari General de les Nacions Unides.

Article 31

1. Tot Estat part podrà denunciar la present Convenció mitjançant notificació feta per escrit al Secretari General de les Nacions Unides. La denúncia tindrà efecte un any després de la data en què la notificació hagi estat rebuda pel Secretari General.

2. Aquesta denúncia no eximirà l'Estat part de les obligacions que li imposa la present Convenció respecte a tota acció o omissió ocorreguda abans de la data en què hagi tingut efecte la denúncia, ni la denúncia comportarà tampoc la suspensió de l'examen de qualsevol assumpte que el Comitè hagi començat a examinar abans de la data en què tingui efecte la denúncia.

3. A partir de la data en què tingui efecte la denúncia d'un Estat part, el Comitè no iniciarà l'examen de cap assumpte nou referent a aquest Estat.

Article 32

El Secretari General de les Nacions Unides comunicarà a tots els Estats Membres de les Nacions Unides i a tots els Estats que hagin firmat la present Convenció o s'hi hagin adherit:

- a. Les firmes, ratificacions i adhesions d'acord amb els articles 25 i 26;

- b. La data d'entrada en vigor de la present Convenció d'acord amb l'article 27, i la data d'entrada en vigor de les esmenes d'acord amb l'article 29;
- c. Les denúncies d'acord amb l'article 31.

Article 33

1. La present Convenció, els textos en àrab, xinès, espanyol, francès, anglès i rus de la qual són igualment autèntics, es dipositarà en poder del Secretari General de les Nacions Unides.

2. El Secretari General de les Nacions Unides remetrà còpies certificades de la present Convenció a tots els Estats.

Protocol Facultatiu de la Convenció contra la Tortura i Altres Tractes o Penes Cruels, Inhumanes o Degradants

Resolució 57/199, de l'Assemblea General, de 18 de desembre de 2002

ENTRADA EN VIGOR: 22 de juny del 2006

PREÀMBUL

Els estats part en el present Protocol,

Reafirmant que la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants estan prohibits i constitueixen violacions greus dels drets humans,

Convençuts de la necessitat d'adoptar noves mesures per assolir els objectius de la Convenció contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants (d'ara endavant denominada la Convenció) i d'enfortir la protecció de les persones privades de la seva llibertat contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants,

Recordant que els articles 2 i 16 de la Convenció obliguen cada Estat part a prendre mesures efectives per prevenir els actes de tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants en qualsevol territori sota la seva jurisdicció,

Reconeixent que els estats tenen la responsabilitat primordial d'aplicar aquests articles, que l'enfortiment de la protecció de les persones privades de la seva llibertat i el ple respecte dels seus drets humans és una responsabilitat comuna compartida per tots, i que els mecanismes internacionals d'aplicació complementen i enforteixen les mesures nacionals,

Recordant que la prevenció efectiva de la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants requereix educació i una combinació de diverses mesures legislatives, administratives, judicials i d'un altre tipus,

Recordant també que la Conferència Mundial de Drets Humans va declarar fermament que els esforços per eradicar la tortura s'havien de concentrar sobretot en la prevenció i va demanar que s'adoptés un protocol facultatiu de la Convenció destinat a establir un sistema preventiu de visites periòdiques als llocs de detenció,

Convençuts que la protecció de les persones privades de la seva llibertat contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants es pot enfortir per mitjans no judicials de caràcter preventiu basats en visites periòdiques als llocs de detenció,

Acorden:

Part I

Principis generals

Article 1

L'objectiu del present Protocol és establir un sistema de visites periòdiques a càrrec d'òrgans internacionals i nacionals independents als llocs en què hi hagi persones privades de la seva llibertat, amb la finalitat de prevenir la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants.

Article 2

1. S'ha d'establir un Subcomitè per a la Prevenció de la Tortura i Altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants del Comitè contra la Tortura (d'ara endavant denominat el Subcomitè per a la Prevenció) que ha d'exercir les funcions que preveu el present Protocol.

2. El Subcomitè per a la Prevenció ha de dur a terme la seva tasca en el marc de la Carta de les Nacions Unides i s'ha de guiar pels propòsits i principis que s'hi enuncien, així com per les normes de les Nacions Unides relatives al tracte de les persones privades de la seva llibertat.

3. Així mateix, el Subcomitè per a la Prevenció s'ha de guiar pels principis de confidencialitat, imparcialitat, no-selectivitat, universalitat i objectivitat.

4. El Subcomitè per a la Prevenció i els estats part han de cooperar en l'aplicació del present Protocol.

Article 3

Cada Estat part ha d'establir, designar o mantenir, en l'àmbit nacional, un o diversos òrgans de visites per a la prevenció de la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants (d'ara endavant denominat el mecanisme nacional de prevenció).

Article 4

1. Cada Estat part ha de permetre les visites, de conformitat amb el present Protocol, dels mecanismes que figuren als articles 2 i 3 a qualsevol lloc sota la seva jurisdicció i control on hi hagi o hi pugui haver persones privades de la seva llibertat, sigui per ordre d'una autoritat pública o a instigació seva o amb el seu consentiment exprés o tàcit (d'ara endavant denominat lloc de detenció). Aquestes visites s'han de portar a terme amb la finalitat d'enfortir, si és necessari, la protecció d'aquestes persones contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants.

2. Als efectes del present Protocol, per privació de llibertat s'entén qualsevol forma de detenció o empresonament o de custòdia d'una persona, per ordre d'una autoritat judicial o administrativa o d'una altra autoritat pública, en una institució pública o privada de la qual no pugui sortir lliurement.

Part II

El Subcomitè per a la Prevenció

Article 5

1. El Subcomitè per a la Prevenció està compost de deu membres. Una vegada que s'hagi registrat la cinquantena ratificació del present Protocol o adhesió al Protocol, el nombre de membres del Subcomitè per a la Prevenció ha d'augmentar fins a vint-i-cinc.

2. Els membres del Subcomitè per a la Prevenció s'han d'elegir entre persones de gran integritat moral i reconeguda competència en l'administració de justícia, en particular en matèria de dret penal, administració penitenciària o policial, o en les diverses matèries relacionades amb el tractament de persones privades de la seva llibertat.

3. En la composició del Subcomitè per a la Prevenció s'ha de tenir degudament en compte una distribució geogràfica equitativa dels membres i la representació de les diferents formes de civilització i sistemes jurídics dels estats part.

4. En aquesta composició també s'ha de tenir en compte la necessitat d'una representació equilibrada dels gèneres sobre la base dels principis d'igualtat i no-discriminació.

5. El Subcomitè per a la Prevenció no pot tenir dos membres de la mateixa nacionalitat.

6. Els membres del Subcomitè per a la Prevenció han d'exercir les seves funcions a títol personal, han d'actuar amb independència i imparcialitat i han d'estar disponibles per prestar serveis amb eficàcia en el Subcomitè per a la Prevenció.

Article 6

1. De conformitat amb el paràgraf 2 del present article cada Estat part pot designar fins a dos candidats que tinguin les qualificacions i satisfacin els requisits que indica l'article 5, i, quan els designin, han de presentar informació detallada sobre les qualificacions dels candidats.

2.
  - a. Els candidats han de tenir la nacionalitat d'un Estat part en el present Protocol;
  - b. Almenys un dels dos candidats ha de tenir la nacionalitat de l'Estat part que el proposi;
  - c. No es pot proposar la candidatura de més de dos nacionals d'un Estat part;
  - d. Un Estat part, abans de proposar la candidatura d'un nacional d'un altre Estat part, n'ha de sol·licitar i obtenir el consentiment.

3. Almenys cinc mesos abans de la data de la reunió dels estats part en què s'hagi de procedir a l'elecció, el secretari general de les Nacions Unides ha d'enviar una carta als estats part en què els convidi a presentar les seves candidatures en un termini de tres mesos. El secretari general ha de presentar una llista per ordre alfabètic de tots els candidats designats d'aquesta manera, i indicar els estats part que els hagin designat.

Article 7

1. L'elecció dels membres del Subcomitè per a la Prevenció s'ha d'efectuar de la manera següent:

- a. La consideració primordial ha de ser que els candidats satisfacin els requisits i criteris de l'article 5 del present Protocol;
- b. L'elecció inicial s'ha de fer com a molt tard sis mesos després de la data de l'entrada en vigor del present Protocol;
- c. Els estats part han d'elegir els membres del Subcomitè per a la Prevenció en votació secreta;
- d. Les eleccions dels membres del Subcomitè per a la Prevenció s'han de fer en reunions biennals dels estats part convocades pel secretari general de les Nacions Unides. En aquestes reunions, per a les quals el quòrum ha d'estar constituït pels dos terços dels estats part, s'han de considerar elegits membres del Subcomitè per a la Prevenció els candidats que obtinguin el nombre de vots més gran i la majoria absoluta dels vots dels representants dels estats part presents i votants.

2. Si durant el procés de selecció es determina que dos nacionals d'un Estat part compleixen les condicions establertes per ser membres del Subcomitè per a la Prevenció, el candidat que rebí el nombre de vots més gran ha de ser elegit membre del Subcomitè per a la Prevenció. Si els dos candidats obtenen el mateix nombre de vots s'ha d'aplicar el procediment següent:

- a. Si només un dels candidats ha estat proposat per l'Estat part del qual és nacional, n'ha de quedar elegit membre aquest candidat;
- b. Si els dos candidats han estat proposats per l'Estat part del qual són nacionals, s'ha de fer una votació secreta per separat per determinar quin d'ells n'ha de ser membre;
- c. Si cap dels candidats ha estat proposat per l'Estat part del qual són nacionals, s'ha de fer una votació secreta per separat per determinar quin d'ells n'ha de ser membre.

Article 8

Si un membre del Subcomitè per a la Prevenció mor o hi renuncia, o no pot exercir les seves funcions en el Subcomitè per a la Prevenció per qualsevol altra causa, l'Estat part que hagi presentat la seva candidatura pot proposar una altra persona que tingui les qualificacions i satisfaci els requisits que indica l'article 5, tenint present la necessitat de mantenir un equilibri adequat entre les diferents esferes de competència, perquè exerceixi les seves funcions fins a la següent reunió dels estats part, amb subjecció a l'aprovació de la majoria dels estats esmentats. S'ha de considerar atorgada l'aprovació excepte que la meitat o més dels estats part hi responguin de manera negativa dins d'un termini de sis setmanes a comptar del moment en què el secretari general de les Nacions Unides els comuniqui la candidatura proposada.

Article 9

Els membres del Subcomitè per a la Prevenció són elegits per un manament de quatre anys. Poden ser reelegits una vegada si la seva candidatura es torna a presentar. El manament de

la meitat dels membres elegits en la primera elecció expira al cap de dos anys; immediatament després de la primera elecció, el president de la reunió a què fa referència l'apartat d) del paràgraf 1 de l'article 7 ha de designar per sorteig els noms d'aquests membres.

Article 10

1. El Subcomitè per a la Prevenció ha d'eleger la seva mesa per un manament de dos anys. Els membres de la mesa poden ser reelegits.

2. El Subcomitè per a la Prevenció ha d'establir el seu propi reglament, que ha de disposar, entre d'altres coses, el següent:

- a. La meitat més un dels seus membres constitueixen quòrum,
- b. Les decisions del Subcomitè per a la Prevenció es prenen per majoria de vots dels membres presents;
- c. Les sessions del Subcomitè per a la Prevenció són privades.

3. El secretari general de les Nacions Unides ha de convocar la reunió inicial del Subcomitè per a la Prevenció. Després de la seva reunió inicial, el Subcomitè per a la Prevenció s'ha de reunir en les ocasions que determini el seu reglament. El Subcomitè per a la Prevenció i el Comitè contra la Tortura han de fer els seus períodes de sessions simultàniament almenys un cop l'any.

Part III

Manament del Subcomitè per a la Prevenció

Article 11

El manament del Subcomitè per a la Prevenció és el següent:

- a. Visitar els llocs esmentats a l'article 4 i fer recomanacions als estats part quant a la protecció de les persones privades de la seva llibertat contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants;
- b. Pel que fa als mecanismes nacionals de prevenció:
  - i. Assessorar i ajudar els estats part a establir-los, quan sigui necessari;
  - ii. Mantenir contacte directe, si és necessari confidencial, amb els mecanismes nacionals de prevenció, i oferir-los formació i assistència tècnica amb vista a augmentar la seva capacitat;
  - iii. Ajudar i assessorar els mecanismes nacionals de prevenció en l'avaluació de les necessitats i les mesures destinades a enfortir la protecció de persones privades de la seva llibertat contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants;
  - iv. Fer recomanacions i observacions als estats part amb vista a reforçar la capacitat i el manament dels mecanismes nacionals per a la prevenció de la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants;
- c. Cooperar, per a la prevenció de la tortura en general, amb els òrgans i mecanismes pertinents de les Nacions Unides, així com amb institucions o organitzacions interna-

cionals, regionals i nacionals l'objecte de les quals sigui enfortir la protecció de totes les persones contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants.

Article 12

A fi que el Subcomitè per a la Prevenció pugui complir el manament que estableix l'article 11, els estats part es comprometen a:

- a. Rebre el Subcomitè per a la Prevenció en el seu territori i donar-li accés a tots els llocs de detenció que defineix l'article 4 del present Protocol;
- b. Compartir tota la informació pertinent que el Subcomitè per a la Prevenció sol·liciti per avaluar les necessitats i mesures que s'han d'adoptar amb la finalitat d'enfortir la protecció de les persones privades de la seva llibertat contra la tortura, i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants;
- c. Promoure i facilitar els contactes entre el Subcomitè per a la Prevenció i els mecanismes nacionals de prevenció;
- d. Examinar les recomanacions del Subcomitè per a la Prevenció i entaular-hi un diàleg sobre les possibles mesures d'aplicació.

Article 13

1. El Subcomitè per a la Prevenció ha d'establir, primerament per sorteig, un programa de visites periòdiques als estats part per donar compliment al seu manament de conformitat amb l'article 11.

2. Després de fer les consultes oportunes, el Subcomitè per a la Prevenció ha de notificar el seu programa als estats part perquè, sense demora, puguin adoptar les disposicions pràctiques necessàries per fer les visites.

3. Les visites les han de dur a terme dos membres com a mínim del Subcomitè per a la Prevenció. Aquests membres poden anar acompanyats, si és necessari, d'experts de reconeguda experiència i coneixements professionals acreditats en les matèries a què es refereix el present Protocol, que s'han de seleccionar d'una llista d'experts preparada d'acord amb les propostes fetes pels estats part, l'Oficina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans i el Centre de les Nacions Unides per a la Prevenció Internacional del Delicte. Per a la preparació d'aquesta llista, els estats part interessats han de proposar un màxim de cinc experts nacionals. L'Estat part de què es tracti es pot oposar a la inclusió d'un determinat expert en la visita, i després d'això, el Subcomitè per a la Prevenció ha de proposar el nom d'un altre expert.

4. El Subcomitè per a la Prevenció, si ho considera oportú, pot proposar una breu visita de seguiment després de la visita periòdica.

Article 14

1. A fi que el Subcomitè per a la Prevenció pugui exercir el seu manament, els estats part en el present Protocol es comprometen a donar-li:

- a. Accés sense restriccions a tota la informació sobre el nombre de persones privades de la seva llibertat en llocs de detenció segons la definició de l'article 4 i sobre el nombre de llocs i el seu emplaçament;
- b. Accés sense restriccions a tota la informació relativa al tracte d'aquestes persones i a les condicions de la seva detenció;
- c. Amb subjecció al que disposa el paràgraf 2 infra, accés sense restriccions a tots els llocs de detenció i a les seves instal·lacions i serveis;
- d. Possibilitat d'entrevistar-se amb les persones privades de la seva llibertat, sense testimonis, personalment o amb l'assistència d'un intèrpret en cas que sigui necessari, així com amb qualsevol altra persona que el Subcomitè per a la Prevenció consideri que pugui facilitar informació pertinent;
- e. Llibertat per seleccionar els llocs que vulgui visitar i les persones a les quals vulgui entrevistar.

2. Només es pot objectar contra una visita a un determinat lloc de detenció per raons urgents i apressants, de defensa nacional, seguretat pública, catàstrofes naturals o disturbis greus, al lloc que s'ha de visitar, que impedeixin temporalment dur a terme aquesta visita. L'Estat part no pot fer valer l'existència d'un estat d'excepció com a tal per oposar-se a una visita.

Article 15

Cap autoritat o funcionari pot ordenar, aplicar, permetre o tolerar cap sanció contra una persona o organització per haver comunicat al Subcomitè per a la Prevenció o als seus membres qualsevol informació, ja sigui vertadera o falsa, i cap d'aquestes persones o organitzacions pot patir perjudicis de cap tipus per aquest motiu.

Article 16

1. El Subcomitè per a la Prevenció ha de comunicar les seves recomanacions i observacions amb caràcter confidencial a l'Estat part i, si és oportú, al mecanisme nacional de prevenció.

2. El Subcomitè per a la Prevenció ha de publicar el seu informe, juntament amb les possibles observacions de l'Estat part interessat, sempre que l'Estat part li demani el Subcomitè per a la Prevenció pot publicar l'informe en la seva totalitat o en part. No obstant això, no es poden publicar dades personals sense el consentiment exprés de la persona interessada.

3. El Subcomitè per a la Prevenció ha de presentar un informe públic anual sobre les seves activitats al Comitè contra la Tortura.

4. Si l'Estat part es nega a cooperar amb el Subcomitè per a la Prevenció de conformitat amb els articles 12 i 14, o a prendre mesures per millorar la situació d'acord amb les recomanacions del Subcomitè per a la Prevenció, el Comitè contra la Tortura, a instàncies del Subcomitè per a la Prevenció, pot decidir per majoria dels seus membres, després que l'Estat part hagi tingut oportunitat de donar a conèixer les seves opinions, fer una declaració pública sobre la qüestió o publicar l'informe del Subcomitè per a la Prevenció.

Part IV

Mecanismes nacionals de prevenció

Article 17

Cada Estat part ha de mantenir, designar o crear, com a molt tard un any després de l'entrada en vigor del present Protocol o de la seva ratificació o adhesió, un o diversos mecanismes nacionals independents per a la prevenció de la tortura en l'àmbit nacional. Els mecanismes establerts per entitats descentralitzades es poden designar mecanismes nacionals de prevenció als efectes del present Protocol si s'ajusten a les seves disposicions.

Article 18

1. Els estats part han de garantir la independència funcional dels mecanismes nacionals de prevenció, així com la independència del seu personal.

2. Els estats part han de prendre les mesures necessàries a fi de garantir que els experts del mecanisme nacional de prevenció tinguin les aptituds i els coneixements professionals requerits. També s'ha de tenir en compte l'equilibri de gènere i l'adequada representació dels grups ètnics i minoritaris del país.

3. Els estats part es comprometen a proporcionar els recursos necessaris per al funcionament dels mecanismes nacionals de prevenció.

4. Quan estableixin els mecanismes nacionals de prevenció, els estats part han de tenir degudament en compte els principis relatius a l'estatut de les institucions nacionals de promoció i protecció dels drets humans.

Article 19

Els mecanismes nacionals de prevenció han de tenir com a mínim les facultats següents:

- a.** Examinar periòdicament el tracte de les persones privades de la seva llibertat en llocs de detenció, segons la definició de l'article 4, amb vista a enfortir, si és necessari, la seva protecció contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants;
- b.** Fer recomanacions a les autoritats competents per tal de millorar el tracte i les condicions de les persones privades de la seva llibertat i de prevenir la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants, prenent en consideració les normes pertinents de les Nacions Unides;
- c.** Fer propostes i observacions sobre la legislació vigent o els projectes de llei en la matèria.

Article 20

A fi que els mecanismes nacionals de prevenció puguin exercir el seu manament, els estats part en el present Protocol es comprometen a donar-los:

- a.** Accés a tota la informació sobre el nombre de persones privades de la seva llibertat en llocs de detenció segons la definició de l'article 4 i sobre el nombre de llocs de detenció i el seu emplaçament;

- b. Accés a tota la informació relativa al tracte d'aquestes persones i a les condicions de la seva detenció;
- c. Accés a tots els llocs de detenció i a les seves instal·lacions i serveis;
- d. Possibilitat d'entrevistar-se amb les persones privades de la seva llibertat, sense testimonis, personalment o amb l'assistència d'un intèrpret en cas que sigui necessari, així com amb qualsevol altra persona que el mecanisme nacional de prevenció consideri que pugui facilitar informació pertinent;
- e. Llibertat per seleccionar els llocs que vulguin visitar i les persones a les quals vulguin entrevistar;
- f. El dret a mantenir contactes amb el Subcomitè per a la Prevenció, enviar-li informació i reunir-s'hi.

Article 21

1. Cap autoritat o funcionari pot ordenar, aplicar, permetre o tolerar cap sanció contra una persona o organització per haver comunicat al mecanisme nacional de prevenció qualsevol informació, ja sigui vertadera o falsa, i cap d'aquestes persones o organitzacions pot patir perjudicis de cap tipus per aquest motiu.

2. La informació confidencial recollida pel mecanisme nacional de prevenció té caràcter reservat. No es poden publicar dades personals sense el consentiment exprés de la persona interessada.

Article 22

Les autoritats competents de l'Estat part interessat han d'examinar les recomanacions del mecanisme nacional de prevenció i entaular un diàleg amb aquest mecanisme sobre les possibles mesures aplicables.

Article 23

Els estats part en el present Protocol es comprometen a publicar i difondre els informes anuals dels mecanismes nacionals de prevenció.

Part V Declaració

Article 24

1. Una vegada ratificat el present Protocol, els estats part poden fer una declaració per ajornar el compliment de les seves obligacions en virtut de la part III o de la part IV.

2. Aquest ajornament té validesa per un període màxim de tres anys. Una vegada que l'Estat part faci les presentacions del cas i amb la consulta prèvia amb el Subcomitè per a la Prevenció, el Comitè contra la Tortura pot prorrogar aquest període per dos anys més.

Part VI

Disposicions financeres

Article 25

1. Les despeses que efectuï el Subcomitè per a la Prevenció en l'aplicació del present Protocol han de ser sufragades per les Nacions Unides. proporcionar el personal i els serveis necessaris per exercir eficaçment les funcions assignades al Subcomitè per a la Prevenció en virtut del present Protocol.

Article 26

1. S'ha de crear un fons especial d'acord amb els procediments de l'Assemblea General en la matèria, que s'ha d'administrar de conformitat amb el Reglament financer i Reglamentació financera detallada de les Nacions Unides per contribuir a finançar l'aplicació de les recomanacions del Subcomitè per a la Prevenció a un Estat part després d'una visita, així com els programes d'educació dels mecanismes nacionals de prevenció.

2. Aquest fons especial es pot finançar mitjançant contribucions voluntàries dels governs, organitzacions intergovernamentals i no governamentals i altres entitats, privades o públiques.

Part VII

Disposicions finals

Article 27

1. El present Protocol està obert a la signatura de tots els estats que hagin signat la Convenció.

2. El present Protocol està subjecte a ratificació per qualsevol Estat que hagi ratificat la Convenció o s'hi hagi adherit. Els instruments de ratificació s'han de depositar en poder del secretari general de les Nacions Unides.

3. El present Protocol queda obert a l'adhesió de tots els Estats que hagin ratificat la Convenció o s'hi hagin adherit.

4. L'adhesió s'ha d'efectuar mitjançant el dipòsit d'un instrument d'adhesió en poder del secretari general de les Nacions Unides.

5. El secretari general de les Nacions Unides ha de comunicar a tots els estats que hagin signat el present Protocol o s'hi hagin adherit el dipòsit de cadascun dels instruments de ratificació o adhesió.

Article 28

1. El present Protocol entra en vigor el trentè dia a partir de la data en què s'hagi dipositat el vintè instrument de ratificació o adhesió en poder del secretari general de les Nacions Unides.

2. Per a cada Estat que ratifiqui el present Protocol o s'hi adhereixi després que s'hagi dipositat el vintè instrument de ratificació o d'adhesió en poder del secretari general de les Nacions Unides, el present Protocol entra en vigor el trentè dia a partir de la data en què aquest Estat hagi dipositat el seu instrument de ratificació o d'adhesió.

Article 29

Les disposicions del present Protocol són aplicables a totes les parts components dels estats federals, sense cap limitació ni cap excepció.

Article 30

No s'admeten reserves al present Protocol.

Article 31

Les disposicions del present Protocol no afecten les obligacions que els estats part puguin haver contret en virtut d'una convenció regional que institueixi un sistema de visites als llocs de detenció. S'encoratja el Subcomitè per a la Prevenció i els òrgans establerts d'acord amb aquestes convencions regionals que es consultin i cooperin entre si per evitar duplicacions i promoure efectivament els objectius del present Protocol.

Article 32

Les disposicions del present Protocol no afecten les obligacions dels estats part en virtut dels quatre convenis de Ginebra de 12 d'agost de 1949 i els seus protocols addicionals de 8 de juny de 1977 o la possibilitat oberta a qualsevol Estat part d'autoritzar el Comitè Internacional de la Creu Roja perquè visiti els llocs de detenció en situacions no compreses en el dret internacional humanitari.

Article 33

1. Qualsevol Estat part pot denunciar el present Protocol en qualsevol moment mitjançant una notificació escrita adreçada al secretari general de les Nacions Unides, que n'ha d'informar tot seguit els altres estats part en el present Protocol i la Convenció. La denúncia té efecte un any després de la data en què el secretari general hagi rebut la notificació.

2. Aquesta denúncia no eximeix l'Estat part de les obligacions que li imposa el present Protocol respecte a qualsevol acció o situació esdevinguda abans de la data en què hagi tingut efecte la denúncia o les mesures que el Subcomitè per a la Prevenció hagi decidit o deixi adoptar en relació amb l'Estat part de què es tracti, ni la denúncia tampoc comporta la suspensió de l'examen de qualsevol assumpte que el Subcomitè per a la Prevenció hagi començat a examinar abans de la data en què tingui efecte la denúncia.

3. A partir de la data en què tingui efecte la denúncia de l'Estat part, el Subcomitè per a la Prevenció no pot començar a examinar cap qüestió nova relativa a aquest Estat.

Article 34

1. Qualsevol Estat part en el present Protocol pot proposar esmenes i dipositar-les en

poder del secretari general de les Nacions Unides. El secretari general ha de comunicar les esmenes proposades als estats part en el present Protocol, i demanar-los que li notifiquin si volen que es convoqui una conferència d'estats part amb la finalitat d'examinar les propostes i sotmetre-les a votació. Si, en el termini de quatre mesos a partir de la data de la comunicació, un terç almenys dels estats part es declara a favor de la convocatòria, el secretari general ha de convocar la conferència sota els auspicis de les Nacions Unides. Qualsevol esmena adoptada per una majoria de dos terços dels estats part presents i votants en la conferència ha de ser sotmesa pel secretari general a tots els estats part perquè s'accepti.

2. Una esmena adoptada de conformitat amb el paràgraf 1 del present article entra en vigor quan hagi estat acceptada per una majoria de dos terços dels estats part en el present Protocol de conformitat amb els seus respectius procediments constitucionals.

3. Les esmenes, quan entrin en vigor, són obligatòries per als estats part que les hagin acceptat, mentre que els altres estats part segueixen obligats per les disposicions del present Protocol i per les esmenes anteriors que hagin acceptat.

Article 35

S'ha de reconèixer als membres del Subcomitè per a la Prevenció i dels mecanismes nacionals de prevenció les prerrogatives i immunitats que siguin necessàries per a l'exercici independent de les seves funcions. S'ha de reconèixer als membres del Subcomitè per a la Prevenció les prerrogatives i immunitats que especifica la secció 22 de la Convenció sobre prerrogatives i immunitats de les Nacions Unides, de 13 de febrer de 1946, amb subjecció a les disposicions de la secció 23 de la dita Convenció.

Article 36

Durant la visita a un Estat part, i sense perjudici de les disposicions i objectius del present Protocol i de les prerrogatives i immunitats de què puguin gaudir, els membres del Subcomitè per a la Prevenció han de:

- a. Observar les lleis i els reglaments de l'Estat visitat;
- b. Abstenir-se de qualsevol acció o activitat incompatible amb el caràcter imparcial i internacional de les seves funcions.

Article 37

1. El present Protocol, els textos del qual en àrab, xinès, espanyol, francès, anglès i rus són igualment autèntics, s'ha de dipositar en poder del secretari general de les Nacions Unides.

2. El secretari general de les Nacions ha de remetre còpies certificades del present Protocol a tots els estats.

Convenció sobre els Drets de l'Infant

Adoptada per l'Assemblea General les Nacions Unides, resolució 44/25, de 20 de novembre de 1989

ENTRADA EN VIGOR: 2 de setembre de 1990

PREÀMBUL

Els Estats part en aquesta Convenció,

Considerant que, de conformitat amb els principis proclamats en la Carta de les Nacions Unides, la llibertat, la justícia i la pau en el món es basen en el reconeixement de la dignitat intrínseca i dels drets de la família humana,

Tenint present que els pobles de les Nacions Unides han reafirmat en la Carta la seva fe en els Drets Humans fonamentals i en la dignitat i el valor de la persona humana, i que han decidit de promoure el progrés social i elevar el nivell de vida dins d'un concepte més ampli de la llibertat,

Reconeixent que les Nacions Unides han proclamat i acordat en la Declaració Universal dels Drets Humans i en els Pactes Internacionals de Drets Humans, que tota persona té tots els drets i llibertats que hi són enunciats, sense cap distinció, per motius de raça, índole, origen nacional o social, posició econòmica, naixement o de qualsevol altra condició,

Recordant que, a la Declaració Universal dels Drets Humans, les Nacions Unides han proclamat que la infància té dret a atencions i assistència especial,

Convençuts que la família, com a grup fonamental de la societat i medi natural per al creixement i el benestar de tots els seus membres, i particularment dels nens, ha de rebre la protecció i assistència necessàries per tal de poder assumir plenament les seves responsabilitats dins de la comunitat,

Reconeixent que l'infant, per al desenvolupament complet i equilibrat de la seva personalitat, ha de créixer en un entorn familiar, en un ambient de felicitat, amor i comprensió,

Considerant que l'infant ha d'estar plenament preparat per a una vida independent en societat i ser educat en l'esperit dels ideals proclamats en la Carta de les Nacions Unides i, particularment, en un esperit de pau, dignitat, tolerància, llibertat, igualtat i solidaritat.

Tenint present, que la necessitat de proporcionar a l'infant una protecció especial ha estat enunciat en la Declaració de Ginebra de 1924 sobre els Drets de l'Infant i en la Declaració dels Drets de l'Infant adoptada per l'Assemblea General el 20 de novembre de 1959, i reconeguda en la Declaració Universal dels Drets Humans, en el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics (particularment, en els articles 23 i 24), en el Pacte Internacional de Drets Econòmics,

Socials i Culturals (particularment en l'article 10) i en els estatuts i instruments pertinents dels organismes especialitzats i de les organitzacions internacionals que s'interessen en el benestar de l'infant,

Tenint pesent que, com s'indica en la Declaració dels Drets de l'Infant "l'infant, per la seva manca de maduresa física i mental, necessita protecció i atenció especials, àdhuc la deguda protecció legal, tant abans com després del naixement",

Recordant les disposicions establertes en la Declaració sobre el Principis Socials i Jurídics relatius a la Protecció i el Benestar de l'Infant, amb particular referència a l'Adopció i la Col·laboració en Llars d'Acolliment en els plans Nacional i Internacional; les Regles Mímines de les Nacions Unides per a l'Administració de la Justícia de Menors (regles de Beijing); i la Declaració sobre la Protecció de la Dona i l'Infant en Estats d'Emergència o de conflicte Armat,

Reconeixent que en tots els països del món hi ha infants que viuen en condicions excepcionalment difícils i que aquest infants necessiten especial consideració,

Tenint degudament en compte la importància de les tradicions i els valors culturals de cada poble per a la protecció i el desenvolupament harmoniós de l'infant,

Reconeixent la importància de la cooperació internacional per al millorament de les condicions de vida dels infants en tots els països, particularment en els països en desenvolupament.

Han convingut els següents acords:

Part I

Article 1

Per als efectes d'aquesta Convenció, entenem per infant tot ser humà menor de divuit anys, tret que, en virtut de la llei que li sigui aplicable, hagi arribat abans a la majoria d'edat.

Article 2

1. Els Estats part respectaran els drets enunciats en aquesta Convenció i asseguraran la seva aplicació a cada infant subjecte a la seva jurisdicció, sense cap distinció, independentment de la raça, el color, el sexe, l'idioma, la religió, l'opinió política o d'altra índole, l'origen nacional ètnic o social, la posició econòmica, i els impediments físics, el naixement o qualsevol altra condició de l'infant, dels seus pares o dels seus representants legals.

2. Els Estats part prendran totes les mesures apropiades per tal de garantir que l'infant es vegi protegit contra tota forma de discriminació o càstig per causa de la condició, les activitats, les opinions expressades o les creences dels seus pares, o els seus tutors o els seus familiars.

Article 3

1. En totes les mesures referents als infants que prenguin les institucions públiques o privades de benestar social, els tribunals, les autoritats administratives o els òrgans legislatius l'infant serà la consideració primordial a què s'atindran.

2. Els Estats part es comprometen a assegurar a l'infant la protecció i l'atenció que siguin necessàries per al seu benestar, tenint present els drets i deures del pare i de la mare, tutors o altres persones responsables d'ell davant la llei i, amb aquesta finalitat, prendran totes les mesures legislatives i administratives adequades.

3. Els Estats part s'asseguraran que les institucions, serveis i establiments encarregats de l'atenció o la protecció dels infants compleixin les normes establertes per les autoritats competents, especialment en matèria de seguretat, sanitat, nombre i competència del seu personal, així com en relació amb l'existència d'una supervisió adequada.

Article 4

Els Estats part adoptaran totes les mesures administratives, legislatives i d'altra índole per tal de donar efectivitat als drets reconeguts en aquesta Convenció. En allò que es refereix als drets econòmics, socials i culturals, els Estats part adoptaran aquestes mesures fins al màxim dels recursos de què disposin i, quan sigui necessari, dins del marc de la cooperació internacional.

Article 5

Els Estats part respectaran les responsabilitats, els drets i els deures del pare i de la mare o, si és el cas, dels membres de la família ampliada o de la comunitat, segons estableixi el costum local, dels tutors o altres persones encarregades legalment de l'infant d'impartir-li, en consonància amb l'evolució de les seves facultats, direcció i orientació apropiades per tal que l'infant exerceixi els drets reconeguts en aquesta Convenció.

Article 6

1. Els Estats part reconeixen que cada infant té el dret intrínsec a la vida.

2. Els Estats part garantiran en la màxima mesura possible la supervivència i el desenvolupament de l'infant.

Article 7

1. L'infant serà inscrit al Registre immediatament després del seu naixement i tindrà dret des que neix a un nom, a adquirir una nacionalitat i, en la mesura de les possibilitats, a conèixer el seu pare i la seva mare i a ser atès per ells.

2. Els Estats part vetllaran per l'aplicació d'aquest drets d'acord amb la seva legislació nacional i les obligacions que hagin contret en virtut dels instruments internacionals pertinents a aquesta esfera, especialment quan l'infant resultés altrament apàtrida.

Article 8

1. Els Estats part es comprometen a respectar el dret de l'infant a preservar la seva identitat, inclosa la nacionalitat, el nom i les relacions familiars d'acord amb la llei sense ingerències il·lícites.

2. Quan un infant sigui privat il·legalment d'alguns dels elements de la seva identitat o de tots ells, els Estats part hauran de prestar l'assistència i protecció apropiades per tal de restablir ràpidament la seva identitat.

Article 9

1. Els Estats part vetllaran perquè l'infant no sigui separat dels seus pares contra la seva voluntat, llevat quan, a reserva de revisió judicial, les autoritats competents determinin, d'acord amb la llei i els procediments aplicables, que tal separació és necessària per l'interès superior de l'infant. Tal determinació pot ser necessària en casos particulars, per exemple, en els casos en què l'infant sigui objecte de mals tractes o desatenció per part dels seus pares o quan aquests viuen separats i cal adoptar una decisió sobre el lloc de residència de l'infant.

2. En qualsevol procediment aplicat d'acord amb el paràgraf 1 d'aquest article, s'oferirà a totes les parts interessades l'oportunitat de participar-hi i de fer conèixer les seves opinions.

3. Els Estats part respectaran el dret de l'infant que es trobi separat del pare o de la mare, o de tots dos, a mantenir relacions personals i contacte directe amb ells de manera regular, excepte si això fos contrari a l'interès superior de l'infant.

4. Quan aquesta separació sigui resultat d'una mesura adoptada per un Estat part, com la detenció, l'empresonament, l'exili, la deportació o la mort (inclosa la defunció motivada per qualsevol causa mentre la persona es trobi sota la custòdia de l'Estat) del pare o de la mare de l'infant, o de tots dos, o de l'infant, l'Estat part proporcionarà, quan se li demani, als pares, a l'infant, o si és procedent, a un altre familiar, informació bàsica referent a la ubicació del familiar o familiars absents, a menys que això resultés perjudicial per al benestar de l'infant. Els Estats part s'asseguraran a més, que la presentació de tal petició no comporti per ella mateixa conseqüències desfavorables per a la persona o persones interessades.

Article 10

1. D'acord amb l'obligació que incumbeix als Estats part a tenor de les disposicions establertes en el paràgraf 1 de l'article 9, tota sol·licitud feta per un nen o pels seus pares per tal d'entrar en un Estat part o bé per tal de sortir-ne als efectes de la reunió de la família, serà atesa pels Estats part de manera positiva, humanitària i expeditiva. Els Estats part garantiran, a més, que la presentació de tal petició no portarà conseqüències desfavorables per als sol·licitants ni per als seus familiars.

2. El nen amb pares residents en Estats diferents tindrà dret a mantenir periòdicament, tret de circumstàncies excepcionals, relacions personals i contactes directes amb tots dos.

Amb aquesta finalitat, i d'acord amb l'obligació assumida pels Estats part en virtut del paràgraf 1 de l'article 9, els Estats part respectaran el dret del nen i del seu pare i la seva mare a sortir de qualsevol país, inclòs el seu, i a entrar en el seu país. El dret de sortir de qualsevol país estarà subjecte només a les restriccions estipulades per Llei i que siguin necessàries per tal de protegir la seguretat nacional, l'ordre públic, la salut o la moral públiques o els drets i llibertats d'altres persones i que estiguin en consonància amb els altres drets reconeguts per aquesta Convenció.

Article 11

1. Els Estats part adoptaran mesures per tal de lluitar contra els trasllats il·lícits d'infants cap a l'estranger i la retenció il·lícita d'infants a l'estranger.

2. Per aquesta finalitat, els Estats part promouran la concertació d'acords bilaterals o multilaterals o l'adhesió a acords existents.

Article 12

1. Els Estats part garantiran a l'infant que estigui en condicions de formar-se un judici propi el dret d'expressar la seva opinió lliurement en tots els assumptes que afecten l'infant, tenint-se degudament en compte les seves opinions, en funció de la seva edat i maduresa.

2. Amb aquesta finalitat, particularment es donarà oportunitat a l'infant de ser escoltat en tot procediment judicial o administratiu que l'afecti, ja sigui directament o per mitjà d'un representant o d'un òrgan apropiat, d'acord amb les normes de procediment de la llei nacional.

Article 13

1. L'infant tindrà dret a la llibertat d'expressió; aquest dret inclourà la llibertat de buscar, rebre i difondre informacions i idees de tota mena, sense consideracions de fronteres, ja sigui oralment, per escrit o impreses, en forma artística o per qualsevol altre mitjà triat pel nen.

2. L'exercici d'aquest dret podrà estar subjecte a certes restriccions, que seran únicament les que la llei prevegi i siguin necessàries:

- a. Per al respecte dels drets o la reputació dels altres; o
- b. Per a la protecció de la seguretat nacional o l'ordre públic o per tal de protegir la salut o la moral públiques.

Article 14

1. Els Estats part respectaran el dret de l'infant a la llibertat de pensament, de consciència i de religió.

2. Els Estats part respectaran els drets i deures del pare i la mare i, si és el cas, dels representants legals, de guiar l'infant en l'exercici del seu dret de manera conforme a l'evolució de les seves facultats.

3. La llibertat de professar la pròpia religió o les pròpies creences estarà subjecta únicament a les limitacions prescrites per la llei que siguin necessàries per a la protecció de la societat, l'ordre, la moral o la salut públiques o els drets i llibertats fonamentals dels altres.

Article 15

1. Els Estats part reconeixen els drets de l'infant a la llibertat d'associació i a la llibertat de celebrar reunions pacífiques.

2. No s'imposaran restriccions a l'exercici d'aquest drets, diferents a les establertes d'acord amb la llei i que siguin necessàries en una societat democràtica per l'interès de la seguretat nacional o pública, l'ordre públic, la protecció dels drets i llibertat dels altres.

Article 16

1. Cap infant no serà objecte d'ingerències arbitràries o il·legals en la seva vida privada, la seva família, el seu domicili o la seva correspondència, ni d'atacs il·legals a la seva honra i a la seva reputació.

2. L'infant té dret a la protecció de la llei contra aquestes ingerències o atacs.

Article 17

1. Els Estats part reconeixen la important funció que exerceixen els mitjans de comunicació i vetllaran perquè el nen tingui accés a informació i material procedents de diverses fonts nacionals i internacionals, especialment la informació i el material que tinguin per finalitat promoure el seu benestar social, espiritual i la seva salut física i mental. Per això, els Estats part:

- a. Animaran els mitjans de comunicació a difondre informació i materials d'interès social i cultural per al nen, d'acord amb l'esperit de l'article 29;
- b. Promouran la cooperació internacional en la producció, l'intercanvi i la difusió d'aquesta informació i aquests materials procedents de diverses fonts culturals, nacionals i internacionals;
- c. Animaran la producció i difusió de llibres per a infants;
- d. Animaran els mitjans de comunicació per tal que tinguin particularment en compte les necessitats lingüístiques de l'infant que pertanyi a un grup minoritari o que sigui indígena;
- e. Fomentaran l'elaboració de directrius apropiades per tal de protegir l'infant contra tota informació i material perjudicial per al seu benestar, tenint present les disposicions dels articles 13 i 18.

Article 18

1. Els Estats part es prendran amb al màxim interès garantir el reconeixement del principi que el pare i la mare tenen obligacions comunes en allò que es refereix a l'atenció i desenvolupament del nen. Correspondrà al pare i la mare o, si és el cas, als representants legals la responsabilitat primordial de l'atenció i el desenvolupament de l'infant. L' preocupació fonamental serà l'interès superior de l'infant.

2. Als efectes de garantir i fomentar els drets enunciats en aquesta Convenció, els Estats part prestaran l'assistència apropiada als pares i representants legals per a l'exercici de les seves responsabilitats vers l'infant i vetllaran per la creació d'institucions, instal·lacions i serveis per a l'atenció dels infants.

3. Els Estats part adoptaran totes les mesures apropiades per tal que els infants amb pares que treballen tinguin dret a beneficiar-se dels serveis i instal·lacions de guarda de nens adequats.

Article 19

1. Els Estats part adoptaran totes les mesures legislatives, administratives, socials i educatives apropiades per tal de protegir l'infant contra tota forma de perjudici o abús físic o mental, tracte negligent, mals tractes o explotació, inclòs l'abús sexual, mentre el nen es troba sota la custòdia dels pares, d'un representant legal o de qualsevol altra persona que el tingui a càrrec seu.

2. Aquestes mesures de protecció haurien de tenir, segons que correspongui, procediments eficaços per a l'establiment de programes socials amb la finalitat de proporcionar l'assistència necessària a l'infant i als qui en tinguin cura, així com per a altres formes de prevenció i per a la identificació, notificació, tramesa a una institució, investigació, tractament o observació ulterior dels casos abans descrits de maltractaments a l'infant i, segons que correspongui, la intervenció judicial.

Article 20

1. Els infants temporal o permanentment privats del seu medi familiar, o amb un superior interès que exigeixi de no continuar en aquest medi, tindran dret a la protecció i assistència especials de l'Estat.

2. Els Estats part garantiran, conformement amb les seves lleis nacionals, altres tipus d'atenció per aquests infants.

3. Entre aquestes atencions, hi figuraran, entre altres coses, la kafala del dret islàmic, l'adopció, i si és necessari la instal·lació en institucions adequades de protecció de menors. En considerar les solucions, es prestarà particular atenció a la conveniència que hi hagi continuïtat en l'educació de l'infant i al seu origen ètnic, religiós, cultural i lingüístic.

Article 21

Els Estats part que reconeguin o permetin el sistema d'adopció tindran cura que l'interès de l'infant sigui la consideració primordial i:

- a. Vetllaran perquè l'adopció de l'infant només sigui autoritzada per les autoritats competents, les quals determinaran d'acord amb les lleis i els procediments aplicables i damunt la base de tota la informació pertinent i fidedigna, que l'adopció és admissible en vista de la situació jurídica de l'infant en relació amb els seus pares, parents i representants legals i que, quan així calgui, les persones interessades hagin donat,

amb coneixement de causa, el seu consentiment a l'adopció damunt la base de l'assessorament que pugui ser necessari;

- b. Reconeixeran que l'adopció en un altre país pot ser una forma alternativa d'atenció de l'infant, en cas que aquest no pugui ser col·locat en una llar de guarda o entregat a una família adoptiva o no pugui ser atès de manera adequada en el país d'origen;
- c. Vetllaran perquè l'infant que hagi de ser adoptat en un altre país frueixi de salvaguardes i normes equivalents a les existents respecte de l'adopció en el país d'origen;
- d. Adoptaran totes les mesures apropiades per tal de garantir que, en cas d'adopció en un altre país, la col·locació no origini beneficis financers indeguts per als que hi participin;
- e. Fomentaran, quan correspongui, els objectius d'aquest article mitjançant la concertació d'arranjaments o acords bilaterals i s'esforçaran dins d'aquest marc, per garantir que la col·locació de l'infant en un altre país es faci per mitjà de les autoritats o organismes competents.

Article 22

1. Els Estats part adoptaran mesures adequades per tal d'aconseguir que l'infant que tracti d'obtenir l'estatut de refugiat o que sigui considerat refugiat d'acord amb el dret i els procediments internacionals o interns aplicables, rebi, tant si es troba sol com si té la companyia dels seus pares o de qualsevol altra persona, la protecció i l'assistència humanitària adequades per el fruïment dels drets pertinents enunciats en aquesta Convenció i en altres instruments internacionals de drets humans o de caràcter humanitari en què aquests Estats siguin parts.

2. A aquest afecte, els Estats part cooperaran, en la forma que estimin apropiada, en tots els esforços de les Nacions Unides i altres organitzacions no governamentals que cooperin amb les Nacions Unides per protegir i ajudar a tot infant refugiat i localitzar els seus pares o altres membres de la seva família. En els casos en què no es pugui localitzar cap dels pares o membres de la família, es concedirà a l'infant la mateixa protecció que a qualsevol altre infant privat permanentment o temporalment del seu medi familiar, per qualsevol motiu, tal com es disposa en aquesta Convenció.

Article 23

1. Els Estats part reconeixen que l'infant mentalment o físicament impedit haurà de fruit d'una vida plena i decent en condicions que assegurin la seva dignitat, li permetin d'arribar a valer-se per si mateix i facilitin la participació activa de l'infant en la comunitat.

2. Els Estats part reconeixen el dret de l'infant impedit a rebre atencions especials i animaran i asseguraran, amb subjecció als recursos disponibles, la prestació a l'infant que reuneixi les condicions requerides i als responsables de la seva atenció de l'assistència que es sol·liciti i que sigui adequada a l'estat de l'infant i a les circumstàncies dels seus pares o d'altres persones que en tinguin cura.

3. Tenint present les necessitats especials de l'infant impedit, l'assistència que es presti d'acord amb el paràgraf 2 d'aquest article, serà gratuïta sempre que sigui possible, atenent la

situació econòmica dels pares o de les altres persones que tinguin cura de l'infant, i estarà destinada a assegurar que l'infant tingui un accés efectiu a l'educació, la capacitat, els serveis sanitaris, els serveis de rehabilitació, la preparació per a l'ocupació i les oportunitats d'esbargiment, i rebi tals serveis amb la finalitat que l'infant atenyi la integració social i el desenvolupament individual, inclòs el seu desenvolupament cultural i espiritual, en la màxima mesura possible.

4. Els Estats part fomentaran, amb esperit de cooperació internacional, l'intercanvi d'informació adequada a l'esfera de l'atenció sanitària preventiva i del tractament mèdic, psicològic i funcional dels infants impedits, inclosa la difusió de rehabilitació i els serveis d'ensenyament i formació professional, així com l'accés a aquesta informació per tal que els Estats part puguin millorar la seva capacitat i coneixements, i ampliar la seva experiència en aquestes esferes. Sobre això caldrà tenir especialment en compte les necessitats dels països en procés de desenvolupament.

Article 24

1. Els Estats part reconeixen el dret de l'infant al gaudi del més elevat nivell possible de salut i a serveis per al tractament de les malalties i la rehabilitació de la salut. Els Estats part s'esforçaran per assegurar que cap infant no sigui privat del seu dret al gaudi d'aquests serveis sanitaris.

2. Els Estats part asseguraran la plena aplicació d'aquest dret i particularment, adoptaran les mesures apropiades per a:

- a.** Reduir la mortalitat infantil i en la infantesa;
- b.** Assegurar la prestació de l'assistència mèdica i l'atenció sanitària que siguin necessàries a tots els infants, insistint en el desenvolupament de l'atenció primària de salut;
- c.** Combatre les malalties i la malnutrició en el marc de l'atenció primària de la salut mitjançant, entre altres coses, l'aplicació de la tecnologia disponible i subministrament d'aliments nutritius adequats i aigua potable, tenint present els perills i riscos de contaminació del medi;
- d.** Assegurar atenció sanitària prenatal i postnatal apropiada a les mares.
- e.** Assegurar que tots els sectors de la societat, i particularment els pares i els infants coneguin els principis bàsics de la salut i la nutrició dels infants, els avantatges de l'alletament matern, l'higiene i el sanejament ambiental i les mesures de prevenció d'accidents, tinguin accés a l'educació pertinent i rebin suport en l'aplicació d'aquests coneixements;
- f.** Desenvolupar l'atenció sanitària preventiva, l'orientació als pares i l'educació i serveis en matèria de planificació de la família.

3. Els Estats part adoptaran totes les mesures eficaces i apropiades possibles per tal d'abolir les pràctiques tradicionals que siguin perjudicials per a la salut dels infants.

4. Els Estats part es comprometen a fomentar i animar la cooperació internacional procurant d'atènyer progressivament la plena realització del dret reconegut en aquest article. Sobre això es tindran plenament en compte les necessitats dels països en desenvolupament.

Article 25

Els Estats part reconeixen el dret de l'infant que ha estat internat en un establiment per les autoritats competents per als fins d'atenció, protecció o tractament de la seva salut física o mental a un examen periòdic del tractament a què es trobi sotmès i de totes les altres circumstàncies pròpies de la seva internació.

Article 26

1. Els Estats part reconeixen a tots els infants el dret a beneficiar-se de la seguretat social, inclosa l'assegurança social, i adoptaran les mesures necessàries per tal d'atènyer la plena realització d'aquest dret conformement amb la seva legislació nacional.

2. Les prestacions haurien de concedir-se, quan correspongui, tenint present els recursos i la situació de l'infant i de les persones que siguin responsables del seu manteniment, i també tota altra consideració pertinent en una sol·licitud feta per l'infant o en nom seu.

Article 27

1. Els Estats part reconeixen el dret de tots els infants a un nivell de vida adequat al seu desenvolupament físic, mental, espiritual, moral i social.

2. Els pares o altres persones responsables de l'infant tenen l'obligació primordial d'assegurar, dins de les seves possibilitats econòmiques, les condicions de vida necessàries per al desenvolupament de l'infant.

3. El Estats part, d'acord amb les condicions nacionals i segons els seus mitjans, han de prendre les mesures apropiades per ajudar els pares i les altres persones responsables de l'infant a fer efectiu aquest dret i, en cas de necessitat, han de donar ajut material i programes de suport, principalment pel que fa a la nutrició, el vestit i l'habitatge.

4. Els Estats part han de prendre les mesures pertinents per assegurar que els pares o altres persones que en tinguin la responsabilitat econòmica, satisfacin la pensió per a la manutenció i l'allotjament de l'infant, tant si viuen a l'Estat part com a l'estranger. Especialment, si la persona que té la responsabilitat econòmica de l'infant viu en un Estat diferent d'aquell on viu l'infant, els Estats part han de promoure l'adhesió als acords internacionals o la signatura d'aquests acords, a més de fer tota altra gestió pertinent.

Article 28

1. Els Estats part reconeixen el dret de l'infant a l'educació, i amb l'objectiu d'aconseguir aquest dret progressivament i basant-se en la igualtat d'oportunitats, especialment han de:

- a.** Implantar l'ensenyament primari obligatori i gratuït per a tothom;
- b.** Fomentar el desenvolupament de formes diferents de l'ensenyament secundari, inclòs l'ensenyament general i el professional, i posar-lo a l'abast de tots els infants prenent les mesures pertinents, com ara implantant l'ensenyament gratuït i oferint ajut econòmic en cas de necessitat;
- c.** Mitjançant qualsevol mitjà adequat, fer que l'ensenyament superior sigui accessible

a tothom, segons la capacitat de cadascú.

- d. Posar a l'abast de tots els infants informació i orientació sobre les qüestions referents a l'educació i professionals.
- e. Prendre mesures per encoratjar l'assistència regular a l'escola i reduir l'abandonament escolar.

2. Els Estats part han de prendre totes les mesures adequades per assegurar que la disciplina escolar sigui administrada de manera compatible amb la dignitat humana de l'infant de conformitat amb aquesta Convenció.

3. Els Estats part han de fomentar i encoratjar la cooperació internacional pel que fa a l'educació, especialment amb l'objectiu de contribuir a eliminar la ignorància i l'analfabetisme del món, i facilitar l'accés als coneixements científics i tècnics i als d'ensenyament moderns. En aquest aspecte, s'ha de tenir en compte especialment les necessitats dels països en desenvolupament.

Article 29

1. Els Estats part convenen que l'educació de l'infant ha d'anar adreçada a:

- a. Desenvolupar tant com es pugui la personalitat, el talent i la capacitat mental i física de l'infant;
- c. Infondre en l'infant el respecte dels drets humans i les llibertats fonamentals i dels principis consagrats en la Carta de les Nacions Unides.
- c. Infondre en l'infant el respecte envers els seus pares, la seva pròpia identitat cultural, llengua i valors, i envers els valors nacionals del país on viu, del país d'on podria procedir i envers les civilitzacions diferents de la seva.
- d. Preparar l'infant per a una vida responsable en una societat lliure, amb esperit de comprensió, pau, tolerància, igualtat entre els sexes i amistat entre tots els pobles, grups ètnics, nacionals i religiosos i persones d'origen indígena.
- e. Infondre en l'infant el respecte a l'entorn natural.

2. Cap punt d'aquest article o de l'article 28 ha de ser interpretat de manera que restringeixi la llibertat dels individus i de les entitats per establir i dirigir institucions d'ensenyament, sempre que siguin respectats els principis del paràgraf 1 d'aquest article, i que l'educació donada en aquestes institucions s'ajusti a les normes mínimes de l'Estat.

Article 30

Als Estats on hi hagi minories ètniques, religioses o lingüístiques, o persones d'origen indígena, a l'infant que pertanyi a una minoria o que sigui indígena no se li pot negar mai, en comunitat amb els altres membres del seu grup, el dret a gaudir de la seva pròpia cultura, a professar i practicar la seva pròpia religió i a utilitzar la seva pròpia llengua.

Article 31

1. Els Estats part reconeixen el dret de l'infant al descans i a l'esplai, al joc i a les activitats d'esbarjo adequades a la seva edat, i a participar lliurement en la vida cultural i les arts.

2. Els Estats part han de respectar i promoure el dret de l'infant a participar plenament

en la vida cultural i artística i han d'afavorir oportunitats de participació en activitats culturals, artístiques, recreatives i d'esplai.

Article 32

1. Els Estats part reconeixen el dret de l'infant a ser protegit contra l'explotació econòmica, i contra la realització de qualsevol treball que pugui ser perillós o entorpir la seva educació, o que sigui perjudicial per a la seva salut o el seu desenvolupament físic, mental, espiritual, moral o social.

2. Els Estats part han de prendre mesures legislatives, administratives, socials i educatives per assegurar l'aplicació d'aquest article. Amb aquesta finalitat, i tenint en compte les disposicions pertinents i les normes internacionals, els Estats part, en especial:

- a. Han de regular l'edat o les edats mínimes per començar a treballar;
- b. Han de regular l'horari i les condicions de treball; i
- c. Han d'estipular les multes apropiades i d'altres sancions encaminades a assegurar el compliment efectiu d'aquest article.

Article 33

Els Estats part han de prendre totes les mesures apropiades, fins i tot mesures legislatives, socials i educatives, per protegir els infants de l'ús il·lícit dels estupefaents i les substàncies psicotròpiques enumerades en els tractats internacionals pertinents, i per impedir que els infants siguin utilitzats en la producció il·lícita i en el tràfic d'aquestes substàncies.

Article 34

Els Estats part es comprometen a protegir l'infant de totes les maneres d'explotació i d'abús sexual. Amb aquesta finalitat, els Estats part, en particular, han de prendre totes les mesures nacionals, bilaterals i multilaterals necessàries per impedir:

- a. La inducció i la coacció a un infant perquè participi en qualsevol activitat sexual il·legal;
- b. L'explotació d'infants en la prostitució o en d'altres pràctiques sexuals il·legals;
- c. L'explotació d'infants en espectacles i en material pornogràfic.

Article 35

Els Estats part han de prendre totes les mesures nacionals, bilaterals i multilaterals convenients per impedir el segrest, la venda o el tràfic d'infants per qualsevol motiu i de qualsevol manera.

Article 36

Els Estats part han de protegir l'infant contra tota altra mena d'explotació que pugui perjudicar qualsevol aspecte del seu benestar.

Article 37

Els Estats part han de vetllar que:

- a. Cap infant no sigui sotmès a tortura o cap altre tractament o càstig cruel, inhumà o degradant. Especialment, no s'ha d'imposar la pena capital ni la de presó perpètua sense la possibilitat d'excarceració pels delictes comesos per menors de 18 anys.

- b. Cap infant no sigui privat de la seva llibertat il·legalment o arbitràriament. La detenció o l'empresonament d'un infant només pot portar-se a terme d'acord amb la llei i només com a última mesura, i durant el període de temps més curt possible que correspongui.
- c. Tot infant privat de llibertat ha de ser tractat amb la humanitat i respecte a la dignitat inherent a la persona humana i tenint en compte les necessitats d'una persona de la seva edat. Especialment, un infant privat de llibertat ha d'estar separat dels adults, tret que es considerés convenient per a l'interès primordial de l'infant, i ha tenir dret a mantenir el contacte amb la seva família per mitjà de correspondència o visites, tret de circumstàncies excepcionals;
- d. Tot infant privat de la seva llibertat ha de tenir dret a un accés ràpid a l'assistència legal o d'altra que sigui adequada i a recusar la legalitat de la seva privació de llibertat davant d'un tribunal o d'una altra autoritat competent, independent i imparcial i a una resolució ràpida de l'actuació.

Article 38

1. En els conflictes armats que afectin un infant, els Estats part es comprometen a respectar i vetllar perquè es respectin les normes de la legislació internacional humanitària que li sigui aplicable.

2. Els Estats part han de prendre totes les mesures possibles per evitar que les persones que no hagin complert 15 anys prenguin part directament en les hostilitats.

3. Els Estats part, en les seves forces armades, s'han d'abstenir de reclutar qualsevol persona menor de 15 anys. Quan es faci un reclutament entre persones que hagin complert 15 anys, però menors de 18, els Estats part han de procurar donar prioritat als de més edat.

4. D'acord amb les obligacions emanades de la legislació humanitària internacional de protegir la població civil durant els conflictes armats, els Estats part han de prendre totes les mesures possibles per assegurar la protecció i l'atenció dels infants afectats per un conflicte armat.

Article 39

Els Estats part han de prendre totes les mesures adequades per promoure la recuperació física i psicològica, i la reinserció social d'un infant víctima de qualsevol forma d'abandó, explotació, abús, tortura o qualsevol altra forma de tractament o càstig cruel, inhumà o degradant; o conflictes armats. Aquesta recuperació i reinserció ha de tenir lloc en un ambient que protegeixi la salut, l'autoestima i la dignitat de l'infant.

Article 40

1. Els Estats part reconeixen el dret de tot infant de qui s'al·legui que ha infringit la llei penal, o a qui se n'acusi o en sigui declarat culpable, de ser tractat d'una manera que promogui el seu sentit de dignitat i vàlua, i que reforci el seu respecte pels drets humans i les

llibertats fonamentals dels altres; i tenint en compte la seva edat i la importància de promoure que l'infant es reinsereixi en la societat i que hi assumeixi una funció constructiva.

2. Amb aquesta finalitat, i tenint en compte les disposicions pertinents de les normatives internacionals, els Estats part han d'assegurar especialment:

- a.** Que no s'al·legui que cap infant ha infringit la llei penal, ni se l'acusi o se'l declari culpable per actes o omissions que no eren prohibits a la legislació nacional o internacional quan van ser comesos;
- b.** Que tot infant de qui s'al·legui que ha infringit la llei penal o se l'acusi d'haver-ho fet tingui almenys les següents garanties:
  - i.** ser considerat innocent mentre no se'n provi la culpabilitat d'acord amb la llei;
  - ii.** ser informat amb rapidesa dels càrrecs que se li imputen, directament o a través dels seus pares o tutor legal, i tenir l'assistència legal o d'altra d'apropiada en la preparació i en la presentació de la seva defensa;
  - iii.** que la causa sigui dirimida sense demora per una autoritat competent, independent i imparcial, o per un cos judicial en una audiència equitativa d'acord amb la llei i en presència d'un assessor jurídic o d'altre d'adequat, tret que es considerés negatiu per als interessos primordials de l'infant, tenint en compte especialment la seva edat i situació i la dels seus pares o tutors legals;
  - iv.** a no ser obligat a donar testimoni o a confesar-se culpable; interrogar o haver interrogat els testimonis contraris i obtenir la participació i l'interrogatori de testimonis de descàrrec o almenys en condicions d'igualtat;
  - v.** en el cas que es consideri que ha infringit la llei penal, que aquesta decisió i qualsevol mesura imposada en conseqüència, sigui revisada per una autoritat o un òrgan judicial superior competent, independent i imparcial;
  - vi.** tenir assistència gratuïta d'un intèrpret si l'infant no comprèn o no parla l'idioma utilitzat;
  - vii.** que la seva vida privada sigui respectada plenament en totes les fases del procediment.

3. Els Estats part han de promoure l'establiment de lleis, procediments, autoritats i institucions específiques aplicables a infants de qui es presumeix que han infringit la llei penal, se'ls acusa d'haver-ho fet o se n'han declarat culpables, i especialment:

- a.** Establir una edat mínima per sota de la qual s'ha de considerar que l'infant no té la capacitat d'infringir la llei;
- b.** Si és adequat i desitjable, establir mesures apropiades per tractar aquests infants sense utilitzar procediments judicials, sempre que siguin respectats plenament els drets humans i les garanties legals.

4. Disposar diverses mesures, com ara ordres de protecció, orientació i supervisió, assessorament, llibertat a prova, acolliment familiar, programes educatius i de formació professional, i d'altres alternatives a l'internament en institucions per assegurar que els infants són tractats de manera apropiada tant a les seves circumstàncies com a la infracció penal.

Article 41

Res d'aquesta Convenció no afectarà cap disposició que sigui millor per a la realització dels drets de l'infant i que formi part de:

- a. la legislació d'un Estat part; o
- b. la legislació internacional vigent en aquest Estat.

Part II

Article 42

Els Estats part es comprometen a donar a conèixer àmpliament els principis i les disposicions d'aquesta Convenció per mitjans eficaços i adequats, tant a infants com a adults.

Article 43

1. Amb la finalitat d'examinar els progressos fets pels Estats part per aconseguir el compliment de les obligacions concretes en aquesta Convenció, s'establirà un Comitè dels Drets de l'Infant, que durà a terme les funcions que s'ordenen a continuació.

2. El Comitè estarà format per deu experts de gran integritat moral i competència reconeguda en el camp propi d'aquesta Convenció. Els membres del Comitè han de ser elegits pels Estats part d'entre els seus ciutadans i han d'exercir les seves funcions a títol personal. Es tindrà en compte una distribució geogràfica equitativa i també els principals sistemes legals.

3. Els membres del Comitè han de ser elegits mitjançant votació secreta d'una llista de persones designades pels Estats part. Cada Estat part ha de nomenar una persona d'entre els seus ciutadans.

4. L'elecció inicial del Comitè tindrà lloc pel cap alt sis mesos després de l'entrada en vigor d'aquesta Convenció i després cada dos anys. Almenys quatre mesos abans de la data de cada elecció, el Secretari General de les Nacions Unides ha d'enviar una carta als Estats part invitant-los a presentar els seus candidats en el termini de dos mesos. Després, el Secretari General prepararà una llista per ordre alfabètic de les persones designades, indicant els Estats part que les han designades, i la presentarà als Estats part en aquesta Convenció.

5. Les eleccions se celebraran en una reunió dels Estats part convocada pel Secretari General a la seu central de les Nacions Unides. En aquesta reunió, el quòrum de la qual seran els dos terços dels Estats part, les persones elegides per formar part del Comitè seran les que obtinguin el nombre més alt de vots i la majoria absoluta dels vots dels representants dels Estats part votants presents.

6. Els membres del Comitè seran elegits per un termini de quatre anys. Podran ser reelegits si se'n torna a presentar la candidatura. El mandat de cinc dels membres elegits en la primera elecció expirarà al cap de dos anys; immediatament després de la primera elecció, el president de la reunió elegirà per sorteig els noms d'aquests cinc membres.

7. Si un membre del Comitè morís, presentés la dimissió o declarés que per qualsevol causa no pot continuar exercint les seves funcions en el Comitè, l'Estat part que el va designar designarà un altre expert d'entre els seus ciutadans per servir durant la resta del termini si és aprovat pel Comitè.

8. El Comitè ha d'establir les seves pròpies normes de procediment.

9. El Comitè ha d'elegir els seus funcionaris per un període de dos anys.

10. Normalment, les reunions del Comitè tindran lloc a la seu central de les Nacions Unides o en qualsevol altre lloc convenient determinat pel mateix Comitè. El Comitè s'ha de reunir en sessió ordinària un cop l'any. La duració de les reunions serà determinada i revisada, si és procedent, en una reunió dels Estats part en aquesta Convenció i subjecta a l'aprovació de l'Assemblea General.

11. El Secretari General de les Nacions Unides proporcionarà el personal i els equipaments necessaris per a l'execució de les funcions del Comitè segons aquesta Convenció.

12. Amb l'aprovació de l'Assemblea General, els membres del Comitè establerts d'acord amb aquesta Convenció rebran emoluments dels recursos de les Nacions Unides en els termes i les condicions que estableixi l'Assemblea.

Article 44

1. Els Estats part es comprometen a presentar al Comitè, a través del Secretari General de les Nacions Unides, informes sobre les mesures adoptades per fer efectius els drets reconeguts en aquest document i sobre el progrés fet en l'ús d'aquests drets:

- a. Al cap de dos anys de l'entrada en vigor de la Convenció en cada Estat part.
- b. En endavant, cada cinc anys.

2. Els informes fets d'acord amb aquest article han de mencionar la situació real i les dificultats, si n'hi ha, que afectin el grau de compliment de les obligacions provinents d'aquesta Convenció. També han de contenir prou informació perquè el Comitè es pugui fer càrrec clarament del nivell d'acompliment de la Convenció en el país de què es tracti.

3. Els Estats part que hagin presentat al Comitè un informe inicial complet, en els informes subsegüents presentats d'acord amb el paràgraf b. no hauran de repetir la informació bàsica donada prèviament.

4. El Comitè pot demanar als Estats part informació complementària relativa a l'acompliment de la Convenció.

5. Cada dos anys, per conducte del Consell Econòmic i Social, el Comitè ha de presentar un informe de les seves activitats a l'Assemblea General de les Nacions Unides.

6. Els Estats part difondran àmpliament els informes presentats.

Article 45

Amb l'objectiu de promoure l'aplicació efectiva de la Convenció i de fomentar la cooperació internacional en tot allò que propugna la Convenció:

- a. Les institucions especialitzades, la UNICEF i els altres òrgans de les Nacions Unides, tenen el dret de ser representades en l'estudi del compliment de les disposicions d'aquesta Convenció que siguin de la seva competència. El Comitè pot invitar les institucions especialitzades, la UNICEF i d'altres organismes competents que consideri apropiats, a aportar assessorament especialitzat sobre l'aplicació de la Convenció en les matèries de llur competència. El Comitè pot invitar les institucions especialitzades, la UNICEF i d'altres òrgans de les Nacions Unides, a presentar informes sobre l'acompliment de la Convenció en matèria de llur competència.
- b. Si ho considera convenient, el Comitè trametrà a les institucions especialitzades (la UNICEF i d'altres de competents), qualsevol informe dels Estats part que contingui una demanda o que indiqui una necessitat d'assessorament o assistència tècnica, a més de les possibles observacions i dels suggeriments del Comitè en relació amb aquestes demandes.
- c. El Comitè pot recomanar a l'Assemblea General de demanar al Secretari General que en representació seva porti a terme estudis d'assumptes específics relatius als drets de l'infant.
- d. El Comitè pot fer suggeriments i recomanacions generals basades en la informació rebuda d'acord amb els articles 44 i 45 d'aquesta Convenció. Aquests suggeriments i recomanacions generals han de ser tramesos a qualsevol Estat part implicat i presentats en un informe a l'Assemblea General junt amb els comentaris que hi hagin fet els Estats part.

Part III

Article 46

Aquesta Convenció pot ser signada per tots els Estats.

Article 47

Aquesta Convenció ha de ser ratificada. Les escriptures de ratificació seran dipositades a la Secretaria General de les Nacions Unides.

Article 48

Aquesta Convenció estarà oberta a l'adhesió de qualsevol Estat. Els documents d'adhesió seran dipositats a la Secretaria General de les Nacions Unides.

Article 49

1. Aquesta Convenció entrarà en vigor al trentè dia a comptar des de l'endemà de la data en què el vintè acord de ratificació o adhesió hagi estat dipositat a la Secretaria General de les Nacions Unides.

2. Per a cada Estat que ratifiqui la Convenció o s'hi adhereixi, després d'haver estat dipositat el vintè document de ratificació o d'adhesió, la Convenció entrarà en vigor al trentè dia després que aquest Estat hagi dipositat el seu document de ratificació o d'adhesió.

Article 50

1. Qualsevol Estat part hi pot proposar una esmena i registrar-la a la Secretaria General de les Nacions Unides. El Secretari General haurà de comunicar l'esmena proposada als Estats part tot demanant-los que indiquin si estan a favor de convocar una conferència dels Estats part per poder considerar i votar les propostes. Si en l'espai de quatre mesos des de la data de la comunicació almenys un terç dels Estats part estan a favor de la conferència, el Secretari General haurà de convocar la conferència sota els auspicis de les Nacions Unides. Qualsevol esmena que sigui adoptada per una majoria dels Estats part presents a la conferència, i que l'hagin votada, haurà de ser presentada a l'Assemblea General de les Nacions Unides per ser aprovada.

2. Tota esmena adoptada d'acord amb el paràgraf 1 d'aquest article entrarà en vigor quan hagi estat aprovada per l'Assemblea General i acceptada per dos terços dels Estats part.

3. Quan una esmena entri en vigor serà preceptiva per als Estats part que l'han acceptada, mentre que els altres Estats part continuaran estant obligats per les disposicions d'aquesta Convenció i per les anteriors esmenes que hagin acceptat.

Article 51

1. El Secretari General de les Nacions Unides ha de rebre el text de les reserves fetes pels Estats en el moment de la seva ratificació o adhesió i enviar-les a tots els Estats.

2. No serà admesa cap reserva incompatible amb l'objecte i el propòsit d'aquesta Convenció.

3. Les reserves poden ser anul·lades en qualsevol moment mitjançant una notificació expressa adreçada al Secretari General de les Nacions Unides, el qual n'haurà d'informar a tots els Estats. Aquesta notificació tindrà efecte a partir de la data en què sigui rebuda pel Secretari General.

Article 52

Un Estat part pot denunciar aquesta Convenció mitjançant un escrit tramès al Secretari General de les Nacions Unides. La denúncia esdevindrà efectiva un any després de la data en què hagi estat rebuda la notificació.

Article 53

El Secretari General de les Nacions Unides és designat dipositari d'aquesta convenció.

Article 54

L'original d'aquesta Convenció, els textos àrab, xinès, anglès, francès i castellà de la qual són igualment autèntics, seran dipositats a la Secretaria General de les Nacions Unides.

En testimoni, els plenipotenciaris sotasignats, degudament autoritzats pels respectius governs, signen aquesta Convenció

Nacions Unides, novembre de 1989

Protocol Facultatiu de la Convenció sobre els Drets de l'Infant relatiu a la participació d'infants en els conflictes armats

Resolució 54/263, de l'Assemblea General, de 25 de maig de 2000

ENTRADA EN VIGOR: 12 de febrer del 2002

Els estats part en aquest Protocol,

Incoratjats pel suport aclaparador que ha merescut la Convenció sobre els drets de l'infant, fet que demostra que hi ha una voluntat general de lluitar per la promoció i la protecció dels drets de l'infant;

Reafirmant que els drets de l'infant requereixen una protecció especial i que, per a això, és necessari continuar millorant la situació dels infants sense distinció i procurar que aquests es desenvolupin i siguin educats en condicions de pau i seguretat;

Preocupats pels efectes perniciosos i generals que tenen per als infants els conflictes armats, i per les seves conseqüències a llarg termini per a la pau, la seguretat i el desenvolupament duradors;

Condemnant el fet que en les situacions de conflicte armat els infants es converteixin en un blanc, així com els atacs directes contra béns protegits pel dret internacional, inclosos els llocs on sol haver-hi una considerable presència infantil, com escoles i hospitals;

Prenent nota de l'adopció de l'Estatut del Tribunal Penal Internacional, en particular la inclusió entre els crims de guerra en conflictes armats, tant internacionals com no internacionals, del reclutament o alistament d'infants menors de quinze anys o la seva utilització per participar activament en hostilitats;

Considerant que per continuar promovent la realització dels drets reconeguts en la Convenció sobre els drets de l'infant és necessari augmentar la protecció dels infants amb vista a evitar que participin en conflictes armats;

Observant que l'article 1 de la Convenció sobre els drets de l'infant indica que, per als efectes d'aquesta Convenció, s'entén per infant tot ésser humà menor de divuit anys d'edat, llevat que, en virtut de la llei aplicable, hagi assolit abans la majoria d'edat;

Convençuts que un protocol facultatiu de la Convenció pel qual s'augmenti l'edat mínima per al reclutament de persones a les Forces Armades i la seva participació directa en les hostilitats ha de contribuir eficaçment a l'aplicació del principi que l'interès superior de l'infant ha de ser una consideració primordial en totes les decisions que el concerneixin;

Prenent nota que el desembre de 1995 la XXVI Conferència Internacional de la Creu Roja i de la Mitja Lluna Roja va recomanar a les parts en conflicte que prenguessin totes les mesures viables perquè els infants menors de divuit anys no participessin en hostilitats;

Prenent nota amb satisfacció de l'aprovació unànime, el juny de 1999, del Conveni de l'Organització Internacional del Treball número 182 sobre la prohibició de les pitjors formes de treball infantil i l'acció immediata per a la seva eliminació, en el que es prohibeix, entre altres, el reclutament forçós o obligatori d'infants per utilitzar-los en conflictes armats;

Condemnant amb summa preocupació el reclutament, l'ensinistrament i la utilització dins i fora de les fronteres nacionals d'infants en hostilitats per part de grups armats diferents de les forces d'un Estat, i reconeixent la responsabilitat de qui recluta, ensinistra i utilitza infants d'aquesta manera;

Recordant que totes les parts en un conflicte armat tenen l'obligació d'observar les disposicions del dret internacional humanitari;

Subratllant que aquest Protocol s'entén sense perjudici dels objectius i principis que conté la Carta de les Nacions Unides, inclosos l'article 51 i les normes pertinents del dret humanitari;

Tenint present que, per aconseguir la plena protecció dels infants, en particular durant els conflictes armats i l'ocupació estrangera, és indispensable que es donin condicions de pau i seguretat basades en el ple respecte dels propòsits i principis de la Carta de les Nacions Unides i s'observin els instruments vigents en matèria de drets humans;

Reconeixent les necessitats especials dels infants que estan especialment exposats al reclutament o la utilització en hostilitats, contra el que disposa aquest Protocol, a raó de la seva situació econòmica o social o del seu sexe;

Conscients de la necessitat de tenir en compte les causes econòmiques, socials i polítiques que motiven la participació d'infants en conflictes armats; Convençuts de la necessitat d'enfortir la cooperació internacional en l'aplicació d'aquest Protocol, així com de la rehabilitació física i psicosocial i la reintegració social dels infants que són víctimes de conflictes armats;

Encoratjant la participació de les comunitats i, en particular, dels infants i de les víctimes infantils a la difusió de programes d'informació i d'educació sobre l'aplicació del Protocol,

Han convingut:

Article 1

Els estats part han d'adoptar totes les mesures possibles perquè cap membre de les seves Forces Armades menor de divuit anys no participi directament en hostilitats.

Article 2

Els estats part han de vetllar perquè no es recluti obligatòriament a les seves Forces Armades cap menor de divuit anys.

Article 3

1. Els estats part han d'augmentar l'edat mínima, comptada en anys, per al reclutament voluntari de persones a les seves Forces Armades nacionals per sobre de la fixada en el paràgraf 3 de l'article 38 de la Convenció sobre els drets de l'infant, tenint en compte els principis formulats en l'article esmentat, i reconeixent que en virtut d'aquesta Convenció els menors de divuit anys tenen dret a una protecció especial.

2. Cada Estat part ha de dipositar, en ratificar aquest Protocol o adherir-s'hi, una declaració vinculant en la qual s'estableixi l'edat mínima en què ha de permetre

el reclutament voluntari a les seves Forces Armades nacionals i s'ofereixi una descripció de les salvaguardes que hagi adoptat per assegurar-se que no es realitza aquest reclutament per la força o per coacció.

3. Els estats part que permetin el reclutament voluntari a les seves Forces Armades nacionals de menors de divuit anys han d'establir mesures de salvaguarda que garanteixin, com a mínim, que:

- a. Aquest reclutament és autènticament voluntari;
- b. Aquest reclutament es realitza amb el consentiment informat dels pares o de les persones que en tinguin la custòdia legal;
- c. Aquests menors estan plenament informats dels deures que suposa aquest servei militar;
- d. Presenten proves fiables de la seva edat abans de ser acceptats al servei militar nacional.

4. Cada Estat part pot ampliar la seva declaració en qualsevol moment mitjançant notificació a aquest efecte adreçada al secretari general de les Nacions Unides, el qual n'ha d'informar a tots els estats part. La notificació té efecte des de la data en què sigui rebuda pel secretari general.

5. L'obligació d'augmentar l'edat segons estableix el paràgraf 1 d'aquest article no és aplicable a les escoles gestionades o situades sota el control de les Forces Armades dels estats part, de conformitat amb els articles 28 i 29 de la Convenció sobre els drets de l'infant.

Article 4

1. Els grups armats diferents de les Forces Armades d'un Estat en cap circumstància no han de reclutar o utilitzar en hostilitats menors de divuit anys.

2. Els estats part han d'adoptar totes les mesures possibles per impedir aquest reclutament i utilització, amb inclusió de l'adopció de les mesures legals necessàries per prohibir i castigar aquestes pràctiques.

3. L'aplicació d'aquest article no afecta la situació jurídica de cap de les parts en un conflicte armat.

Article 5

Cap disposició d'aquest Protocol no s'interpreta de manera que impedeixi l'aplicació dels preceptes de l'ordenació d'un Estat part o d'instruments internacionals o del dret humanitari internacional quan aquests preceptes siguin més propicis a la realització dels drets de l'infant.

Article 6

1. Cada Estat part ha d'adoptar totes les mesures legals, administratives i d'una altra índole necessàries per garantir l'aplicació efectiva i la vigilància del compliment efectiu de les disposicions d'aquest Protocol dins de la seva jurisdicció.

2. Els estats part es comprometen a difondre i promoure pels mitjans adequats, entre adults i infants igualment, els principis i les disposicions d'aquest Protocol.

3. Els estats part han d'adoptar totes les mesures possibles perquè les persones que estiguin sota la seva jurisdicció i hagin estat reclutades o utilitzades en hostilitats en contradicció amb aquest Protocol siguin desmobilitzades o separades del servei d'una altra manera. Si cal, els estats part han de prestar a aquestes persones tota l'assistència convenient per a la seva recuperació física i psicològica i la seva reintegració social.

Article 7

1. Els estats part han de cooperar en l'aplicació d'aquest Protocol, en particular en la prevenció de qualsevol activitat que en sigui contrària i la rehabilitació i reintegració social de les persones que siguin víctimes d'actes contraris a aquest Protocol, entre altres coses mitjançant la cooperació tècnica i l'assistència financera. Aquesta assistència i aquesta cooperació s'han de dur a terme en consulta amb els estats part afectats i les organitzacions internacionals pertinents.

2. Els estats part que estiguin en condicions de ferho han de prestar aquesta assistència mitjançant els programes multilaterals, bilaterals o d'un altre tipus existents o, entre altres coses, mitjançant un fons voluntari establert de conformitat amb les normes de l'Assemblea General.

Article 8

1. Com a molt tard dos anys després de l'entrada en vigor del Protocol respecte d'un Estat part, aquest ha de presentar al Comitè dels Drets de l'Infant un informe que contingui una exposició general de les mesures que hagi adoptat per donar compliment a les disposicions del Protocol, incloses les mesures adoptades per tal d'aplicar les disposicions relatives a la participació i el reclutament.

2. Després de presentar l'informe general, cada Estat part ha d'incloure en els informes que presenti al Comitè dels Drets de l'Infant, de conformitat amb l'article 44 de la Convenció,

la informació addicional de què disposi sobre l'aplicació del Protocol. Altres estats part en el Protocol han de presentar un informe cada cinc anys.

3. El Comitè dels Drets de l'Infant pot demanar als estats part més informació sobre l'aplicació d'aquest Protocol.

Article 9

1. Aquest Protocol està obert a la signatura de qualsevol Estat que sigui part en la Convenció o l'hagi signada.

2. Aquest Protocol està subjecte a la ratificació i obert a l'adhesió de tots els estats. Els instruments de ratificació o d'adhesió s'han de dipositar en poder del secretari general de les Nacions Unides.

3. El secretari general, en qualitat de depositari de la Convenció i del Protocol, ha d'informar a tots els estats part en la Convenció i a tots els estats que hagin signat la Convenció del dipòsit de cada un dels instruments de declaració en virtut de l'article 3.

Article 10

1. Aquest Protocol entra en vigor tres mesos després de la data en què hagi estat dipositat el desè instrument de ratificació o d'adhesió.

2. Respecte dels estats que hagin ratificat aquest Protocol o s'hi hagin adherit després de la seva entrada en vigor, el Protocol entra en vigor un mes després de la data en què s'hagi dipositat el corresponent instrument de ratificació o d'adhesió.

Article 11

1. Qualsevol Estat part pot denunciar aquest Protocol en qualsevol moment notificant-ho per escrit al secretari general de les Nacions Unides, que n'ha d'informar els altres estats part en la Convenció i tots els estats que hagin signat la Convenció. La denúncia té efecte un any després de la data en què la notificació hagi estat rebuda pel secretari general de les Nacions Unides. Això no obstant, si a l'expiració d'aquest termini l'Estat part denunciant intervé en un conflicte armat, la denúncia no té efecte fins a l'acabament del conflicte armat.

2. Aquesta denúncia no eximeix l'Estat part de les obligacions que li incumbeixin en virtut d'aquest Protocol respecte de qualsevol acte que s'hagi produït abans de la data en la qual aquella tingui efecte. La denúncia tampoc no obsta de cap manera perquè el Comitè prossegueixi l'examen de qualsevol assumpte iniciat abans d'aquesta data.

Article 12

1. Qualsevol Estat part pot proposar una esmena i dipositar-la en poder del secretari general de les Nacions Unides. El secretari general ha de comunicar l'esmena proposada als estats part, i demanar-los que li notifiquen si desitgen que es convoqui una conferència d'estats part a fi d'examinar la proposta i sotmetre-la a votació. Si dins dels quatre mesos següents a la

data d'aquesta notificació un terç, almenys, dels estats part es declaren en favor d'aquesta conferència, el secretari general l'ha de convocar amb l'auspici de les Nacions Unides. Qualsevol esmena adoptada per la majoria dels estats part presents i votants en la conferència, el secretari general l'ha de sotmetre a l'Assemblea General per a la seva aprovació.

2. Qualsevol esmena adoptada de conformitat amb el paràgraf 1 d'aquest article ha d'entrar en vigor quan hagi estat aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides i acceptada per una majoria de dos terços dels estats parts.

3. Les esmenes, quan entrin en vigor, són obligatòries per als estats parts que les hagin acceptat; els altres estats part segueixen obligats per les disposicions d'aquesta Convenció i per les esmenes anteriors que hagin acceptat.

Article 13

1. Aquest Protocol, els textos del qual en àrab, xinès, espanyol, francès, anglès i rus són igualment autèntics, és dipositat als arxius de les Nacions Unides.

2. El secretari general de les Nacions Unides ha de transmetre còpies certificades d'aquest Protocol a tots els estats part en la Convenció i a tots els estats que hagin signat la Convenció.

Protocol Facultatiu de la Convenció sobre els Drets de l'Infant relatiu a la venda d'infants, la prostitució infantil i la utilització dels infants en la pornografia

Resolució 54/263, de l'Assemblea General, de 25 de maig de 2000

ENTRADA EN VIGOR: 18 de gener de 2002

Els estats part en aquest Protocol, Atès que per assegurar el millor èxit dels propòsits de la Convenció sobre els drets de l'infant i l'aplicació de les seves disposicions i especialment dels articles 1, 11, 21, 32, 33, 34, 35 i 36, seria convenient ampliar les mesures que han d'adoptar els estats part a fi de garantir la protecció dels menors contra la venda d'infants, la prostitució infantil i la utilització d'infants en la pornografia;

Atès també que en la Convenció sobre els drets de l'infant es reconeix el dret de l'infant a la protecció contra l'explotació econòmica i la realització de treballs que puguin ser perillosos, entorpir la seva educació o afectar la seva salut o el seu desenvolupament físic, mental, espiritual, moral o social;

Greument preocupats per l'important i creixent tràfic internacional de menors amb la finalitat de la venda d'infants, la seva prostitució i la seva utilització en la pornografia;

Manifestant la seva profunda preocupació per la pràctica difosa i continuada del turisme sexual, a la qual els infants són especialment vulnerables ja que fomenta directament la venda d'infants, la seva utilització en la pornografia i la seva prostitució;

Reconeixent que alguns grups especialment vulnerables, en particular les nenes, estan exposats a un perill més gran d'explotació sexual, i que la representació de nenes entre les persones explotades sexualment és desproporcionadament alta;

Preocupats per la disponibilitat cada vegada més gran de pornografia infantil a la Internet i altres mitjans tecnològics moderns i recordant la Conferència internacional de lluita contra la pornografia infantil a la Internet (Viena, 1999) i, en particular, les seves conclusions, en les quals es demana la penalització a tot el món de la producció, la distribució, l'exportació, la transmissió, la importació, la possessió intencional i la propaganda d'aquest tipus de pornografia, i subratllant la importància d'una co.aboració i associació més estretes entre els governs i el sector de la Internet;

Tenint en compte que és més fàcil eradicar la venda d'infants, la prostitució infantil i la utilització d'infants en la pornografia si s'adopta un enfocament global que permeti afrontar tots els factors que hi contribueixen, en particular el subdesenvolupament, la pobresa, les disparitats econòmiques, les estructures socioeconòmiques no equitatives, la disfunció de les famílies, la falta d'educació, la migració del camp a la ciutat, la discriminació per motius de

sexe, el comportament sexual irresponsable dels adults, les pràctiques tradicionals nocives, els conflictes armats i el tràfic d'infants;

Tenint en compte que s'han de fer esforços per sensibilitzar el públic a fi de reduir el mercat de consumidors que porta a la venda d'infants, la prostitució infantil i la utilització d'infants en la pornografia, i tenint en compte també que és important enfortir l'associació mundial de tots els agents, així com millorar la repressió en l'àmbit nacional;

Prenent nota de les disposicions dels instruments jurídics internacionals relatius a la protecció dels infants, en particular el Conveni de l'Haia sobre la protecció dels infants i la cooperació en matèria d'adopció internacional, la Convenció de l'Haia sobre els aspectes civils del segrest internacional d'infants, la Convenció de l'Haia sobre la jurisdicció, el dret aplicable, el reconeixement, l'execució i la cooperació en matèria de responsabilitat parental i mesures per a la protecció dels infants, Així com el Conveni número 182 de l'Organització Internacional del Treball sobre la prohibició de les pitjors formes de treball infantil i l'acció immediata per eliminar-les;

Encoratjats pel suport aclaparador de què gaudeix la Convenció sobre els drets de l'infant, acció que demostra l'adhesió generalitzada a la promoció i la protecció dels drets de l'infant;

Reconeixent la importància d'aplicar les disposicions del Programa d'acció per a la prevenció de la venda d'infants, la prostitució infantil i la utilització d'infants en la pornografia, així com la Declaració i el Programa d'acció aprovat pel Congrés Mundial contra l'Explotació Sexual Comercial dels Infants, fet a Estocolm del 27 al 31 d'agost de 1996, i les altres decisions i recomanacions pertinents dels òrgans internacionals competents;

Tenint degudament en compte la importància de les tradicions i els valors culturals de cada poble amb vista a la protecció i el desenvolupament harmoniós de l'infant,

Han convingut:

Article 1

Els estats part prohibeixen la venda d'infants, la prostitució infantil i la pornografia infantil, de conformitat amb el que disposa aquest Protocol.

Article 2

Als efectes d'aquest Protocol:

- a. Per venda d'infants s'entén qualsevol acte o transacció en virtut del qual un infant és transferit per una persona o un grup de persones a una altra a canvi de remuneració o de qualsevol altra retribució;
- b. Per prostitució infantil s'entén la utilització d'un infant en activitats sexuals a canvi de remuneració o de qualsevol altra retribució;
- c. Per pornografia infantil s'entén qualsevol representació, per qualsevol mitjà, d'un infant dedicat a activitats sexuals explícites, reals o simulades, o qualsevol representació de les parts genitals d'un infant amb finalitats primordialment sexuals.

Article 3

1. Qualsevol Estat part ha d'adoptar mesures perquè, com a mínim, els actes i les activitats que a continuació s'enumeren quedin íntegrament compresos en la seva legislació penal, tant si s'han comès dins de les seves fronteres com fora, o si s'han perpetrat individualment o col·lectivament:

- a. En relació amb la venda d'infants, en el sentit que defineix l'article 2:
  - i. Oferir, lliurar o acceptar, per qualsevol mitjà, un infant amb finalitats de:
    - a. Explotació sexual de l'infant;
    - b. Transferència amb finalitats de lucre d'òrgans de l'infant;
    - c. Treball forçat de l'infant;
  - ii. Induir indegudament, en qualitat de mitjancer, algú perquè presti el seu consentiment per a l'adopció d'un infant en violació dels instruments jurídics internacionals aplicables en matèria d'adopció;
- b. L'oferta, la possessió, l'adquisició o el lliurament d'un infant amb finalitats de prostitució, en el sentit que defineix l'article 2;
- c. La producció, la distribució, la divulgació, la importació, l'exportació, l'oferta, la venda o la possessió, amb les finalitats abans assenyalades, de pornografia infantil, en el sentit que defineix l'article 2.

2. Amb subjecció als preceptes de la legislació dels estats part, aquestes disposicions també s'han d'aplicar en els casos de temptativa de cometre qualsevol d'aquests actes i de complicitat o participació en qualsevol d'aquests actes.

3. Qualsevol Estat part ha de castigar aquests delictes amb penes adequades a la seva gravetat.

4. Amb subjecció als preceptes de la seva legislació, els estats part, quan sigui procedent, han d'adoptar disposicions que permetin fer efectiva la responsabilitat de persones jurídiques pels delictes enunciats en el paràgraf 1 d'aquest article. Amb subjecció als principis jurídics aplicables en l'Estat part, la responsabilitat de les persones jurídiques pot ser penal, civil o administrativa.

5. Els estats part han d'adoptar totes les disposicions legals i administratives pertinents perquè totes les persones que intervinguin en l'adopció d'un infant actuïn de conformitat amb els instruments jurídics internacionals aplicables.

Article 4

1. Qualsevol Estat part ha d'adoptar les disposicions necessàries per fer efectiva la seva jurisdicció respecte als delictes als quals es refereix el paràgraf 1 de l'article 3, quan aquests delictes es cometin al seu territori o a bord d'un vaixell o una aeronau que enarborin el seu pavelló.

2. Qualsevol Estat part pot adoptar les disposicions necessàries per fer efectiva la seva jurisdicció respecte als delictes als quals es refereix el paràgraf 1 de l'article 3 en els casos següents:

- a. Quan el presumpte delinqüent sigui nacional d'aquest Estat o tingui residència habitual al seu territori;
- b. Quan la víctima sigui nacional d'aquest Estat.

3. Qualsevol Estat part també ha d'adoptar les disposicions que siguin necessàries per fer efectiva la seva jurisdicció respecte als delictes abans assenyalats quan el presumpte delinqüent sigui trobat al seu territori i no sigui extradit a un altre Estat part perquè el delicte ha estat comès per un dels seus nacionals.

4. Res del que disposa aquest Protocol no exclou l'exercici de la jurisdicció penal de conformitat amb la legislació nacional.

Article 5

1. Els delictes als quals es refereix el paràgraf 1 de l'article 3 es consideren inclosos entre els delictes que donen lloc a extradició en qualsevol tractat d'extradició fet entre estats part, i s'han d'incloure com a delictes que donen lloc a extradició en qualsevol tractat d'extradició que facin entre si en el futur, de conformitat amb les condicions que estableixen aquests tractats.

2. L'Estat part que subordini l'extradició a l'existència d'un tractat, si rep d'un altre Estat part amb el qual no té tractat sobre això una sol·licitud d'extradició, pot invocar aquest Protocol com a base jurídica per a l'extradició respecte d'aquests delictes. L'extradició ha d'estar subjecta a les altres condicions que estableix la legislació de l'Estat requerit.

3. Els estats part que no subordinin l'extradició a l'existència d'un tractat han de reconèixer que aquests delictes donen lloc a l'extradició entre aquests estats, amb subjecció a les condicions que estableix la legislació de l'Estat requerit.

4. Als efectes de l'extradició entre estats part, es considera que els delictes s'han comès no només al lloc on van ocórrer sinó també al territori dels estats obligats a fer efectiva la seva jurisdicció d'acord amb l'article 4.

5. Si es presenta una sol·licitud d'extradició respecte d'un dels delictes als quals es refereix el paràgraf 1 de l'article 3 i l'Estat requerit no la concedeix o no vol concedir-la a causa de la nacionalitat de l'autor del delicte, aquest Estat ha d'adoptar les mesures que corresponguin per sotmetre el cas a les seves autoritats competents als efectes del seu enjudiciament.

Article 6

1. Els estats part s'han de prestar tota l'assistència possible en relació amb qualsevol investigació, procés penal o procediment d'extradició que s'iniciï respecte als delictes als quals es refereix el paràgraf 1 de l'article 3, en particular assistència per obtenir totes les proves necessàries per a aquests procediments que constin en poder seu.

2. Els estats part han de complir les obligacions que els incumbeixen en virtut del paràgraf 1 d'aquest article de conformitat amb els tractats o altres acords d'assistència judicial

recíproca que hi hagi entre aquest. En absència d'aquests tractats o acords, els estats part s'han de prestar aquesta assistència de conformitat amb la seva legislació.

Article 7

Amb subjecció a les disposicions de la seva legislació, els estats part:

- a. Han d'adoptar mesures per confiscar, segons correspongui:
  - i. Els béns com ara materials, actius i altres mitjans utilitzats per cometre els delictes o facilitar la comissió dels delictes als quals es refereix aquest Protocol;
  - ii. Les utilitats obtingudes d'aquests delictes;
- b. Han de donar curs a les peticions formulades per altres estats part perquè es procedeixi a la confiscació dels béns o les utilitats a què es refereix l'apartat a..
- c. Han d'adoptar mesures per tancar, temporalment o definitivament, els locals utilitzats per cometre aquests delictes.

Article 8

1. Els estats part han d'adoptar mesures adequades per protegir en totes les fases del procés penal els drets i els interessos dels infants víctimes de les pràctiques prohibides per aquest Protocol i, en particular, han de:

- a. Reconèixer la vulnerabilitat dels infants víctimes i adaptar els procediments de manera que es reconeguin les seves necessitats especials, incloses les necessitats especials per declarar com a testimonis;
- b. Informar els infants víctimes dels seus drets, el seu paper, l'abast, les dates i la marxa de les actuacions i la resolució de la causa;
- c. Autoritzar la presentació i consideració de les opinions, necessitats i preocupacions dels infants víctimes en les actuacions en les quals es vegin afectats els seus interessos personals, d'una manera compatible amb les normes processals de la legislació nacional;
- d. Prestar l'assistència adequada durant tot el procés als infants víctimes;
- e. Protegir degudament la intimitat i la identitat dels infants víctimes i adoptar mesures de conformitat amb la legislació nacional per evitar la divulgació d'informació que pugui conduir a la identificació d'aquestes víctimes;
- f. Vetllar per la seguretat dels infants víctimes, Així com per la de les seves famílies i els testimonis a favor seu, davant d'intimidacions i represàlies;
- g. Evitar les demores innecessàries en la resolució de les causes i en l'execució de les resolucions o els decrets pels quals es concedeixi reparació als infants víctimes.

2. Els estats part han de garantir que el fet d'haver-hi dubtes sobre l'edat real de la víctima no impedeixi la iniciació de les investigacions penals, incloses les investigacions encaminades a determinar l'edat de la víctima.

3. Els estats part han de garantir que en el tractament per la justícia penal dels infants víctimes dels delictes enunciats en aquest Protocol, la consideració primordial a la qual s'atengui sigui l'interès superior de l'infant.

4. Els estats part han d'adoptar mesures per assegurar una formació apropiada, particularment en els àmbits jurídic i psicològic, de les persones que treballin amb víctimes dels delictes prohibits en virtut d'aquest Protocol.

5. Els estats part, quan sigui procedent, han d'adoptar mesures per protegir la seguretat i la integritat de les persones o les organitzacions dedicades a la prevenció o la protecció i la rehabilitació de les víctimes d'aquests delictes.

6. Res del que disposa aquest article s'entén en perjudici dels drets de l'acusat a un judici just i imparcial, ni és incompatible amb aquests drets.

Article 9

1. Els estats part han d'adoptar o reforçar, aplicar i fer públics les lleis, les mesures administratives, les polítiques i els programes socials destinats a la prevenció dels delictes als quals es refereix aquest Protocol. S'ha de prestar una atenció particular a la protecció dels infants que siguin especialment vulnerables a aquestes pràctiques.

2. Els estats part han de promoure la sensibilització del públic en general, inclosos els infants, mitjançant la informació per tots els mitjans apropiats i l'educació i l'ensinistrament sobre les mesures preventives i els efectes perjudicials dels delictes als quals es refereix aquest Protocol. En complir les obligacions que els imposa aquest article, els estats part han d'encoratjar la participació de la comunitat, i, en particular, dels infants i dels infants víctimes, en aquests programes d'informació, educació i ensinistrament, fins i tot en el pla internacional.

3. Els estats part han de prendre totes les mesures possibles a fi d'assegurar tota l'assistència apropiada a les víctimes d'aquests delictes, així com la reintegració social plena i la recuperació física i psicològica plena.

4. Els estats part han d'assegurar que tots els infants víctimes dels delictes enunciats en aquest Protocol tinguin accés a procediments adequats per obtenir, sense discriminació de les persones legalment responsables, reparació pels danys soferts.

5. Els estats part han d'adoptar les mesures necessàries per prohibir efectivament la producció i la publicació de material en què es faci publicitat als delictes enunciats en aquest Protocol.

Article 10

1. Els estats part han d'adoptar totes les mesures necessàries per enfortir la cooperació internacional mitjançant acords multilaterals, regionals i bilaterals, per prevenir, detectar, investigar i jutjar actes de venda d'infants, prostitució infantil i utilització d'infants en la pornografia o el turisme sexual i castigar-ne els responsables. Els estats part també han de promoure la cooperació internacional i la coordinació entre les seves autoritats i les organitzacions no governamentals nacionals i internacionals, així com les organitzacions internacionals.

2. Els estats part han de promoure la cooperació internacional en ajuda dels infants víctimes amb les finalitats de la seva recuperació física i psicològica, reintegració social i repatriació.

3. Els estats part han de promoure l'enfortiment de la cooperació internacional amb vista a lluitar contra els factors fonamentals, com la pobresa i el subdesenvolupament, que contribueixen a la vulnerabilitat dels infants a les pràctiques de venda d'infants, prostitució infantil i utilització d'infants en la pornografia o en el turisme sexual.

4. Els estats part que estiguin en condicions de fer-ho han de proporcionar assistència financera, tècnica o d'una altra índole, mitjançant els programes existents en el pla multilateral, regional o bilateral o d'altres programes.

Article 11

Res del que disposa aquest Protocol s'entén en perjudici de qualsevol disposició més pròpia a la realització dels drets de l'infant que contingui:

- a. La legislació d'un Estat part;
- b. El dret internacional en vigor respecte a aquest Estat.

Article 12

1. En el termini de dos anys després de l'entrada en vigor del Protocol respecte d'un Estat part, aquest ha de presentar al Comitè dels Drets de l'Infant un informe que contingui una exposició general de les mesures que hagi adoptat per donar compliment a les disposicions del Protocol.

2. Després de presentar l'informe general, cada Estat part ha d'incloure en els informes que presenti al Comitè dels Drets de l'Infant, de conformitat amb l'article 44 de la Convenció, una informació adicional sobre l'aplicació del Protocol. Els altres estats part en el Protocol han de presentar un informe cada cinc anys.

3. El Comitè dels Drets de l'Infant pot demanar als estats part qualsevol informació pertinent sobre l'aplicació d'aquest Protocol.

Article 13

1. Aquest Protocol està obert a la signatura de qualsevol Estat que sigui part en la Convenció o l'hagi signada.

2. Aquest Protocol està subjecte a la ratificació i obert a l'adhesió de qualsevol Estat que sigui part en la Convenció o l'hagi signada. Els instruments de ratificació o d'adhesió s'han de dipositar en poder del secretari general de les Nacions Unides.

Article 14

1. Aquest Protocol entra en vigor tres mesos després de la data en què hagi estat dipositat el desè instrument de ratificació o d'adhesió.

2. Respecte dels estats que hagin ratificat aquest Protocol o s'hi hagin adherit després de l'entrada en vigor, el Protocol entra en vigor un mes després de la data en què s'hagi dipositat l'instrument de ratificació o d'adhesió corresponent.

Article 15

1. Qualsevol Estat part pot denunciar aquest Protocol en qualsevol moment notificant-ho per escrit al secretari general de les Nacions Unides, el qual n'ha d'informar els altres estats part en la Convenció i tots els estats que hagin signat la Convenció. La denúncia té efecte un any després de la data en què la notificació hagi estat rebuda pel secretari general de les Nacions Unides.

2. Aquesta denúncia no eximeix l'Estat part de les obligacions que li incumbeixin en virtut d'aquest Protocol respecte de qualsevol delictes que s'hagi comès abans de la data en què la denúncia tingui efecte. La denúncia tampoc no obsta en cap manera perquè el Comitè prossegueixi l'examen de qualsevol assumpte iniciat abans d'aquesta data.

Article 16

1. Qualsevol Estat part pot proposar una esmena i dipositar-la en poder del secretari general de les Nacions Unides. El secretari general ha de comunicar l'esmena proposada als estats part, i els ha de demanar que li notifiquin si volen que es convoqui una conferència d'estats part a fi d'examinar la proposta i sotmetre-la a votació. Si al cap de quatre mesos següents a la data d'aquesta notificació un terç, almenys, dels estats part es declara en favor d'aquesta conferència, el secretari general l'ha de convocar amb l'auspici de les Nacions Unides. Qualsevol esmena adoptada per la majoria dels estats part presents i votants en la conferència s'ha de sotmetre perquè l'aprovi l'Assemblea General.

2. Qualsevol esmena adoptada de conformitat amb el paràgraf 1 d'aquest article ha d'entrar en vigor quan hagi estat aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides i acceptada per una majoria de dos terços dels estats part.

3. Les esmenes, quan entrin en vigor, són obligatòries per als estats part que les hagin acceptades; els altres estats part continuen obligats per les disposicions d'aquest Protocol i per qualsevol esmena anterior que hagin acceptat.

Article 17

1. Aquest Protocol, els textos en àrab, xinès, espanyol, francès, anglès i rus del qual són igualment autèntics, es diposita als arxius de les Nacions Unides.

2. El secretari general de les Nacions Unides ha d'enviar còpies certificades d'aquest Protocol a tots els estats part en la Convenció i a tots els estats que hagin signat la Convenció.

Convenció Internacional sobre la protecció dels drets de tots els treballadors migratoris i dels seus familiars

Adoptada per l'Assemblea General de les Nacions Unides, resolució 45/158,
de 18 de desembre de 1990

PREÀMBUL

Els Estats part a la present Convenció,

Tenint en compte els principis consagrats en els instruments fonamentals de les Nacions Unides en matèria de drets humans, en particular la Declaració Universal de Drets Humans, el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals, el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics, la Convenció Internacional sobre l'Eliminació de Totes les Formes de Discriminació Racial, la Convenció sobre l'Eliminació de Totes les Formes de Discriminació contra la Dona i la Convenció sobre els Drets de l'Infant,

Tenint en compte també els principis i normes establerts en els instruments pertinents elaborats en el marc de l'Organització Internacional del Treball, en especial el Conveni relatiu als treballadors migrants (No.97), el Conveni sobre les migracions en condicions abusives i la promoció de la igualtat d'oportunitats i de tracte dels treballadors migrants (No.143), la Recomanació sobre els treballadors migrants (No.86), la Recomanació sobre els treballadors migrants (No.151), el Conveni relatiu al treball forçós o obligatori (No.29) i el Conveni relatiu a l'abolició del treball forçós (No.105),

Reafirmant la importància dels principis consagrats a la Convenció relativa a la lluita contra les discriminacions en l'esfera de l'ensenyament, de l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència i la Cultura,

Recordant la Convenció contra la Tortura i Altres Tractes o Penes Cruels, Inhumanes o Degradants, la Declaració del Quart Congrés de les Nacions Unides sobre Prevenció del Delicte i Tractament del Delinqüent, el Codi de conducta per a funcionaris encarregats de fer complir la llei i les Convencions sobre l'esclavitud,

Recordant que un dels objectius de l'Organització Internacional del Treball, com s'estableix a la seva Constitució, és la protecció dels interessos dels treballadors emprats a països distints del propi, i tenint en compte els coneixements i experiència de l'esmentada organització en les qüestions relacionades amb els treballadors migratoris i els seus familiars,

Reconeixent la importància del treball realitzat en relació amb els treballadors migratoris i els seus familiars en distints òrgans de les Nacions Unides, particularment a la Comissió de Drets Humans i la Comissió de Desenvolupament Social, així com a l'Organització de les Nacions Unides per a l'Agricultura i l'Alimentació, l'Organització de les Nacions Unides per a l'Educació, la Ciència

i la Cultura i l'Organització Mundial de la Salut i en altres organitzacions internacionals,

Reconeixent també els progressos realitzats per alguns Estats mitjançant acords regionals o bilaterals per a la protecció dels drets dels treballadors migratoris i dels seus familiars, així com la importància i la utilitat dels acords bilaterals i multilaterals en aquesta esfera,

Comprenent la importància i la magnitud del fenomen de les migracions, que abraça milions de persones i afecta un gran nombre d'Estats de la comunitat internacional,

Conscients de la repercussió que les corrents de treballadors migratoris tenen sobre els Estats i els pobles interessats, i desitjosos d'establir normes que puguin contribuir a harmonitzar les actituds dels Estats mitjançant l'acceptació dels principis fonamentals relatius al tractament dels treballadors migratoris i els seus familiars,

Considerant la situació de vulnerabilitat en què amb freqüència es troben els treballadors migratoris i els seus familiars com a conseqüència, entre altres coses, de la seva absència de l'Estat d'origen i de les dificultats amb què es troben en raó de la seva presència a l'Estat d'ofici,

Convençuts que els drets dels treballadors migratoris i dels seus familiars no han estat degudament reconeguts a tot arreu i, per tant, requereixen una protecció internacional apropiada,

Tenint en compte el fet que sovint la migració és causa de greus problemes pels familiars dels treballadors migratoris, així com pels propis treballadors, particularment com a conseqüència de la dispersió de la família,

Tenint present que els problemes humans que planteja la migració són encara més greus en el cas de la migració irregular, i convençuts per tant que s'ha d'animar l'adopció de mitjans adequats per tal d'evitar i eliminar els moviments i el trànsit clandestins dels treballadors migratoris, assegurant-los a la vegada la protecció dels seus drets humans fonamentals,

Considerant que els treballadors no documentats o que es troben en situació irregular són emprats freqüentment en condicions de treball menys favorables que les d'altres treballadors i que per a determinades empreses això constitueix un al·licient per buscar aquest tipus de mà d'obra amb l'objecte d'obtenir els beneficis d'una competència deslleial,

Considerant també que la pràctica d'emprar treballadors migratoris que es trobin en situació irregular serà desanimada si es reconeixen més àmpliament els drets humans fonamentals de tots els treballadors migratoris i, a més, que la concessió de determinats drets addicionals als treballadors migratoris i als seus familiars que es trobin en situació regular animarà a tots els treballadors migratoris a respectar i complir les lleis i procediments establerts pels Estats interessats,

Convençuts, per això, de la necessitat d'aconseguir la protecció internacional dels drets de tots els treballadors migratoris i dels seus familiars, reafirmant i establint normes fonamentals en una convenció àmplia que tingui aplicació universal,

Han convingut el següent:

Part I

Abast i definicions

Article 1

1. La present Convenció serà aplicable, excepte quan s'hi disposi una altra cosa, a tots els treballadors migratoris i als seus familiars sense cap distinció per motius de sexe, raça, color, idioma, religió o convicció, opinió política o d'altra índole, origen nacional, ètnic o social, nacionalitat, edat, situació econòmica, patrimoni, estat civil, naixement o qualsevol altra condició.

2. La present Convenció serà aplicable durant tot el procés de migració dels treballadors migratoris i els seus familiars, que comprèn la preparació per a la migració, la partida, el trànsit i tot el període d'estada i d'exercici d'una activitat remunerada a l'Estat d'ofici, així com el retorn a l'Estat d'origen o a l'Estat de residència habitual.

Article 2

Als efectes de la present Convenció:

1. S'entendrà per "treballador migratori" tota persona que vagi a realitzar, realitzi o hagi realitzat una activitat remunerada a un Estat del qual no en sigui nacional.

2.

- a. S'entendrà per "treballador fronterer" tot treballador migratori que conservi la seva residència habitual a un Estat veí, al qual normalment retorni cada dia o, com a mínim, un cop per setmana;
- b. S'entendrà per "treballador de temporada" tot treballador migratori el treball del qual, per la seva pròpia naturalesa, depengui de condicions estacionals i només es realitzi durant una part de l'any;
- c. S'entendrà per "mariner", terme que inclou els pescadors, tot treballador migratori emprat a bord d'una embarcació registrada a un Estat del qual no sigui nacional;
- d. S'entendrà per "treballador en una estructura marina" tot treballador migratori emprat en una estructura marina que es trobi sota la jurisdicció d'un Estat del qual no sigui nacional;
- e. S'entendrà per "treballador itinerant" tot treballador migratori que, tot i tenint la seva residència habitual en un Estat, hagi de viatjar a un altre Estat o a altres Estats per períodes breus, a raó de la seva ocupació;
- f. S'entendrà per "treballador vinculat a un projecte" tot treballador migratori admès a un Estat d'ofici per una temporada definida per treballar només en un projecte concret que realitzi en aquest Estat el seu contractista;
- g. S'entendrà per "treballador amb ofici concret" tot treballador migratori:
  - i. Que hagi estat enviat pel seu contractista per una temporada limitada i definida a un Estat d'ofici per realitzar un tasca o funció concreta;
  - ii. Que realitzi, per una temporada limitada i definida, un treball que requereixi

coneixements professionals, comercials, tècnics o altament especialitzats d'una altra índole; o

iii. Que, a sol·licitud del seu contractista a l'Estat d'ofici, realitzi per una temporada limitada i definida un treball de caràcter transitori o breu;

i que hagi de sortir de l'Estat d'ofici en concloure's la temporada autoritzada per a la seva estada, o abans, si deixa de realitzar la tasca o funció concreta o el treball al qual s'ha fet referència;

h. S'entendrà per "treballador per compte propi" tot treballador migratori que realitzi una activitat remunerada sense tenir un contracte de treball i obtingui la seva subsistència mitjançant aquesta activitat, treballant normalment sol o juntament amb altres familiars, així com tot altre treballador migratori reconegut com a treballador per compte propi per la legislació aplicable de l'Estat d'ofici o per acords bilaterals o multilaterals.

Article 3

La present Convenció no s'aplicarà a:

- a. Les persones enviades o emprades per organitzacions i organismes internacionals i les persones enviades o emprades per un Estat fora del seu territori per exercir funcions oficials, l'admissió i condició jurídica de les quals estiguin regulades pel dret internacional general o per acords o convenis internacionals concrets;
- b. Les persones enviades o emprades per un Estat fora del seu territori, o per un contractista en nom seu, que participin en programes de desenvolupament i en altres programes de cooperació, l'admissió i condició jurídica de les quals estiguin regulades per un acord amb l'Estat d'ofici i que, segons aquest acord, no siguin considerats treballadors migratoris;
- c. Les persones que s'instal·lin en un país diferent del seu Estat d'origen en qualitat d'inversionistes;
- d. Els refugiats i els apàtrides, excepte que estigui previst que s'apliqui a aquestes persones la legislació nacional pertinent de l'Estat part del qual es tracti o instruments internacionals en vigor a aquest Estat;
- e. Els estudiants i les persones que rebin capacitació;
- f. Els mariners i els treballadors en estructures marines que no hagin estat autoritzats a residir i a exercir una activitat remunerada a l'Estat d'ofici.

Article 4

Als efectes de la present Convenció, el terme "familiars" es refereix a les persones casades amb treballadors migratoris o que mantinguin amb ells una relació que, segons el dret aplicable, produeixi efectes equivalents al matrimoni, així com als fills al seu càrrec i a altres persones al seu càrrec reconegudes com a familiars per la legislació aplicable o per acords bilaterals o multilaterals aplicables entre els Estats dels quals es tracti.

Article 5

Als efectes de la present Convenció, els treballadors migratoris i els seus familiars:

- a. Seran considerats documentats o en situació regular si han estat autoritzats a ingressar, a romandre i a exercir una activitat remunerada a l'Estat d'ofici segons les lleis

- d'aquell Estat i els acords internacionals en què aquest Estat sigui partícip;
- b.** Seran considerats no documentats o en situació irregular si no compleixen les condicions establertes a l'incís a. d'aquest article.

Article 6

Als efectes de la present Convenció:

- a.** Per "Estat d'origen" s'entendrà l'Estat del qual sigui nacional la persona que es tracti;
- b.** Per "Estat d'ofici" s'entendrà l'Estat on el treballador migratori vagi a realitzar, realitzi o hagi realitzat una activitat remunerada, segons el cas;
- c.** Per "Estat de trànsit" s'entendrà qualsevol Estat pel qual passi l'interessat en un viatge a l'Estat d'ofici o de l'Estat d'ofici a l'Estat d'origen o a l'Estat de residència habitual.

Part II

No discriminació en el reconeixement de drets

Article 7

Els Estats part es comprometran, segons els instruments internacionals sobre drets humans, a respectar i a assegurar a tots els treballadors migratoris i als seus familiars que es trobin dins del seu territori o sotmesos a la seva jurisdicció els drets previstos a la present Convenció, sense cap distinció per motius de sexe, raça, color, idioma, religió o convicció, opinió política o d'una altra índole, origen nacional, ètnic o social, nacionalitat, edat, situació econòmica, patrimoni, estat civil, naixement o qualsevol altra condició.

Part III

Drets humans de tots els treballadors migratoris i els seus familiars

Article 8

1. Els treballadors migratoris i els seus familiars podran sortir lliurement de qualsevol Estat, inclòs el seu Estat d'origen. Aquest dret no estarà sotmès a cap restricció, excepte les que siguin establertes per la llei, siguin necessàries per protegir la seguretat nacional, l'ordre públic, la salut o la moral públiques o els drets i les llibertats aliens i les que siguin compatibles amb altres drets reconeguts al present comunicat de la Convenció.

2. Els treballadors migratoris i els seus familiars tindran dret a retornar en qualsevol moment al seu Estat d'origen i a romandre-hi.

Article 9

El dret a la vida dels treballadors migratoris i els seus familiars estarà protegit per la llei.

Article 10

Cap treballador migratori o familiar seu serà sotmès a tortures ni a tractaments o penes cruels, inhumanes o degradants.

Article 11

1. Cap treballador migratori o familiar seu serà sotmès a esclavitud ni a servitud.

2. No s'exigirà als treballadors migratoris ni als seus familiars que realitzin treballs forçosos o obligatoris.

3. El paràgraf 2 del present article no s'oposarà al fet que els Estats la legislació dels quals admeti per a certs delictes penes de presó amb treballs forçosos puguin imposar-les en compliment d'una sentència dictaminada per un tribunal competent.

4. Als efectes d'aquest article, l'expressió "treballs forçosos o obligatoris" no inclourà:
  - a. Cap treball o servei, no previst al paràgraf 3 d'aquest article, que normalment hagi de realitzar una persona que, en virtut d'una decisió de la justícia ordinària, es trobi detinguda o hagi estat posada ulteriorment en situació de llibertat condicional;
  - b. Cap servei exigít en casos d'emergència o de desastre que amenacin la vida o el benestar de la comunitat;
  - c. Cap treball o servei que formi part de les obligacions civils normals, en la mesura en què s'imposi també als ciutadans de l'Estat del qual es tracti.

Article 12

1. Els treballadors migratoris i els seus familiars tindran dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió. Aquest dret inclourà la llibertat de professar o d'adoptar la religió o creença de la seva elecció, així com la llibertat de manifestar la seva religió o creença, individual o col·lectivament, tant en públic com en privat, mitjançant el culte, la celebració de ritus, les pràctiques i l'ensenyament.

2. Els treballadors migratoris i els seus familiars no seran sotmesos a cap coacció que limiti la seva llibertat de professar i adoptar una religió o creença de la seva elecció.

3. La llibertat d'expressar la pròpia religió o creença només podrà quedar sotmesa a les limitacions que s'estableixin per la llei i que siguin necessàries per protegir la seguretat, l'ordre, la salut i la moral públiques o els drets i les llibertats fonamentals de tots els altres.

4. Els Estats part a la present Convenció es comprometen a respectar la llibertat dels pares, quan com a mínim un d'ells sigui treballador migratori, i, si es dona el cas, dels tutors legals per fer que els fills rebin l'educació religiosa i moral que estigui d'acord amb les seves pròpies conviccions.

Article 13

1. El dret d'opinió dels treballadors migratoris i els seus familiars no serà objecte de cap ingerència.

2. Els treballadors migratoris i els seus familiars tindran dret a la llibertat d'expressió; aquest dret comprèn la llibertat d'aconseguir, rebre i difondre informació i idees de tota

índole, sense limitacions de fronteres, ja sigui oralment, per escrit o en forma impresa o artística, o per qualsevol altre mitjà de la seva elecció.

3. L'exercici del dret previst al paràgraf 2 del present article comporta unes obligacions i responsabilitats especials. Per tant, podrà ser sotmès a certes restriccions, a condició que aquestes hagin estat establertes per la llei i siguin necessàries per a:

- a. Respectar els drets o el bon nom aliens;
- b. Protegir la seguretat nacional dels Estats dels quals es tracti, l'ordre públic o la salut o la moral públiques;
- c. Prevenir tota propaganda a favor de la guerra;
- d. Prevenir tota apologia d'odi nacional, racial o religiós que constitueixi una incitació a la discriminació. l'hostilitat o la violència.

Article 14

Cap treballador migratori o familiar seu serà sotmès a ingerències arbitràries o il·legals a la seva vida privada, família, llar, correspondència o altres comunicacions ni a atacs il·legals contra el seu honor i bon nom. Tots els treballadors migratoris tindran dret a la protecció de la llei contra semblants ingerències o atacs.

Article 15

Cap treballador migratori o familiar seu serà privat arbitràriament dels seus béns, ja siguin de propietat personal exclusiva o en associació amb altres persones. Quan, en virtut de la legislació vigent a l'Estat d'ofici, els béns d'un treballador migratori o d'un familiar seu siguin expropiats total o parcialment, la persona interessada tindrà dret a una indemnització justa i apropiada.

Article 16

1. Els treballadors migratoris i els seus familiars tindran dret a la llibertat i a la seguretat personals.

2. Els treballadors migratoris i els seus familiars tindran dret a la protecció efectiva de l'Estat contra tota violència, dolor corporal, amenaça o intimidació per part de funcionaris públics o de particulars, grups o institucions.

3. La verificació pels funcionaris encarregats de fer complir la llei de la identitat dels treballadors migratoris o dels seus familiars es realitzarà en base als procediments establerts per la llei.

4. Els treballadors migratoris i els seus familiars no seran sotmesos, individual ni col·lectivament, a arrest o presó arbitràries; no seran privats de la seva llibertat, excepte pels motius i segons els procediments que la llei estableixi.

5. Els treballadors migratoris i els seus familiars que siguin detinguts seran informats en el moment de la detenció, si és possible en un idioma que comprenguin, dels motius d'aques-

ta detenció, i se'ls notificaran promptament, en una llengua que comprenguin, les acusacions que se'ls hagi formulat.

6. Els treballadors migratoris i els seus familiars detinguts o presos a causa d'una infracció penal seran conduïts sense demora davant d'un jutge o un altre funcionari autoritzat per la llei per exercir funcions judicials i tindran dret a ser jutjats en un període raonable o a ser posats en llibertat. La presó preventiva de les persones que hagin de ser jutjades no ha de ser la regla general, però la seva llibertat podrà ser subordinada a garanties que assegurin la compareixença de l'acusat a l'acte del judici o a qualsevol altre moment de les diligències processals i, en el seu cas, per a l'execució de la sentència.

7. Quan un treballador migratori o un familiar seu sigui arrestat, reclus o detingut en espera del judici o sotmès a qualsevol altra forma de detenció:

- a.** Les autoritats consulars o diplomàtiques del seu Estat d'origen, o d'un Estat que representi els interessos de l'Estat d'origen, seran informades sense demora, si així ho sol·licita el detingut, de la detenció o presó i dels motius d'aquesta mesura;
- b.** La persona interessada tindrà dret a comunicar-se amb aquestes autoritats. Tota comunicació dirigida per l'interessat a aquestes autoritats serà tramesa sense demora, i l'interessat tindrà dret també a rebre sense demora les comunicacions de les esmentades autoritats;
- c.** S'informarà sense demora l'interessat d'aquest dret i dels drets derivats dels tractats pertinents, si són aplicables entre els Estats dels quals es tracti, a intercanviar correspondència i a reunir-se amb representants d'aquestes autoritats i a fer-hi gestions per a la seva representació legal.

8. Els treballadors migratoris i els seus familiars que siguin privats de la seva llibertat per detenció o presó tindran dret a incoar procediments davant d'un tribunal, amb la finalitat que aquest pugui decidir sense demora sobre la legalitat de la seva detenció i ordenar el seu alliberament si la detenció no fos legal. En l'exercici d'aquest recurs, rebran l'assistència, gratuïta si fos necessari, d'un intèrpret quan no puguin entendre o parlar l'idioma utilitzat.

9. Els treballadors migratoris i els seus familiars que hagin estat víctimes de detenció o presó il·legals tindran dret a exigir una indemnització.

Article 17

1. Tot treballador migratori o familiar seu privat de llibertat serà tractat humanament i amb el respecte corresponent a la dignitat inherent a l'ésser humà i a la seva identitat cultural.

2. Els treballadors migratoris i els seus familiars acusats estaran separats dels condemnats, llevat de circumstàncies excepcionals, i sotmesos a un règim diferent, adequat a la seva condició de persones no condemnades. Si fossin menors d'edat, estaran separats dels adults i la vista de la seva causa tindrà lloc amb la major celeritat.

3. Tot treballador migratori o familiar seu que es trobi detingut a un Estat de trànsit o a

l'Estat d'ofici per violació de les disposicions sobre migració serà allotjat, en la mesura del possible, a locals diferents dels destinats a les persones condemnades o a les persones detingudes que esperin ser jutjades.

4. Durant tot període de presó en compliment d'una sentència imposada per un tribunal, el tractament del treballador migratori o familiar seu tindrà per finalitat essencial la seva reforma i readaptació social. Els delinqüents menors estaran separats dels adults i seran sotmesos a un tractament adequat a la seva edat i condició jurídica.

5. Durant la detenció o presó, els treballadors migratoris i els seus familiars tindran el mateix dret que els nacionals a rebre visites de la seva família.

6. Quan un treballador migratori sigui privat de la seva llibertat, les autoritats competents de l'Estat del qual es tracti prestaran atenció als problemes que es plantegin als seus familiars, en particular al cònjuge i als seus fills menors.

7. Els treballadors migratoris i els seus familiars sotmesos a qualsevol forma de detenció o presó prevista per les lleis vigents a l'Estat d'ofici o a l'Estat de trànsit gaudiran dels mateixos drets que els nacionals dels esmentats Estats que es trobin en la mateixa situació.

8. Si un treballador migratori o un familiar seu és detingut amb l'objectiu de verificar una infracció de les disposicions sobre migració, no aniran al seu càrrec les despeses que aquest procediment ocasioni.

Article 18

1. Els treballadors migratoris i els seus familiars tindran els mateixos drets que els nacionals de l'Estat del qual es tracti davant dels tribunals i les corts de justícia. Tindran dret a ser escoltats públicament i amb les corresponents garanties per un tribunal competent, independent i imparcial, establert per la llei, en la substanciació de qualsevol acusació de caràcter penal formulada contra ells o per a la determinació dels seus drets o obligacions de caràcter civil.

2. Tot treballador migratori o familiar seu acusat d'un delicte tindrà dret a que es presumeixi de la seva innocència mentre no es provi la seva culpabilitat segons la llei.

3. Durant el procés, tot treballador migratori o familiar seu acusat d'un delicte tindrà dret a les següents garanties mínimes:

- a. A ser informat sense demora, en un idioma que compregui i de forma detallada, de la naturalesa i les causes de l'acusació formulada en contra seu;
- b. A disposar del temps i dels mitjans adequats per a la preparació de la seva defensa i per a comunicar-se amb un defensor de la seva elecció;
- c. A ser jutjat sense dilacions il·lícites;
- d. A trobar-se present en el procés i a defensar-se personalment o a ser assistit per un defensor de la seva elecció; a ser informat, si no tingués defensor, del dret que l'assisteix a tenir-ne, i, sempre que l'interès de la justícia ho exigeixi, a que li sigui nomenat

- un defensor d'ofici, gratuïtament si tingués mancaça de mitjans suficients per pagar;
- e. A interrogar o a fer interrogar els testimonis de càrrec i a obtenir la compareixença dels testimonis de descàrrec i que aquests siguin interrogats en les mateixes condicions que els testimonis de càrrec;
  - f. A ser assistit gratuïtament per un intèrpret, si no comprèn o no parla l'idioma emprat al tribunal;
  - g. A no ser obligat a declarar en contra seu ni a confessar-se culpable.

4. En el procediment aplicable a menors, es tindrà en compte la seva edat i la importància de promoure la seva readaptació social.

5. Tot treballador migratori o familiar seu declarat culpable d'un delictes tindrà dret a que la sentència condemnatòria i la pena que se li hagi imposat siguin examinats per un tribunal superior, d'acord amb allò prescrit per la llei.

6. Quan una sentència condemnatòria ferma contra un treballador migratori o un familiar seu hagi estat ulteriorment revocada o el condemnat hagi estat indultat per haver-se produït o descobert un fet plenament probatori de la comissió d'un error judicial, qui hagi sofert una pena com a resultat de semblant sentència haurà de ser indemnitzat segons la llei, llevat que es demostrï que li és imputable en tot o en part el fet de no haver-se revelat oportunament el fet desconegut.

7. Cap treballador migratori o familiar seu podrà ser jutjat ni sancionat per un delictes pel qual hagi estat ja condemnat o absolt mitjançant una sentència ferma d'acord amb la llei i el procediment penal del l'Estat interessat.

Article 19

1. Cap treballador migratori o familiar seu serà condemnat per actes o omissions que en el moment de cometre's no fossin delictives segons el dret nacional o internacional; tampoc s'imposarà pena més greu que l'aplicable en el moment de la comissió. Si amb posterioritat a la comissió del delictes la llei disposa la imposició d'una pena més lleu, l'interessat es beneficiarà d'aquesta disposició.

2. En dictar una sentència condemnatòria per un delictes comès per un treballador migratori o un familiar seu, s'hauran de considerar els aspectes humanitaris relacionats amb la seva condició, en particular respecte al seu dret de residència o de treball.

Article 20

1. Cap treballador migratori o familiar seu serà empresonat pel sol fet de no complir una obligació contractual.

2. Cap treballador migratori o familiar seu serà privat de la seva autorització de residència o permís de treball ni expulsat pel sol fet de no complir una obligació derivada d'un contracte de treball, a no ser que el compliment d'aquesta obligació constitueixi una condició necessària per a l'esmentada autorització o permís.

Article 21

Cap persona que no sigui un funcionari públic degudament autoritzat per la llei podrà confiscar, destruir o intentar destruir documents d'identitat, autoritzacions d'entrada, estada, residència o permanència al territori d'un país ni permisos de treball. En els casos en què la confiscació d'aquests documents estigui autoritzada, no podrà efectuar-se sense la prèvia entrega d'un rebut detallat. En cap cas estarà permès destruir el passaport o document equivalent d'un treballador migratori o d'un familiar seu.

Article 22

1. Els treballadors migratoris i els seus familiars no podran ser objecte de mesures d'expulsió col·lectiva. Cada cas d'expulsió serà examinat i decidit individualment.

2. Els treballadors migratoris i els seus familiars només podran ser expulsats del territori d'un Estat part en compliment d'una decisió adoptada per l'autoritat competent segons la llei.

3. La decisió els serà comunicada en un idioma que puguin entendre. Els serà comunicada per escrit si així ho sol·licitessin i això no fos obligatori per un altre concepte i, llevat de circumstàncies excepcionals justificades per raons de seguretat nacional, s'indicaran també els motius de la decisió. S'informarà els interessats d'aquests drets abans que es pronunciï la decisió o, com a molt tard, en aquell mateix moment.

4. Llevat de quan una autoritat judicial dicti una decisió definitiva, els interessats tindran dret a exposar les raons que els assisteixin per oposar-se a la seva expulsió, així com a sotmetre el seu cas a revisió davant l'autoritat competent, a no ser que raons imperioses de seguretat nacional s'hi oposin. Fins que s'hagi fet l'esmentada revisió, tindran dret a sol·licitar que es suspengui l'execució de la decisió d'expulsió.

5. Quan una decisió d'expulsió ja executada sigui ulteriorment revocada, la persona interessada tindrà dret a reclamar una indemnització segons la llei, i no es farà valer la decisió anterior per impedir a aquesta persona que torni a ingressar a l'Estat del qual es tracti.

6. En cas d'expulsió, l'interessat tindrà l'oportunitat raonable, abans o després de la partida, per arreglar tot allò referent al pagament dels salaris i d'altres prestacions que li siguin degudes i al compliment de les seves obligacions pendents.

7. Sense perjudici de l'execució d'una decisió d'expulsió, el treballador migratori o familiar seu que sigui objecte d'aquesta, podrà sol·licitar una autorització d'ingrés a un Estat que no sigui el seu Estat d'origen.

8. Les despeses que provoqui el procediment d'expulsió d'un treballador migratori o d'un familiar seu no aniran a càrrec seu. Podrà exigir-se-li que pagui les seves pròpies despeses de viatge.

9. L'expulsió de l'Estat d'ofici no minvarà per ella mateixa cap dels drets que hagi adquirit

segons la legislació d'aquest Estat un treballador migratori o un familiar seu, inclòs el dret a rebre els salaris i les altres prestacions que li siguin degudes.

Article 23

Els treballadors migratoris i els seus familiars tindran dret a recórrer a la protecció i a l'assistència de les autoritats consulars o diplomàtiques del seu Estat d'origen, o de l'Estat que representi els interessos d'aquest Estat, en tots els casos en què quedin minvats els drets reconeguts a la present Convenció. En particular, en cas d'expulsió, s'informarà sense demora d'aquest dret a la persona interessada, i les autoritats de l'Estat que hagi disposat l'expulsió facilitaran l'exercici d'aquest dret.

Article 24

Els treballadors migratoris i els seus familiars tindran dret, a tot arreu, al reconeixement de la seva personalitat jurídica.

Article 25

1. Els treballadors migratoris gaudiran d'un tracte que no sigui menys favorable que el que reben els nacionals de l'Estat d'ofici pel que fa a remuneració i a:

- a. Altres condicions de treball, és a dir, hores extraordinàries, horari feiner, descans setmanal, vacances pagades, seguretat, salut, finalització de la relació d'ofici i qualsevol altra condició de treball que, d'acord amb la legislació i la pràctica nacional, sigui compresa en aquests termes;
- b. Altres condicions d'ofici, és a dir, edat mínima d'ofici, restriccions del treball a domicili i qualsevol altre assumpte que, d'acord amb la legislació i la pràctica nacionals, es consideri condicions d'ofici.

2. No serà legal minvar en els contractes privats d'ofici el principi d'igualtat de tractament que es menciona al paràgraf 1 del present article.

3. Els Estats part adoptaran totes les mesures adequades per assegurar que els treballadors migratoris no siguin privats de cap dels seus drets derivats d'aquest principi a causa d'irregularitats en la seva permanència o ofici. En particular, els qui contractin treballadors no quedaran exempts de cap obligació jurídica ni contractual, ni les seves obligacions es veuran limitades de cap de les maneres com a conseqüència de qualsevol d'aquestes irregularitats.

Article 26

1. Els Estats part reconeixeran el dret dels treballadors migratoris i dels seus familiars a:

- a. Participar a les reunions i activitats dels sindicats segons la llei, amb intencions de protegir els seus interessos econòmics, socials, culturals i d'altra índole, en base només a les normes de l'organització pertinent;
- b. Afiliar-se lliurement a qualsevol sindicat o a qualsevol de les associacions esmentades, en base només a les normes de l'organització pertinent;
- c. Sol·licitar ajuda i assistència de qualsevol sindicat o de qualsevol de les associacions esmentades.

2. L'exercici d'aquests drets només podrà ser subjecte a les restriccions previstes per la llei que siguin necessàries a una societat democràtica en interès de la seguretat nacional o l'ordre públic o per protegir els drets i les llibertats de tots els altres.

Article 27

1. Els treballadors migratoris i els seus familiars gaudiran a l'Estat d'ofici, pel que fa a seguretat social, del mateix tracte que els nacionals en la mesura que compleixin els requisits previstos a la legislació aplicable d'aquest Estat o en els tractats bilaterals i multilaterals aplicables. Les autoritats competents de l'Estat d'origen i de l'Estat d'ofici podran prendre en qualsevol moment les disposicions necessàries per determinar les modalitats d'aplicació d'aquesta norma.

2. Quan la legislació aplicable no deixi que els treballadors migratoris o els seus familiars gaudeixin de cap prestació, l'Estat del qual es tracti, en base al tractament establert als nacionals que estiguin en una situació semblant, considerarà la possibilitat de reemborsar-los la suma de les contribucions que hagin aportat en relació amb aquestes prestacions.

Article 28

Els treballadors migratoris i els seus familiars tindran dret a rebre qualsevol mena d'atenció mèdica urgent que resulti necessària per preservar la seva vida o per evitar danys irreparables a la seva salut en condicions d'igualtat de tractament amb els nacionals de l'Estat del qual es tracti. Aquesta atenció mèdica d'urgència no podrà ser negada per motius d'irregularitat pel que fa a la permanència o a l'ofici.

Article 29

Tots els fills dels treballadors migratoris tindran dret a tenir un nom, al registre del seu naixement i a tenir una nacionalitat.

Article 30

Tots els fills dels treballadors migratoris gaudiran del dret fonamental d'accés a l'educació en condicions d'igualtat de tractament amb els nacionals de l'Estat del qual es tracti. L'accés dels fills dels treballadors migratoris a institucions d'ensenyament pre-escolar o a les escoles públiques no podrà ser denegat ni limitat com a conseqüència de la situació irregular pel que fa a la permanència o a l'ofici del pare o de la mare, ni del caràcter irregular de la permanència del fill a l'Estat d'ofici.

Article 31

1. Els Estats part vetllaran perquè es respecti la identitat cultural dels treballadors migratoris i dels seus familiars i no impediran que aquests mantinguin vincles culturals amb els seus Estats d'origen.

2. Els Estats part podran prendre les mesures apropiades per ajudar i per animar els esforços pel que fa a això.

Article 32

Els treballadors migratoris i els seus familiars, un cop finalitzada la seva permanència a l'Estat

d'ofici, tindran dret a transferir els seus ingressos i estalvis i, segons la legislació aplicable dels Estats dels quals es tracti, els seus efectes personals i altres pertinences.

Article 33

1. Els treballadors migratoris i els seus familiars tindran dret a que l'Estat d'origen, l'Estat d'ofici o l'Estat de trànsit, segons els correspongui, els proporcionï informació sobre:

- a. Els seus drets basats en la present Convenció;
- b. Els requisits establerts per a la seva admissió, els seus drets i obligacions en base a la llei i a la pràctica de l'Estat interessat i qualsevol altra qüestió que els permeti complir formalitats administratives o d'una altra índole a l'esmentat Estat.

2. Els Estats part adoptaran totes les mesures que considerin apropiades per difondre la informació mencionada o per vetllar perquè sigui subministrada pels qui contractin treballadors, sindicats o altres organismes o institucions apropiades. Segons els correspongui, cooperaran amb els altres Estats interessats.

3. La informació adequada serà subministrada als treballadors migratoris i als seus familiars que la sol·licitin de forma gratuïta i, si és possible, en un idioma que puguin entendre.

Article 34

Cap de les disposicions de la present Part de la Convenció tindrà per efecte eximir els treballadors migratoris i els seus familiars de l'obligació de complir les lleis i les reglamentacions de tots els Estats de trànsit i de l'Estat d'ofici ni de l'obligació de respectar la identitat cultural dels habitants d'aquests Estats.

Article 35

Cap de les disposicions de la present Part de la Convenció s'interpretarà en el sentit que impliqui la regularització de la situació de treballadors migratoris o de familiars seus no documentats o en situació irregular o el dret a que la seva situació sigui així regularitzada, ni minvarà les mesures encaminades a assegurar les condicions satisfactòries i equitatives per a la migració internacional previstes a la part VI de la present Convenció.

Part IV

Altres drets dels treballadors migratoris i els seus familiars que estiguin documentats o es trobin en situació regular

Article 36

Els treballadors migratoris i els seus familiars que estiguin documentats o es trobin en situació regular a l'Estat d'ofici gaudiran dels drets enunciats a la present Part de la Convenció, a més dels enunciats a la part III.

Article 37

Abans de la seva partida, o com a molt tard en el moment de la seva admissió a l'Estat d'ofici,

els treballadors migratoris i els seus familiars tindran dret a ser plenament informats per l'Estat d'origen o per l'Estat d'ofici, segons els correspongui, de totes les condicions aplicables a la seva admissió i, particularment, de les que fan referència a la seva estada i a les activitats remunerades que podran realitzar, així com dels requisits que hauran de complir a l'Estat d'ofici i les autoritats a les quals hauran de dirigir-se perquè es modifiquin aquestes condicions.

Article 38

1. Els Estats d'ofici faran tot el possible per autoritzar els treballadors migratoris i els seus familiars a absentar-se temporalment sense que això afecti l'autorització que tinguin per romandre o treballar, segons el cas. En fer-ho, els Estats d'ofici hauran de tenir presents les necessitats i obligacions especials dels treballadors migratoris i dels seus familiars, particularment en els seus Estats d'origen.

2. Els treballadors migratoris i els seus familiars tindran dret a ser informats plenament de les condicions en què estiguin autoritzades aquestes absències temporals.

Article 39

1. Els treballadors migratoris i els seus familiars tindran dret a la llibertat de moviment en el territori de l'Estat d'ofici i a escollir-hi lliurement la seva residència.

2. Els drets esmentats en el paràgraf 1 del present article no estaran subjectes a cap restricció, excepte les que estiguin establertes per la llei, siguin necessàries per protegir la seguretat nacional, l'ordre públic, la salut o la moral públiques o els drets i les llibertats de tots els altres i siguin congruents amb els altres drets reconeguts a la present Convenció.

Article 40

1. Els treballadors migratoris i els seus familiars tindran el dret d'establir associacions i sindicats a l'Estat d'ofici per al fonament i la protecció dels seus interessos econòmics, socials, culturals i d'una altra índole.

2. No podran imposar-se restriccions a l'exercici d'aquest dret, excepte les que prescriu la llei i resultin necessàries a una societat democràtica en interès de la seguretat nacional o l'ordre públic o per protegir els drets i llibertats de tots els altres.

Article 41

1. Els treballadors migratoris i els seus familiars tindran dret a participar en els assumptes públics del seu Estat d'origen i a votar i a ser escollits en eleccions celebrades a aquest Estat, d'acord amb la seva legislació.

2. Els Estats dels quals es tracti facilitaran, segons els correspongui i d'acord amb la seva legislació, l'exercici dels seus drets.

Article 42

1. Els Estats part consideraran la possibilitat d'establir procediments o institucions que

permetin tenir en compte, tant els Estats d'origen com als Estats d'ofici, les necessitats, aspiracions o obligacions especials dels treballadors migratoris i dels seus familiars i consideraran també, segons procedeixi, la possibilitat que els treballadors migratoris i els seus familiars tinguin en aquestes institucions els seus propis representants lliurement escollits.

2. Els Estats d'ofici facilitaràn, d'acord amb la legislació nacional, la consulta o la participació dels treballadors migratoris i dels seus familiars a les decisions relatives a la vida i a l'administració de les comunitats locals.

3. Els treballadors migratoris podran gaudir de drets polítics a l'Estat d'ofici si aquest Estat, a l'exercici de la seva sobirania, els concedeix els esmentats drets.

Article 43

1. Els treballadors migratoris gaudiran d'igualtat de tractament respecte dels nacionals de l'Estat d'ofici en relació amb:

- a. L'accés a institucions i serveis d'ensenyament, en base als requisits d'admissió i a altres reglamentacions de les institucions i serveis dels quals es tracti;
- b. L'accés a serveis d'orientació professional i col·locació;
- c. L'accés a serveis i institucions de formació professional i reciclatge;
- d. L'accés a la vivenda, incloent els plans socials de vivenda, i la protecció contra l'explo-tació en matèria de lloguers;
- e. L'accés als serveis socials i de salut, sempre que s'hagin satisfet els requisits esta-blerts per a la participació en els plans corresponents;
- f. L'accés a les cooperatives i empreses en règim d'autogestió, sense que això impli-qui un canvi de la seva condició de treballadors migratoris i en base a les normes i els reglaments pels quals es regeixen els organismes interessats;
- g. L'accés a la vida cultural i la participació en aquesta.

2. Els Estats part promouràn condicions que garanteixin una efectiva igualtat de tracta-ment, amb la intenció que els treballadors migratoris puguin gaudir dels drets enunciats al paràgraf 1 del present article, sempre que les condicions establertes per a la seva estada, segons l'autorització de l'Estat d'ofici, satisfacin els requisits corresponents.

3. Els Estats d'ofici no impediran que un contractista de treballadors migratoris instal·li vivendes o serveis socials o culturals per a ells. En base a allò establert a l'article 70 de la present Convenció, l'Estat d'ofici podrà subordinar la instal·lació d'aquests serveis als requisits generalment exigits en aquest Estat en relació amb la seva instal·lació.

Article 44

1. Els Estats part, reconeixent que la família és el grup bàsic natural i fonamental de la societat i que té dret a protecció per part de la societat i de l'Estat, adoptarà les mesures apropiades per assegurar la protecció de la unitat de la família del treballador migratori.

2. Els Estats part prendran les mesures que estimin apropiades i entrin a l'esfera de la

seva competència per facilitar la reunió dels treballadors migratoris amb els seus cònjuges o amb aquelles persones que mantinguin amb el treballador migratori una relació que, d'acord amb el dret aplicable, produeixi efectes equivalents al matrimoni, igual que amb els seus fills solters menors d'edat que estiguin al seu càrrec.

3. Els Estats d'ofici, per raons humanitàries, consideraran favorablement concedir un tracte igual al previst en el paràgraf 2 del present article a altres familiars del treballadors migratoris.

Article 45

1. Els familiars dels treballadors migratoris gaudiran, a l'Estat d'ofici, d'igualtat de tracte respecte dels nacionals d'aquest Estat en relació amb:

- a. L'accés a institucions i serveis d'ensenyament, en base als requisits d'ingrés i a altres normes de les institucions i dels serveis dels quals es tracti;
- b. L'accés a institucions i serveis d'orientació i capacitació vocacional, a condició que es compleixin els requisits per a la participació en ells;
- c. L'accés a serveis socials i de salut, a condició que es compleixin els requisits per a la participació en els plans corresponents;
- d. L'accés i participació en la vida cultural.

2. Els Estats d'ofici, en col·laboració amb els Estats d'origen quan procedeixi, aplicaran una política encaminada a facilitar la integració dels fills dels treballadors migratoris en el sistema escolar local, particularment pel que fa a l'ensenyament de l'idioma local.

3. Els Estats d'ofici procuraran facilitar als fills dels treballadors migratoris l'ensenyament de la seva llengua i cultura maternes i, quan escaigui, els Estats d'origen col·laboraran a aquests efectes.

4. Els Estats d'ofici podran establir plans especials d'ensenyament en la llengua materna dels fills dels treballadors migratoris, en col·laboració amb els Estats d'origen si això fos necessari.

Article 46

Els treballadors migratoris i els seus familiars estaran exempts, en base a la legislació aplicable dels Estats dels quals es tracti i als acords internacionals pertinents i les obligacions dels esmentats Estats dimanants de la seva participació a unions duaneres, del pagament de drets i impostos en concepte d'importació i exportació pels seus efectes personals i atuell domèstics, així com per l'equip necessari per exercir l'activitat remunerada per a la qual hagin estat admesos a l'Estat d'ofici:

- a. En el moment de sortir de l'Estat d'origen o de l'Estat de residència habitual;
- b. En el moment de la seva admissió inicial a l'Estat d'ofici;
- c. En el moment de la seva sortida definitiva de l'Estat d'ofici;
- d. En el moment del seu retorn definitiu a l'Estat d'origen o a l'Estat de residència habitual.

Article 47

1. Els treballadors migratoris tindran dret a transferir els seus ingressos i estalvis, en particular els diners necessaris pel manteniment dels seus familiars, de l'Estat d'ofici al seu Estat d'origen o a qualsevol altre Estat. Aquestes transferències es faran en base als procediments establerts a la legislació aplicable de l'Estat interessat i segons els acords internacionals aplicables.

2. Els Estats interessats adoptaran les mesures apropiades per facilitar les esmentades transferències.

Article 48

1. Sense perjudicis dels acords aplicables sobre doble tributació, els treballadors migratoris i els seus familiars, pel que fa als ingressos a l'Estat d'ofici:

- a. No hauran de pagar impostos, drets ni gravàmens de cap tipus que siguin més elevats o gravatius que els que hagin de pagar els nacionals en circumstàncies anàlogues;
- b. Tindran dret a deduccions o exempcions d'impostos de tota mena i a les desgravacions tributàries aplicables als nacionals en circumstàncies anàlogues, incloses les desgravacions tributàries per a familiars a càrrec seu.

2. Els Estats part procuraran adoptar les mesures apropiades per evitar que els ingressos i estalvis dels treballadors migratoris i dels seus familiars siguin objecte de doble tributació.

Article 49

1. En els casos que la legislació nacional exigeixi autoritzacions separades de residència i d'ofici, els Estats d'ofici atorgaran als treballadors migratoris una autorització de residència com a mínim pel mateix període de duració del seu permís per exercir una activitat remunerada.

2. En els Estats d'ofici en què els treballadors migratoris tinguin la llibertat d'escollir una activitat remunerada, no es considerarà que els treballadors migratoris es trobin en situació irregular, ni se'ls retirarà la seva autorització de residència, pel sol fet de cessament de la seva activitat remunerada amb anterioritat al venciment del seu permís de treball o autorització anàloga.

3. Amb la finalitat de permetre que els treballadors migratoris esmentats al paràgraf 2 del present article tinguin temps suficient per trobar una altra activitat remunerada, no se'ls retirarà la seva autorització de residència, com a mínim per un període corresponent a aquell en el qual tinguessin dret a prestacions de desocupació.

Article 50

1. En cas de mort d'un treballador migratori o de dissolució del matrimoni, l'Estat d'ofici considerarà favorablement concedir autorització per romandre-hi als familiars d'aquest treballador migratori que resideixin en aquest Estat en consideració de la unitat de la família; l'Estat d'ofici tindrà en compte el període de temps que aquests familiars hi hagin residit.

2. Es donarà als familiars als quals no es concedeixi aquesta autorització un temps raonable per arreglar els seus assumptes a l'Estat d'ofici abans de sortir-ne.

3. No podrà interpretar-se que les disposicions dels paràgrafs 1 i 2 d'aquest article afectin adversament al dret a romandre i treballar concedit a aquests familiars per la legislació de l'Estat d'ofici o per tractats bilaterals i multilaterals aplicables a aquest Estat.

Article 51

No es considerarà que es trobin en situació irregular els treballadors migratoris que a l'Estat d'ofici no estiguin autoritzats a escollir lliurement la seva activitat remunerada, ni tampoc se'ls retirarà la seva autorització de residència pel sol fet que hagi cessat la seva activitat remunerada amb anterioritat al venciment del seu permís de treball, excepte en els casos en què l'autorització de residència depengui expressament de l'activitat remunerada específica per a la qual hagin estat acceptats. Els esmentats treballadors migratoris tindran dret a buscar altres oficis, participar en programes d'obres públiques i reciclar-se durant el període restant del seu permís de treball, en base a les condicions i limitacions que s'estableixin a l'esmentat permís.

Article 52

1. Els treballadors migratoris tindran a l'Estat d'ofici llibertat per escollir la seva activitat remunerada, en base a les restriccions o condicions següents.

2. Respecte a qualsevol treballador migratori, l'Estat d'ofici podrà:

- a. Restringir l'accés a categories limitades d'ofici, funcions, serveis o activitats, quan això sigui necessari en benefici de l'Estat i estigui previst per la legislació nacional;
- b. Restringir la lliure elecció d'una activitat remunerada d'acord amb la seva legislació relativa a les condicions de reconeixement de qualificacions professionals adquirides fora del territori de l'Estat d'ofici. En canvi, els Estats part interessats tractaran de reconèixer aquestes qualificacions.

3. En el cas dels treballadors migratoris el permís de treball dels quals sigui de temps limitat, l'Estat d'ofici també podrà:

- a. Subordinar el dret de lliure elecció d'una activitat remunerada a la condició que el treballador migratori hagi residit legalment en el territori de l'Estat d'ofici amb la finalitat d'exercir una activitat remunerada per un període de temps determinat a la legislació nacional de l'esmentat Estat que no sigui superior a dos anys;
- b. Limitar l'accés del treballador migratori a una activitat remunerada en aplicació d'una política d'atorgar prioritat als seus nacionals o a les persones que estiguin assimilades als seus nacionals per a aquestes finalitats en virtut de la legislació vigent o d'acords bilaterals o multilaterals. Les limitacions d'aquesta mena no s'aplicaran a un treballador migratori que hagi residit legalment al territori de l'Estat d'ofici amb la finalitat d'exercir una activitat remunerada per un període determinat a la legislació nacional de l'esmentat Estat que no sigui superior a cinc anys.

4. L'Estat d'ofici fixarà les condicions en virtut de les quals un treballador migratori que

hagi estat admès per exercir un ofici podrà ser autoritzat a realitzar treballs pel seu compte. Es tindrà en compte el període durant el qual el treballador hagi residit legalment a l'Estat d'ofici.

Article 53

1. Els familiars d'un treballador migratori i l'autorització de residència o admissió dels quals no tingui límit de temps o es renovi automàticament podran escollir lliurement una activitat remunerada en les mateixes condicions aplicables a l'esmentat treballador migratori d'acord amb l'article 52 de la present Convenció.

2. Respecte als familiars d'un treballador migratori als quals no es permeti escollir lliurement la seva activitat remunerada, els Estats part consideraran favorablement donar-los prioritat, a efectes d'obtenir permís per exercir una activitat remunerada, respecte d'altres treballadors que tractin d'aconseguir l'admissió a l'Estat d'ofici, en base als acords bilaterals i multilaterals aplicables.

Article 54

1. Sense perjudici de les condicions de la seva autorització de residència o del seu permís de treball ni dels drets previstos als articles 25 i 27 de la present Convenció, els treballadors migratoris gaudiran d'igualtat de tracte respecte als nacionals de l'Estat d'ofici en relació amb:

- a. La protecció contra els acomiadaments;
- b. Les prestacions d'atur;
- c. L'accés als programes d'obres públiques destinades a combatre l'atur;
- d. L'accés a un altre ofici en cas de quedar-se sense feina o finalitzar-se una altra activitat remunerada, en base a allò disposat a l'article 52 de la present Convenció.

2. Si un treballador migratori al·lega que el seu contractista ha violat les condicions del seu contracte de treball, tindrà dret a recórrer davant de les autoritats competents de l'Estat d'ofici, segons el que disposa el paràgraf 1 de l'article 18 de la present Convenció.

Article 55

Els treballadors migratoris que hagin obtingut permís per exercir una activitat remunerada, en base a les condicions adscrites a l'esmentat permís, tindran dret a igualtat de tracte respecte els nacionals de l'Estat d'ofici a l'exercici d'aquesta activitat remunerada.

Article 56

1. Els treballadors migratoris i els seus familiars als quals fa referència la present part de la Convenció no podran ser expulsats d'un Estat d'ofici excepte per raons definides a la legislació nacional d'aquest Estat i en base a les salvaguardes establertes a la part III.

2. No es podrà recórrer a l'expulsió com a mitjà per privar un treballador migratori o un familiar seu dels drets emanats de l'autorització de residència i el permís de treball.

3. En considerar si s'expulsa un treballador migratori o un familiar seu, s'han de tenir en compte consideracions de caràcter humanitari i també el temps que la persona de la qual es tracti porti residint a l'Estat d'ofici.

Part V

Disposicions aplicables a categories particulars de treballadors migratoris i els seus familiars

Article 57

Els treballadors migratoris i els seus familiars inclosos a les categories particulars enumerades a la present Part de la Convenció que estiguin documentats o en situació regular gaudiran dels drets establerts a la part III, i, en base a les modificacions que s' especifiquen a continuació, dels drets establerts a la part IV.

Article 58

1. Els treballadors fronterers, definits a l' incís a. del paràgraf 2 de l' article 2 de la present Convenció, gaudiran dels drets reconeguts a la part IV que puguin correspondre'ls en virtut de la seva presència i del seu treball al territori de l' Estat d' ofici, tenint en compte que no han establert la seva residència habitual a l' esmentat Estat.

2. Els Estats d' ofici consideraran favorablement la possibilitat d' atorgar als treballadors fronterers el dret d' escollir lliurement una activitat remunerada després d' un període determinat. L' atorgament d' aquest dret no afectarà la seva condició de treballadors fronterers.

Article 59

1. Els treballadors de temporada, definits a l' incís b. del paràgraf 2 de l' article 2 de la present Convenció, gaudiran dels drets reconeguts a la part IV que puguin correspondre'ls en virtut de la seva presència i del seu treball al territori de l' Estat d' ofici i que siguin compatibles amb la seva condició de treballadors de temporada a aquest Estat, tenint en compte el fet que es troben en aquest Estat només una part de l' any.

2. L' Estat d' ofici, en base al paràgraf 1 d' aquest article, examinarà la conveniència de concedir als treballadors de temporada que hagin estat emprats en el seu territori durant un període de temps considerable la possibilitat de realitzar altres activitats remunerades, atorgant-los prioritats respecte d' altres treballadors que tractin d' aconseguir l' admissió en aquest Estat, en base als acords bilaterals i multilaterals aplicables.

Article 60

Els treballadors itinerants, definits a l' incís e. del paràgraf 2 de l' article 2 de la present Convenció, gaudiran de tots els drets reconeguts a la part IV que puguin correspondre'ls en virtut de la seva presència i del seu treball al territori de l' Estat d' ofici i que siguin compatibles amb la seva condició de treballadors itinerants a aquest Estat.

Article 61

1. Els treballadors vinculats a un projecte, definits a l' incís f. del paràgraf 2 de l' article 2 de la present Convenció, i els seus familiars gaudiran dels drets reconeguts a la part IV,

excepte els establerts als incisos b. i c. del paràgraf 1 de l'article 43, a l'incís d. del paràgraf 1 de l'article 43 pel que fa als plans socials de vivenda, a l'incís b. del paràgraf 1 de l'article 45 i als articles 52 a 55.

2. Si un treballador vinculat a un projecte al·lega que el seu contractista ha violat les condicions del seu contracte de treball, tindrà dret a recórrer davant de les autoritats competents de l'Estat que tingui la jurisdicció sobre el contractista, segons el que disposa el paràgraf 1 de l'article 18 de la present Convenció.

3. En base als acords bilaterals o multilaterals que se'ls apliqui, els Estats part procuraran aconseguir que els treballadors vinculats a un projecte estiguin degudament protegits pels sistemes de seguretat social dels seus Estats d'origen o de residència habitual durant el temps que estiguin vinculats al projecte. Els Estats part interessats prendran les mesures apropiades amb la finalitat d'evitar qualsevol denegació de drets o duplicació de pagaments pel que a això respecta.

4. Sense perjudici del que disposa l'article 47 de la present Convenció i als acords bilaterals o multilaterals pertinents, els Estats part interessats permetran que els ingressos dels treballadors vinculats a un projecte s'abonin en el seu Estat d'origen o de residència habitual.

Article 62

1. Els treballadors amb ofici concret, definits a l'incís g. del paràgraf 2 de l'article 2 de la present Convenció, gaudiran dels drets reconeguts a la part IV, amb l'excepció del que es disposa als incisos b. i c. del paràgraf 1 de l'article 43, a l'incís d. del paràgraf 1 de l'article 43 pel que fa als plans socials de vivenda, a l'article 52 i a l'incís d. del paràgraf 1 de l'article 54.

2. Els familiars dels treballadors amb ofici concret gaudiran dels drets que se'ls reconeixen als familiars dels treballadors migratoris a la part IV de la present Convenció, amb l'excepció del que es disposa a l'article 53.

Article 63

1. Els treballadors per compte propi, definits a l'incís h. del paràgraf 2 de l'article 2 de la present Convenció, gaudiran dels drets reconeguts a la part IV, excepte els que siguin aplicables exclusivament als treballadors que tinguin contracte de treball.

2. Sense perjudici del que es disposa als articles 52 i 79 de la present Convenció, la finalització de l'activitat econòmica dels treballadors per compte propi no implicarà la retirada de l'autorització perquè ells o els seus familiars romanguin a l'Estat d'ofici o s'hi dediquin a una activitat remunerada, excepte quan l'autorització de residència depengui expressament de l'activitat remunerada concreta per a la qual varen ser admesos.

Part VI

Promoció de condicions satisfactòries, equitatives, dignes i lícites en relació amb la migració internacional dels treballadors i els seus familiars

Article 64

1. Sense perjudici de les disposicions de l'article 79 de la present Convenció, els Estats part interessats es consultaran i col·laboraran entre ells, segons sigui apropiat, amb la intenció de promoure condicions satisfactòries, equitatives i dignes en relació amb la migració internacional de treballadors i dels seus familiars.

2. Respecte a això, es tindran degudament en compte no només les necessitats i els recursos de mà d'obra, sinó també les necessitats socials, econòmiques, culturals i d'altre tipus dels treballadors migratoris i dels seus familiars, així com les conseqüències de la migració per a les comunitats de les quals es tracti.

Article 65

1. Els Estats part mantindran serveis apropiats per atendre les qüestions relacionades amb la migració internacional de treballadors i dels seus familiars. Les seves funcions seran, entre altres:

- a. La formulació i l'execució de polítiques relatives a aquesta classe de migració;
- b. L'intercanvi d'informació, les consultes i la cooperació amb les autoritats competents d'altres Estats part interessats en aquesta classe de migració;
- c. El subministrament d'informació apropiada, en particular a contractistes, a treballadors i a les seves organitzacions, sobre les polítiques, lleis i reglaments relatius a la migració i a l'ofici, els acords sobre migració concertats amb altres Estats i altres temes pertinents;
- d. El subministrament d'informació i d'assistència apropiada als treballadors migratoris i als seus familiars en tot allò relatiu a les autoritzacions i formalitats i arranjaments requerits per a la partida, el viatge, l'arribada, l'estada, les activitats remunerades, la sortida i el retorn, així com en tot allò relatiu a les condicions de treball i de vida a l'Estat d'ofici, les normes duaneres, monetàries i tributàries i altres lleis i reglaments pertinents.

2. Els Estats part facilitaràn, segons correspongui, la provisió de serveis consulars adequats i altres serveis que siguin necessaris per atendre les necessitats socials, culturals i d'altra índole dels treballadors migratoris i dels seus familiars.

Article 66

1. Subjecte al que disposa el paràgraf 2 d'aquest article, el dret a realitzar operacions per a la contractació de treballadors en un altre Estat només correspondrà a:

- a. Els serveis o organismes públics de l'Estat en què tinguin lloc aquestes operacions;
- b. Els serveis o organismes públics de l'Estat d'ofici sobre la base d'un acord entre els Estats interessats;
- c. Un organisme establert en virtut d'un acord bilateral o multilateral.

2. En base a l'autorització, l'aprovació i la supervisió de les autoritats públiques dels Estats part interessats que s'estableixin segons les legislacions i pràctiques d'aquests Estats, podrà permetre's també que organismes que actuïn en nom seu realitzin les operacions esmentades.

Article 67

1. Els Estats part interessats cooperaran de la manera que resulti apropiada a l'adopció de mesures relatives al retorn ordenat dels treballadors migratoris i dels seus familiars a l'Estat d'origen quan decideixin retornar, quan acabi el seu permís de residència o ofici, o quan es trobin en situació irregular a l'Estat d'ofici.

2. Pel que fa als treballadors migratoris i als seus familiars que es trobin en situació regular, els Estats part interessats cooperaran de la manera que resulti apropiada, en les condicions convingudes per aquests Estats, amb intencions de fomentar condicions econòmiques adequades per al seu restabliment i per facilitar la seva reintegració social i cultural duradora a l'Estat d'origen.

Article 68

1. Els Estats part, inclosos els Estats de trànsit, col·laboraran amb la intenció d'impedir i eliminar els moviments i els oficis il·legals o clandestins dels treballadors migratoris en situació irregular. Entre les mesures que s'adoptin amb aquest objectiu dins la jurisdicció de cada Estat interessat, es comptaran:

- a. Mesures adequades contra la difusió d'informació enganyosa pel que fa a l'emigració i a la immigració;
- b. Mesures per detectar i eliminar els moviments il·legals o clandestins de treballadors migratoris i dels seus familiars i per imposar sancions efectives a les persones, grups o entitats que organitzin o dirigeixin aquests moviments o hi prestin assistència;
- c. Mesures per imposar sancions efectives a les persones, grups o entitats que facin ús de la violència o d'amenaques o intimidació contra els treballadors migratoris o els seus familiars en situació irregular.

2. Els Estats d'ofici adoptaran totes les mesures necessàries i efectives per eliminar la contractació en el seu territori de treballadors migratoris en situació irregular, fins i tot, si s'escau, mitjançant la imposició de sancions als contractistes d'aquests treballadors. Aquestes mesures no minvaran els drets dels treballadors migratoris davant dels seus contractistes en relació amb el seu ofici.

Article 69

1. Els Estats part en el territori dels quals hi hagi treballadors migratoris i familiars seus en situació irregular prendran mesures apropiades per assegurar que aquesta situació no es mantingui.

2. Quan els Estats part interessats considerin la possibilitat de regularitzar la situació de les esmentades persones d'acord amb la legislació nacional i els acords bilaterals o multilaterals aplicables, es tindran degudament en compte les circumstàncies de la seva entra-

da, la duració de la seva estada als Estats d'ofici i altres consideracions pertinents, en particular les relacionades amb la seva situació familiar.

Article 70

Els Estats part hauran de prendre mesures no menys favorables que les aplicades als seus nacionals per garantir que les condicions de treball i de vida dels treballadors migratoris i els seus familiars en situació regular estiguin en consonància amb les normes d'idoneïtat, seguretat i salut, així com amb els principis de la dignitat humana.

Article 71

1. Els Estats part facilitaràn, sempre que sigui necessari, la repatriació a l'Estat d'origen de les restes mortals dels treballadors migratoris o dels seus familiars.

2. Pel que fa a les qüestions relatives a la indemnització per causa de mort d'un treballador migratori o d'un dels seus familiars, els Estats part, segons procedeixi, prestaran assistència a les persones interessades amb la intenció d'aconseguir el més ràpid arranjamant de les esmentades qüestions. L'arranjament de les esmentades qüestions es realitzarà sobre la base del dret nacional aplicable d'acord amb les disposicions de la present Convenció i dels acords bilaterals o multilaterals pertinents.

Part VII

Aplicació de la Convenció

Article 72

1.

- a. Amb la finalitat d'observar l'aplicació de la present Convenció s'establirà un Comitè de protecció dels drets de tots els treballadors migratoris i dels seus familiars (denominat d'ara endavant "el Comitè");
- b. El Comitè estarà compost, en el moment en què entri en vigor la present Convenció, de deu experts i després de l'entrada en vigor de la Convenció pel quaranta primer Estat part, de catorze experts de gran integritat moral, imparcials i de reconeguda competència al sector abraçat per la Convenció.

2.

- a. Els membres del Comitè seran escollits en votació secreta pels Estats part d'una llista de persones designades pels Estats part. Es prestarà la corresponent consideració a la distribució geogràfica equitativa, incloent tant els Estats d'origen com els Estats d'ofici, i a la representació dels principals sistemes jurídics. Cada Estat part podrà proposar la candidatura d'una persona escollida entre els seus propis nacionals;
- b. Els membres seran escollits i exerciran les seves funcions a títol personal.

3. L'elecció inicial es celebrarà com a molt tard sis mesos després de la data d'entrada en vigor de la present Convenció, i les eleccions subsegüents es celebraran cada dos anys. Com a mínim quatre mesos abans de la data de cada elecció, el Secretari General de les

Nacions Unides dirigirà una carta a tots els Estats part per convidar-los a que presentin la seva candidatura en un període de dos mesos. El Secretari General prepararà una llista per ordre alfabètic de tots els candidats, en la qual inclourà els Estats part que els han designat, i la transmetrà als Estats part com a molt tard un mes abans de la data de la corresponent elecció, juntament amb les notes biogràfiques dels candidats.

4. Els membres del Comitè seran escollits en una reunió dels Estats part que serà convocada pel Secretari General i que es celebrarà a la Seu de les Nacions Unides. A la reunió, per a la qual constituïran quòrum dos terços dels Estats part, es consideraran escollits pel Comitè els candidats que obtinguin el major nombre de vots i la majoria absoluta dels vots dels Estats part presents i votants.

5.

- a. Els membres del Comitè seran escollits per a quatre anys. Tot i això, el mandat de cinc dels membres escollits a la primera elecció s'acabarà als dos anys; immediatament després de la primera elecció, el President de la reunió dels Estats part designarà per sorteig els noms d'aquests cinc membres;
- b. L'elecció dels quatre membres addicionals del Comitè es realitzarà, d'acord amb les disposicions dels paràgrafs 2, 3 i 4 del present article, immediatament després de l'entrada en vigor de la Convenció pel quaranta primer Estat part. El mandat de dos dels membres addicionals escollits en aquesta ocasió s'acabarà als dos anys; el President de la reunió dels Estats part designarà per sorteig el nom d'aquests membres;
- c. Els membres del Comitè podran ser reelegits si la seva candidatura es torna a presentar.

6. Si un membre del Comitè mor o renuncia o declara que per algun motiu no pot continuar exercint les seves funcions en el Comitè, l'Estat part que va presentar la candidatura d'aquest expert nomenarà un altre expert d'entre els seus propis nacionals perquè compleixi la part que resta del mandat. El nou nomenament quedarà subjecte a l'aprovació del Comitè.

7. El Secretari General de les Nacions Unides proporcionarà el personal i els serveis necessaris per a l'execució eficaç de les funcions del Comitè.

8. Els membres del Comitè percebran emoluments amb càrrec als recursos de les Nacions Unides en els termes i les condicions que decideixi l'Assemblea General.

9. Els membres del Comitè tindran dret a les facilitats, prerrogatives i immunitats dels experts en missió de les Nacions Unides que s'estipulen a les seccions pertinents de la Convenció sobre Prerrogatives i Immunitats de les Nacions Unides.

Article 73

1. Els Estats part presentaran al Secretari General de les Nacions Unides, pel seu examen pel Comitè, un informe sobre les mesures legislatives, judicials, administratives i d'altra índole que hagin adoptat per donar efecte a les disposicions de la present Convenció:

- a. En el període d'un any a partir de l'entrada en vigor de la Convenció per a l'Estat part del qual es tracti;
- b. A partir d'aleshores, cada cinc anys i cada vegada que el Comitè ho sol·liciti.

2. Als informes presentats en base al present article s'indicaran també els factors i les dificultats, segons el cas, que afectin l'aplicació de la Convenció i es proporcionarà informació sobre les característiques de les corrents de migració que es produeixin a l'Estat part del qual es tracti;

3. El Comitè establirà totes les altres directrius que correspongui aplicar respecte al contingut dels informes.

4. Els Estats part donaran una àmplia difusió pública als seus informes en els seus propis països.

Article 74

1. El Comitè examinarà els informes que presenti cada Estat part i transmetrà les observacions que consideri apropiades a l'Estat part interessat. Aquest Estat part podrà presentar al Comitè els seus comentaris sobre qualsevol observació feta pel Comitè d'acord amb el present article. En examinar aquests informes, el Comitè podrà sol·licitar als Estats part que presentin informació complementària.

2. El Secretari General de les Nacions Unides, amb la corresponent antelació a l'obertura de cada període ordinari de sessions del Comitè, transmetrà al Director General de l'Oficina Internacional del Treball còpies dels informes presentats pels Estats part interessats i la informació pertinent per a l'examen d'aquests informes, amb la finalitat que l'Oficina pugui proporcionar al Comitè els coneixements especialitzats dels quals disposa respecte a les qüestions tractades a la present Convenció que caiguin dins de l'àmbit de competència de l'Organització Internacional del Treball. El Comitè examinarà en les seves deliberacions els comentaris i materials que l'Oficina pugui proporcionar-li.

3. El Secretari General de les Nacions Unides podrà també, un cop celebrades les consultes amb el Comitè, transmetre a altres organismes especialitzats, així com a les organitzacions intergovernamentals, còpies de les parts d'aquests informes que siguin de la seva competència.

4. El Comitè podrà convidar els organismes especialitzats i òrgans de les Nacions Unides, així com les organitzacions intergovernamentals i altres òrgans interessats, que presentin, per al seu examen pel Comitè, informació escrita respecte a les qüestions tractades a la present Convenció que caiguin dins de l'àmbit de les seves activitats.

5. El Comitè convidarà l'Oficina Internacional del Treball a nomenar representants perquè participin, amb caràcter de consulta, a les seves sessions.

6. El Comitè podrà convidar representants d'altres organismes especialitzats i òrgans

de les Nacions Unides, així com d'organitzacions intergovernamentals, a ser presents i a ser escoltats a les sessions quan s'examinin qüestions que caiguin dins l'àmbit de la seva competència.

7. El Comitè presentarà un informe anual a l'Assemblea General de les Nacions Unides sobre l'aplicació de la present Convenció, en el qual exposarà les seves pròpies opinions i recomanacions, basades, en particular, en l'examen dels informes dels Estats part i en les observacions que aquests presentin.

8. El Secretari General de les Nacions Unides transmetrà els informes anuals del Comitè als Estats part a la present Convenció, al Consell Econòmic i Social, a la Comissió de Drets Humans de les Nacions Unides, al Director General de l'Oficina Internacional del Treball i a altres organitzacions pertinents.

Article 75

- 1.** El Comitè aprovarà el seu propi reglament.
- 2.** El Comitè escollirà la seva Mesa per un període de dos anys.
- 3.** El Comitè es reunirà ordinàriament cada any.
- 4.** Les reunions del Comitè es celebraran ordinàriament a la Seu de les Nacions Unides.

Article 76

1. Tot Estat part a la present Convenció podrà declarar en qualsevol moment, segons aquest article, que reconeix la competència del Comitè per rebre i examinar les comunicacions a les quals un Estat part al·legui que un altre Estat part no compleix les seves obligacions dimanades de la present Convenció. Les comunicacions presentades d'acord amb aquest article només es podran rebre i examinar si les presenta un Estat part que hagi fet una declaració per la qual reconeix respecte a ell mateix la competència del Comitè. El Comitè no rebrà cap comunicació que faci referència a un Estat part que no hagi fet aquesta declaració. Les comunicacions que es rebin d'acord amb aquest article quedaran subjectes al següent procediment:

- a.** Si un Estat part a la present Convenció considera que un altre Estat part no està complint les seves obligacions dimanades de la present Convenció, podrà, mitjançant una comunicació per escrit, fer arribar l'assumpte a l'atenció d'aquest Estat part. L'Estat part podrà també informar el Comitè de l'assumpte. En un període de tres mesos comptats des de la recepció de la comunicació, l'Estat receptor oferirà a l'Estat que va enviar la comunicació una explicació o una altra exposició per escrit en la qual aclareixi l'assumpte i que, dins el possible i pertinent, faci referència als procediments i recursos interns fets valer, pendents o existents sobre la matèria;
- b.** Si l'assumpte no es resol a satisfacció d'ambdós Estats part interessats en sis mesos des de ser rebuda la comunicació inicial per l'Estat receptor, qualsevol d'ells podrà referir l'assumpte al Comitè, mitjançant una notificació cursada al Comitè i a l'altre Estat;

- c. El Comitè examinarà l'assumpte que se li hagi referit només després d'haver-se certiorat que s'han fet valer i que s'han esgotat tots els recursos interns sobre la matèria, d'acord amb els principis de dret internacional generalment reconeguts. No s'aplicarà aquesta norma quan, a judici del Comitè, la tramitació d'aquests recursos s'allargui injustificablement;
- d. En base al que es disposa a l'incís c. del present paràgraf, el Comitè posarà els seus bons oficis a disposició dels Estats part interessats amb la intenció d'arribar a una solució amistosa de la qüestió sobre la base del respecte a les obligacions establertes a la present Convenció;
- e. El Comitè celebrarà sessions privades quan examini comunicacions segons aquest article;
- f. A tot assumpte que se li faci arribar d'acord amb l'incís b. del present paràgraf, el Comitè podrà demanar als Estats part interessats, que s'esmenten a l'incís b., que facilitin qualsevol altra informació pertinent;
- g. Ambdós Estats part interessats, d'acord amb l'esmentat a l'incís b. del present paràgraf, tindran dret a estar representats quan l'assumpte sigui examinat pel Comitè i a fer declaracions oralment o per escrit;
- h. El Comitè, en un període de dotze mesos a partir de la data de recepció de la notificació segons l'incís b. del present paràgraf, presentarà un informe, com s'indica a continuació:
  - i. Si s'arriba a una solució segons el que es disposa a l'incís d. del present paràgraf, el Comitè limitarà el seu informe a una breu exposició dels fets i de la solució a la qual s'ha arribat;
  - ii. Si no s'arriba a una solució segons el que es disposa a l'incís d. , el Comitè indicarà en el seu informe els fets pertinents relatius a l'assumpte entre els Estats part interessats. S'annexaran a l'informe les declaracions per escrit i una relació de les declaracions orals fetes pels Estats part interessats. El Comitè podrà també transmetre únicament als Estats part interessats qualsevol observació que consideri pertinent a l'assumpte entre ambdós.

En tots els casos l'informe es transmetrà als Estats part interessats.

2. Les disposicions del present article entraran en vigor quan deu Estats part a la present Convenció hagin fet una declaració basada en el paràgraf 1 del present article. Els Estats part dipositaran les esmentades declaracions en poder del Secretari General de les Nacions Unides, el qual remetrà una còpia d'elles a tots els altres Estats part. Tota declaració podrà retirar-se en qualsevol moment mitjançant una notificació dirigida al Secretari General. L'esmentada retirada no serà obstacle perquè s'examini qualsevol assumpte que sigui objecte d'una comunicació ja transmesa en virtut del present article; després que el Secretari General hagi rebut la notificació de retirada de la declaració, no es rebran noves comunicacions de cap Estat part en base al present article, a no ser que l'Estat part interessat hagi fet una nova declaració.

Article 77

1. Tot Estat part a la present Convenció podrà declarar en qualsevol moment, en base al present article, que reconeix la competència del Comitè per rebre i examinar les comunica-

cions enviades per persones sotmeses a la seva jurisdicció, o en nom seu, que al·leguin que aquest Estat part ha violat els drets individuals que els reconeix la present Convenció. El Comitè no admetrà cap comunicació relativa a un Estat part que no hagi fet aquesta declaració.

2. El Comitè considerarà inadmissible tota comunicació rebuda d'acord amb el present article que sigui anònima o que, al seu judici, constitueixi un abús del dret a presentar les esmentades comunicacions o sigui incompatible amb les disposicions de la present Convenció.

3. El Comitè no examinarà cap comunicació presentada per una persona d'acord amb el present article a no ser que s'hagi cerciorat que:

- a.** La mateixa qüestió no ha estat, ni està sent examinada en cap altre procediment d'investigació o solució internacional;
- b.** La persona hagi exhaurit tots els recursos que existeixin a la jurisdicció interna; no s'aplicarà aquesta norma quan, a judici del Comitè, la tramitació dels recursos s'allargui injustificadament o no ofereixi possibilitats de donar un suport eficaç a aquesta persona.

4. Sense perjudici del que es disposa al paràgraf 2 del present article, el Comitè farà arribar les comunicacions que se li presentin d'acord amb el present article a l'atenció de l'Estat part a la present Convenció que hagi fet una declaració d'acord al paràgraf 1 i respecte al qual s'al·legui que ha violat una disposició de la Convenció. En un període de sis mesos, l'Estat receptor proporcionarà al Comitè una explicació o una altra exposició per escrit en què aclareixi l'assumpte i exposi, en el seu cas, la mesura correctiva que hagi adoptat.

5. El Comitè examinarà les comunicacions rebudes d'acord amb el present article a la llum de tota la informació presentada per la persona o en nom seu i per l'Estat part del qual es tracti.

6. El Comitè celebrarà sessions privades quan examini les comunicacions presentades d'acord al present article.

7. El Comitè comunicarà les seves opinions a l'Estat part del qual es tracti i a la persona que hagi presentat la comunicació.

8. Les disposicions del present article entraran en vigor quan deu Estats part a la present Convenció hagin fet les declaracions a què es fa referència al paràgraf 1 del present article. Els Estats part dipositaran les esmentades declaracions en poder del Secretari General de les Nacions Unides, el qual remetrà una còpia d'elles a tots els altres Estats part. Tota declaració podrà ser retirada en qualsevol moment mitjançant una notificació dirigida al Secretari General. L'esmentada retirada no serà obstacle perquè s'examini qualsevol assumpte que sigui objecte d'una comunicació ja transmesa en virtut del present article; després que el Secretari General hagi rebut la notificació de la retirada de la declaració no es rebran noves comunicacions presentades per una persona, o en nom seu, en base al present article, a no ser que l'Estat part del qual es tracti hagi fet una nova declaració.

Article 78

Les disposicions de l'article 76 de la present Convenció s'aplicaran sense perjudici de qualsevol procediment per solucionar les controvèrsies o denúncies relatives a l'esfera de la present Convenció establert als instruments constitucionals de les Nacions Unides i als organismes especialitzats o a convencions aprovades per ells, i no privaran els Estats part de recórrer a altres procediments per resoldre un controvèrsia d'acord amb els convenis internacionals vigents entre ells.

Part VIII

Disposicions generals

Article 79

Res del que és disposat a la present Convenció afectarà el dret de cada Estat part a establir els criteris que regeixin l'admissió dels treballadors migratoris i els seus familiars. Quant a altres qüestions relacionades amb la seva situació legal i el tractament que se'ls disposa com a treballadors migratoris i familiars d'aquests, els Estats part estaran subjectes a les limitacions establertes a la present Convenció.

Article 80

Res del que és disposat a la present Convenció s'haurà d'interpretar de manera que minvi les disposicions de la Carta de les Nacions Unides o de les constitucions dels organismes especialitzats en què es defineixen les responsabilitats respectives dels diversos òrgans de les Nacions Unides i dels organismes especialitzats en relació amb els assumptes dels quals s'ocupa la present Convenció.

Article 81

1. Res del que és disposat a la present Convenció afectarà cap dret o llibertat més favorable que es concedeixi als treballadors migratoris i als seus familiars en virtut de:

- a. El dret o la pràctica d'un Estat part; o
- b. Tot tractat bilateral o multilateral vigent per a l'Estat part interessat.

2. Res del que és disposat a la present Convenció podrà interpretar-se en el sentit de concedir cap dret a un Estat, grup o individu per emprendre activitats o realitzar actes que puguin minvar qualsevol dels drets o llibertats reconeguts a la present Convenció.

Article 82

Els drets dels treballadors migratoris i dels seus familiars previstos a la present Convenció no podran ser objecte de renúncia. No es permetrà exercir cap forma de pressió sobre els treballadors migratoris ni sobre els seus familiars per fer-los renunciar a qualsevol dels drets esmentats o privar-se d'algun d'ells. No es podran revocar mitjançant contracte els drets reconeguts a la present Convenció. Els Estats part prendran mesures apropiades per assegurar que respectin aquests principis.

Article 83

Cadascun dels Estats part en la present Convenció es compromet a garantir que:

- a. Tota persona els drets o llibertats de la qual reconeguts a la present Convenció hagin estat violats pugui obtenir una reparació efectiva, encara que aquesta violació hagi estat comesa per persones que actuaven en exercici de les seves funcions oficials;
- b. L'autoritat judicial, administrativa o legislativa competent, o qualsevol altra autoritat competent prevista al sistema jurídic de l'Estat, decideixi sobre la procedència de la demanda de tota persona que interposi tal recurs, i que s'ampliïn les possibilitats d'obtenir reparació per la via judicial;
- c. Les autoritats competents compleixin tota decisió en què el recurs s'hagi estimat procedent.

Article 84

Cadascun dels Estats part es compromet a adoptar les mesures legislatives i d'altra índole que siguin necessàries per aplicar les disposicions de la present Convenció.

Part IX

Disposicions finals

Article 85

El Secretari General de les Nacions Unides serà dipositari de la present Convenció.

Article 86

1. La present Convenció quedarà oberta a la firma de tots els Estats. Estarà subjecte a ratificació.

2. La present Convenció quedarà oberta a l'adhesió de tots els Estats.

3. Els instruments de ratificació o d'adhesió es dipositaran en poder del Secretari General de les Nacions Unides.

Article 87

1. La present Convenció entrarà en vigor el primer dia del mes següent a un termini de tres mesos comptant a partir de la data en què hagi estat dipositat el vintè instrument de ratificació o d'adhesió.

2. Respecte a tot Estat que ratifiqui la Convenció o s'hi adhereixi a ella després de la seva entrada en vigor, la Convenció entrarà en vigor el primer dia del mes següent a un termini de tres mesos comptant a partir de la data en què aquest Estat hagi dipositat el seu instrument de ratificació o d'adhesió.

Article 88

Els Estats que ratifiquin o s'adhereixin a la present Convenció no podran excloure l'aplicació de cap part d'ella ni tampoc, sense perjudici del que es disposa a l'article 3, podran excloure de la seva aplicació cap categoria determinada de treballadors migratoris.

Article 89

1. Tot Estat part podrà denunciar la present Convenció, un cop passats cinc anys de la data en què la Convenció hagi entrat en vigor per a aquest Estat, per mitjà d'una comunicació per escrit dirigida al Secretari General de les Nacions Unides.

2. La denúncia es farà efectiva el primer dia del mes següent a l'expiració d'un termini de dotze mesos comptats a partir de la data en què el Secretari General de les Nacions Unides hagi rebut la comunicació.

3. La denúncia no tindrà l'efecte d'alliberar l'Estat part de les obligacions concretes a la present Convenció respecte a cap acte o omissió que hagi passat abans de la data en què es va fer efectiva la denúncia, ni impedirà de cap manera que continuï l'examen de qualsevol assumpte que s'hagués sotmès a la consideració del Comitè abans de la data en què es va fer efectiva la denúncia.

4. A partir de la data en què s'hagi fet efectiva la denúncia d'un Estat part, el Comitè no podrà iniciar l'examen de cap nou assumpte relacionat amb aquest Estat.

Article 90

1. Passats cinc anys de la data en què la present Convenció hagi entrat en vigor, qualsevol dels Estats part en ella podrà formular una sol·licitud d'esmena de la Convenció per mitjà d'una comunicació escrita dirigida al Secretari General de les Nacions Unides. El Secretari General comunicarà acte seguit les esmenes proposades als Estats part i els sol·licitarà que li notifiquin si es pronuncien a favor de la celebració d'una conferència d'Estats part per examinar i sotmetre a votació les propostes. En el cas que, en un període de quatre mesos a partir de la data de l'esmentada comunicació, com a mínim un terç dels Estats part es pronunciï a favor de la celebració de la conferència, el Secretari General convocarà la conferència sota els auspicis de les Nacions Unides. Tota esmena aprovada per la majoria dels Estats part presents i votants a la conferència es presentarà a l'Assemblea General de les Nacions Unides per a la seva aprovació.

2. Aquestes esmenes entraran en vigor quan hagin estat aprovades per l'Assemblea General de les Nacions Unides i acceptades per una majoria de dos terços dels Estats part a la present Convenció, d'acord amb els respectius procediments constitucionals.

3. Quan aquestes esmenes entrin en vigor, seran obligatòries pels Estats part que les hagin acceptat, mentre que els altres Estats part seguiran obligats per les disposicions de la present Convenció i per tota esmena anterior que hagin acceptat.

Article 91

1. El Secretari General de les Nacions Unides rebrà i comunicarà a tots els Estats part el text de les reserves formulades pels Estats part en el moment de la firma, la ratificació o l'adhesió.

2. No s'acceptarà cap reserva incompatible amb l'objectiu i el propòsit de la present Convenció.

3. Tota reserva podrà ser retirada en qualsevol moment mitjançant una notificació dirigida al Secretari General de les Nacions Unides, el qual n'informarà a tots els Estats. Aquesta notificació farà efecte a la data de la seva rebuda.

Article 92

1. Tota controvèrsia que sorgeixi entre dos o més Estats part respecte a la interpretació o l'aplicació de la present Convenció i no es solucioni mitjançant negociacions es sotmetrà a arbitratge a petició d'un d'ells. Si en el període de sis mesos comptats a partir de la data de presentació de la sol·licitud d'arbitratge les Parts no aconsegueixen posar-se d'acord sobre l'organització de l'arbitratge, qualsevol de les Parts podrà sotmetre la controvèrsia a la Cort Internacional de Justícia mitjançant una sol·licitud presentada d'acord amb l'Estatut de la Cort.

2. Tot Estat part, en el moment de la firma o ratificació de la Convenció o de la seva adhesió a ella, podrà declarar que no es considera obligat pel paràgraf 1 del present article. Tots els altres Estats part no estaran obligats per aquest paràgraf davant cap Estat part que hagi formulat aquesta declaració.

3. Tot Estat part que hagi formulat la declaració prevista al paràgraf 2 del present article podrà retirar-la en qualsevol moment mitjançant una notificació dirigida al Secretari General de les Nacions Unides.

Article 93

1. La present Convenció, els textos de la qual en àrab, xinès, espanyol, francès, anglès i rus són igualment autèntics, es dipositarà en poder del Secretari General de les Nacions Unides.

2. El Secretari General de les Nacions Unides enviarà còpies certificades de la present Convenció a tots els Estats.

EN TESTIMONI, els sotasignants plenipotenciaris, degudament autoritzats per a això pels seus respectius governs, han firmat la present Convenció.

Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat

Resolució 61/106, de l'Assemblea General, de 13 de desembre de 2006

PREÀMBUL

Els Estats Parts en la present Convenció,

a) *Recordant* que els principis de la Carta de les Nacions Unides que proclamen que la llibertat, la justícia i la pau en el món tenen per base el reconeixement de la dignitat i el valor inherents i dels drets iguals i inalienables de tots els membres de la família humana,

b) *Reconeixent* que les Nacions Unides, en la Declaració Universal de Drets Humans i en els Pactes Internacionals de Drets Humans, han reconegut i proclamat que tota persona té els drets i llibertats enunciats en aquests instruments, sense distinció de cap índole,

c) *Reafirmant* la universalitat, indivisibilitat, interdependència i interrelació de tots els drets humans i llibertats fonamentals, així com la necessitat de garantir que les persones amb discapacitat els exerceixin plenament i sense discriminació,

d) *Recordant* el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals, el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics, la Convenció Internacional sobre l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació Racial, la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona, la Convenció contra la Tortura i Altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants, la Convenció sobre els Drets de l'Infant i la Convenció Internacional sobre la protecció dels drets de tots els treballadors migratoris i dels seus familiars,

e) *Reconeixent* que la discapacitat és un concepte que evoluciona i que resulta de la interacció entre les persones amb deficiències i les barreres que es deuen a l'actitud i l'entorn que eviten la seva participació plena i efectiva en la societat, en igualtat de condicions amb els altres,

f) *Reconeixent* la importància que revesteixen els principis i les directrius de política que figuren en el Programa d'Acció Mundial per als Impedits i en les Normes Uniformes sobre la Igualtat d'Oportunitats per a les Persones amb Discapacitat com a factor en la promoció, la formulació i l'avaluació de normes, plans, programes i mesures a nivell nacional, regional i internacional destinats a donar una major igualtat d'oportunitats a les persones amb discapacitat,

g) *Destacant* la importància d'incorporar les qüestions relatives a la discapacitat com a part integrant de les estratègies pertinents de desenvolupament sostenible,

h) *Reconeixent també* que la discriminació contra qualsevol persona per raó de la seva discapacitat constitueix una vulneració de la dignitat i el valor inherents de l'ésser humà,

- i) *Reconeixent a més* la diversitat de les persones amb discapacitat,
- j) *Reconeixent* la necessitat de promoure i protegir els drets humans de totes les persones amb discapacitat, incloses aquelles que necessiten un suport més intens,
- k) *Observant amb preocupació* que, tot i aquests diversos instruments i activitats, les persones amb discapacitat continuen trobant barreres per participar en igualtat de condicions amb els altres en la vida social i que es continuen vulnerant els seus drets humans arreu del món,
- l) *Reconeixent* la importància de la cooperació internacional per millorar les condicions de vida de les persones amb discapacitat en tots els països, en particular en els països en desenvolupament,
- m) *Reconeixent* el valor de les contribucions que realitzen i poden realitzar les persones amb discapacitat al benestar general i a la diversitat de les seves comunitats, i que la promoció del ple gaudi dels drets humans i les llibertats fonamentals per les persones amb discapacitat i de la seva plena participació tindran com a resultat un major sentit de pertinença d'aquestes persones i avenços significatius en el desenvolupament econòmic, social i humà de la societat i en l'eradicació de la pobresa,
- n) *Reconeixent* la importància que per a les persones amb discapacitat revesteix la seva autonomia i independència individual, inclosa la llibertat de prendre les seves pròpies decisions,
- o) *Considerant* que les persones amb discapacitat han de tenir l'oportunitat de participar activament en els processos d'adopció de decisions sobre polítiques i programes, inclosos els que les afecten directament,
- p) *Preocupats* per la difícil situació en què es troben les persones amb discapacitat que són víctimes de múltiples o agreujades formes de discriminació per motius de raça, color, sexe, idioma, religió, opinió política o de qualsevol altra índole, origen nacional, ètnic, indígena o social, patrimoni, naixement, edat o qualsevol altra condició,
- q) *Reconeixent* que les dones i les nenes amb discapacitat acostumen a estar exposades a un major risc, dins i fora de la llar, de violència, lesions o abús, abandonament o tracte negligent, maltractaments o explotació,
- r) *Reconeixent també* que els nens i les nenes amb discapacitat han de gaudir plenament de tots els drets humans i les llibertats fonamentals en igualtat de condicions amb la resta de nens i nenes, i recordant les obligacions que en aquest sentit van assumir els Estats Parts en la Convenció sobre els Drets de l'Infant,
- s) *Subratllant* la necessitat d'incorporar una perspectiva de gènere en totes les activitats destinades a promoure el ple gaudi dels drets humans i les llibertats fonamentals per les persones amb discapacitat,

t) *Destacant* el fet que la majoria de les persones amb discapacitat viuen en condicions de pobresa i reconeixent, en aquest sentit, la necessitat fonamental de mitigar els efectes negatius de la pobresa en les persones amb discapacitat,

u) *Tenint present* que, per assolir la plena protecció de les persones amb discapacitat, en particular durant els conflictes armats i l'ocupació estrangera, és indispensable que es donin condicions de pau i de seguretat basades en el ple respecte dels propòsits i principis de la Carta de les Nacions Unides i es respectin els instruments vigents en matèria de drets humans,

v) *Reconeixent* la importància de l'accessibilitat a l'entorn físic, social, econòmic i cultural, a la salut i l'educació i a la informació i les comunicacions, perquè les persones amb discapacitat puguin gaudir de tots els drets humans i les llibertats fonamentals,

w) *Conscients* que les persones, que tenen obligacions respecte a altres persones i a la comunitat a la qual pertanyen, tenen la responsabilitat de procurar, per tots els mitjans, que es promoguin i respectin els drets reconeguts en la Carta Internacional de Drets Humans,

x) *Convençuts* que la família és la unitat col·lectiva natural i fonamental de la societat i té dret a rebre protecció d'aquesta i de l'Estat, i que les persones amb discapacitat i els seus familiars han de rebre la protecció i l'assistència necessàries perquè les famílies puguin contribuir a que les persones amb discapacitat gaudeixin dels seus drets plenament i en igualtat de condicions,

y) *Convençuts* que una convenció internacional àmplia i integral per promoure i protegir els drets i la dignitat de les persones amb discapacitat contribuirà significativament a pal·liar el profund desavantatge social de les persones amb discapacitat i promourà la seva participació, amb igualtat d'oportunitats, en els àmbits civil, polític, econòmic, social i cultural, tant en els països en desenvolupament com en els desenvolupats,

Convenen en el següent:

Article 1

Propòsit

El propòsit de la present Convenció és promoure, protegir i assegurar el gaudi ple i en condicions d'igualtat de tots els drets humans i llibertats fonamentals per a totes les persones amb discapacitat, i promoure el respecte de la seva dignitat inherent.

Les persones amb discapacitat inclouen aquelles que tinguin deficiències físiques, mentals, intel·lectuals o sensorials a llarg termini que, en interactuar amb diverses barreres, puguin impedir la seva participació plena i efectiva en la societat, en igualtat de condicions amb els altres.

Article 2

Definicions

A la fi de la present Convenció:

La “comunicació” inclourà els llenguatges, la visualització de textos, el Braille, la comunicació tàctil, els macrotipus, els dispositius multimèdia de fàcil accés, així com el llenguatge escrit, els sistemes auditiu, el llenguatge senzill, els mitjans de veu digitalitzada i altres modes, mitjans i formats augmentatius o alternatius de comunicació, inclosa la tecnologia de la informació i les comunicacions de fàcil accés;

Per “llenguatge” s’entendrà tant el llenguatge oral com la llengua de signes i altres formes de comunicació no verbal;

Per “discriminació per motius de discapacitat” s’entendrà qualsevol distinció, exclusió o restricció per motius de discapacitat que tingui el propòsit o l’efecte d’obstaculitzar o deixar sense efecte el reconeixement, gaudi o exercici, en igualtat de condicions, de tots els drets humans i llibertats fonamentals en els àmbits polític, econòmic, social, cultural, civil o d’altre tipus. Inclou totes les formes de discriminació, entre elles, la denegació d’ajustaments raonables;

Per “ajustaments raonables” s’entendran les modificacions i adaptacions necessàries i adequades que no imposin una càrrega desproporcionada o indeguda, quan es requereixin en un cas particular, per garantir a les persones amb discapacitat el gaudi o exercici, en igualtat de condicions amb la resta, de tots els drets humans i llibertats fonamentals;

Per “disseny universal” s’entendrà el disseny de productes, entorns, programes i serveis que puguin utilitzar totes les persones, en la major mesura possible, sense necessitat d’adaptació ni disseny especialitzat. El “disseny universal” no exclourà les ajudes tècniques per a grups particulars de persones amb discapacitat, quan es necessitin.

Article 3

Principis generals

Els principis de la present Convenció seran:

- a. El respecte de la dignitat inherent, l’autonomia individual, inclosa la llibertat de prendre les pròpies decisions, i la independència de les persones;
- b. La no discriminació;
- c. La participació i inclusió plenes i efectives en la societat;
- d. El respecte per la diferència i l’acceptació de les persones amb discapacitat com a part de la diversitat i la condició humanes;
- e. La igualtat d’oportunitats;
- f. L’accessibilitat;
- g. La igualtat entre l’home i la dona;
- h. El respecte a l’evolució de les facultats dels nens i les nenes amb discapacitat i del seu dret a preservar la seva identitat.

Article 4

Obligacions generals

1. Els Estats Parts es comprometen a assegurar i promoure el ple exercici de tots els drets humans i les llibertats fonamentals de les persones amb discapacitat sense cap discriminació per motius de discapacitat. Amb aquesta finalitat, els Estats Parts es comprometen a:

- a. Adoptar totes les mesures legislatives, administratives i d’altra índole que siguin pertinents per fer efectius els drets reconeguts en la present Convenció;
- b. Prendre totes les mesures pertinents, incloses mesures legislatives, per modificar o

derogar lleis, reglaments, costums i pràctiques existents que constitueixin discriminació contra les persones amb discapacitat;

- c.** Tenir en compte, en totes les polítiques i tots els programes, la protecció i promoció dels drets humans de les persones amb discapacitat;
- d.** Abstenir-se d'actes o pràctiques que siguin incompatibles amb la present Convenció i vetllar perquè les autoritats i institucions públiques actuïn d'acord al que s'hi disposa;
- e.** Prendre totes les mesures pertinents perquè cap persona, organització o empresa privada discriminin per motius de discapacitat;
- f.** Emprendre o promoure la investigació i el desenvolupament de béns, serveis, equip i instal·lacions de disseny universal, d'acord amb la definició de l'article 2 de la present Convenció, que requereixin la menor adaptació possible i el menor cost per satisfer les necessitats específiques de les persones amb discapacitat, promoure la seva disponibilitat i ús, i promoure el disseny universal en l'elaboració de normes i directius;
- g.** Emprendre o promoure la investigació i el desenvolupament, i promoure la disponibilitat i l'ús de noves tecnologies, incloses les tecnologies de la informació i les comunicacions, ajudes per a la mobilitat, dispositius tècnics i tecnologies de suport adequades per a les persones amb discapacitat, donant prioritat a les de preu assequible;
- h.** Proporcionar informació que sigui accessible per a les persones amb discapacitat sobre ajudes a la mobilitat, dispositius tècnics i tecnologies de suport, incloses noves tecnologies, així com altres formes d'assistència i serveis i instal·lacions de suport;
- i.** Promoure la formació dels professionals i el personal que treballen amb persones amb discapacitat respecte dels drets reconeguts en la present Convenció, per tal de prestar millor l'assistència i els serveis garantits per aquests drets.

2. Quant als drets econòmics, socials i culturals, els Estats Parts es comprometen a adoptar mesures fins al màxim dels seus recursos disponibles i, quan sigui necessari, en el marc de la cooperació internacional, per assolir, de manera progressiva, el ple exercici d'aquests drets, sense perjudici de les obligacions previstes en la present Convenció que siguin aplicables de manera immediata en virtut del dret internacional.

3. En l'elaboració i aplicació de legislació i polítiques per fer efectiva la present Convenció, i en altres processos d'adopció de decisions sobre qüestions relacionades amb les persones amb discapacitat, els Estats Parts celebraran consultes estretes i col·laboraran activament amb les persones amb discapacitat, inclosos els nens i les nenes amb discapacitat, a través de les organitzacions que les representen.

4. Res del que es disposa en la present Convenció afectarà les disposicions que puguin facilitar, en major mesura, l'exercici dels drets de les persones amb discapacitat i que puguin figurar en la legislació d'un Estat Part o en el dret internacional en vigor en aquest Estat. No es restringirà ni derogarà cap dels drets humans i les llibertats fonamentals reconeguts o existents en els Estats Parts en la present Convenció de conformitat amb la llei, les convencions

i els convenis, els reglaments o el costum amb el pretext que en la present Convenció no es reconeixen aquests drets o llibertats o es reconeixen en menor mesura.

5. Les disposicions de la present Convenció s'aplicaran a totes les parts dels Estats federals sense limitacions ni excepcions.

Article 5

Igualtat i no discriminació

1. Els Estats Parts reconeixen que totes les persones són iguals davant la llei i en virtut d'aquesta, i que tenen dret a igual protecció legal i a beneficiar-se de la llei en igual mesura sense cap discriminació.

2. Els Estats Parts prohibiran tota discriminació per motius de discapacitat i garantiran a totes les persones amb discapacitat protecció legal igual i efectiva contra la discriminació per qualsevol motiu.

3. Per tal de promoure la igualtat i eliminar la discriminació, els Estats Parts adoptaran totes les mesures pertinents per assegurar la realització d'ajustaments raonables.

4. No es consideraran discriminatòries, en virtut de la present Convenció, les mesures específiques que siguin necessàries per accelerar o assolir la igualtat de fet de les persones amb discapacitat.

Article 6

Dones amb discapacitat

1. Els Estats Parts reconeixen que les dones i nenes amb discapacitat estan subjectes a múltiples formes de discriminació i, en aquest sentit, adoptaran mesures per assegurar que puguin gaudir plenament i en igualtat de condicions de tots els drets humans i llibertats fonamentals.

2. Els Estats Parts prendran totes les mesures pertinents per assegurar el ple desenvolupament, progrés i potenciació de la dona, amb el propòsit de garantir-li l'exercici i gaudi dels drets humans i les llibertats fonamentals establerts en la present Convenció.

Article 7

Nens i nenes amb discapacitat

1. Els Estats Parts prendran totes les mesures necessàries per assegurar que tots els nens i les nenes amb discapacitat gaudeixin plenament de tots els drets humans i llibertats fonamentals en igualtat de condicions amb la resta de nens i nenes.

2. En totes les activitats relacionades amb els nens i les nenes amb discapacitat, una consideració primordial serà la protecció de l'interès superior de l'infant.

3. Els Estats Parts garantiran que els nens i les nenes amb discapacitat tinguin dret a expressar la seva opinió lliurement sobre totes les qüestions que els afecten, opinió que rebrà

la corresponent consideració tenint en compte la seva edat i maduresa, en igualtat de condicions amb els altres nens i nenes, i a rebre assistència apropiada d'acord amb la seva discapacitat i edat per poder exercir aquest dret.

Article 8

Presca de consciència

1. Els Estats Parts es comprometen a adoptar mesures immediates, efectives i pertinents per:

- a. Sensibilitzar la societat, fins i tot a nivell familiar, perquè prengui major consciència respecte de les persones amb discapacitat i fomentar el respecte dels drets i la dignitat d'aquestes persones;
- b. Lluitar contra els estereotips, els prejudicis i les pràctiques nocives respecte de les persones amb discapacitat, inclosos els que es basen en el gènere o l'edat, en tots els àmbits de la vida;
- c. Promoure la presa de consciència respecte de les capacitats i aportacions de les persones amb discapacitat.

2. Les mesures amb aquesta finalitat inclouen:

- a. Posar en marxa i mantenir campanyes efectives de sensibilització pública destinades a:
  - i. Fomentar actituds receptives respecte dels drets de les persones amb discapacitat;
  - ii. Promoure percepcions positives i una major consciència social respecte de les persones amb discapacitat;
  - iii. Promoure el reconeixement de les capacitats, els mèrits i les habilitats de les persones amb discapacitat i de les seves aportacions en relació amb el lloc de treball i el mercat laboral;
- b. Fomentar en tots els nivells del sistema educatiu, fins i tot entre tots els nens i nenes des d'una edat primerenca, una actitud de respecte dels drets de les persones amb discapacitat;
- c. Animar a tots els òrgans dels mitjans de comunicació a que difonguin una imatge de les persones amb discapacitat que sigui compatible amb el propòsit de la present Convenció;
- d. Promoure programes de formació sobre sensibilització que tinguin en compte les persones amb discapacitat i els drets d'aquestes persones.

Article 9

Accessibilitat

1. Per tal que les persones amb discapacitat puguin viure de manera independent i participar plenament en tots els aspectes de la vida, els Estats Parts adoptaran mesures pertinents per assegurar l'accés de les persones amb discapacitat, en igualtat de condicions amb la resta, a l'entorn físic, el transport, la informació i les comunicacions, inclosos els sistemes i les tecnologies de la informació i les comunicacions, i a altres serveis i instal·lacions oberts al públic o d'ús públic, tant en zones urbanes com rurals. Aquestes mesures, que inclouran la identificació i eliminació d'obstacles i barreres d'accés, s'aplicaran, entre altres coses, a:

- a. Els edificis, les vies públiques, el transport i altres instal·lacions exteriors i interiors com escoles, habitatges, instal·lacions mèdiques i llocs de treball;
  - b. Els serveis d'informació, comunicacions i d'altre tipus, inclosos els serveis electrònics i d'emergència.
2. Els Estats Parts també adoptaran les mesures pertinents per:
- a. Desenvolupar, promulgar i supervisar l'aplicació de normes mínimes i directrius sobre l'accessibilitat de les instal·lacions i els serveis oberts al públic o d'ús públic;
  - b. Assegurar que les entitats privades que proporcionen instal·lacions i serveis oberts al públic o d'ús públic tinguin en compte tots els aspectes de la seva accessibilitat per a les persones amb discapacitat;
  - c. Oferir formació a totes les persones involucrades en els problemes d'accessibilitat a que s'enfronten les persones amb discapacitat;
  - d. Dotar als edificis i altres instal·lacions obertes al públic de senyalització en Braille i en formats de fàcil lectura i comprensió;
  - e. Oferir formes d'assistència humana o animal i intermediaris, inclosos guies, lectors i intèrprets professionals de la llengua de signes, per facilitar l'accés a edificis i altres instal·lacions obertes al públic;
  - f. Promoure altres formes adequades d'assistència i suport a les persones amb discapacitat per assegurar el seu accés a la informació;
  - g. Promoure l'accés de les persones amb discapacitat als nous sistemes i tecnologies de la informació i les comunicacions, inclosa internet;
  - h. Promoure el disseny, el desenvolupament, la producció i la distribució de sistemes i tecnologies de la informació i les comunicacions accessibles en una etapa pròpia, per tal que aquests sistemes i tecnologies siguin accessibles amb un cost menor.

Article 10

Dret a la vida

Els Estats Parts reafirmen el dret inherent a la vida de tots els éssers humans i adoptaran totes les mesures necessàries per garantir el gaudi efectiu d'aquest dret per les persones amb discapacitat en igualtat de condicions amb la resta.

Article 11

Situacions de risc i emergències humanitàries

Els Estats Parts adoptaran, en virtut de les responsabilitats que els corresponen d'acord amb el dret internacional, i en concret el dret internacional humanitari i el dret internacional dels drets humans, totes les mesures possibles per garantir la seguretat i la protecció de les persones amb discapacitat en situacions de risc, incloses situacions de conflicte armat, emergències humanitàries i desastres naturals.

Article 12

Igual reconeixement com a persona davant la llei

1. Els Estats Parts reafirmen que les persones amb discapacitat tenen dret a tot arreu al reconeixement de la seva personalitat jurídica.

2. Els Estats Parts reconeixeran que les persones amb discapacitat tenen capacitat jurídica en igualtat de condicions amb la resta en tots els aspectes de la vida.

3. Els Estats Parts adoptaran les mesures pertinents per proporcionar accés a les persones amb discapacitat al suport que puguin necessitar en l'exercici de la seva capacitat jurídica.

4. Els Estats Parts asseguraran que en totes les mesures relatives a l'exercici de la capacitat jurídica es proporcionin salvaguardes adequades i efectives per impedir els abusos d'acord amb el dret internacional en matèria de drets humans. Aquestes salvaguardes asseguraran que les mesures relatives a l'exercici de la capacitat jurídica respecten els drets, la voluntat i les preferències de la persona, que no hi hagi conflicte d'interessos ni influència indeguda, que siguin proporcionals i adaptades a les circumstàncies de la persona, que s'apliquin en el termini més curt possible i que estiguin subjectes a exàmens periòdics, per part d'una autoritat o un òrgan judicial competent, independent i imparcial. Les salvaguardes seran proporcionals al grau en què aquestes mesures afectin als drets i interessos de les persones.

5. Sense perjudici del que es disposa en el present article, els Estats Parts prendran totes les mesures que siguin pertinents i efectives per garantir el dret de les persones amb discapacitat, en igualtat de condicions amb les altres, a ser propietàries i heretar béns, controlar els seus propis assumptes econòmics i tenir accés en igualtat de condicions a préstecs bancaris, hipoteques i altres modalitats de crèdit financer, i vetllaran perquè les persones amb discapacitat no siguin privades dels seus béns de manera arbitrària.

Article 13

Accés a la justícia

1. Els Estats Parts asseguraran que les persones amb discapacitat tinguin accés a la justícia en igualtat de condicions amb les altres, fins i tot mitjançant ajustaments de procediment i adequats a l'edat, per facilitar l'exercici de les funcions efectives d'aquestes persones com a participants directes i indirectes, inclosa la declaració com a testimonis, en tots els procediments judicials, amb la inclusió de l'etapa d'investigació altres etapes preliminars.

2. Per tal d'assegurar que les persones amb discapacitat tinguin accés efectiu a la justícia, els Estats Parts promouran la capacitació adequada dels que treballen en l'administració de justícia, inclòs el personal de policia i penitenciari.

Article 14

Llibertat i seguretat de la persona

1. Els Estats Parts asseguraran que les persones amb discapacitat, en igualtat de condicions amb les altres:

- a. Gaudeixin del dret a la llibertat i seguretat de la persona;
- b. No es vegin privades de la seva llibertat il·legal o arbitràriament i que qualsevol privació de llibertat sigui d'acord amb la llei, i que l'existència d'una discapacitat no justifiqui en cap cas una privació de la llibertat.

2. Els Estats Parts asseguraran que les persones amb discapacitat que es vegin privades de la seva llibertat pel que fa a un procés tinguin, en igualtat de condicions amb les altres, dret a garanties d'acord amb el dret internacional dels drets humans i a ser tractades d'acord amb els objectius i principis de la present Convenció, inclosa la realització d'ajustaments raonables.

Article 15

Protecció contra la tortura i altres tractaments o penes cruels, inhumans o degradants

1. Cap persona serà sotmesa a tortura o altres tractaments o penes cruels, inhumans o degradants. En particular, ningú serà sotmès a experiments mèdics o científics sense el seu consentiment lliure i informat.

2. Els Estats Parts prendran totes les mesures de caràcter legislatiu, administratiu, judicial o d'altra índole que siguin efectives per evitar que les persones amb discapacitat, en igualtat de condicions amb les altres, siguin sotmeses a tortures o altres tractaments o penes cruels, inhumans o degradants.

Article 16

Protecció contra l'explotació, la violència i l'abús

1. Els Estats Parts adoptaran totes les mesures de caràcter legislatiu, administratiu, social, educatiu i d'altres índoles que siguin pertinents per protegir a les persones amb discapacitat, tant en el si de la llar com fora d'aquesta, contra totes les formes d'explotació, violència i abús, inclosos els aspectes relacionats amb el gènere.

2. Els Estats Parts també adoptaran totes les mesures pertinents per impedir qualsevol forma d'explotació, violència i abús assegurant, entre altres coses, que existeixin formes adequades d'assistència i suport que tinguin en compte el gènere i l'edat per a les persones amb discapacitat i els seus familiars i vetlladors, fins i tot proporcionant informació i educació sobre la manera de prevenir, reconèixer i denunciar els casos d'explotació, violència i abús. Els Estats Parts asseguraran que els serveis de protecció tinguin en compte l'edat, el gènere i la discapacitat.

3. Per tal d'impedir que es produeixin casos d'explotació, violència i abús, els Estats Parts asseguraran que tots els serveis i programes dissenyats per servir a les persones amb discapacitat siguin supervisats efectivament per autoritats independents.

4. Els Estats Parts prendran totes les mesures pertinents per promoure la recuperació física, cognitiva i psicològica, la rehabilitació i la reintegració social de les persones amb discapacitat que siguin víctimes de qualsevol forma d'explotació, violència o abús, fins i tot mitjançant la prestació de serveis de protecció. Les esmentades recuperació i integració tindran lloc en un entorn que sigui favorable per a la salut, el benestar, l'autoestima, la dignitat i l'autonomia de la persona i que tingui en compte les necessitats específiques del gènere i l'edat.

5. Els Estats Parts adoptaran legislació i polítiques efectives, incloses legislació i polítiques centrades en la dona i en la infància, per assegurar que els casos d'explotació, violència i abús contra persones amb discapacitat siguin detectats, investigats i, si escau, jutjats.

Article 17

Protecció de la integritat personal

Tota persona amb discapacitat té dret a que es respecti la seva integritat física i mental en igualtat de condicions amb la resta.

Article 18

Llibertat de desplaçament i nacionalitat

1. Els Estats Parts reconeixeran el dret de les persones amb discapacitat a la llibertat de desplaçament, a la llibertat per elegir la seva residència i a una nacionalitat, en igualtat de condicions amb la resta, fins i tot assegurant que les persones amb discapacitat:

- a. Tinguin dret a adquirir i canviar una nacionalitat i a no ser privades de la seva de manera arbitrària o per motius de discapacitat;
- b. No siguin privades, per motius de discapacitat, de la seva capacitat per obtenir, posseir i utilitzar documentació relativa a la seva nacionalitat o altra documentació d'identificació, o per utilitzar procediments pertinents, com el procediment d'immigració, que puguin ser necessaris per facilitar l'exercici del dret a la llibertat de desplaçament;
- c. Tinguin llibertat per sortir de qualsevol país, fins i tot el propi;
- d. No es vegin privades, arbitràriament o per motius de discapacitat, del dret a entrar en el seu propi país.

2. Els nens i les nenes amb discapacitat seran inscrits immediatament després del seu naixement i tindran des del naixement dret a un nom, a adquirir una nacionalitat i, en la mesura del que sigui possible, a conèixer els seus pares i a ser atesos per aquests.

Article 19

Dret a viure de forma independent i a ser inclòs en la comunitat

Els Estats Parts en la present Convenció reconeixen el dret en igualtat de condicions de totes les persones amb discapacitat a viure en la comunitat, amb opcions iguals a les de la resta, i adoptaran mesures efectives i pertinents per facilitar el ple gaudi d'aquest dret per les persones amb discapacitat i la seva plena inclusió i participació en la comunitat, assegurant en especial que:

- a. Les persones amb discapacitat tinguin l'oportunitat d'elegir el seu lloc de residència i on i amb qui viure, en igualtat de condicions amb la resta, i no es vegin obligades a viure d'acord amb un sistema de vida específic;
- b. Les persones amb discapacitat tinguin accés a una diversitat de serveis d'assistència domiciliària, residencial i altres serveis de suport de la comunitat, inclosa l'assistència personal que sigui necessària per facilitar la seva existència i la seva inclusió en la comunitat i per evitar el seu aïllament o separació d'aquesta;
- c. Les instal·lacions i els serveis comunitaris per a la població en general estiguin a disposició, en igualtat de condicions, de les persones amb discapacitat i tinguin en compte les seves necessitats.

Article 20

Mobilitat personal

Els Estats Parts adoptaran mesures efectives per assegurar que les persones amb discapacitat gaudeixin de mobilitat personal amb la major independència possible, entre elles:

- a. Facilitar la mobilitat personal de les persones amb discapacitat en la forma i en el moment que desitgin a un cost assequible;
- b. Facilitar l'accés de les persones amb discapacitat a formes d'assistència humana o animal i intermediaris, tecnologies de suport, dispositius tècnics i ajudes per a la mobilitat de qualitat, fins i tot posant-los a la seva disposició a un cost assequible;
- c. Oferir a les persones amb discapacitat i al personal especialitzat que treballi amb aquestes persones capacitació en habilitats relacionades amb la mobilitat;
- d. Animar les entitats que fabriquen ajuts per a la mobilitat, dispositius i tecnologies de suport a que tinguin en compte tots els aspectes de la mobilitat de les persones amb discapacitat.

Article 21

Llibertat d'expressió i d'opinió i accés a la informació

Els Estats Parts adoptaran totes les mesures pertinents perquè les persones amb discapacitat puguin exercir el dret a la llibertat d'expressió i opinió, inclosa la llibertat de demanar, rebre i facilitar informació i idees en igualtat de condicions amb les altres i mitjançant qualsevol forma de comunicació que triïn d'acord amb la definició de l'article 2 de la present Convenció, entre elles:

- a. Facilitar a les persones amb discapacitat informació dirigida al públic en general, de manera oportuna i sense cost addicional, en format accessible i amb les tecnologies adequades als diferents tipus de discapacitat;
- b. Acceptar i facilitar la utilització de la llengua de signes, el Braille, els modes, mitjans, i formats augmentatius i alternatius de comunicació i totes els altres modes, mitjans i formats de comunicació accessibles que triïn les persones amb discapacitat en les seves relacions oficials;
- c. Animar a les entitats privades que prestin serveis al públic en general, fins i tot mitjançant internet, a que proporcionin informació i serveis en formats que les persones amb discapacitat puguin utilitzar i als quals tinguin accés;
- d. Animar als mitjans de comunicació, inclosos els que subministren informació a través d'internet, a que facin que els seus serveis siguin accessibles per a les persones amb discapacitat;
- e. Reconèixer i promoure la utilització de llengües de signes.

Article 22

Respecte de la privacitat

1. Cap persona amb discapacitat, independentment de quin sigui el seu lloc de residència o la seva modalitat de convivència, serà objecte d'ingerències arbitràries o il·legals en la seva vida privada, família, llar, correspondència o qualsevol altre tipus de comunicació, o d'agressions il·lícites contra el seu honor i la seva reputació. Les persones amb discapacitat tindran dret a ser protegides per la llei davant les esmentades ingerències o agressions.

2. Els Estats Parts protegiran la privacitat de la informació personal i relativa a la salut i a la rehabilitació de les persones amb discapacitat en igualtat de condicions amb les altres.

Article 23

Respecte de la llar i de la família

1. Els Estats Parts prendran mesures efectives i pertinents per posar fi a la discriminació contra les persones amb discapacitat en totes les qüestions relacionades amb el matrimoni, la família, la paternitat i les relacions personals, i aconseguir que les persones amb discapacitat estiguin en igualtat de condicions amb la resta, per tal d'assegurar que:

- a. Es reconegui el dret de totes les persones amb discapacitat en edat de contraure matrimoni, a casar-se i formar una família sobre la base del consentiment lliure i ple dels futurs cònjuges;
- b. Es respecti el dret de les persones amb discapacitat a decidir lliurement i de manera responsable el número de fills que volen tenir i el temps que ha de transcórrer entre un naixement i l'altre, i a tenir accés a informació, educació sobre reproducció i planificació familiar apropiats per a la seva edat, i s'ofereixin els mitjans necessaris que els permetin exercir aquests drets;
- c. Les persones amb discapacitat, inclosos els nens i les nenes, mantinguin la seva fertilitat, en igualtat de condicions amb la resta.

2. Els Estats Parts garantiran els drets i obligacions de les persones amb discapacitat pel que fa a la custòdia, la tutela, la guarda, l'adopció d'infants o institucions similars, quan aquests conceptes es recullin en la legislació nacional; en tots els casos es vetllarà al màxim per l'interès superior de l'infant. Els Estats Parts prestaran l'assistència apropiada a les persones amb discapacitat per al desenvolupament de les seves responsabilitats en l'educació dels fills.

3. Els Estats Parts asseguraran que els nens i les nenes amb discapacitat tinguin els mateixos drets pel que fa a la vida en família. Per fer efectius aquests drets, i per tal de prevenir l'ocultació, l'abandonament, la negligència i la segregació dels nens i les nenes amb discapacitat, els Estats Parts vetllaran perquè es proporcioni amb anticipació informació, serveis i suports generals als menors amb discapacitat i a les seves famílies.

4. Els Estats Parts asseguraran que els nens i les nenes no siguin separats dels seus pares contra la seva voluntat, excepte quan les autoritats competents, amb subjecció a un examen judicial, determinin, d'acord amb la llei i els procediments aplicables, que aquesta separació és necessària en l'interès superior de l'infant. En cap cas se separarà a un menor dels seus pares per una discapacitat del menor, d'ambdós pares o d'un d'ells.

5. Els Estats Parts faran tot el possible, quan la família immediata no pugui tenir cura d'un infant amb discapacitat, per proporcionar atenció alternativa dins de la família extensa i, en cas de no ser això possible, dins de la comunitat en un entorn familiar.

Article 24

Educació

1. Els Estats Parts reconeixen el dret de les persones amb discapacitat a l'educació. Amb la intenció de fer efectiu aquest dret sense discriminació i sobre la base de la igualtat d'oportunitats, els Estats Parts asseguraran un sistema d'educació inclusiu a tots els nivells així com l'ensenyança al llarg de la vida, amb vista a:

- a.** Desenvolupar plenament el potencial humà i el sentit de la dignitat i l'autoestima i reforçar el respecte pels drets humans, les llibertats fonamentals i la diversitat humana;
- b.** Desenvolupar al màxim la personalitat, els talents i la creativitat de les persones amb discapacitat, així com les seves aptituds mentals i físiques;
- c.** Fer possible que les persones amb discapacitat participin de manera efectiva en una societat lliure.

2. En fer efectiu aquest dret, els Estats Parts asseguraran que:

- a.** Les persones amb discapacitat no quedin excloses del sistema general d'educació per motius de discapacitat, i que els nens i les nenes amb discapacitat no quedin exclosos de l'ensenyança primària gratuïta i obligatòria ni de l'ensenyança secundària per motius de discapacitat;
- b.** Les persones amb discapacitat puguin accedir a una educació primària i secundària inclusiva, de qualitat i gratuïta, en igualtat de condicions amb la resta, en la comunitat en què visquin;
- c.** Es facin ajustaments raonables en funció de les necessitats individuals;
- d.** Es presti el suport necessari a les persones amb discapacitat, en el marc del sistema general d'educació, per facilitar la seva formació efectiva;
- e.** Es facilitin mesures de suport personalitzades i efectives en entorns que fomentin al màxim el desenvolupament acadèmic i social, de conformitat amb l'objectiu de la plena inclusió.

3. Els Estats Parts brindaran a les persones amb discapacitat la possibilitat d'aprendre habilitats per a la vida i desenvolupament social, per tal de propiciar la seva participació plena i en igualtat de condicions en l'educació i com a membres de la comunitat. Amb aquesta intenció, els Estats Parts adoptaran les mesures pertinents, entre elles:

- a.** Facilitar l'aprenentatge del Braille, l'escriptura alternativa, altres modes, mitjans i formats de comunicació augmentatius o alternatius i habilitats d'orientació i de mobilitat, així com la tutoria i el suport entre pares;
- b.** Facilitar l'aprenentatge de la llengua de signes i la promoció de la identitat lingüística de les persones sordes;
- c.** Assegurar que l'educació de les persones, i en particular els nens i les nenes cegues, sordes o sordes i cegues s'imparteixi en els llenguatges i els modes i mitjans de comunicació més apropiats per a cada persona i en entorns que permetin assolir el seu màxim desenvolupament acadèmic i social.

4. Per tal de contribuir a fer efectiu aquest dret, els Estats Parts adoptaran les mesures

pertinents per contractar mestres, inclosos mestres amb discapacitat, que estiguin qualificats en llengua de signes o Braille i per formar a professionals i personal que treballin en tots els nivells educatius. Aquesta formació inclourà la presa de consciència sobre la discapacitat i l'ús de modes, mitjans i formats de comunicació augmentatius i alternatius apropiats, i de tècniques i materials educatius per donar suport a les persones amb discapacitat.

5. Els Estats Parts asseguraran que les persones amb discapacitat tinguin accés general a l'educació superior, la formació professional, l'educació per a adults i l'aprenentatge durant tota la vida sense discriminació i en igualtat de condicions amb la resta. Amb aquest objectiu, els Estats Parts asseguraran que es realitzin ajustaments raonables per a les persones amb discapacitat.

Article 25

Salut

Els Estats Parts reconeixen que les persones amb discapacitat tenen dret a gaudir del més alt nivell possible de salut sense discriminació per motius de discapacitat. Els Estats Parts adoptaran les mesures pertinents per assegurar l'accés de les persones amb discapacitat a serveis de salut que tinguin en compte les qüestions de gènere, inclosa la rehabilitació relacionada amb la salut. En particular, els Estats Parts:

- a. Proporcionaran a les persones amb discapacitat programes i atenció de la salut gratuïts o a preus assequibles de la mateixa varietat i qualitat que a la resta de persones, fins i tot en l'àmbit de la salut sexual i reproductiva, i programes de salut pública dirigits a la població;
- b. Proporcionaran els serveis de salut que necessitin les persones amb discapacitat específicament com a conseqüència de la seva discapacitat, incloses la ràpida detecció o intervenció, que sigui necessari, i serveis destinats a prevenir i reduir al màxim l'aparició de noves discapacitats, inclosos els nens i les nenes i les persones grans;
- c. Proporcionaran aquests serveis el més a prop possible de les comunitats de les persones amb discapacitat, fins i tot en les zones rurals;
- d. Exigiran als professionals de la salut que prestin a les persones amb discapacitat atenció de la mateixa qualitat que a la resta de persones sobre la base d'un consentiment lliure i informat, entre altres formes mitjançant la sensibilització respecte dels drets humans, la dignitat, l'autonomia i les necessitats de les persones amb discapacitat a través de la capacitació i la promulgació de normes ètiques per a l'atenció de la salut en els àmbits públic i privat;
- e. Prohibiran la discriminació contra les persones amb discapacitat en la prestació d'assegurances de salut i de vida quan aquestes estiguin permeses en la legislació nacional, i vetllaran perquè aquestes assegurances es prestin de manera justa i raonable;
- f. Impediran que es neguin, de manera discriminatòria, serveis de salut o d'atenció de la salut o aliments sòlids o líquids per motius de discapacitat.

Article 26

Habilitació i rehabilitació

1. Els Estats Parts adoptaran mesures efectives i pertinents, fins i tot mitjançant el suport de persones que es trobin en les mateixes circumstàncies, perquè les persones amb disca-

pacitat puguin assolir i mantenir la màxima independència, capacitat física, mental, social i vocacional, i la inclusió i participació plena en tots els aspectes de la vida. Amb aquest objectiu, els Estats Parts organitzaran, intensificaran i ampliaran serveis i programes generals d'habilitació i rehabilitació, en particular en els àmbits de la salut, el treball, l'educació i els serveis socials, de forma que aquests serveis i programes:

- a. Comencin en la primera etapa possible i es basin en una avaluació multidisciplinar de les necessitats i capacitats de la persona;
- b. Donin suport a la participació i inclusió en la comunitat i en tots els aspectes de la societat, siguin voluntaris i estiguin a disposició de les persones amb discapacitat el més a prop possible de la seva pròpia comunitat, fins i tot en les zones rurals.

2. Els Estats Parts promouran el desenvolupament de formació inicial i contínua per als professionals i el personal que treballin en els serveis d'habilitació i rehabilitació.

3. Els Estats Parts promouran la disponibilitat, el coneixement i l'ús de tecnologies de suport i dispositius destinats a les persones amb discapacitat, a l'efecte d'habilitació i rehabilitació.

Article 27

Treball i feina

1. Els Estats Parts reconeixen el dret de les persones amb discapacitat a treballar, en igualtat de condicions amb la resta; això inclou el dret a tenir l'oportunitat de guanyar-se la vida mitjançant un treball lliurement elegit o acceptat en un mercat i un entorn laborals que siguin oberts, inclusivament i accessibles a les persones amb discapacitat. Els Estats Parts salvaguardaran i promouran l'exercici del dret al treball, fins i tot per a les persones que adquireixin una discapacitat durant la feina, adoptant mesures pertinents, inclosa la promulgació de legislació, entre elles:

- a. Prohibir la discriminació per motius de discapacitat respecte a totes les qüestions relatives a qualsevol forma de treball, incloses les condicions de selecció, contractació i feina, la continuïtat en la feina, la promoció professional i unes condicions de treball segures i saludables;
- b. Protegir els drets de les persones amb discapacitat, en igualtat de condicions amb la resta, a condicions de treball justes i favorables, i en particular a igualtat d'oportunitats i de remuneració per feina d'igual valor, a condicions de treball segures i saludables, inclosa la protecció contra l'assetjament, i a la reparació per greuges patits;
- c. Assegurar que les persones amb discapacitat puguin exercir els seus drets laborals i sindicals, en igualtat de condicions amb la resta;
- d. Permetre que les persones amb discapacitat tinguin accés efectiu a programes generals d'orientació tècnica i vocacional, serveis de col·locació i formació professional i contínua;
- e. Animar les oportunitats de feina i la promoció professional de les persones amb discapacitat en el mercat laboral, i recolzar-les per a la recerca, obtenció, manteniment de la feina i retorn a aquest;
- f. Promoure oportunitats empresarials, de treball pel seu compte, de constitució de cooperatives i d'inici d'empreses pròpies;

- g.** Contractar persones amb discapacitat en el sector públic;
- h.** Promoure el treball de persones amb discapacitats en el sector privat mitjançant polítiques i mesures pertinents, que poden incloure programes d'acció afirmativa, incentius i altres mesures;
- i.** Vetllar perquè es realitzin els ajustaments raonables per a les persones amb discapacitat en el lloc de treball;
- j.** Promoure l'adquisició per les persones amb discapacitat d'experiència laboral en el mercat de treball obert;
- k.** Promoure programes de rehabilitació vocacional i professional, manteniment del treball i reincorporació a la feina dirigits a persones amb discapacitat.

2. Els Estats Parts asseguraran que les persones amb discapacitat no siguin sotmeses a esclavitud ni servitud i que estiguin protegides, en igualtat de condicions amb la resta, contra el treball forçós o obligatori.

Article 28

Nivell de vida adequat i protecció social

1. Els Estats Parts reconeixen el dret de les persones amb discapacitat a un nivell de vida adequat per a elles i les seves famílies, fet que inclou alimentació, roba i habitatge adequats, i a la millora contínua de les seves condicions de vida, i adoptaran les mesures pertinents per salvaguardar i promoure l'exercici d'aquest dret sense discriminació per motius de discapacitat.

2. Els Estats Parts reconeixen el dret de les persones amb discapacitat a la protecció social i a gaudir d'aquest dret sense discriminació per motius de discapacitat, i adoptaran les mesures pertinents per protegir i promoure l'exercici d'aquest dret, entre elles:

- a.** Assegurar l'accés en condicions d'igualtat de les persones amb discapacitat a serveis d'aigua potable i el seu accés a serveis, dispositius i assistència d'altra índole adequats a preus assequibles per atendre les necessitats relacionades amb la seva discapacitat;
- b.** Assegurar l'accés de les persones amb discapacitat, en particular les dones i nenes i les persones grans amb discapacitat, a programes de protecció social i estratègies de reducció de la pobresa;
- c.** Assegurar l'accés de les persones amb discapacitat i de les seves famílies que visquin en situacions de pobresa a assistència de l'Estat per sufragar despeses relacionades amb la seva discapacitat, incloses capacitació, assessorament, assistència financera i serveis d'atenció temporals adequats;
- d.** Assegurar l'accés de les persones amb discapacitat a programes d'habitatge públic;
- e.** Assegurar l'accés en igualtat de condicions de les persones amb discapacitat a programes i beneficis de jubilació.

Article 29

Participació en la vida política i pública

Els Estats Parts garantirán a les persones amb discapacitat els drets polítics i la possibilitat de gaudir-ne en igualtat de condicions amb la resta i es comprometran a:

- a. Assegurar que les persones amb discapacitat puguin participar plena i efectivament en la vida política i pública en igualtat de condicions amb la resta, directament o a través de representants lliurement elegits, inclosos el dret i la possibilitat de les persones amb discapacitat a votar i ser elegides, entre altres maneres mitjançant:
  - i. La garantia que els procediments, instal·lacions i materials electorals siguin adequats, accessibles i fàcils d'entendre i utilitzar;
  - ii. La protecció del dret de les persones amb discapacitat a emetre el seu vot en secret en eleccions i referèndums públics sense intimidació, i a presentar-se efectivament com a candidates en les eleccions, exercir càrrecs i desenvolupar qualsevol funció pública a tots els nivells de govern, facilitant l'ús de noves tecnologies i tecnologies de suport si escau;
  - iii. La garantia de la lliure expressió de la voluntat de les persones amb discapacitat com electores i amb aquesta finalitat, quan sigui necessari i a petició d'elles, permetre que una persona de la seva elecció els presti assistència per votar;
- b. Promoure activament un entorn en el qual les persones amb discapacitat puguin participar plena i efectivament en la direcció dels assumptes públics, sense discriminació i en igualtat de condicions amb la resta, i fomentar la seva participació en els assumptes públics i, entre altres coses:
  - i. La seva participació en organitzacions i associacions no governamentals relacionades amb la vida pública i política del país, incloses les activitats i l'administració dels partits polítics;
  - ii. La constitució d'organitzacions de persones amb discapacitat que representin a aquestes persones a nivell internacional, nacional, regional i local, i la seva incorporació a aquestes organitzacions.

Article 30

Participació en la vida cultural, les activitats recreatives, l'esbarjo i l'esport

1. Els Estats Parts reconeixen el dret de les persones amb discapacitat a participar, en igualtat de condicions amb la resta, en la vida cultural i adoptaran totes les mesures pertinents per assegurar que les persones amb discapacitat:
  - a. Tinguin accés a material cultural en formats accessibles;
  - b. Tinguin accés a programes de televisió, pel·lícules, teatre i altres activitats culturals en formats accessibles;
  - c. Tinguin accés a llocs on s'ofereixin representacions o serveis culturals com teatres, museus, cinemes, biblioteques i serveis turístics i, en la mesura que sigui possible, tinguin accés a monuments i llocs d'importància cultural nacional.
2. Els Estats Parts adoptaran les mesures pertinents perquè les persones amb discapacitat puguin desenvolupar i utilitzar el seu potencial creatiu, artístic i intel·lectual, no només en benefici propi sinó també per a l'enriquiment de la societat.
3. Els Estats Parts prendran totes les mesures pertinents, d'acord amb el dret internacional, per tal d'assegurar que les lleis de protecció dels drets de propietat intel·lectual no

constitueixin una barrera excessiva o discriminatòria per a l'accés de les persones amb discapacitat a materials culturals.

4. Les persones amb discapacitat tindran dret, en igualtat de condicions amb la resta, al reconeixement i el suport de la seva identitat cultural i lingüística específica, incloses la llengua de signes i la cultura dels sords.

5. Per tal que les persones amb discapacitat puguin participar en igualtat de condicions amb la resta en activitats recreatives, d'esbarjo i esportives, els Estats Parts adoptaran les mesures pertinents per:

- a. Animar i promoure la participació, en la major mesura possible, de les persones amb discapacitat en les activitats esportives generals a tots els nivells;
- b. Assegurar que les persones amb discapacitat tinguin l'oportunitat d'organitzar i desenvolupar activitats esportives i recreatives específiques per a les esmentades persones i de participar en aquestes activitats i, amb aquesta finalitat, animar a que se'ls ofereixi, en igualtat de condicions amb la resta, instrucció, formació i recursos adequats;
- c. Assegurar que les persones amb discapacitat tinguin accés a instal·lacions esportives, recreatives i turístiques;
- d. Assegurar que els nens i les nenes amb discapacitat tinguin el mateix accés que la resta de nens i nenes a la participació en activitats lúdiques, recreatives, d'esbarjo i esportives, incloses les que es realitzin dins el sistema escolar;
- e. Assegurar que les persones amb discapacitat tinguin accés als serveis dels qui participen en l'organització d'activitats recreatives, turístiques, d'esbarjo i esportives.

Article 31

Recopilació de dades i estadístiques

1. Els Estats Parts recopilaran informació adequada, incloses dades estadístiques i d'investigació, que els permeti formular i aplicar polítiques, per tal de fer efectiva la present Convenció. En el procés de recopilació i manteniment d'aquesta informació s'haurà de:

- a. Respectar les garanties legals establertes, inclosa la legislació sobre protecció de dades, per tal d'assegurar la confidencialitat i el respecte de la privacitat de les persones amb discapacitat;
- b. Complir les normes acceptades internacionalment per protegir els drets humans i les llibertats fonamentals, així com els principis ètics en la recopilació i l'ús d'estadístiques.

2. La informació recopilada d'acord amb el present article es desglossarà, si escau, i s'utilitzarà com ajuda per avaluar el compliment pels Estats Parts de les seves obligacions d'acord amb la present Convenció, així com per identificar i eliminar les barreres amb què s'enfronten les persones amb discapacitat en l'exercici dels seus drets.

3. Els Estats Parts assumiran la responsabilitat de difondre aquestes estadístiques i assegurar que siguin accessibles per a les persones amb discapacitat i altres persones.

Article 32

Cooperació internacional

1. Els Estats Parts reconeixen la importància de la cooperació internacional i la seva promoció, en suport dels esforços nacionals per fer efectius el propòsit i els objectius de la present Convenció, i prendran les mesures pertinents i efectives en aquest sentit, entre els Estats i, quan correspongui, en associació amb les organitzacions internacionals i regionals pertinents i la societat civil, en particular organitzacions de persones amb discapacitat. Entre aquestes mesures s'haurien d'incloure:

- a. Vetllar perquè la cooperació internacional, inclosos els programes de desenvolupament internacionals, sigui inclusiva i accessible per a les persones amb discapacitat;
- b. Facilitar i donar suport al foment de la capacitat, fins i tot mitjançant l'intercanvi i la distribució d'informació, experiències, programes de formació i pràctiques recomanades;
- c. Facilitar la cooperació en la investigació i l'accés a coneixements científics i tècnics;
- d. Proporcionar, segons correspongui, assistència apropiada, tècnica i econòmica, fins i tot facilitant l'accés a tecnologies accessibles i d'assistència i compartint aquestes tecnologies, i mitjançant la seva transferència.

2. Les disposicions del present article s'aplicaran sense perjudici de les obligacions que incumbeixin a cada Estat Part en virtut de la present Convenció.

Article 33

Aplicació i seguiment nacionals

1. Els Estats Parts, d'acord amb el seu sistema organitzatiu, designaran un o més organismes governamentals encarregats de les qüestions relatives a l'aplicació de la present Convenció i consideraran detingudament la possibilitat d'establir o designar un mecanisme de coordinació per facilitar l'adopció de mesures al respecte en diferents sectors i a diferents nivells.

2. Els Estats Parts, d'acord amb els seus sistemes jurídics i administratius, mantindran reforçaran, designaran o establiran, a nivell nacional, un marc, que constarà d'un o diversos mecanismes independents, per promoure, protegir i supervisar l'aplicació de la present Convenció. Quan designin o estableixin aquests mecanismes, els Estats Parts tindran en compte els principis relatius a la condició jurídica i el funcionament de les institucions nacionals de protecció i promoció dels drets humans.

3. La societat civil, i en particular les persones amb discapacitat i les organitzacions que les representen, estaran integrades i participaran plenament en tots els nivells del procés de seguiment.

Article 34

Comitè sobre els drets de les persones amb discapacitat

1. Es crearà un Comitè sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat (d'ara endavant, "el Comitè") que exercirà les funcions que s'enuncien a continuació.

2. El Comitè constarà, en el moment en què entri en vigor la present Convenció, de 12 experts. Quan la Convenció obtingui unes altres 60 ratificacions o adhesions, la composició del Comitè s'incrementarà en sis membres més, amb la qual cosa assolirà un màxim de 18 membres.

3. Els membres del Comitè exerciran les seves funcions a títol personal i seran persones de gran integritat moral i reconeguda competència i experiència en els temes als quals es refereix la present Convenció. Es convida als Estats Parts a que, quan designin als seus candidats, tinguin degudament en consideració la disposició que s'enuncia en el paràgraf 3 de l'article 4 de la present Convenció.

4. Els membres del Comitè seran elegits pels Estats Parts, que tindran en consideració una distribució geogràfica equitativa, la representació de les diferents formes de civilització i els principals ordenaments jurídics, una representació de gènere equilibrada i la participació d'experts amb discapacitat.

5. Els membres del Comitè s'elegiran mitjançant vot secret d'una llista de persones designades pels Estats Parts d'entre els seus nacionals en reunions de la Conferència dels Estats Parts. En aquestes reunions, en les quals dos terços dels Estats Parts constituïran quòrum, les persones elegides per al Comitè seran les que obtinguin el major nombre de vots i una majoria absoluta de vots dels representants dels Estats Parts presents i votants.

6. L'elecció inicial se celebrarà abans que passin sis mesos a partir de la data d'entrada en vigor de la present Convenció. Com a mínim quatre mesos abans de la data de cada elecció, el secretari general de les Nacions Unides dirigirà una carta als Estats Parts convidant-los a que presentin els seus candidats en un termini de dos mesos. El secretari general prepararà després una llista en la qual figuraran, per ordre alfabètic, totes les persones així proposades, amb indicació dels Estats Parts que les hagin proposades, i la comunicarà als Estats Parts en la present Convenció.

7. Els membres del Comitè s'elegiran per un període de quatre anys. Podran ser reelegits si es presenta de nou la seva candidatura. En canvi, el mandat de sis dels membres elegits en la primera elecció expirarà al cap de dos anys; immediatament després de la primera elecció, els noms d'aquests sis membres seran trets a sort pel president de la reunió a la qual es fa referència en el paràgraf 5 del present article.

8. L'elecció dels altres sis membres del Comitè es farà amb motiu de les eleccions ordinàries, d'acord amb les disposicions pertinents del present article.

9. Si un membre del Comitè mor, renuncia o declara que, per alguna altra causa, no pot seguir exercint les seves funcions, l'Estat Part que el va proposar designarà un altre expert que posseeixi les qualificacions i reuneixi els requisits previstos en les disposicions pertinents del present article per ocupar el càrrec durant la resta del mandat.

10. El Comitè adoptarà els seu propi reglament.

11. El secretari general de les Nacions Unides proporcionarà el personal i les instal·lacions que siguin necessàries per a l'efectiu desenvolupament de les funcions del Comitè d'acord a la present Convenció i convocarà la seva reunió inicial.

12. Amb l'aprovació de l'Assemblea General, els membres del Comitè establert en virtut de la present Convenció percebran emoluments amb càrrec als recursos de les Nacions Unides en els terminis i condicions que l'Assemblea General decideixi, tenint en consideració la importància de les responsabilitats del Comitè.

13. Els membres del Comitè tindran dret a les facilitats, prerrogatives i immunitats que es concedeixen als experts que realitzen missions per a les Nacions Unides, d'acord amb el que es disposa en les seccions pertinents de la Convenció sobre Prerrogatives i Immunitats de les Nacions Unides.

Article 35

Informes presentats pels Estats Parts

1. Els Estats Parts presentaran al Comitè, per mitjà del secretari general de les Nacions Unides, un informe exhaustiu sobre les mesures que hagin adoptat per complir les seves obligacions d'acord amb la present Convenció i sobre els progressos realitzats al respecte en el termini de dos anys comptat a partir de l'entrada en vigor de la present Convenció en l'Estat Part que es tracti.

2. Posteriorment, els Estats Parts presentaran informes ulteriors almenys cada quatre anys i la resta d'ocasions en què el Comitè els ho sol·liciti.

3. El Comitè decidirà les directrius aplicables al contingut dels informes.

4. L'Estat Part que hagi presentat un informe inicial exhaustiu al Comitè no haurà de repetir, en els seus informes ulteriors, la informació prèviament facilitada. Es convida als Estats Parts a que, quan preparin informes per al Comitè, ho facin mitjançant un procediment obert i transparent i tinguin en compte degudament el que es disposa en el paràgraf 3 de l'article 4 de la present Convenció.

5. En els informes es podran indicar factors i dificultats que afectin al grau de compliment de les obligacions contraetes en virtut de la present Convenció.

Article 36

Consideració dels informes

1. El Comitè considerarà tots els informes, farà els suggeriments i les recomanacions que estimi oportunes respecte aquests i se les remetrà a l'Estat Part que es tracti. Aquest podrà respondre enviant al Comitè qualsevol informació que desitgi. El Comitè podrà sol·licitar als Estats Parts més informació respecte a l'aplicació de la present Convenció.

2. Quan un Estat Part s'hagi demorat considerablement en la presentació d'un informe, el Comitè podrà notificar-li la necessitat d'examinar l'aplicació de la present Convenció en aquest

Estat Part, sobre la base d'informació fiable que es posi a disposició del Comitè, en cas que l'informe pertinent no es presenti en un termini de tres mesos des de la notificació. El Comitè invitarà l'Estat Part interessat a participar en aquest examen. Si l'Estat Part respongués presentant l'informe pertinent, s'aplicarà el que es disposa en el paràgraf 1 del present article.

3. El secretari general de les Nacions Unides posarà els informes a disposició de tots els Estats Parts.

4. Els Estats Parts faran àmplia difusió pública dels seus informes en els seus propis països i facilitaran l'accés als suggeriments i recomanacions generals sobre aquests informes.

5. El Comitè transmetrà, segons estimi apropiat, als organismes especialitzats, els fons i els programes de les Nacions Unides, així com a altres òrgans competents, els informes dels Estats Parts, per tal d'atendre una sol·licitud o una indicació de necessitat d'assessorament tècnic o assistència que hi figuri, juntament amb les observacions i recomanacions del Comitè, si n'hagués, sobre aquestes sol·licituds o indicacions.

Article 37

Cooperació entre els Estats Parts i el Comitè

1. Els Estats Parts cooperaran amb el Comitè i ajudaran als seus membres a complir el seu mandat.

2. En la seva relació amb els Estats Parts, el Comitè tindrà degudament en consideració mitjans i arbitris per millorar la capacitat nacional d'aplicació de la present Convenció, fins i tot mitjançant la cooperació internacional.

Article 38

Relació del Comitè amb altres òrgans

Per tal de fomentar l'aplicació efectiva de la present Convenció i d'estimular la cooperació internacional en l'àmbit que comprèn:

- a. Els organismes especialitzats i altres òrgans de les Nacions Unides tindran dret a estar representats en l'examen de l'aplicació de les disposicions de la present Convenció que entrin dins del seu mandat. El Comitè podrà invitar també als organismes especialitzats i a altres òrgans competents que consideri apropiats a que proporcionin assessorament especialitzat sobre l'aplicació de la Convenció en els àmbits que entrin dins dels seus respectius mandats. El Comitè podrà invitar als organismes especialitzats i a altres òrgans de les Nacions Unides a que presentin informes sobre l'aplicació de la Convenció en les esferes que entrin dins del seu àmbit d'activitats;
- b. En exercir el seu mandat, el Comitè consultarà, segons procedeixi, amb altres òrgans pertinents instituïts en virtut de tractats internacionals de drets humans, amb vista a garantir la coherència de les seves respectives directrius de presentació d'informes, suggeriments i recomanacions generals i a evitar la duplicació i la superposició de tasques en l'exercici de les seves funcions.

Article 39

Informe del Comitè

El Comitè informará cada dos anys a l'Assemblea General i al Consell Econòmic i Social sobre les seves activitats i podrà fer suggeriments i recomanacions de caràcter general basades en l'examen dels informes i dades rebudes dels Estats Parts en la Convenció. Aquests suggeriments i recomanacions de caràcter general s'inclouran en l'informe del Comitè, juntament amb els comentaris, si n'hagués, dels Estats Parts.

Article 40

Conferència dels Estats Parts

1. Els Estats Parts es reuniran periòdicament en una Conferència dels Estats Parts, per tal de considerar qualsevol assumpte relatiu a l'aplicació de la present Convenció.

2. El secretari general de les Nacions Unides convocarà la Conferència dels Estats Parts en un termini que no superarà els sis mesos comptats a partir de l'entrada en vigor de la present Convenció. Les reunions ulteriors, amb periodicitat biennal o quan ho decideixi la Conferència dels Estats Parts, seran convocades pel secretari general de les Nacions Unides.

Article 41

Dipositari

El secretari general de les Nacions Unides serà el dipositari de la present Convenció.

Article 42

Firma

La present Convenció estarà oberta a la firma de tots els Estats i les organitzacions regionals d'integració en la Seu de les Nacions Unides, a Nova York, a partir del 30 de març de 2007.

Article 43

Consentiment en obligar-se

La present Convenció estarà subjecta a la ratificació dels Estats signataris i a la confirmació oficial de les organitzacions regionals d'integració signatàries. Estarà oberta a l'adhesió de qualsevol Estat o organització regional d'integració que no l'hagi firmat.

Article 44

Organitzacions regionals d'integració

1. Per "organització regional d'integració" s'entendrà una organització constituïda per Estats sobirans d'una regió determinada a la qual els seus Estats membres hagin transferit competència respecte de les qüestions regides per la present Convenció. Aquestes organitzacions declararan, en els seus instruments de confirmació oficial o adhesió, el seu grau de competència pel que fa a qüestions regides per aquesta Convenció. Posteriorment, informaran al dipositari de qualsevol modificació substancial del seu grau de competència.

2. Les referències als "Estats Parts" d'acord amb la present Convenció seran aplicables a aquestes organitzacions dins dels límits de la seva competència.

3. Als efectes del que es disposa en el paràgraf 1 de l'article 45 i en els paràgrafs 2 i 3 de l'article 47, no es tindrà en compte cap instrument dipositat per una organització regional d'integració.

4. Les organitzacions regionals d'integració, en assumptes de la seva competència, exerciran el seu dret a vot en la Conferència dels Estats Parts, amb un número de vots igual al número dels seus Estats membres que siguin Parts en la present Convenció. Les esmentades organitzacions no exerciran el seu dret de vot i els seus Estats membres exerceixen el seu, i viceversa.

Article 45

Entrada en vigor

1. La present Convenció entrarà en vigor trentè dia a partir de la data en què hagi estat dipositat el vintè instrument de ratificació o adhesió.

2. Per a cada Estat i organització regional d'integració que ratifiqui la Convenció, s'hi adheixi o la confirmi oficialment un cop hagi estat dipositat el vintè instrument als seus efectes, la Convenció entrarà en vigor el trentè dia a partir de la data en què hagi estat dipositat el seu propi instrument.

Article 46

Reserves

1. No es permetran reserves incompatibles amb l'objectiu i el propòsit de la present Convenció.

2. Les reserves podran ser retirades en qualsevol moment.

Article 47

Esmenes

1. Els Estats Parts podran proposar esmenes a la present Convenció i presentar-les al secretari general de les Nacions Unides. El secretari general comunicarà les esmenes proposades als Estats Parts, demanant-los que li notifiquin si desitgen que es convoqui una conferència d'Estats Parts amb la finalitat d'examinar la proposta i sotmetre-la a votació. Si en els quatre mesos següents a la data d'aquesta notificació, almenys un terç dels Estats Parts es declara a favor de la convocatòria, el secretari general convocarà una conferència sota els auspicis de les Nacions Unides. Tota esmena adoptada per majoria de dos terços dels Estats Parts presents i votants en la conferència serà sotmesa pel secretari general a l'Assemblea General per a la seva aprovació i posteriorment als Estats Parts per a la seva acceptació.

2. Tota esmena adoptada i aprovada segons el que es disposa en el paràgraf 1 del present article entrarà en vigor el trentè dia a partir de la data en què el número d'instruments d'acceptació dipositats arribi als dos terços del número d'Estats Parts que hi havia en la data d'adopció de l'esmena. Posteriorment, l'esmena entrarà en vigor per a tot Estat

Part el trentè dia a partir d'aquell en què hagués dipositat el seu propi instrument d'acceptació. Les esmenes seran vinculants exclusivament per als Estats Parts que les hagin acceptat.

3. En cas que així ho decideixi la Conferència dels Estats Parts per consens, les esmenes adoptades i aprovades de conformitat amb el que es disposa en el paràgraf 1 del present article que guardin relació exclusivament amb els articles 34, 38, 39 i 40 entraran en vigor per a tots els Estats Parts el trentè dia a partir d'aquell en què el número d'instruments d'acceptació dipositats arribi als dos terços del número d'Estats Parts que hi hagués en la data d'adopció de l'esmena.

Article 48

Denúncia

Els Estats Parts podran denunciar la present Convenció mitjançant notificació escrita dirigida al secretari general de les Nacions Unides. La denúncia tindrà efecte un any després que el secretari general hagi rebut la notificació.

Article 49

Format accessible

El text de la present Convenció es difondrà en format accessible.

Article 50

Textos autèntics

Els textos en àrab, xinès, castellà, francès, anglès i rus de la present Convenció seran igualment autèntics.

En testimoni d'això, els plenipotenciaris sotasignats, degudament autoritzats pels seus respectius governs, firmen la present Convenció.

Protocol Facultatiu de la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat

Resolució 61/106, de l'Assemblea General, de 13 de desembre de 200

Els Estats Parts en el present Protocol acorden el següent:

Article 1

1. Tot Estat Part en el present Protocol ("Estat Part") reconeix la competència del Comitè sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat ("el Comitè") per rebre i considerar les comunicacions presentades per persones o grups de persones subjectes a la seva jurisdicció que al·leguin ser víctimes d'una violació per aquest Estat Part de qualsevol de les disposicions de la Convenció, o en nom d'aquestes persones o grups de persones.

2. El Comitè no rebrà cap comunicació que concerneixi a un Estat Part en la Convenció que no sigui part en el present Protocol.

Article 2

El Comitè considerarà inadmissible una comunicació quan:

- a. Sigui anònima;
- b. Constitueixi un abús del dret a presentar una comunicació o sigui incompatible amb les disposicions de la Convenció;
- c. Es refereixi a una qüestió que ja hagi estat examinada pel Comitè o ja hagi estat o estigui sent examinada d'acord amb un altre procediment d'investigació o acord internacionals;
- d. No s'hagin esgotat tots els recursos interns disponibles, excepte que la tramitació d'aquests recursos es prolongui injustificadament o sigui improbable que amb aquests s'assoleixi un remei efectiu;
- e. Sigui manifestament infundada o estigui insuficientment substanciada; o
- f. Els fets objecte de la comunicació haguessin succeït abans de la data d'entrada en vigor del present Protocol per a l'Estat Part interessat, excepte que aquests fets continuessin produint-se després d'aquesta data.

Article 3

Sense perjudici del que es disposa en l'article 2 del present Protocol, el Comitè posarà en coneixement de l'Estat Part, de forma confidencial, tota comunicació que rebí d'acord amb el present Protocol. En un termini de sis mesos, aquest Estat Part presentarà al Comitè per escrit explicacions o declaracions en les quals aclareixi la qüestió i s'indiquin les mesures correctives que hagués adoptat l'Estat Part, en cas d'haver-ne.

Article 4

1. Després d'haver rebut una comunicació i abans d'arribar a una conclusió sobre el fons d'aquesta, el Comitè podrà remetre en qualsevol moment a l'Estat Part interessat, amb la finalitat del seu examen urgent, una sol·licitud perquè adopti les mesures provisionals necessàries per evitar possibles danys irreparables a la víctima o les víctimes de la suposada violació.

2. L'exercici pel Comitè de les seves facultats discrecionals en virtut del paràgraf 1 del present article, no implicarà cap judici sobre l'admissibilitat o sobre el fons de la comunicació.

Article 5

El Comitè examinarà en sessions privades les comunicacions que rebí en virtut del present Protocol. Després d'examinar una comunicació, el Comitè farà arribar els seus suggeriments i recomanacions, si n'hagués, a l'Estat Part interessat i al comunicant.

Article 6

1. Si el Comitè rep informació fidedigna que reveli violacions greus o sistemàtiques per un Estat Part dels drets recollits en la Convenció, el Comitè invitarà aquest Estat Part a col·laborar en l'examen de la informació i, amb aquesta finalitat, a presentar observacions sobre l'esmentada informació.

2. Considerant les observacions que hagi presentat l'Estat Part interessat, així com tota informació fidedigna que estigui a la seva disposició, el Comitè podrà encarregar a un o més dels seus membres que duguin a terme una investigació i presentin, amb caràcter urgent, un informe al Comitè. Quan es justifiqui i amb el consentiment de l'Estat Part, la investigació podrà incloure una visita al seu territori.

3. Després d'examinar les conclusions de la investigació, el Comitè les transmetrà a l'Estat Part interessat, juntament amb les observacions i recomanacions que estimi oportunes.

4. En un termini de sis mesos després de rebre les conclusions de la investigació i les observacions i recomanacions que li transmeti el Comitè, l'Estat Part interessat presentarà les seves pròpies observacions al Comitè.

5. La investigació serà de caràcter confidencial i en totes les seves etapes se sol·licitarà la col·laboració de l'Estat Part.

Article 7

1. El Comitè podrà invitar l'Estat Part interessat a que inclogui en l'informe que ha de presentar d'acord amb l'article 35 de la Convenció detalls sobre qualsevol mesura que hagués adoptat en resposta a una investigació efectuada d'acord amb l'article 6 del present Protocol.

2. Passat el període de sis mesos indicat en el paràgraf 4 de l'article 6, el Comitè podrà, si fos necessari, invitar l'Estat Part interessat a que li informi sobre qualsevol mesura adoptada com a resultat de la investigació.

Article 8

Tot Estat Part podrà, en el moment de la firma o ratificació del present Protocol, o de l'adhesió en aquest, declarar que no reconeix la competència del Comitè establerta en els articles 6 i 7.

Article 9

El secretari general de les Nacions Unides serà el dipositari del present Protocol.

Article 10

El present Protocol estarà obert a la firma de tots els Estats i les organitzacions regionals d'integració signataris de la Convenció en la Seu de les Nacions Unides, a Nova York, a partir del 30 de març de 2007.

Article 11

El present Protocol estarà subjecte a la ratificació dels Estats signataris d'aquest Protocol que hagin ratificat la Convenció o s'hi hagin adherit. Estarà subjecte a la confirmació oficial de les organitzacions regionals d'integració signatàries del present Protocol que hagin confirmat oficialment la Convenció o s'hi hagin adherit. Estarà obert a l'adhesió de qualsevol Estat o organització regional d'integració que hagi ratificat la Convenció, l'hagi confirmat oficialment o s'hi hagi adherit i que no hagi firmat el present Protocol.

Article 12

1. Per "organització regional d'integració" s'entendrà una organització constituïda per Estats sobirans d'una regió determinada a la qual els seus Estats membres hagin transferit competència respecte les qüestions regides per la Convenció i el present Protocol. Aquestes organitzacions declararan, en els seus instruments de confirmació oficial o adhesió, el seu grau de competència respecte les qüestions regides per la Convenció i el present Protocol. Posteriorment, informaran al dipositari de tota modificació substancial del seu grau de competència.

2. Les referències als "Estats Parts" d'acord amb el present Protocol s'aplicaran a aquestes organitzacions dins dels límits de la seva competència.

3. A l'efecte del que es disposa en el paràgraf 1 de l'article 13 i en el paràgraf 2 de l'article 15, no es tindrà en compte cap instrument dipositat per una organització regional d'integració.

4. Les organitzacions regionals d'integració, en assumptes de la seva competència, exerciran el seu dret de vot en la reunió dels Estats Parts, amb un número de vots igual al número dels seus Estats membres que siguin Parts en el present Protocol. Les esmentades organitzacions no exerciran el seu dret de vot si els seus Estats membres exerceixen el seu, i viceversa.

Article 13

1. Amb subjecció a l'entrada en vigor de la Convenció, el present Protocol entrarà en vigor el trentè dia després que s'hagi dipositat el desè instrument de ratificació o adhesió.

2. Per a cada Estat o organització regional d'integració que ratifiqui el Protocol, el confirmi oficialment o s'hi adhereixi un cop que hagi estat dipositat el desè instrument al seu

efecte, el Protocol entrarà en vigor el trentè dia a partir de la data en què hagi estat dipositat el seu propi instrument.

Article 14

1. No es permetran reserves incompatibles amb l'objectiu i el propòsit del present Protocol
2. Les reserves podran ser retirades en qualsevol moment.

Article 15

1. Tot Estat Part podrà proposar una esmena al present Protocol i presentar-la al secretari general de les Nacions Unides. El secretari general comunicarà l'esmena proposada als Estats Parts, demanant-los que li notifiquin si desitgen que es convoqui una conferència d'Estats Parts amb l'objectiu d'examinar la proposta i sotmetre-la a votació. Si en els quatre mesos següents a la data d'aquesta notificació, almenys un terç dels Estats Parts es declara a favor d'aquesta convocatòria, el secretari general convocarà una conferència sota els auspicis de les Nacions Unides. Tota esmena adoptada per majoria de dos terços dels Estats Parts presents i votants en la conferència serà sotmesa pel secretari general a l'Assemblea General per a la seva aprovació i posteriorment a tots els Estats Parts per a la seva acceptació.

2. Les esmenes adoptades i aprovades d'acord amb el que es disposa en el paràgraf 1 del present article entraran en vigor el trentè dia a partir de la data en què el número d'instruments d'acceptació dipositats arribi als dos terços del número d'Estats Parts que hi hagués en la data d'adopció de l'esmena. Posteriorment, les esmenes entraran en vigor per a tot Estat Part el trentè dia a partir d'aquell en què haguessin dipositat el seu propi instrument d'acceptació. Les esmenes seran vinculants exclusivament per als Estats Parts que les hagin acceptat.

Article 16

Els Estats Parts podran denunciar el present Protocol mitjançant notificació escrita dirigida al secretari general de les Nacions Unides. La denúncia tindrà efecte un any després que el secretari general hagi rebut la notificació.

Article 17

El text del present Protocol es difondrà en format accessible.

Article 18

Els textos en àrab, xinès, castellà, francès, anglès i rus del present Protocol seran igualment autèntics.

En testimoni d'això, els plenipotenciaris sotasignats, degudament autoritzats pels seus respectius governs, firmen el present Protocol.

Convenció Internacional per a la Protecció de totes les Persones contra les Desaparicions Forçades

Resolució 61/177, de l'Assemblea General, de 20 de desembre de 2006

PREÀMBUL

Els Estats Parts en la present Convenció,

Considerant que la Carta de les Nacions Unides imposa als Estats l'obligació de promoure el respecte universal i efectiu dels drets humans i llibertats fonamentals,

Tenint en compte la Declaració Universal de Drets Humans,

Recordant el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals, el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics i els altres instruments internacionals pertinents de drets humans, del dret humanitari i del dret penal internacional,

Recordant també la Declaració sobre la protecció de totes les persones contra les desaparicions forçades, aprovada per l'Assemblea General de les Nacions Unides en la seva resolució 47/133, de 18 de desembre de 1992,

Conscients de l'extrema gravetat de la desaparició forçada, que constitueix un delictes i, en determinades circumstàncies definides pel dret internacional, un crim de lesa humanitat,

Decidits a prevenir les desaparicions forçades i a lluitar contra la impunitat pel que fa al delictes de desaparició forçada,

Tenint presents el dret de tota persona a no ser sotmesa a una desaparició forçada i el dret de les víctimes a la justícia i a la reparació,

Afirmant el dret a conèixer la veritat sobre les circumstàncies d'una desaparició forçada i la sort de la persona desapareguda, així com el respecte del dret a la llibertat de buscar, rebre i difondre informacions amb aquesta finalitat,

Han convingut en els següents articles:

Primera Part

Article 1

1. Ningú serà sotmès a una desaparició forçada.

2. En cap cas podran invocar-se circumstàncies excepcionals com estat de guerra o amenaça de guerra, inestabilitat política interna o qualsevol altra emergència pública com a justificació de la desaparició forçada.

Article 2

A l'efecte de la present Convenció, s'entendrà per "desaparició forçada" l'arrest, la detenció, el segrest o qualsevol altra forma de privació de llibertat que siguin obra d'agents de l'Estat o per persones o grups de persones que actuen amb l'autorització, el suport o l'aquiescència de l'Estat, seguida de la negativa a reconèixer l'esmentada privació de llibertat o de l'ocultació de la sort o el parador de la persona desapareguda, sostraint-la a la protecció de la llei.

Article 3

Els Estats Parts prendran les mesures apropiades per investigar sobre les conductes definides a l'article 2 que siguin obra de persones o grups de persones que actuïn sense l'autorització, el suport o l'aquiescència de l'Estat, i per processar als responsables.

Article 4

Cada Estat Part prendrà les mesures necessàries perquè la desaparició forçada sigui tipificada com a delictes en la seva legislació penal.

Article 5

La pràctica generalitzada o sistemàtica de la desaparició forçada constitueix un crim de lesa humanitat tal com està definit en el dret internacional aplicable i comporta les conseqüències previstes pel dret internacional aplicable.

Article 6

1. Els Estats Parts prendran les mesures necessàries per considerar penalment responsable com a mínim:

- a. A tota persona que cometi, ordeni, o indueixi a la comissió d'una desaparició forçada, intenti cometre-la, en sigui còmplice o hi participi;
- b. **Al superior que:**
  - i. Hagi tingut coneixement que els subordinats sota la seva autoritat i control efectius estaven cometent o es proposaven cometre un delictes de desaparició forçada, o hagi fet conscientment cas omís d'informació que ho indiqués clarament;
  - ii. Hagi exercit la seva responsabilitat i control efectius sobre les activitats amb què el delictes de desaparició forçada guardava relació; i
  - iii. No hagi adoptat totes les mesures necessàries i raonables al seu abast per prevenir o reprimir que es cometés una desaparició forçada, o per posar els fets en coneixement de les autoritats competents a l'efecte de la seva investigació i enjudiciament;
- c. L'incís b) *supra* s'entén sense perjudici de les normes de dret internacional més estrictes en matèria de responsabilitat exigibles a un cap militar o al qui actuï efectivament com a cap militar.

2. Cap ordre o instrucció d'una autoritat pública, sigui aquesta civil, militar o d'una altra índole, pot ser invocada per justificar un delictes de desaparició forçada.

Article 7

1. Els Estats Parts consideraran el delicte de desaparició forçada punible amb penes apropiades, que tinguin en compte la seva extrema gravetat.

2. Els Estats Parts podran establir:

- a. Circumstàncies atenuants, en particular per als qui, havent estat participants en la comissió d'una desaparició forçada, hagin contribuït efectivament a la reparació amb vida de la persona desapareguda o hagin permès esclarir casos de desaparició forçada o identificar els responsables d'una desaparició forçada;
- b. Sense perjudici d'altres procediments penals, circumstàncies agreujants, especialment en cas de decés de la persona desapareguda, o per als qui siguin culpables de la desaparició forçada de dones embarassades, menors, persones amb discapacitats o altres persones particularment vulnerables.

Article 8

Sense perjudici del que es disposa a l'article 5,

1. Cada Estat Part que apliqui un règim de prescripció a la desaparició forçada prendrà les mesures necessàries perquè el termini de prescripció de l'acció penal:

- a. Sigui prolongat i proporcionat a l'extrema gravetat d'aquest delicte;
- b. Es compti a partir del moment en què cessa la desaparició forçada, tenint en compte el caràcter continu d'aquest delicte.

2. L'Estat Part garantirà a les víctimes de desaparició forçada el dret a un recurs eficaç durant el termini de prescripció.

Article 9

1. Cada Estat Part disposarà el que sigui necessari per instituir la seva jurisdicció sobre els delictes de desaparició forçada en els següents casos:

- a. Quan els delictes es cometin en qualsevol territori sota la seva jurisdicció o a bord d'una aeronau o un vaixell matriculats en aquest Estat;
- b. Quan el presumpte autor del delicte sigui nacional d'aquest Estat;
- c. Quan la persona desapareguda sigui nacional d'aquest Estat i aquest ho consideri apropiat.

2. Cada Estat Part prendrà així mateix les mesures necessàries per establir la seva jurisdicció sobre els delictes de desaparició forçada en els casos en què el presumpte autor es trobi en qualsevol territori sota la seva jurisdicció, excepte que l'esmentat Estat l'extraideixi o l'entregui a un altre Estat de conformitat amb les seves obligacions internacionals, o el transfereixi a una jurisdicció penal internacional la competència de la qual hagi reconegut.

3. La present Convenció no exclou cap jurisdicció penal addicional exercida de conformitat amb les lleis nacionals.

Article 10

1. Cada Estat Part en el territori del qual es trobi una persona de qui se suposa ha comès un delictes de desaparició forçada, si, després d'examinar la informació que es disposa, considera que les circumstàncies ho justifiquen, procedirà a la detenció d'aquesta persona o prendrà altres mesures legals necessàries per assegurar la seva presència. La detenció i altres mesures es duran a terme de conformitat amb les lleis d'aquest Estat i es mantindran tan sols per al període que sigui necessari per tal d'assegurar la seva presència en el marc d'un procediment penal, d'entrega o d'extradició.

2. L'Estat Part que hagi adoptat les mesures contemplades en el paràgraf 1 del present article procedirà immediatament a una investigació preliminar o indagació dels fets. Informarà als Estats Parts als quals es fa referència en el paràgraf 1 de l'article 9, sobre les mesures adoptades en aplicació del paràgraf 1 del present article, especialment sobre la detenció i les circumstàncies que la justifiquen, i sobre les conclusions de la seva investigació preliminar o indagació, indicant-los si té intenció d'exercir la seva jurisdicció.

3. La persona detinguda de conformitat amb el paràgraf 1 del present article podrà comunicar-se immediatament amb el representant corresponent de l'Estat de la seva nacionalitat que es trobi més pròxim o, si es tracta d'un apàtrida, amb el representant de l'Estat en què habitualment resideixi.

Article 11

1. L'Estat Part en el territori de la seva jurisdicció en què sigui trobada la persona de qui se suposa que ha comès un delictes de desaparició forçada, si no procedeix a la seva extradició, o a la seva entrega a un altre Estat de conformitat amb les seves obligacions internacionals, o a la seva transferència a una instància penal internacional la jurisdicció de la qual hagi reconegut, sotmetrà el cas a les seves autoritats competents per a l'exercici de l'acció penal.

2. Les esmentades autoritats prendran la seva decisió en les mateixes condicions que les aplicables a qualsevol delictes comú de caràcter greu, d'acord amb la legislació d'aquest Estat. En els casos previstos en el paràgraf 2 de l'article 9, el nivell de les proves necessàries per a l'enjudiciament o inculpció no serà de cap manera menys estricte que el que s'aplica en els casos previstos en el paràgraf 1 de l'article 9.

3. Tota persona investigada en relació amb un delictes de desaparició forçada rebrà garanties d'un tracte just en totes les fases del procediment. Tota persona sotmesa a judici per un delictes de desaparició forçada gaudirà de les garanties judicials davant una cort o un tribunal de justícia competent, independent i imparcial, establert per la llei.

Article 12

1. Cada Estat Part vetllarà perquè tota persona que al·legui que algú ha estat sotmès a desaparició forçada tingui dret a denunciar els fets davant les autoritats competents, que examinaran ràpidament i imparcialment la denúncia, i, si escau, procediran sense demora a realitzar una investigació exhaustiva i imparcial. Es prendran mesures adequades, si escau, per assegurar la

protecció del denunciador, els testimonis, els propers de la persona desapareguda i els seus defensors, així com dels qui participen en la investigació, contra tot maltractament o intimidació en raó de la denúncia presentada o de qualsevol declaració efectuada.

2. Sempre que hi hagi motius raonables per creure que una persona ha estat sotmesa a una desaparició forçada, les autoritats a les quals fa referència el paràgraf 1 iniciaran una investigació, encara que no s'hagi presentat cap denúncia formal.

3. Els Estats Parts vetllaran perquè les autoritats esmentades en el paràgraf 1 del present article:

- a. Disposin de les facultats i recursos necessaris per dur a terme de manera eficaç la investigació, incloent l'accés a la documentació i altres informacions pertinents per aquesta;
- b. Tinguin accés, prèvia autorització judicial si fos necessari emesa amb la major brevetat possible, a qualsevol lloc de detenció i qualsevol altre lloc on existeixin motius raonables per creure que pugui trobar-se la persona desapareguda.

4. Cada Estat Part prendrà les mesures necessàries per prevenir i sancionar els actes que obstaculitzin el desenvolupament de les investigacions. En particular, hauran de garantir que les persones de qui se suposa que han comès un delictes de desaparició forçada no estiguin en condicions d'influir en el curs de les investigacions, exercint pressions i actes d'intimidació o de represàlia sobre el denunciador, els testimonis, els propers de la persona desapareguda i els seus defensors, així com sobre els qui participen en la investigació.

Article 13

1. A l'efecte d'extradició entre Estats Parts, el delictes de desaparició forçada no serà considerat delictes polític, delictes connex a un delictes polític ni delictes inspirat en motius polítics. En conseqüència, una sol·licitud d'extradició fundada en un delictes d'aquest tipus no podrà ser rebutjada per aquest únic motiu.

2. El delictes de desaparició forçada estarà comprès de ple dret entre els delictes que donin lloc a extradició en tot tractat d'extradició celebrat entre Estats Parts abans de l'entrada en vigor de la present Convenció.

3. Els Estats Parts es comprometen a incloure el delictes de desaparició forçada entre els delictes susceptibles d'extradició en tot tractat d'extradició que celebrin entre si amb posterioritat.

4. Cada Estat Part que subordini l'extradició a l'existència d'un tractat, si rep una sol·licitud d'extradició d'un altre Estat Part amb el qual no té tractat al respecte, podrà considerar la present Convenció com la base jurídica necessària per a l'extradició pel que fa al delictes de desaparició forçada.

5. Els Estats Parts que no subordinin l'extradició a l'existència d'un tractat reconeixeran el delictes de desaparició forçada com susceptible d'extradició entre ells mateixos.

6. L'extradició estarà subordinada, en tots els casos, a les condicions previstes pel dret de l'Estat Part requerit o pels tractats d'extradició aplicables, incloses, en particular, les condicions relatives a la pena mínima exigida per a l'extradició i als motius pels quals l'Estat Part requerit pot rebutjar l'extradició, o subjectar-la a determinades condicions.

7. Cap disposició de la present Convenció s'ha d'interpretar en el sentit d'obligar a l'Estat Part requerit a que concedeixi l'extradició si aquest té raons serioses per creure que la sol·licitud ha estat presentada amb l'objectiu de processar o sancionar una persona per raons de sexe, raça, religió, nacionalitat, origen ètnic, opinions polítiques o pertinença a un determinat grup social, o si, en acceptar la sol·licitud, se li causés un dany per qualsevol d'aquestes raons.

Article 14

1. Els Estats Parts es prestaran tot l'auxili judicial possible pel que fa a qualsevol procediment penal relatiu a un delictes de desaparició forçada, incloent el subministrament de totes les proves necessàries per al procés que obrin en el seu poder.

2. L'auxili judicial estarà subordinat a les condicions previstes en el dret intern de l'Estat Part requerit o en els tractats de cooperació judicial aplicables, inclosos, en particular, els motius pels quals l'Estat Part requerit pot denegar l'esmentat auxili o sotmetre'l a determinades condicions.

Article 15

Els Estats Parts cooperaran entre si i es prestaran tot l'auxili possible per assistir a les víctimes de les desaparicions forçades, així com en la recerca, localització i alliberament de les persones desaparegudes i, en cas de mort, en l'exhumació, la identificació de les persones desaparegudes i la restitució de les seves restes.

Article 16

1. Cap Estat Part procedirà a l'expulsió, devolució, lliurament o extradició d'una persona a un altre Estat quan hi hagi raons fundades per creure que estaria en perill de ser sotmesa a una desaparició forçada.

2. A l'efecte de determinar si existeixen aquestes raons, les autoritats competents tindran en compte totes les consideracions pertinents, incloent, quan procedeixi, l'existència, a l'Estat que es tracti, d'un quadre de violacions sistemàtiques greus, flagrants o massives dels drets humans o violacions greus del dret internacional humanitari.

Article 17

1. Ningú serà detingut en secret.

2. Sense perjudici d'altres obligacions internacionals de l'Estat Part en matèria de privació de llibertat, cada Estat Part, en la seva legislació:

- a. Establirà les condicions sota les quals poden impartir-se les ordres de privació de llibertat;

- b.** Determinarà les autoritats que estiguin facultades per ordenar privacions de llibertat;
- c.** Garantirà que tota persona privada de llibertat sigui mantinguda únicament en llocs de privació de llibertat oficialment reconeguts i controlats;
- d.** Garantirà que tota persona privada de llibertat sigui autoritzada a comunicar-se amb la seva família, un advocat o qualsevol altra persona de la seva elecció i a rebre la seva visita, només amb la reserva de les condicions establertes per la llei, i en el cas d'un estranger, a comunicar-se amb les seves autoritats consulars, de conformitat amb el dret internacional aplicable;
- e.** Garantirà l'accés de tota autoritat i institució competents i facultades per la llei als llocs de privació de llibertat, si és necessari amb l'autorització prèvia d'una autoritat judicial;
- f.** Garantirà en qualsevol circumstància a tota persona privada de llibertat i, en cas de sospita de desaparició forçada, pel fet de trobar-se la persona privada de llibertat en la incapacitat d'exercir aquest dret, a tota persona amb un interès legítim, per exemple els propers de la persona privada de llibertat, el seu representant o advocat, el dret a interposar un recurs davant un tribunal perquè aquest determini sense demora la legalitat de la privació de llibertat i ordeni l'alliberament si l'esmentada privació de llibertat fos il·legal.

3. Cada Estat Part assegurarà l'establiment i el manteniment d'un o diversos registres oficials i/o expedients actualitzats de les persones privades de llibertat, que sota requeriment seran ràpidament posats a disposició de tota autoritat judicial o de tota altra autoritat o institució competent d'acord amb la legislació nacional o qualsevol instrument jurídic internacional rellevant del qual l'Estat sigui Part. Aquesta informació contindrà almenys:

- a.** La identitat de la persona privada de llibertat;
- b.** El dia, l'hora i el lloc on la persona va ser privada de llibertat i l'autoritat que va procedir a la privació de llibertat;
- c.** L'autoritat que va decidir la privació de llibertat i els motius d'aquesta;
- d.** L'autoritat que controla la privació de llibertat;
- e.** El lloc de privació de llibertat, el dia i l'hora d'admissió en aquest i l'autoritat responsable del citat lloc;
- f.** Els elements relatius a la integritat física de la persona privada de llibertat;
- g.** En cas de recés durant la privació de llibertat, les circumstàncies i causes de la mort i el destí de les restes de la persona morta;
- h.** El dia i l'hora de l'alliberament o del trasllat a un altre lloc de detenció, el destí i l'autoritat encarregada del trasllat.

Article 18

- 1.** Sense perjudici dels articles 19 i 20, cada Estat Part garantirà a tota persona amb un interès legítim en aquesta informació, per exemple els propers de la persona privada de llibertat, el seu representant o advocat, l'accés, com a mínim, a les informacions següents:
- a.** L'autoritat que va decidir la privació de llibertat;
  - b.** La data, l'hora i el lloc en què la persona va ser privada de llibertat i admesa en un lloc de privació de llibertat;

- c. L'autoritat que controla la privació de llibertat;
- d. El lloc on es troba la persona privada de llibertat i, en cas de trasllat cap a un altre lloc de privació de llibertat, el destí i l'autoritat responsable del trasllat;
- e. La data, l'hora i el lloc de l'alliberament;
- f. Els elements relatius a l'estat de salut de la persona privada de llibertat;
- g. En cas de recés durant la privació de llibertat, les circumstàncies i causes de la mort i el destí de les restes.

2. S'adoptaran, si arriba el cas, mesures adequades per garantir la protecció de les persones a les quals fa referència el paràgraf 1 del present article, així com dels qui participin en la investigació, contra qualsevol maltractament, intimidació o sanció en raó de la recerca d'informacions sobre una persona privada de llibertat.

Article 19

1. Les informacions personals, incloent les dades mèdiques o genètiques, que s'obtinguin i/o transmetin en el marc de la recerca d'una persona desapareguda no poden ser utilitzades o revelades amb finalitats diferents a l'esmentada recerca. És a dir, sense perjudici de la utilització d'aquestes informacions en procediments penals relatius a un delictes de desaparició forçada, o en exercici del dret a obtenir reparació.

2. La recopilació, el tractament, l'ús i la conservació d'informacions personals, incloent dades mèdiques o genètiques, no ha d'infringir o tenir l'efecte d'infringir els drets humans, les llibertats fonamentals i la dignitat de la persona.

Article 20

1. Únicament en el cas en què una persona estigui sota protecció de la llei i la privació de llibertat es trobi sota control judicial, el dret a les informacions previstes en l'article 18 podrà limitar-se, només a títol excepcional, quan sigui estrictament necessari en virtut de restriccions previstes per la llei, i si la transmissió d'informació perjudiqués la intimitat o la seguretat de la persona o el curs d'una investigació criminal, o per altres motius equivalents previstos per la llei, i de conformitat amb el dret internacional aplicable i amb els objectius de la present Convenció. En cap cas s'admetran limitacions al dret a les informacions previstes en l'article 18 que puguin constituir conductes definides en l'article 2 o violacions del paràgraf 1 de l'article 17.

2. Sense perjudici de l'examen de la legalitat d'una privació de llibertat, l'Estat Part garantirà a les persones a les quals fa referència el paràgraf 1 de l'article 18, el dret a un recurs judicial ràpid i efectiu per obtenir sense demora les informacions previstes en aquesta disposició. Aquest dret a un recurs no podrà ser suspès o limitat sota cap circumstància.

Article 21

Cada Estat Part prendrà les mesures necessàries perquè l'alliberament d'una persona s'efectuï d'acord amb les modalitats que permetin verificar amb certesa que ha estat efectivament posada en llibertat. Els Estats Parts adoptaran així mateix les mesures necessàries

per garantir la integritat física i el ple exercici dels seus drets a les persones en el moment en què siguin alliberades, sense perjudici de les obligacions a les quals puguin estar subjectes en virtut de la legislació nacional.

Article 22

Sense perjudici d'allò establert en l'article 6, cada Estat Part prendrà les mesures necessàries per prevenir i sancionar les següents pràctiques:

- a. Les dilacions o l'obstrucció dels recursos previstos en l'incís f) del paràgraf 2 de l'article 17 i el paràgraf 2 de l'article 20;
- b. L'incompliment de l'obligació de registrar tota privació de llibertat, així com el registre d'informació la inexactitud de la qual l'agent encarregat del registre oficial o els expedients oficials coneixia o hagués hagut de conèixer;
- c. La negativa a proporcionar informació sobre una privació de llibertat o el subministrament d'informació inexacta, quan es compleixen les condicions establertes per la llei per proporcionar l'esmentada informació.

Article 23

1. Cada Estat Part vetllarà perquè la formació del personal militar o civil encarregat de l'aplicació de la llei, del personal mèdic, dels funcionaris i d'altres persones que puguin intervenir en la custòdia o tractament de les persones privades de llibertat, inclogui l'ensenyament i la informació necessàries sobre les disposicions pertinents de la present Convenció, per tal de:

- a. Prevenir la participació d'aquests agents en desaparicions forçades;
- b. Ressaltar la importància de la prevenció i de les investigacions en matèria de desaparicions forçades;
- c. Vetllar perquè es reconegui la urgència de la resolució dels casos de desaparició forçada.

2. Cada Estat Part prohibirà les ordres o instruccions que disposin, autoritzin o encoratgin les desaparicions forçades. Cada Estat Part garantirà que la persona que refusi obeir una ordre d'aquesta naturalesa no sigui sancionada.

3. Cada Estat Part prendrà les mesures necessàries perquè, quan les persones a les quals fa referència el paràgraf 1 del present article tinguin raons per creure que s'ha produït o està a punt de produir-se una desaparició forçada, informin als seus superiors i, quan sigui necessari, a les autoritats o òrgans de control o de revisió competents.

Article 24

1. A l'efecte de la present Convenció, s'entendrà per "víctima" la persona desapareguda i tota persona física que hagi patit un perjudici directe com a conseqüència d'una desaparició forçada.

2. Cada víctima té el dret de conèixer la veritat sobre les circumstàncies de la desaparició forçada, l'evolució i resultats de la investigació i la sort de la persona desapareguda. Cada Estat Part prendrà les mesures adequades en aquest sentit.

3. Cada Estat Part adoptarà totes les mesures apropiades per a la recerca, localització i alliberament de les persones desaparegudes i, en cas de decés, per a la recerca, el respecte i la restitució de les seves restes.

4. Els Estats Parts vetllaran perquè el seu sistema legal garanteixi a la víctima d'una desaparició forçada el dret a la reparació i a una indemnització ràpida, justa i adequada.

5. El dret a la reparació al qual es fa referència en el paràgraf 4 del present article comprèn tots els danys materials i morals i, si escau, altres modalitats de reparació com:

- a. La restitució;
- b. La readaptació;
- c. La satisfacció; incloent el restabliment de la dignitat i la reputació;
- d. Les garanties de no repetició.

6. Sense perjudici de l'obligació de continuar amb la investigació fins establir la sort de la persona desapareguda, cada Estat Part adoptarà les disposicions apropiades en relació amb la situació legal de les persones desaparegudes la sort de les quals no hagi estat esclarida i dels seus propparents, en àmbits com la protecció social, les qüestions econòmiques, el dret de família i els drets de propietat.

7. Cada Estat Part garantirà el dret a formar i participar lliurement en organitzacions i associacions que tinguin com a objectiu contribuir a establir les circumstàncies de desaparicions forçades i la sort patida per les persones desaparegudes, així com l'assistència a les víctimes de desaparicions forçades.

Article 25

1. Els Estats Parts prendran les mesures necessàries per prevenir i sancionar penalment:

- a. L'apropiació d'infants sotmesos a desaparició forçada, o d'infants el pare, mare o representant legal dels quals són sotmesos a una desaparició forçada, o d'infants nascuts durant la captivitat de la seva mare sotmesa a una desaparició forçada;
- b. La falsificació, l'ocultació o la destrucció de documents que provin la veritable identitat dels infants esmentats en l'incís a) *supra*.

2. Els Estats Parts adoptaran les mesures necessàries per buscar i identificar als infants esmentats en l'incís a) del paràgraf 1 del present article i restituir-los a les seves famílies d'origen d'acord amb els procediments legals i els acors internacionals aplicables.

3. Els Estats Parts es prestaran assistència mútua en la recerca, identificació i localització dels infants als quals fa referència l'incís a) del paràgraf 1 del present article.

4. Tenint en compte la necessitat de preservar l'interès superior dels infants esmentats en l'incís a) del paràgraf 1 del present article i el seu dret a preservar i recuperar la seva identitat, incloent la nacionalitat, el nom i les relacions familiars reconegudes per la llei, hauran d'existir en els Estats Parts que reconeixen el sistema d'adopció o una altra forma de col·locació o

guarda, procediments legals encaminats a revisar el procediment d'adopció o de col·locació o guarda d'aquests infants i, si escau, a anul·lar tota adopció o col·locació o guarda l'origen de la qual sigui una desaparició forçada.

5. En tota circumstància i, en particular, per a tot allò que fa referència a aquest article, l'interès superior de l'infant constituirà una consideració primordial i l'infant amb capacitat de discerniment tindrà dret a expressar lliurement la seva opinió, que serà degudament valorada en funció de la seva edat i maduresa.

Segona Part

Article 26

1. Per a l'aplicació de les disposicions de la present Convenció, es constituirà un Comitè contra la Desaparició Forçada (denominat d'ara endavant "el Comitè") integrat per deu experts de gran integritat moral, de reconeguda competència en matèria de drets humans, independents, que exerciran les seves funcions a títol personal i actuaran amb total imparcialitat. Els membres del Comitè seran elegits pels Estats Parts tenint en compte una distribució geogràfica equitativa. Es tindrà en compte l'interès que representa la participació en els treballs del Comitè de persones que tinguin experiència jurídica pertinent i d'una representació equilibrada dels gèneres.

2. L'elecció s'efectuarà en votació secreta d'una llista de candidats designats pels Estats Parts entre els seus propis nacionals, en reunions biennals dels Estats Parts convocades en aquest sentit pel secretari general de les Nacions Unides. En aquestes reunions, per a les quals formaran quòrum dos terços dels Estats Parts, es consideraran elegits els candidats que obtinguin el major número de vots i la majoria absoluta dels vots dels representants dels Estats Parts presents i votants.

3. L'elecció inicial se celebrarà com a molt tard sis mesos després de la data d'entrada en vigor de la present Convenció. Quatre mesos abans de la data de cada elecció, el secretari general de les Nacions Unides dirigitrà una carta als Estats Parts convidant-los a que presentin les seves candidatures en un termini de tres mesos. El secretari general prepararà una llista per ordre alfabètic de tots els candidats designats d'aquesta manera, per cadascun d'ells, l'Estat Part que l'ha presentat. Aquesta llista serà comunicada a tots els Estats Parts.

4. Els membres del Comitè seran elegits per quatre anys. Podran ser reelegits una vegada. No obstant això, el mandat de cinc dels membres elegits en la primera elecció expirarà al cap de dos anys; immediatament després de la primera elecció, el president de la reunió a la qual es fa referència en el paràgraf 2 del present article designarà per sorteig els noms d'aquests cinc membres.

5. Si un membre del Comitè mor o renuncia o per qualsevol altra causa no pot continuar exercint les seves funcions en el Comitè, l'Estat Part que va presentar la seva candidatura

proposarà, tenint en compte els criteris previstos en el paràgraf 1 del present article, a un altre candidat, entre els seus propis nacionals, perquè exerceixi les seves funcions durant el període de mandat restant, sota reserva de l'aprovació de la majoria dels Estats Parts. Es considerarà atorgada l'esmentada aprovació si no és que la meitat o més dels Estats Parts responguin negativament dins un termini de sis setmanes a partir del moment en què el secretari general de les Nacions Unides els comuniqui la candidatura proposada.

6. El Comitè establirà el seu reglament intern.

7. El secretari general de les Nacions Unides proporcionarà el personal e els mitjans materials necessaris per al desenvolupament eficaç de les funcions del Comitè. El secretari general de les Nacions Unides convocarà la primera reunió del Comitè.

8. Els membres del Comitè tindran dret a les facilitats, prerrogatives i immunitats reconegudes als experts en missió per a les Nacions Unides, d'acord amb allò establert en les seccions pertinents de la Convenció sobre Prerrogatives i Immunitats de les Nacions Unides.

9. Els Estats Parts es comprometen a cooperar amb el Comitè i a assistir als seus membres en l'exercici del seu mandat, en el marc de les funcions del Comitè acceptades pels esmentats Estats Parts.

Article 27

Una Conferència dels Estats Parts es reunirà no abans de quatre anys i no més tard de sis anys, després de l'entrada en vigor de la present Convenció, per avaluar el funcionament del Comitè i decidir, segons les modalitats previstes en el paràgraf 2 de l'article 44, si és apropiat confiar a una altra instància — sense excloure cap possibilitat—, amb les atribucions previstes en els articles 28 a 36, la supervisió de l'aplicació de la present Convenció.

Article 28

1. En el marc de les competències que li confereix la present Convenció, el Comitè cooperarà amb tots els òrgans, oficines, organismes especialitzats i fons apropiats de les Nacions Unides, els comitès convencionals creats en virtut dels instruments internacionals, els procediments especials de les Nacions Unides, les organitzacions o institucions regionals intergovernamentals apropiades, així com amb totes les institucions, organismes i oficines nacionals pertinents que obrin per protegir totes les persones de les desaparicions forçades.

2. En el marc de les seves funcions, el Comitè consultarà amb altres comitès convencionals creats pels instruments de drets humans pertinents, en particular el Comitè de Drets Humans establert pel Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics, amb vistes a assegurar la coherència de les seves observacions i recomanacions respectives.

Article 29

1. Cada Estat Part presentarà al Comitè, per mitjà del secretari general de les Nacions Unides, un informe relatiu a les mesures que hagin adoptat per complir amb les obligacions

que han contret en virtut de la present Convenció, dins del termini de dos anys a comptar des de l'entrada en vigor de la Convenció en l'Estat Part que es tracti.

2. El secretari general de les Nacions Unides posarà els informes a disposició de tots els Estats Parts.

3. Cada informe serà examinat pel Comitè, el qual podrà fer els comentaris, observacions o recomanacions que consideri apropiades. L'Estat Part interessat serà informat d'aquests comentaris, observacions o recomanacions, als quals podrà respondre, per iniciativa pròpia o a sol·licitud del Comitè.

4. El Comitè podrà també demanar als Estats Parts informacions complementàries sobre l'aplicació de la present Convenció.

Article 30

1. El Comitè podrà examinar, de manera urgent, tota petició presentada pels propparents d'una persona desapareguda, els seus representants legals, els seus advocats o les persones autoritzades per ells, així com tot aquell que tingui un interès legítim, per tal que es busqui i localitzi a una persona desapareguda.

2. Si el Comitè considera que la petició d'actuar de manera urgent presentada en virtut del paràgraf 1 del present article:

- a. No està mancada manifestament de fonament;
- b. No és un abús del dret a presentar aquestes peticions;
- c. S'ha presentat prèviament i en la forma deguda als òrgans competents de l'Estat Part interessat, com les autoritats encarregades d'efectuar les investigacions, quan aquesta possibilitat existeix;
- d. No és incompatible amb les disposicions d'aquesta Convenció; i
- e. No està sent tractada en una altra instància internacional d'examen o arranament d'aquesta mateixa naturalesa; sol·licitarà a l'Estat Part interessat que li proporcioni, en el termini que el Comitè determini, informació sobre la situació d'aquesta persona.

3. Tenint en compte la informació proporcionada per l'Estat Part interessat d'acord amb el paràgraf 2 del present article, el Comitè podrà transmetre les seves recomanacions a l'Estat Part i incloure una petició que adopti tots les mesures necessàries, incloses mesures cautelars, per localitzar i protegir a la persona d'acord amb la present Convenció, i podrà sol·licitar que informi al Comitè, en el termini que aquest determini, sobre les mesures que prengui, tenint en compte la urgència de la situació. El Comitè informarà a la persona que va presentar la petició d'acció urgent sobre les seves recomanacions i sobre les informacions transmeses per l'Estat Part quan aquestes estiguin disponibles.

4. El Comitè prosseguirà els seus esforços per col·laborar amb l'Estat Part mentre la sort de la persona desapareguda no hagi estat esclarida. El Comitè mantindrà informat l'autor de la petició.

Article 31

1. Cada Estat Part podrà declarar, en el moment de la ratificació o amb posterioritat a aquesta, que reconeix la competència del Comitè per rebre i examinar les comunicacions presentades per persones que es trobin sota la seva jurisdicció o en nom d'elles, que al·leguessin ser víctima de violacions per aquest Estat Part de les disposicions de la present Convenció. El Comitè no admetrà cap comunicació relativa a un Estat Part que no hagi fet aquesta declaració.

2. El Comitè declararà inadmissible qualsevol comunicació si:

- a. És anònima;
- b. Constitueix un abús del dret a presentar aquestes comunicacions o és incompatible amb les disposicions de la present Convenció;
- c. La mateixa qüestió està sent tractada en una altra instància internacional d'examen o arranjamament de la mateixa naturalesa; o si
- d. Els recursos interns efectius disponibles no han estat exhaurits. Aquesta regla no s'aplica si els procediments de recurs excedeixen terminis raonables.

3. Si el Comitè considera que la comunicació respon a les condicions establertes en el paràgraf 2 del present article, la transmetrà a l'Estat Part interessat i li sol·licitarà que li proporcioni, en un termini que haurà de fixar el Comitè, les seves observacions i comentaris.

4. En qualsevol moment després d'haver rebut una comunicació i abans d'arribar a una decisió sobre el fons, el Comitè podrà dirigir a l'Estat Part interessat, per al seu examen urgent, una sol·licitud que adopti les mesures cautelars necessàries amb vistes a evitar possibles danys irreparables a la víctima o les víctimes de la suposada violació. L'exercici d'aquesta facultat pel Comitè no implica cap judici sobre l'admissibilitat o sobre el fons de la comunicació.

5. El Comitè celebrarà les seves sessions a porta tancada quan examini les comunicacions previstes en el present article. El Comitè informarà a l'autor de la comunicació sobre les respostes proporcionades per l'Estat Part que es tracti. Quan el Comitè decideixi donar per acabat el procediment, comunicarà el seu dictamen a l'Estat Part i a l'autor de la comunicació.

Article 32

Cada Estat Part en la present Convenció podrà declarar en qualsevol moment que reconeix la competència del Comitè per rebre i examinar les comunicacions en què un Estat Part al·legui que un altre Estat Part no compleix amb les obligacions que li imposa la present Convenció. El Comitè no admetrà cap comunicació relativa a un Estat Part que no hagi fet aquesta declaració, ni una comunicació presentada per un Estat Part que no hagi fet aquesta declaració.

Article 33

1. Si el Comitè rep informació fidedigna que reveli violacions greus de les disposicions de la present Convenció per un Estat Part podrà, després de consultar amb aquest Estat, sol·licitar a un o diversos dels seus membres que efectuin una visita en aquest i li informin sobre això sense demora.

2. El Comitè informarà per escrit a l'Estat Part interessat de la seva intenció d'efectuar una visita, indicant la composició de la delegació i l'objectiu de la visita. L'Estat Part donarà la seva resposta en un termini raonable.

3. Davant d'una sol·licitud motivada de l'Estat Part, el Comitè podrà decidir postergar o cancel·lar la visita.

4. Si l'Estat Part atorga el seu acord a la visita, el Comitè i l'Estat Part que es tracti, cooperaran per definir-ne les modalitats i l'Estat Part oferirà totes les facilitats necessàries per al seu desenvolupament.

5. El Comitè comunicarà a l'Estat Part que es tracti les seves observacions i recomanacions com a resultat de la visita.

Article 34

Si el Comitè rep informació que, segons el seu judici, conté indicis ben fonamentats que la desaparició forçada es practica de forma generalitzada o sistemàtica en el territori sota la jurisdicció d'un Estat Part, i després d'haver sol·licitat de l'Estat Part interessat tota la informació pertinent sobre aquesta situació, podrà dur la qüestió, amb caràcter urgent, a la consideració de l'Assemblea General de les Nacions Unides, per mitjà del secretari general de les Nacions Unides.

Article 35

1. La competència del Comitè només s'estén a les desaparicions forçades que s'hagin iniciat amb posterioritat a la data d'entrada en vigor de la present Convenció.

2. Si un Estat passa a ser Part de la present Convenció després de la seva entrada en vigor, les seves obligacions respecte al Comitè només s'estendran a les desaparicions forçades que hagin començat amb posterioritat a l'entrada en vigor de la Convenció per aquest Estat.

Article 36

1. El Comitè presentarà un informe anual sobre les seves activitats en virtut de la present Convenció als Estats Parts i a l'Assemblea General de les Nacions Unides.

2. La publicació en l'informe anual d'una observació relativa a un Estat Part ha de ser prèviament anunciada a aquest Estat, el qual disposarà d'un termini raonable de resposta i podrà sol·licitar la publicació dels seus comentaris o observacions en l'informe.

Tercera Part

Article 37

Res del que es disposa en la present Convenció afectarà les disposicions que siguin més conduents a la protecció de totes les persones contra les desaparicions forçades que puguin estar recollides en:

- a. El dret d'un Estat Part; o
- b. El dret internacional vigent respecte a aquest Estat.

Article 38

1. La present Convenció estarà oberta a la firma de tots els Estats Membres de les Nacions Unides.

2. La present Convenció estarà subjecta a ratificació per tots els Estats Membres de les Nacions Unides. Els instruments de ratificació seran dipositats en poder del secretari general de les Nacions Unides.

3. La present Convenció estarà oberta a l'adhesió de tots els Estats Membres de les Nacions Unides. L'adhesió s'efectuarà mitjançant el dipòsit d'un instrument d'adhesió en poder del secretari general de les Nacions Unides.

Article 39

1. La present Convenció entrarà en vigor el trentè dia a partir de la data en què hagi estat dipositat el vintè instrument de ratificació o d'adhesió en poder del secretari general de les Nacions Unides.

2. Per a cada Estat que ratifiqui la present Convenció o s'hi adhereixi després d'haver estat dipositat el vintè instrument de ratificació o d'adhesió, la present Convenció entrarà en vigor el trentè dia a partir de la data en què aquest Estat hagi dipositat el seu instrument de ratificació o adhesió.

Article 40

El secretari general de les Nacions Unides comunicarà a tots els Estats Membres de les Nacions Unides i a tots els Estats que hagin firmat la present Convenció o s'hi hagin adherit:

- a. Les firmes, ratificacions i adhesions rebudes d'acord amb l'article 38;
- b. La data d'entrada en vigor de la present Convenció d'acord amb l'article 39.

Article 41

Les disposicions de la present Convenció seran aplicables a totes les parts constituents dels Estats federals, sense cap limitació ni excepció.

Article 42

1. Tota controvèrsia que sorgeixi entre dos o més Estats Parts pel que fa a la interpretació o aplicació de la present Convenció, que no se solucioni mitjançant negociació o a través dels procediments previstos expressament en la present Convenció, se sotmetrà a arbitratge a petició d'un dels Estats implicats. Si en el termini de sis mesos comptats a partir de la data de presentació de la sol·licitud d'arbitratge, les parts no aconsegueixen posar-se d'acord sobre la seva organització, qualsevol de les parts podrà sotmetre la controvèrsia a la Cort Internacional de Justícia, mitjançant una sol·licitud presentada d'acord amb l'Estatut de la Cort.

2. Cada Estat Part, en el moment de la firma o ratificació de la present Convenció o de la seva adhesió a aquesta, podrà declarar que no es considera obligat pel paràgraf 1 del present article. La resta d'Estats Parts no estaran obligats per aquest paràgraf davant cap Estat que hagi formulat aquesta declaració.

3. Cada Estat Part que hagi formulat la declaració prevista en el paràgraf 2 del present article podrà retirar-la en qualsevol moment notificant-ho al secretari general de les Nacions Unides.

Article 43

La present Convenció s'entén sense perjudici de les disposicions del dret internacional humanitari, incloses les obligacions que incumbeixen a les Altes Parts contractants dels quatre Convenis de Ginebra de 12 d'agost de 1949 i dels seus Protocols Addicionals de 8 de juny de 1977, o de la possibilitat que té cada Estat Part d'autoritzar al Comitè Internacional de la Creu Roja a visitar els llocs de detenció en els casos no previstos pel dret internacional humanitari.

Article 44

1. Cada Estat Part en la present Convenció podrà proposar esmenes o dipositar-les en poder del secretari general de les Nacions Unides. El secretari general comunicarà les esmenes proposades als Estats Parts en la present Convenció, demanant-los que li notifiquin si desitgen que es convoqui una conferència d'Estats Parts amb la finalitat d'examinar les propostes i sotmetre-les a votació. Si, en el termini de quatre mesos a partir de la data de la comunicació, un terç almenys dels Estats Parts es declara en favor d'aquesta convocatòria, el secretari general organitzarà la conferència sota els auspicis de les Nacions Unides.

2. Tota esmena adoptada per una majoria de dos terços dels Estats Parts presents i votants en la conferència serà sotmesa pel secretari general a tots els Estats Parts per a la seva acceptació.

3. Una esmena adoptada d'acord amb el paràgraf 1 del present article entrarà en vigor quan hagi estat acceptada per una majoria de dos terços dels Estats Parts en la present Convenció, d'acord amb els seus respectius procediments constitucionals.

4. Quan entrin en vigor, les esmenes seran obligatòries per als Estats Parts que les hagin acceptat, mentre que la resta d'Estat Parts seguiran obligats per les disposicions de la present Convenció i per les esmenes anteriors que hagin acceptat.

Article 45

1. La present Convenció, els textos de la qual en àrab, xinès, castellà, francès, anglès i rus són igualment autèntics, serà dipositada en poder del secretari general de les Nacions Unides.

2. El secretari general de les Nacions Unides remetrà còpies certificades de la present Convenció a tots els Estats esmentats en l'article 38.

III. Conferències Internacionals sobre Drets Humans

Proclamació de Teheran

Proclamada per la Conferència Internacional de Drets Humans a Teheran el 13 de maig de 1968

La Conferència Internacional de Drets Humans,

Havent-se reunit a Teheran del 22 d'abril al 13 de maig de 1968 per examinar els progressos aconseguits en els vint anys transcorreguts des de l'aprovació de la Declaració Universal de Drets Humans i per preparar un programa per al futur,

Havent examinat els problemes relacionats amb les activitats de les Nacions Unides per promoure i animar el respecte als drets humans i a les llibertats fonamentals,

Tenint presents les resolucions aprovades per la Conferència,

Prenent nota del fet que l'observança de l'Any Internacional dels Drets Humans coincideix amb un moment en què el món experimenta un canvi sense precedents,

Tenint en compte les noves oportunitats que ofereix el ràpid progrés de la ciència i la tecnologia,

Estimant que, quan a tants llocs del món prevalen els conflictes i la violència, són més necessàries que mai la solidaritat i la interdependència del gènere humà,

Conscient que la pau constitueix l'aspiració universal de la humanitat, i que per a la realització plena dels drets humans i les llibertats fonamentals són indispensables la pau i la justícia,

Declara solemnement que:

1. És indispensable que la comunitat internacional compleixi la seva solemne obligació de fomentar i animar el respecte als drets humans i a les llibertats fonamentals per a tothom, sense cap mena de distinció per motius de raça, color, sexe, idioma, religió o opinions polítiques o de qualsevol altra mena;

2. La Declaració Universal de Drets Humans enuncia una concepció comuna a tots els pobles dels drets iguals i inalienables de tots els membres de la família humana i la declara obligatòria per a la comunitat internacional;

3. El Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics, el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals, la Declaració sobre la concessió de la independència als països i pobles colonials, la Convenció Internacional sobre l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació Racial, així com altres convencions i declaracions en matèria de drets humans, aprovades sota els auspicis de les Nacions Unides, els organismes especialitzats i les organitzacions inter-

governamentals regionals, han establert noves normes i obligacions que totes les nacions han d'acceptar.

4. Des que es va aprovar la Declaració Universal de Drets Humans, les Nacions Unides han aconseguit progressos substancials en la definició de normes per al gaudi dels drets humans i les llibertats fonamentals. Durant aquest període s'han aprovat molts instruments internacionals d'importància. Però encara queda molt per fer en l'esfera de l'aplicació d'aquests drets i llibertats;

5. Les Nacions Unides s'han fixat com a objectiu primordial en matèria de drets humans que la humanitat gaudeixi de la màxima llibertat i dignitat. Per tal de poder assolir aquest objectiu, cal que les lleis de tots els països reconeixin a cada ciutadà, sigui quina sigui la seva raça, idioma, religió o credo polític, la llibertat d'expressió, d'informació, de consciència i de religió, així com el dret a participar plenament en la vida política, econòmica, social i cultural del seu país;

6. Els Estats han de reafirmar el seu ferm propòsit d'aplicar de manera efectiva els principis consagrats a la Carta de les Nacions Unides i en altres instruments internacionals en relació amb els drets humans i les llibertats fonamentals;

7. La comunitat internacional se sent profundament preocupada davant la notòria denegació dels drets humans que emana de la repulsiu política de l'*apartheid*. Aquesta política, condemnada com un crim de lesa humanitat, segueix trastornant profundament la pau i la seguretat internacionals. És imperatiu, per tant, que la comunitat internacional empi tots els mitjans al seu abast per a desterrar aquest mal. La lluita contra l'*apartheid*. es reconeix com a legítima;

8. És precís aconseguir que els pobles del món s'adonin completament dels mals de la discriminació racial i s'uneixin per combatre'ls. L'aplicació d'aquest principi de no discriminació, consagrat a la Carta de les Nacions Unides, la Declaració Universal de Drets Humans i altres instruments internacionals en matèria de drets humans, constitueix una tasca urgentíssima de la humanitat, tant en el marc internacional com en el nacional. Totes les ideologies basades en la superioritat racial i en la intolerància han de ser condemnades i combatudes;

9. Després de vuit anys de l'aprovació per part de l'Assemblea General de la Declaració sobre la concessió de la independència als països i pobles colonials, els problemes del colonialisme segueixen preocupant la comunitat internacional. És urgent prendre mesures eficaces per assegurar el compliment total de les disposicions de la Declaració a tot arreu;

10. La denegació general dels drets humans que comporten els actes d'agressió produeix indicibles sofriments humans i provoca reaccions que podrien sumir el món en conflictes cada vegada majors. És obligació de la comunitat internacional cooperar per eradicar aquests flagells;

11. La notòria denegació dels drets humans derivada de la discriminació per motius de raça, religió, creença o expressió d'opinions ofèn la consciència de la humanitat i posa en perill els fonaments de la llibertat, de la justícia i de la pau en el món;

12. La creixent disparitat entre els països econòmicament desenvolupats i els països en desenvolupament impedeix la realització dels drets humans en la comunitat internacional. Donat que el Decenni per al Desenvolupament no ha assolit els seus modestos objectius, resulta encara més necessari que cada país, en particular els països desenvolupats, procuri per tots els mitjans eliminar aquesta disparitat;

13. Com que els drets humans i les llibertats fonamentals són indivisibles, la realització dels drets civils i polítics sense el gaudi dels drets econòmics, socials i culturals resulta impossible. La consecució d'un progrés durador en l'aplicació dels drets humans depèn d'unes bones i eficaces polítiques nacionals i internacionals de desenvolupament econòmic i social;

14. L'existència de més de set-cents milions d'analfabets en el món és el tremend obstacle amb què ensopegen tots els esforços encaminats a aconseguir que es compleixin els propòsits i objectius de la Carta de les Nacions Unides i les disposicions de la Declaració Universal de Drets Humans. L'acció internacional per eradicar l'analfabetisme a tot el món i promoure l'educació en tots els nivells exigeix atenció urgent;

15. La discriminació de què segueix sent víctima la dona en diferents regions del món ha de ser eliminada. El fet que la dona no gaudeixi dels mateixos drets que l'home és contrari a la Carta de les Nacions Unides i a les disposicions de la Declaració Universal de Drets Humans. L'aplicació total de la Declaració sobre l'eliminació de la discriminació contra la dona és una necessitat per al progrés de la humanitat;

16. La comunitat internacional ha de seguir vetllant per la família i l'infant. Els pares tenen el dret humà fonamental de determinar lliurement el nombre de fills i els intervals entre naixements;

17. Les aspiracions de les joves generacions d'un món millor, on s'exerceixin plenament els drets humans i les llibertats fonamentals, han de ser encoratjades en grau màxim. És imperatiu que la joventut participi en la determinació del futur de la humanitat;

18. Si bé els recents descobriments científics i avenços tecnològics han obert àmplies perspectives per al progrés econòmic, social i cultural, aquesta evolució pot, no obstant, comprometre els drets i les llibertats dels individus i per això requerirà una atenció permanent;

19. El desarmament alliberarà immensos recursos humans i materials que avui en dia es destinen a fins militars. Aquests recursos s'hauran d'usar per promoure els drets humans i les llibertats fonamentals. El desarmament general i complet constitueix una de les aspiracions més elevades de tots els pobles;

*Conseqüentment,
La Conferència Internacional de Drets Humans,*

1. Afirmant la seva fe en els principis de la Declaració Universal de Drets Humans i en altres instruments internacionals sobre la matèria,

2. Exhorta tots els pobles i governs a consagrar-se als principis continguts en la Declaració Universal de Drets Humans i a redoblar els seus esforços per oferir a tots els éssers humans una vida lliure i digna que els permeti assolir un estat de benestar físic, mental, social i espiritual.

Declaració i Programa d'Acció de Viena

Aprovats per la Conferència Mundial de Drets Humans a Viena el 25 de juny de 1993

La Conferència Mundial de Drets Humans,

Considerant que la promoció i protecció dels drets humans és una qüestió prioritària per a la comunitat internacional i que la Conferència constitueix una oportunitat única d'efectuar una anàlisi exhaustiva del sistema internacional de drets humans i dels mecanismes de protecció dels drets humans, a fi de potenciar i promoure una observança més cabal d'aquests drets, de manera justa i equilibrada,

Reconeixent i afirmant que tots els drets humans tenen el seu origen en la dignitat i el valor de la persona humana, i que aquesta és el subjecte central dels drets humans i les llibertats fonamentals, per la qual cosa ha de ser la principal beneficiària d'aquests drets i llibertats i ha de participar activament en la seva realització,

Reafirmant la seva adhesió als propòsits i principis enunciats en la Carta de les Nacions Unides i en la Declaració Universal de Drets Humans,

Reafirmant el compromís assumit en l'Article 56 de la Carta de les Nacions Unides de prendre mesures conjunta o separatament, insistint particularment en el desenvolupament d'una cooperació internacional eficaç per a la realització dels propòsits consignats en l'Article 55, inclosos el respecte universal i l'observança dels drets humans i les llibertats fonamentals de tots,

Subratllant la responsabilitat de tots els Estats, de conformitat amb la Carta de les Nacions Unides, de fonamentar i propiciar el respecte dels drets humans i les llibertats fonamentals de tothom, sense fer cap mena de distinció per motius de raça, sexe, idioma o religió,

Recordant el Preàmbul de la Carta de les Nacions Unides, en particular la determinació de reafirmar la fe en els drets fonamentals del home, en la dignitat i el valor de la persona humana i en la igualtat de drets d'homes i dones i de les nacions grans i petites,

Recordant a més la determinació expressada en el Preàmbul de la Carta de les Nacions Unides de preservar les generacions esdevenidores del flagell de la guerra, crear condicions sota les quals puguin mantenir-se la justícia i el respecte de les obligacions emanades dels tractats i altres fonts del dret internacional, promoure el progrés social i elevar el nivell de vida dintre d'un concepte més ampli de la llibertat, practicar la tolerància i conviure en pau com bons veïns i emprar un mecanisme internacional per promoure el progrés econòmic i social de tots els pobles,

Destacant que la Declaració Universal de Drets Humans, que constitueix una meta comuna per a tots els pobles i totes les nacions, és font d'inspiració i ha estat la base en què s'han fundat les Nacions Unides per fixar les normes contingudes en els instruments internacionals

de drets humans, en particular el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics i el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals,

Considerant els canvis fonamentals que s'han produït en l'escenari internacional i l'aspiració de tots els pobles a un ordre internacional basat en els principis consagrats en la Carta de les Nacions Unides, en particular la promoció i el foment dels drets humans i les llibertats fonamentals de tothom i el respecte del principi de la igualtat de drets i de la lliure determinació dels pobles, en condicions de pau, democràcia, justícia, igualtat, imperi de la llei, pluralisme, desenvolupament, nivells de vida més elevats i solidaritat,

Profundament preocupada per las diverses formes de discriminació i violència a les quals estan exposades les dones en tot el món,

Reconeixent que les activitats de les Nacions Unides en l'àmbit dels drets humans s'han de racionalitzar i millorar per reforçar el mecanisme de les Nacions Unides en aquest àmbit i propiciar els objectius de respecte universal i observança de les normes internacionals de drets humans,

Tenint en compte les Declaracions aprovades en les tres reunions regionals celebrades a Tunísia, San José i Bangkok i les contribucions dels governs, i tenint presents els suggeriments formulats per les organitzacions intergovernamentals i no governamentals, així com els estudis preparats per experts independents durant el procés preparatori de la Conferència Mundial de Drets Humans,

Acollint amb beneplàcit la celebració el 1993 de l'Any Internacional de les Poblacions Indígenes del Món com a reafirmació del compromís de la comunitat internacional de vetllar pel gaudiment de tots els drets humans i les llibertats fonamentals d'aquestes poblacions i de respectar el valor i la diversitat de les seves cultures i identitats,

Reconeixent així mateix que la comunitat internacional ha de concebre els mitjans d'eliminar els obstacles existents i de resoldre els problemes que impedeixen la plena realització de tots els drets humans i que comporten que es continuïn violant els drets humans en tot el món,

Imbuïda de l'esperit del nostre temps i de la realitat actual que exigeixen que tots els pobles del món i tots els estats membres de les Nacions Unides emprenguin amb renovat impuls la tasca global de promoure i protegir tots els drets humans i les llibertats fonamentals per garantir el gaudiment ple i universal d'aquests drets,

Determinada a seguir el camí assenyalat per la comunitat internacional per aconseguir grans progressos en matèria de drets humans mitjançant renovats i sostinguts esforços en pro de la cooperació i la solidaritat internacionals,

Aprova solemnement la Declaració i el Programa d'Acció de Viena.

I

1. La Conferència Mundial de Drets Humans reafirma el solemne compromís de tots els Estats de complir les seves obligacions de promoure el respecte universal, així com la observança i protecció de tots els drets humans i de les llibertats fonamentals de tothom de conformitat amb la Carta de les Nacions Unides, altres instruments relatius als drets humans i el dret internacional. El caràcter universal d'aquests drets i llibertats no admet cap mena de dubte.

En aquest context, l'enfortiment de la cooperació internacional en l'esfera dels drets humans és essencial per la plena realització dels propòsits de les Nacions Unides.

Els drets humans i les llibertats fonamentals són patrimoni innat de tots els éssers humans; la seva promoció i protecció és responsabilitat primordial de tots els governs.

2. Tots els pobles tenen el dret de lliure determinació. En virtut d'aquest dret, determinen lliurement la seva condició política i persegueixen lliurement el seu desenvolupament econòmic, social i cultural.

Considerant la situació particular dels pobles sotmesos a dominació colonial o a altres formes de dominació o ocupació estrangera, la Conferència Mundial de Drets Humans reconeix el dret dels pobles a adoptar qualsevol mesura legítima, de conformitat amb la Carta de les Nacions Unides, encaminada a realitzar el seu dret inalterable a la lliure determinació. La Conferència considera que la denegació del dret a la lliure determinació constitueix una violació dels drets humans i subratlla la importància de la realització efectiva d'aquest dret.

D'acord amb la Declaració sobre els principis de dret internacional referents a les relacions d'amistat i a la cooperació entre els Estats de conformitat amb la Carta de les Nacions Unides, res de les coses dites anteriorment no s'entendrà en el sentit que autoritza o fomenta qualsevol acció encaminada a trencar o menyscar, total o parcialment, la integritat territorial o la unitat política d'Estats sobirans i independents que es comportin de conformitat amb el principi de la igualtat de drets i de la lliure determinació dels pobles i estiguin, per tant, dotats d'un govern que representi la totalitat del poble pertanyent al territori, sense cap mena de distinció.

3. S'han d'adoptar mesures internacionals eficaces per garantir i vigilar l'aplicació de les normes de drets humans respecte dels pobles sotmesos a ocupació estrangera, i s'ha de subministrar una protecció jurídica eficaç contra la violació dels seus drets humans, de conformitat amb les normes de drets humans i de dret internacional, en particular el Conveni de Ginebra relatiu a la Protecció de Persones Civils en Temps de Guerra, del 14 d'agost de 1949, i altres normes aplicables del dret humanitari.

4. La promoció i protecció de tots els drets humans i llibertats fonamentals han de estar considerades com un objectiu prioritari de les Nacions Unides, de conformitat amb els seus propòsits i principis, en particular el propòsit de la cooperació internacional. En el marc d'aquests propòsits i principis, la promoció i protecció de tots els drets humans és una preocupació legítima de la comunitat internacional. Els òrgans i organismes especialitzats relacionats amb els drets humans han de reforçar, per tant, la coordinació de les seves activitats

prenent com a base l'aplicació conseqüent i objectiva dels instruments internacionals de drets humans.

5. Tots els drets humans són universals, indivisibles i interdependents i estan relacionats entre si mateixos. La comunitat internacional ha de tractar els drets humans de forma global i de manera justa i equitativa, igualitàriament i donant-los a tots el mateix pes. S'ha de tenir present la importància de les particularitats nacionals i regionals, així com del diversos patrimoni històrics, culturals i religiosos, però els Estats tenen el deure, siguin els que siguin els seus sistemes polítics, econòmics i culturals, de promoure i protegir tots els drets humans i les llibertats fonamentals.

6. Els esforços del sistema de les Nacions Unides per aconseguir el respecte universal i l'observança dels drets humans i les llibertats fonamentals de tothom contribueixen a l'estabilitat i el benestar necessaris perquè hi hagi relacions de pau i amistat entre les nacions i perquè millorin les condicions per a la pau i la seguretat, així com per al desenvolupament econòmic i social, de conformitat amb la Carta de les Nacions Unides.

7. Els processos de promoció i protecció dels drets humans han de desenvolupar-se de conformitat amb els Propòsits i Principis de la Carta de les Nacions Unides i amb el dret internacional.

8. La democràcia, el desenvolupament i el respecte dels drets humans i de les llibertats fonamentals són conceptes interdependents que es reforcen mútuament. La democràcia es basa en la voluntat del poble, lliurement expressada, per determinar el seu propi règim polític, econòmic, social i cultural, i en la seva plena participació en tots els aspectes de la vida. En aquest context, la promoció i protecció dels drets humans i de les llibertats fonamentals en els nivells nacional i internacional han de ser universals i portar-se a terme de manera incondicional. La comunitat internacional ha de donar suport a l'enfortiment i la promoció de la democràcia, al desenvolupament i al respecte dels drets humans i de les llibertats fonamentals arreu del món.

9. La Conferència Mundial de Drets Humans reitera que la comunitat internacional ha de donar suport als països menys avançats que han optat pel procés de democratització i reforma econòmica, molts dels quals es troben a l'Àfrica, a fi i efecte que realitzin amb èxit la seva transició a la democràcia i al seu desenvolupament econòmic.

10. La Conferència Mundial de Drets Humans reafirma el dret al desenvolupament, segons es proclama en la Declaració sobre el Dret al Desenvolupament, com a dret universal i inalienable i com a part integrant dels drets humans fonamentals.

Com es diu en la Declaració sobre el Dret al Desenvolupament, la persona humana és el subjecte central del desenvolupament.

El desenvolupament propicia el poder gaudir de tots els drets humans, però la falta de desenvolupament no pot ser invocada com a justificació per limitar els drets humans internacionalment reconeguts.

Els Estats han de cooperar mútuament per aconseguir el desenvolupament i eliminar els obstacles al desenvolupament. La comunitat internacional ha de propiciar una cooperació internacional eficaç per a la realització del dret al desenvolupament i l'eliminació dels obstacles al desenvolupament.

El progrés durable cap a l'aplicació del dret al desenvolupament requereix polítiques eficaçes a nivell nacional, així com relacions econòmiques equitatives i un entorn econòmic favorable a nivell internacional.

11. El dret al desenvolupament s'ha de realitzar de manera que satisfaci equitativament les necessitats en matèria de desenvolupament i medi ambient de les generacions actuals i futures. La Conferència Mundial de Drets Humans reconeix que l'abocament il·lícit de substàncies i residus tòxics i perillosos pot constituir una greu amenaça per al dret de tothom a la vida i a la salut.

Per tant, la Conferència Mundial de Drets Humans fa una crida a tots els Estats perquè aprovin i apliquin rigorosament les convencions existents en matèria d'abocament de productes i residus tòxics i perillosos i cooperin en la prevenció de l'abocament il·lícit.

Tothom té dret a gaudir del progrés científic i de les seves aplicacions. La Conferència Mundial de Drets Humans pren nota que certs avenços, especialment en l'esfera de les ciències biomèdiques i biològiques, així com en l'esfera de la informàtica, poden tenir conseqüències adverses per a la integritat, la dignitat i els drets humans de la persona, i demana la cooperació internacional per vetllar pel respecte dels drets humans i la dignitat de la persona en aquesta esfera d'interès universal.

12. La Conferència Mundial de Drets Humans exhorta la comunitat internacional que faci tot el que pugui per fer més suportable la càrrega del deute extern dels països en desenvolupament a fi i efecte de complementar els esforços que despleguen els governs d'aquests països per realitzar plenament els drets econòmics, socials i culturals dels seus pobles.

13. És indispensable que els Estats i les organitzacions internacionals, en cooperació amb les organitzacions no governamentals, creïn condicions favorables, en els àmbits nacional, regional i internacional, per al gaudi ple i efectiu dels drets humans. Els Estats han d'eliminar totes les violacions dels drets humans i les seves causes, així com els obstacles que s'oposin a la realització d'aquests drets.

14. La generalització de la pobresa extrema inhibeix el ple i eficaç gaudiment dels drets humans; la comunitat internacional ha de seguir donant un alt grau de prioritat al seu immediat alleugeriment i a la seva ulterior eliminació.

15. El respecte dels drets humans i les llibertats fonamentals sense cap mena de distinció és una regla fonamental de les normes internacionals de drets humans. La ràpida i àmplia eliminació de totes les formes de racisme i discriminació racial, de la xenofòbia i d'altres manifestacions similars d'intolerància és una tasca prioritària de la comunitat internacional. Els governs han d'adoptar mesures eficaçes per prevenir-les i combatre-les. Els grups, institucions, organitzacions intergovernamentals i no governamentals, així com els particulars, han d'intensificar els seus esforços per cooperar entre ells i coordinar les seves activitats contra aquests mals.

16. La Conferència Mundial de Drets Humans celebra els progressos realitzats en el desmantellament de l'*apartheid* i demana a la comunitat internacional i al sistema de les Nacions Unides que prestin ajut en aquest procés.

La Conferència Mundial de Drets Humans deplora, per altra banda, els persistents actes de violència encaminats a frustrar el desmantellament de l'*apartheid* per mitjans pacífics.

17. Els actes, mètodes i pràctiques terroristes en totes les seves formes i manifestacions, així com els vincles existents en alguns països amb el tràfic de drogues, són activitats orientades cap a la destrucció dels drets humans, les llibertats fonamentals i la democràcia, amenacen la integritat territorial i la seguretat dels Estats i desestabilitzen governs legítimament constituïts. La comunitat internacional ha de prendre les mesures oportunes per reforçar la seva cooperació a fi de prevenir i combatre el terrorisme.

18. Els drets humans de la dona i de la nena són part inalienable, integrant i indivisible dels drets humans universals. La plena participació, en condicions d'igualtat, de la dona en la vida política, civil, econòmica, social i cultural en els àmbits nacional, regional i internacional i l'eradicació de totes les formes de discriminació basades en el sexe són objectius prioritaris de la comunitat internacional.

La violència i totes les formes de persecució i explotació sexuals, en particular les derivades de prejudicis culturals i de la tracta internacional de persones, són incompatibles amb la dignitat i la vàlua de la persona humana i han de ser eliminades. Això es pot aconseguir amb mesures legislatives i amb activitats nacionals i cooperació internacional en esferes tals com el desenvolupament econòmic i social, l'educació, l'atenció a la maternitat i a la salut i el suport social.

La qüestió dels drets humans de la dona ha de formar part integrant de les activitats de drets humans de les Nacions Unides, en particular la promoció de tots els instruments de drets humans relacionats amb la dona.

La Conferència Mundial de Drets Humans insta els governs, les institucions intergovernamentals i les organitzacions no governamentals que intensifiquin els seus esforços en favor de la protecció i promoció dels drets humans de la dona i de la nena.

19. Considerant la importància de les activitats de promoció i protecció dels drets de les persones que pertanyen a minories i la contribució d'aquestes activitats a l'estabilitat política i social dels Estats en els quals viuen aquestes persones,

La Conferència Mundial de Drets Humans reafirma l'obligació dels Estats de vetllar perquè les persones que pertanyen a minories puguin exercir plenament i eficaçment tots els drets humans i les llibertats fonamentals sense cap mena de discriminació i en condicions de total igualtat davant la llei, de conformitat amb la Declaració de les Nacions Unides sobre els drets de les persones que pertanyen a minories nacionals o ètniques, religioses o lingüístiques.

Les persones que pertanyen a minories tenen dret a la seva pròpia cultura, a professar i practicar la seva religió i a emprar el seu propi idioma en públic i en privat, amb tota llibertat i sense ingerència ni cap mena de discriminació.

20. La Conferència Mundial de Drets Humans reconeix la dignitat intrínseca i la incompa-

nable contribució de les poblacions indígenes al desenvolupament i al pluralisme de la societat i reitera fermament la determinació de la comunitat internacional de garantir-los el benestar econòmic, social i cultural i el gaudiment del beneficis d'un desenvolupament sostenible. Els Estats han de garantir la total i lliure participació de les poblacions indígenes en tots els aspectes de la societat, en particular en les qüestions que els afecten. Considerant la importància de les activitats de promoció i protecció dels drets de les poblacions indígenes i la contribució d'aquestes activitats a l'estabilitat política i social dels Estats on viuen aquests pobles, els Estats han de prendre mesures positives concertades, d'acord amb el dret internacional, amb la finalitat de garantir el respecte de tots els drets humans i les llibertats fonamentals de les poblacions indígenes, sobre la base de la igualtat i la no discriminació, i reconèixer el valor i la diversitat de les seves diferents identitats, cultures i sistemes d'organització social.

21. La Conferència Mundial de Drets Humans, acollint amb beneplàcit la ràpida ratificació de la Convenció sobre els Drets del Nen per un gran nombre d'Estats i prenent nota que en la Declaració Mundial sobre la Supervivència, la Protecció i el Desenvolupament del Nen i en el Pla d'Acció adoptats per la Cimera Mundial en favor de la Infància es reconeixen els drets humans del nen, demana la ratificació universal de la Convenció per a 1995 i la seva efectiva aplicació pels Estats Membres mitjançant l'adopció de totes les mesures legislatives, administratives o d'altre tipus necessàries, i l'assignació del màxim possible de recursos disponibles. La no discriminació i l'interès superior del nen han de ser consideracions primordials en totes les activitats que afectin a la infància, tenint sempre en compte l'opinió dels propis interessats. S'han de reforçar els mecanismes i programes nacionals i internacionals de defensa i protecció dels nens, en particular les nenes, els nens abandonats, els nens del carrer i els nens explotats econòmicament i sexualment, inclosos els utilitzats en la pornografia i la prostitució infantil o la venda d'òrgans, els nens que són víctimes de malalties, en particular la síndrome d'inmunodeficiència adquirida, els nens refugiats i desplaçats, els nens detinguts, els nens en situacions de conflicte armat i els nens que són víctimes de la fam i la sequera o d'altres calamitats. S'han de fomentar la cooperació i la solidaritat internacionals en suport de l'aplicació de la Convenció i els drets del nen han de ser prioritaris en tota activitat del sistema de les Nacions Unides en matèria de drets humans.

La Conferència Mundial de Drets Humans subratlla així mateix que el ple i harmoniós desenvolupament de la personalitat del nen exigeix que aquest creixi en un entorn familiar, que mereix, per tant, una protecció més gran.

22. Cal prestar especial atenció a la no discriminació i al gaudiment, en igualtat de condicions, per part dels discapacitats, de tots els drets humans i les llibertats fonamentals, inclosa la seva participació activa en tots els aspectes de la societat.

23. La Conferència Mundial de Drets Humans reafirma que tota persona, sense cap mena de distinció, té dret, en cas de persecució, a buscar asil i a gaudir d'ell en altres països, així com a tornar al seu propi país. Respecte a això, destaca la importància de la Declaració Universal de Drets Humans, la Convenció de 1951 sobre l'Estatut dels Refugiats, el seu Protocol de 1967 i els instruments regionals. Expressa el seu reconeixement als Estats que continuen admetent i acollint en els seus territoris un gran nombre de refugiats i a la Oficina

de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats per la dedicació que demostra en la realització de la seva tasca. També expressa el seu reconeixement a l'Organisme d'Obres Públiques i Ajut de les Nacions Unides per als Refugiats de Palestina en el Pròxim Orient.

La Conferència Mundial de Drets Humans reconeix que les violacions paleses dels drets humans, en particular les comeses en els conflictes armats, són un dels múltiples i complexos factors que condueixen al desplaçament de les persones.

La Conferència Mundial de Drets Humans reconeix que, en vista de la complexitat de la crisi mundial de refugiats, és necessari que, d'acord amb la Carta de les Nacions Unides, amb els instruments internacionals pertinents i amb la solidaritat internacional, i a fi de repartir la càrrega, la comunitat internacional adopti un plantejament global en coordinació i cooperació amb els països interessats i les organitzacions competents, tenint present el mandat de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats. Aquest plantejament ha d'englobar la formulació d'estratègies per fer front a les causes profundes i els efectes dels moviments de refugiats i altres persones desplaçades, la millora de la preparació per a situacions d'emergència i dels mecanismes de resposta, la concessió d'una protecció i assistència eficaces, tenint present les necessitats especials de les dones i els nens, així com l'assoliment de solucions durables, preferentment mitjançant la repatriació voluntària en condicions de seguretat i dignitat, incloses solucions com les adoptades per les conferències internacionals sobre refugiats. La Conferència subratlla la responsabilitat dels Estats, particularment pel que fa referència als països d'origen.

A la llum del plantejament global, la Conferència Mundial de Drets Humans subratlla la importància que es presti especial atenció, en particular a través de les organitzacions intergovernamentals i humanitàries, i es donin solucions durables a les qüestions relacionades amb les persones desplaçades dins del seu país, inclosos el retorn voluntari en condicions de seguretat i la rehabilitació.

De conformitat amb la Carta de les Nacions Unides i els principis del dret humanitari, la Conferència Mundial de Drets Humans destaca així la importància i la necessitat de l'assistència humanitària a les víctimes de tots els desastres, naturals o produïts per l'home.

24. Ha de donar-se gran importància a la promoció i protecció dels drets humans de les persones que pertanyen a grups que han esdevingut vulnerables, en particular els treballadors migratoris, a l'eliminació de totes les formes de discriminació en contra d'ells i a l'enfortiment i l'aplicació més eficaç dels instruments de drets humans. Els Estats tenen l'obligació d'adoptar i mantenir mesures adequades en l'àmbit nacional, en particular en matèria d'educació, salut i suport social, per promoure i protegir els drets dels sectors vulnerables de la seva població i assegurar la participació de les persones que pertanyen a aquests sectors en la recerca d'una solució als seus problemes.

25. La Conferència Mundial de Drets Humans afirma que la pobresa extrema i l'exclusió social constitueixen un atemptat contra la dignitat humana i que és urgent prendre mesures per entendre millor la pobresa extrema i les seves causes, en particular les relacionades amb el problema del desenvolupament, a fi i efecte de promoure els drets humans dels més pobres, acabar amb la pobresa extrema i amb l'exclusió social i afavorir el poder gaudir dels fruits

del progrés social. És indispensable que els Estats afavoreixin la participació dels més pobres en les decisions adoptades per la comunitat on viuen, la promoció dels drets humans i la lluita contra la pobresa extrema.

26. La Conferència Mundial de Drets Humans celebra el progrés assolit en la codificació dels instruments de drets humans, que constitueix un procés dinàmic i evolutiu, i insta a la ratificació universal dels tractats de drets humans. Es demana a tots els Estats que s'adhereixin a aquests instruments internacionals; s'exhorta a tots els Estats que, fins on sigui possible, s'abstinguin de formular reserves.

27. Cada Estat ha de preveure un marc de recursos eficaços per reparar les infraccions o violacions dels drets humans. L'administració de justícia, en particular els organismes encarregats de fer complir la llei i de l'enjudiciament, així com un poder judicial i una advocacia independents, en plena conformitat amb les normes contingudes en els instruments internacionals de drets humans, són d'importància decisiva per a la bona realització dels drets humans sense cap mena de discriminació i resulten indispensables en els processos de democratització i desenvolupament sostenible. En aquest context, les institucions que s'ocupen de l'administració de justícia han d'estar adequadament finançades, i la comunitat internacional ha de preveure un nivell més elevat d'assistència tècnica i financera. Incumbeix a les Nacions Unides l'establiment amb caràcter prioritari de programes especials de serveis d'assessorament per aconseguir així una administració de justícia forta i independent.

28. La Conferència Mundial de Drets Humans expressa la seva consternació davant les violacions massives dels drets humans, especialment el genocidi, la "neteja ètnica" i la violació sistemàtica de dones en situacions de guerra, la qual cosa origina l'èxode en massa de refugiats i persones desplaçades. Condemna amb fermesa aquestes pràctiques odioses i reitera la seva crida perquè els autors d'aquests crims siguin castigats i s'acabin immediatament aquestes pràctiques.

29. La Conferència Mundial de Drets Humans manifesta la seva greu preocupació davant les persistents violacions dels drets humans a totes les regions del món, en contravenció de les normes dels instruments internacionals de drets humans i del dret humanitari internacional, i davant la falta de recursos per a les víctimes.

La Conferència Mundial de Drets Humans està profundament preocupada per les violacions dels drets humans durant els conflictes armats, que afecten la població civil, en particular les dones, els nens, els ancians i els discapacitats. Per tant, la Conferència exhorta els Estats i a totes les parts en els conflictes armats que observin estrictament el dret humanitari internacional, establert en els Convenis de Ginebra de 1949 i en altres regles i principis del dret internacional, així com les normes mínimes de protecció dels drets humans enunciatades en convencions internacionals.

La Conferència Mundial de Drets Humans reafirma el dret de les víctimes a ser assistides per les organitzacions humanitàries, establert en els Convenis de Ginebra de 1949 i en altres instruments pertinents de dret humanitari internacional, i demana que es tingui accés a aquesta assistència amb rapidesa i seguretat.

30. Així mateix, la Conferència Mundial de Drets Humans manifesta la seva consternació i la seva condemna perquè en diferents regions del món es continuen cometent violacions paleses i sistemàtiques dels drets humans i es continuen produint situacions que obstaculitzen seriosament el ple gaudiment de tots els drets humans. Aquestes violacions i obstacles, a més de la tortura i els tractes o penes cruels, inhumans i degradants, inclouen les execucions sumàries i arbitràries, les desaparicions, les detencions arbitràries, el racisme en totes les seves manifestacions, la discriminació racial i l'*apartheid*, l'ocupació i dominació estrangeres, la xenofòbia, la pobresa, la fam i altres denegacions dels drets econòmics, socials i culturals, la intolerància religiosa, el terrorisme, la discriminació contra la dona i l'atropellament de les normes jurídiques.

31. La Conferència Mundial de Drets Humans demana als Estats que s'abstinguin d'adoptar mesures unilaterals contràries al dret internacional i a la Carta de les Nacions Unides que creïn obstacles a les relacions comercials entre els Estats i impedeixin la realització plena dels drets enunciats en la Declaració Universal de Drets Humans i en els instruments internacionals de drets humans, en particular el dret de tota persona a un nivell de vida adequat per a la seva salut i benestar, incloses l'alimentació i l'atenció de la salut, l'habitatge i els serveis socials necessaris. La Conferència afirma que l'alimentació no s'ha d'utilitzar com a instrument de pressió política.

32. La Conferència Mundial de Drets Humans reafirma la importància de garantir la universalitat, objectivitat i no selectivitat de l'examen de les qüestions de drets humans.

33. La Conferència Mundial de Drets Humans reitera el deure dels Estats, explicat en la Declaració Universal de Drets Humans, en el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals i en altres instruments internacionals de drets humans, de canalitzar l'educació de manera que s'enforteixi el respecte dels drets humans i les llibertats fonamentals. La Conferència destaca la importància d'incorporar la qüestió dels drets humans en els programes d'educació i demana als Estats que procedeixin en conseqüència. L'educació ha de fomentar la comprensió, la tolerància, la pau i les relacions d'amistat entre les nacions i entre els grups racials o religiosos i donar suport al desenvolupament de les activitats de les Nacions Unides encaminades a l'assoliment d'aquests objectius. En conseqüència, l'educació en matèria de drets humans i la difusió d'informació adequada, ja sigui de caràcter teòric o pràctic, exerceixen un paper important en la promoció i el respecte dels drets humans de totes les persones sense cap mena de distinció per raons de raça, sexe, idioma o religió i ha de integrar-se en les polítiques educatives en els nivells nacional i internacional. La Conferència observa que la falta de recursos i les inadequacions institucionals poden impedir l'immediat assoliment d'aquests objectius.

34. S'han de desplegar majors esforços per ajudar els països que ho demanin a crear condicions en virtut de les quals cada persona pugui gaudir dels drets humans i les llibertats fonamentals universals. S'insta els governs, el sistema de les Nacions Unides i altres organitzacions multilaterals que augmentin considerablement els recursos assignats a programes encaminats a l'establiment i enfortiment de la legislació, les institucions i les infraestructures

nacionals que defensin l'imperi de la llei i la democràcia, propiciïn la participació electoral, promoguin la capacitat, l'ensenyament i l'educació en matèria de drets humans, incrementin la participació popular i enforteixin la societat civil.

S'han d'enfortir i fer més eficients i transparents els programes de serveis d'assessorament i de cooperació tècnica del Centre de Drets Humans com a mitjà de contribuir al major respecte dels drets humans. Es demana als Estats que augmentin les seves aportacions a aquests programes, tant mitjançant la promoció d'assignacions més elevades amb càrrec al pressupost ordinari de les Nacions Unides com per mitjà de contribucions voluntàries.

35. La plena i efectiva execució de les activitats de promoció i protecció dels drets humans de les Nacions Unides ha de reflectir la gran importància que s'atribueix als drets humans en la Carta de les Nacions Unides, així com les condicions en què s'han de realitzar les activitats de drets humans de les Nacions Unides, segons el mandat conferit pels Estats Membres. Per aquesta finalitat, s'han de proporcionar a les Nacions Unides més recursos per a les seves activitats de drets humans.

36. La Conferència Mundial de Drets Humans reafirma l'important i constructiu paper que compleixen les institucions nacionals de promoció i protecció dels drets humans, en particular en el que fa referència a la seva capacitat per assessorar les autoritats competents i al seu paper en la reparació de les violacions dels drets humans, la divulgació d'informació sobre aquests drets i l'educació en matèria de drets humans.

La Conferència Mundial de Drets Humans demana que es creïn o reforcin institucions nacionals, tenint present els "Principis relatius a l'estatut de les institucions nacionals" i reconeixent que cada Estat té dret a elegir el marc que millor s'adapti a les seves necessitats nacionals específiques.

37. Els acords regionals compleixen un paper fonamental en la promoció i protecció dels drets humans i han de reforçar les normes universals de drets humans que es contenen en els instruments internacionals i la seva protecció. La Conferència Mundial de Drets Humans dóna suport als esforços que es fan per enfortir aquests acords i incrementar la seva eficàcia, a la vegada que subratlla la importància que té la cooperació amb les Nacions Unides en les seves activitats de drets humans.

La Conferència Mundial de Drets Humans reitera la necessitat d'estudiar la possibilitat d'establir, on no existeixin, acords regionals o subregionals per a la promoció i protecció dels drets humans.

38. La Conferència Mundial de Drets Humans reconeix la important funció que fan les organitzacions no governamentals en la promoció de tots els drets humans i en les activitats humanitàries a nivell nacional, regional i internacional. La Conferència aprecia la contribució d'aquestes organitzacions a la tasca d'augmentar l'interès públic en les qüestions de drets humans, a les activitats d'ensenyament, capacitat i recerca en aquest camp i a la promoció i protecció dels drets humans i les llibertats fonamentals. Encara que reconeix que la responsabilitat primordial pel que fa referència a l'adopció de normes correspon als Estats, la Conferència també aprecia la contribució que les organitzacions no governamentals aporten a aquest procés. A

aquest respecte, la Conferència subratlla la importància que prossegueixin el diàleg i la cooperació entre governs i organitzacions no governamentals. Les organitzacions no governamentals i els membres d'aquestes organitzacions que tenen una autèntica participació en l'esfera dels drets humans han de gaudir dels drets i les llibertats reconeguts en la Declaració Universal de Drets Humans, i de la protecció de les lleis nacionals. Aquests drets i llibertats no poden exercir-se de forma contrària als propòsits i principis de les Nacions Unides. Les organitzacions no governamentals han de ser sobiranes en el moment de realitzar les seves activitats de drets humans sense cap mena d'ingerències, en el marc de la legislació nacional i de la Declaració Universal de Drets Humans.

39. La Conferència Mundial de Drets Humans, refermant-se en la importància de disposar d'informació objectiva, responsable i imparcial sobre qüestions humanitàries i de drets humans, demana una major participació dels mitjans de comunicació, als quals la legislació nacional ha de garantir llibertat i protecció.

II

A. Augment de la coordinació en l'esfera dels drets humans dins del sistema de les Nacions Unides

1. La Conferència Mundial de Drets Humans recomana l'augment de la coordinació en suport dels drets humans i les llibertats fonamentals dins del sistema de les Nacions Unides. Amb aquesta finalitat, la Conferència insta a tots els òrgans i organismes de les Nacions Unides i als organismes especialitzats les activitats dels quals guardin relació amb els drets humans que cooperin per tal d'enfortir, racionalitzar i simplificar les seves activitats, tenint present la necessitat d'evitar qualsevulla duplicació innecessària. La Conferència recomana també al Secretari General que en les seves reunions anuals els alts funcionaris dels òrgans i organismes especialitzats pertinents de les Nacions Unides, a més de coordinar les seves activitats, valorin els efectes de les seves estratègies i polítiques sobre el gaudiment de tots els drets humans.

2. A més, la Conferència Mundial de Drets Humans demana a les organitzacions regionals i a les principals institucions financeres i de desenvolupament internacionals i regionals que avaluin també els efectes de les seves polítiques i programes sobre el gaudiment dels drets humans.

3. La Conferència Mundial de Drets Humans reconeix que els organismes especialitzats i els òrgans i institucions pertinents del sistema de les Nacions Unides, així com altres organitzacions intergovernamentals les activitats de les quals guarden relació amb els drets humans, tenen un paper essencial en la formulació, promoció i aplicació de normes de drets humans, dins dels seus respectius àmbits, i que aquests organismes, òrgans i institucions han de tenir present els resultats de la Conferència Mundial de Drets Humans en les seves respectives esferes de competència.

4. La Conferència Mundial de Drets Humans recomana amb tota convicció que es faci un esforç concertat per encoratjar i facilitar la ratificació dels tractats i protocols de drets humans adoptats en el marc del sistema de les Nacions Unides, i l'adhesió a ells, o la seva successió, amb el propòsit d'aconseguir la seva acceptació universal. En consulta amb els òrgans establerts en virtut de tractats, el Secretari General ha d'estudiar la possibilitat d'iniciar un diàleg amb els Estats que no s'hagin adherit en aquests tractats de drets humans, a fi de determinar els obstacles que s'hi oposin i de buscar els mitjans per superar-los.

5. La Conferència Mundial de Drets Humans encoratja els Estats que considerin la possibilitat de limitar l'abast de qualsevulla reserva que facin a qualsevol instrument internacional de drets humans, que formulin semblants reserves de la manera més precisa i estricta possible, que procurin que cap reserva sigui incompatible amb l'objecte i propòsit del tractat corresponent i que reconsiderin regularment qualsevulla reserva que hagin fet, per a la seva retirada.

6. La Conferència Mundial de Drets Humans, reconeixent la necessitat de mantenir un marc normatiu concordant amb l'elevada qualitat de les normes internacionals vigents i d'evitar la proliferació d'instruments de drets humans, reafirma les directrius relatives a l'elaboració de nous instruments internacionals que figuren en la resolució 41/120 de l'Assemblea General, de 4 de desembre de 1986, i demana als òrgans de drets humans de les Nacions Unides que, quan considerin la possibilitat d'elaborar noves normes internacionals, tinguin present les esmentades directrius, consultin amb els òrgans de drets humans creats en virtut de tractats quant a la necessitat d'elaborar noves normes i demanin a la Secretaria que faci un examen tècnic dels nous instruments proposats.

7. La Conferència Mundial de Drets Humans recomana que, si és necessari, es destinin funcionaris de drets humans a les oficines regionals de les Nacions Unides, amb el propòsit de difondre informació i oferir capacitació i altra assistència tècnica en l'esfera dels drets humans a sol·licitud dels Estats Membres interessats. S'han d'organitzar cursos de capacitació sobre drets humans destinats als funcionaris internacionals als quals s'encomanen tasques relacionades amb aquests drets.

8. La Conferència Mundial de Drets Humans acull amb beneplàcit, com una iniciativa positiva, la celebració de períodes extraordinaris de sessions de la Comissió de Drets Humans i insta els òrgans pertinents del sistema de les Nacions Unides que considerin altres mitjans de resposta a situacions crítiques de drets humans.

Recursos

9. La Conferència Mundial de Drets Humans, preocupada per la creixent disparitat entre les activitats del Centre de Drets Humans i els recursos humans, financers i d'altra índole de què es disposa per dur-les a terme, i considerant els recursos que es necessiten per a altres programes importants de les Nacions Unides, demana al Secretari General i a l'Assemblea General que adoptin d'immediat mesures per augmentar considerablement els recursos assignats al programa de drets humans amb càrrec als pressupostos ordinaris de les Nacions Unides

per al període actual i els períodes futurs, i adoptin amb urgència mesures per obtenir més recursos de caràcter extrapressupostari.

10. En aquest marc, haurà d'assignar-se directament al Centre de Drets Humans una major proporció de recursos del pressupost ordinari per sufragar els seus costos i tota la resta de costos de què es faci càrrec, inclosos els que corresponguin als òrgans de drets humans de les Nacions Unides. Aquest increment del pressupost s'haurà de complementar mitjançant contribucions voluntàries per finançar les activitats de cooperació tècnica del Centre; la Conferència Mundial de Drets Humans demana que es facin contribucions generoses als fons fiduciaris ja existents.

11. La Conferència Mundial de Drets Humans demana al Secretari General i a l'Assemblea General que proporcionin suficients recursos humans, financers i de qualsevulla altra índole al Centre de Drets Humans perquè pugui realitzar les seves activitats de manera eficaç, eficient i ràpida.

12. La Conferència Mundial de Drets Humans, observant la necessitat que es disposi de recursos humans i financers per fer les activitats de drets humans, conforme al mandat conferit pels òrgans intergovernamentals, insta el Secretari General, de conformitat amb l'Article 101 de la Carta de les Nacions Unides, i els Estats Membres que adoptin criteris coherents amb l'objectiu d'aconseguir que s'assigni a la Secretària un volum de recursos que correspongui a l'ampliació dels seus mandats. La Conferència invita el Secretari General que consideri si serà necessari o útil modificar els procediments del cicle pressupostari a fi i efecte d'assegurar la realització oportuna i eficaç de les activitats de drets humans conforme al mandat conferit pels Estats Membres.

Centre de Drets Humans

13. La Conferència Mundial de Drets Humans subratlla la importància d'enfortir el Centre de Drets Humans de les Nacions Unides.

14. El Centre de Drets Humans ha d'acomplir una important funció coordinant la tasca de tot el sistema en matèria de drets humans. La millor forma d'aconseguir que el Centre compleixi la seva funció de coordinació consistirà en deixar que cooperi plenament amb altres òrgans i organismes de les Nacions Unides. La funció de coordinació del Centre de Drets Humans requereix també que s'enforteixi la seva oficina de Nova York.

15. S'ha de proporcionar al Centre de Drets Humans els mitjans suficients per al sistema de relators temàtics i per països, experts, grups de treball i òrgans creats en virtut de tractats. L'examen de l'aplicació de les recomanacions s'ha de convertir en una qüestió prioritària per a la Comissió de Drets Humans.

16. El Centre de Drets Humans ha d'assumir un paper més important en la promoció dels drets humans. Es pot donar forma a aquest paper mitjançant la cooperació amb els Estats Membres i l'ampliació dels programes de serveis d'assessorament i assistència tècnica. Els

fons voluntaris existents s'hauran d'incrementar de manera considerable per aconseguir aquests propòsits i s'hauran d'administrar de forma més eficient i coordinada. Totes les activitats s'han de realitzar segons normes estrictes i transparents de gestió de projectes, i s'hauran de fer avaluacions periòdiques dels diversos programes i projectes. Amb aquesta finalitat, s'hauran de presentar amb regularitat els resultats de les esmentades avaluacions i la resta d'informació pertinent. En particular, el Centre ha d'organitzar almenys una vegada a l'any reunions d'informació obertes a la participació de tots els Estats Membres i totes les organitzacions que participen directament en aquests projectes i programes.

Adaptació i enfortiment del mecanisme de les Nacions Unides en l'esfera dels drets humans, inclosa la qüestió de la creació d'un càrrec d'Alt Comissari de les Nacions Unides per als Drets Humans.

17. La Conferència Mundial de Drets Humans reconeix la necessitat d'adaptar constantment el mecanisme de les Nacions Unides en l'esfera dels drets humans a les necessitats actuals i futures de promoció i protecció dels drets humans, com es reflecteix en la present Declaració, en el marc d'un desenvolupament equilibrat i sostenible per a tothom. En particular, els òrgans de drets humans de les Nacions Unides han de millorar la seva coordinació, eficiència i eficàcia.

18. La Conferència Mundial de Drets Humans recomana a l'Assemblea General que, a l'examinar l'informe de la Conferència en el seu quaranta-vuitè període de sessions, estudiï amb caràcter prioritari la qüestió de la creació d'un càrrec d'Alt Comissari per als Drets Humans, per a la promoció i protecció de tots els drets humans.

B. Igualtat, dignitat i tolerància

1. Racisme, discriminació racial, xenofòbia i altres formes d'intolerància.

19. La Conferència Mundial de Drets Humans considera que l'eliminació del racisme i la discriminació racial, en particular en les seves formes institucionalitzades com l'*apartheid* o les resultants de doctrines de superioritat o exclusivitat racial o les formes i manifestacions contemporànies de racisme, és un objectiu primordial de la comunitat internacional i un programa mundial de promoció dels drets humans. Els òrgans i organismes de les Nacions Unides han de redoblar els seus esforços per aplicar un programa d'acció relatiu al Tercer Decenni de la Lluita contra el Racisme i la Discriminació Racial i complir les noves tasques que se'ls encomani amb aquest propòsit. La Conferència demana a la comunitat internacional que contribueixi amb generositat al Fons Fiduciari del Programa per al Decenni de la Lluita contra el Racisme i la Discriminació Racial.

20. La Conferència Mundial de Drets Humans exhorta tots els governs que adoptin mesures immediates i elaborin polítiques fermes per prevenir i combatre totes les formes de racisme, xenofòbia o manifestacions anàlogues d'intolerància, de ser necessari mitjançant la promulgació de lleis apropiades, incloses mesures penals, i mitjançant la creació d'institucions nacionals per combatre tals fenòmens.

21. La Conferència Mundial de Drets Humans celebra la decisió de la Comissió de Drets Humans de designar un relator especial que examini la qüestió de les formes contemporànies de racisme, discriminació racial, xenofòbia i manifestacions anàlogues d'intolerància. La Conferència fa també una crida a tots els Estats Parts en la Convenció Internacional sobre l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació Racial perquè considerin la possibilitat de fer la declaració prevista en l'article 14 de la Convenció.

22. La Conferència Mundial de Drets Humans demana a tots els governs que, en compliment de les seves obligacions internacionals i tenint degudament present els seus respectius sistemes jurídics, adoptin les mesures apropiades per fer front a la intolerància i altres formes anàlogues de violència fonamentades en la religió o les conviccions, en particular les pràctiques de discriminació contra la dona i la profanació de llocs religiosos, reconeixent que tot individu té dret a la llibertat de pensament, de consciència, d'expressió i de religió. Així mateix, la Conferència invita a tots els Estats que posin en pràctica les disposicions de la Declaració sobre l'eliminació de totes les formes d'intolerància i discriminació fonamentades en la religió o les conviccions.

23. La Conferència Mundial de Drets Humans subratlla que totes les persones que cometin o autoritzin actes delictius relacionats amb la neteja ètnica són responsables a títol personal d'aquestes violacions dels drets humans, i que la comunitat internacional ha de fer tot el possible per lliurar a la justícia els qui siguin jurídicament responsables d'aquestes violacions.

24. La Conferència Mundial de Drets Humans demana a tots els Estats que, individualment i col·lectivament, adoptin mesures immediates per lluitar contra la neteja ètnica i acabar amb ella sense demora. Les víctimes de l'abominable pràctica de la neteja ètnica tenen dret a interposar els recursos efectius que corresponguin.

2. Persones que pertanyen a minories nacionals o ètniques, religioses i lingüístiques

25. La Conferència Mundial de Drets Humans demana a la Comissió de Drets Humans que examini els mitjans de promoure i protegir amb eficàcia els drets de les persones que pertanyen a les minories enunciades en la Declaració de les Nacions Unides sobre els drets de les persones que pertanyen a minories nacionals o ètniques, religioses i lingüístiques. En aquest context, la Conferència demana al Centre de Drets Humans que, com a part del seu programa de serveis d'assessorament i assistència tècnica, proporcioni als governs que ho sol·licitin serveis d'experts en qüestions relatives a les minories i als drets humans, així com a la prevenció i solució de controvèrsies, per ajudar-los a resoldre les situacions relatives a les minories que existeixin o que puguin sorgir.

26. La Conferència Mundial de Drets Humans insta els Estats i la comunitat internacional a promoure i protegir els drets de les persones que pertanyen a minories nacionals o ètniques, religioses i lingüístiques de conformitat amb la Declaració de les Nacions Unides sobre els drets de les persones que pertanyen a minories nacionals o ètniques, religioses i lingüístiques.

27. Les mesures que han d'adoptar-se, abastaran, quan procedeixi, el facilitar a aquestes minories la plena participació en tots els aspectes de la vida política, econòmica, social, religiosa i cultural de la societat i en el progrés i el desenvolupament econòmic del seu país.

Poblacions indígenes

28. La Conferència Mundial de Drets Humans demana al Grup de Treball sobre Poblacions Indígenes de la Subcomissió de Prevenció de Discriminacions i Protecció a les Minories que, en el seu 11è període de sessions, completi el projecte de declaració sobre els drets de les poblacions indígenes.

29. La Conferència Mundial de Drets Humans recomana que la Comissió de Drets Humans examini la possibilitat de renovar i actualitzar el mandat del Grup de Treball sobre Poblacions Indígenes una vegada s'hagi completat el projecte de declaració sobre els drets de les poblacions indígenes.

30. La Conferència Mundial de Drets Humans recomana també que els programes de serveis d'assessorament i assistència tècnica del sistema de les Nacions Unides responguin positivament a les peticions d'assistència dels Estats que siguin en benefici directe de les poblacions indígenes. A més, la Conferència recomana que es posin a disposició del Centre de Drets Humans suficients recursos de personal i financers com a contribució a l'enfortiment de les activitats del Centre conforme al que està previst en el present document.

31. La Conferència Mundial de Drets Humans insta els Estats que vetllin per la plena i lliure participació de les poblacions indígenes en tots els aspectes de la societat, en particular en les qüestions que els interessin.

32. La Conferència Mundial de Drets Humans recomana a l'Assemblea General que proclami un Decenni internacional de les poblacions indígenes del món que comenci el gener de 1994 i abasti programes orientats a l'acció definits de comú acord amb les poblacions indígenes. Amb aquest propòsit s'ha d'establir un fons fiduciari voluntari. En el marc d'aquest decenni s'haurà de considerar la creació d'un fòrum permanent per a les poblacions indígenes en el sistema de les Nacions Unides.

Treballadors migratoris

33. La Conferència Mundial de Drets Humans insta a tots els Estats que garanteixin la protecció dels drets humans de tots els treballadors migratoris i dels seus familiars.

34. La Conferència Mundial de Drets Humans assigna una particular importància a la creació de condicions que promoguin una major harmonia i tolerància entre els treballadors migratoris i la resta de la societat de l'Estat en el qual resideixen.

35. La Conferència Mundial de Drets Humans invita a tots els Estats que considerin la pos-

sibilitat de signar i ratificar així que sigui possible la Convenció internacional sobre la protecció dels drets de tots els treballadors migratoris i dels seus familiars.

3. La igualtat de condició i els drets humans de la dona

36. La Conferència Mundial de Drets Humans demana que es concedeixi a la dona el ple gaudiment en condicions d'igualtat de tots els drets humans i que això sigui una prioritat per als governs i per a les Nacions Unides. La Conferència subratlla també la importància de la integració i la plena participació de la dona, com a agent i beneficiària, en el procés de desenvolupament, i reitera els objectius fixats sobre l'adopció de mesures globals en favor de la dona per aconseguir el desenvolupament sostenible i equitatiu previst en la Declaració de Río sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament i en el capítol 24 del Programa 21 aprovat per la Conferència de les Nacions Unides sobre el Medi Ambient i el Desenvolupament (Río de Janeiro (Brasil), 3 a 14 de juny de 1992).

37. La igualtat de condició de la dona i els seus drets humans s'han d'integrar en les principals activitats de tot el sistema de les Nacions Unides. Tots els òrgans i mecanismes pertinents de les Nacions Unides han de tractar aquestes qüestions de forma periòdica i sistemàtica. En particular, s'han d'adoptar mesures per augmentar la cooperació entre la Comissió sobre la Condició Jurídica i Social de la Dona, la Comissió de Drets Humans, el Comitè per a l'Eliminació de la Discriminació contra la Dona, el Fons de les Nacions Unides de Desenvolupament per a la Dona, el Programa de les Nacions Unides per al Desenvolupament i altres organismes de les Nacions Unides i per promoure una major integració dels seus objectius i finalitats. En aquest context, han d'enfortir-se la cooperació i la coordinació entre el Centre de Drets Humans i la Divisió per el Progrés de la Dona.

38. La Conferència Mundial de Drets Humans subratlla en especial la importància de la tasca destinada a eliminar la violència contra la dona en la vida pública i privada, a eliminar totes les formes de persecució sexual, l'explotació i la tracta de dones, a eliminar els prejudicis sexistes en l'administració de la justícia i a eradicar qualsevol conflicte que pugui sorgir entre els drets de la dona i les conseqüències perjudicials de certes pràctiques tradicionals o costums, de prejudicis culturals i de l'extremisme religiós. La Conferència demana a l'Assemblea General que aprovi el projecte de declaració sobre l'eliminació de la violència contra la dona i insta els Estats que combatin la violència contra la dona de conformitat amb les disposicions de la declaració. Les violacions dels drets humans de la dona en situacions de conflicte armat constitueixen violacions dels principis fonamentals dels drets humans i el dret humanitari internacional. Tots els delictes d'aquest tipus, en particular els assassinats, les violacions sistemàtiques, l'esclavatge sexual i els embarassos forçats, requereixen una resposta especialment eficaç.

39. La Conferència Mundial de Drets Humans insta a l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona, encobertes o palmàries. Les Nacions Unides han de promoure l'objectiu d'aconseguir per a l'any 2000 la ratificació universal per tots els Estats de la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona. S'ha d'encoratjar la

recerca de solucions considerant el nombre particularment gran de reserves a la Convenció. Entre altres coses, el Comitè per a l'Eliminació de la Discriminació contra la Dona ha de seguir examinant les reserves a la Convenció. S'insta els Estats que retirin totes les reserves que siguin contràries a l'objecte i finalitat de la Convenció o incompatibles amb el dret internacional convencional.

40. Els òrgans de vigilància creats en virtut de tractats han de difondre la informació necessària perquè les dones puguin fer un ús més eficaç dels procediments d'execució existents en els seus esforços per aconseguir la no discriminació i la plena igualtat en el gaudiment dels drets humans. També s'han d'adoptar nous procediments per reforçar el compliment dels compromisos en favor de la igualtat i els drets humans de la dona. La Comissió de la Condiició Jurídica i Social de la Dona i el Comitè per a l'Eliminació de la Discriminació contra la Dona han d'examinar ràpidament la possibilitat d'introduir el dret de petició, elaborant un protocol facultatiu de la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona. La Conferència Mundial de Drets Humans acull amb satisfacció la decisió de la Comissió de Drets Humans de considerar en el seu 50è període de sessions la designació d'un relator especial sobre la violència contra la dona.

41. La Conferència Mundial de Drets Humans reconeix la importància del gaudiment per la dona del més alt nivell de salut física i mental durant tota la seva vida. En el context de la Conferència Mundial sobre la Dona i la Convenció sobre l'eliminació de totes les formes de discriminació contra la dona, així com de la Proclamació de Teheran de 1968, la Conferència reafirma, sobre la base de la igualtat entre homes i dones, el dret de la dona a tenir accés a una atenció de la salut adequada i a la més àmplia gamma de serveis de planificació familiar, així com a la igualtat d'accés a l'educació a tots els nivells.

42. Els òrgans de vigilància creats en virtut de tractats han d'incloure la qüestió de la condició de la dona i els drets humans de la dona en les seves deliberacions i conclusions, emprant dades concretes desglossades per sexe. S'ha d'encoratjar els Estats que en els seus informes als òrgans de vigilància creats en virtut de tractats subministrin informació sobre la situació de jure i de facto de les dones. La Conferència Mundial de Drets Humans observa amb satisfacció que en el seu 49è període de sessions la Comissió de Drets Humans adoptà la resolució 1993/46, de 8 de març de 1993 en la qual declarava que també s'havia d'encoratjar a fer-ho als relators especials i grups de treball en l'esfera dels drets humans. La Divisió pel Progrés de la Dona també ha de prendre mesures en cooperació amb altres òrgans de les Nacions Unides, concretament el Centre de Drets Humans, per assegurar-se que en les activitats de drets humans de les Nacions Unides es tractin periòdicament les violacions dels drets humans de la dona, en particular els abusos concrets motivats per la seva condició femenina. S'ha de potenciar la capacitació del personal de les Nacions Unides especialitzat en drets humans i en ajut humanitari, amb l'objecte d'ajudar-lo a reconèixer i a fer front als abusos de drets humans dels quals és víctima la dona i a dur a terme el seu treball sense prejudicis sexistes.

43. La Conferència Mundial de Drets Humans insta els governs i organitzacions regionals i internacionals que facilitin l'accés de la dona a llocs de direcció i li permetin una major par-

ticipació en la presa de decisions. La Conferència insta que s'adoptin noves mesures en la Secretaria de les Nacions Unides pel nomenament i ascens a funcionàries, de conformitat amb la Carta de les Nacions Unides, i insta altres òrgans principals i subsidiaris de les Nacions Unides que garanteixin la participació de la dona en condicions de igualtat.

44. La Conferència Mundial de Drets Humans acull amb satisfacció la Conferència Mundial sobre la Dona que s'ha de celebrar a Beijing el 1995, i insta que els drets humans de la dona ocupin un lloc important en les seves deliberacions, de conformitat amb els temes prioritaris de la Conferència Mundial sobre la Dona: Igualtat, Desenvolupament i Pau.

4. Drets de l'infant

45. La Conferència Mundial de Drets Humans reitera el principi de "els nens primer que tot" i, a aquest respecte, subratlla la importància que s'intensifiquin els esforços nacionals i internacionals, especialment els del Fons de les Nacions Unides per a la Infància, amb l'objecte de promoure el respecte del dret del nen a la supervivència, la protecció, el desenvolupament i la participació.

46. S'han d'adoptar mesures a fi i efecte d'aconseguir la ratificació universal de la Convenció sobre els Drets del Nen per a 1995 i la signatura universal de la Declaració Mundial sobre la Supervivència, la Protecció i el Desenvolupament del Nen i el Pla d'Acció aprovades en la Cimera Mundial en favor de la Infància, així com mesures per la seva aplicació eficaç. La Conferència Mundial de Drets Humans insta els Estats que retirin les reserves a la Convenció sobre els Drets del Nen que siguin contràries a l'objecte i a la finalitat de la Convenció o incompatibles amb el dret internacional convencional.

47. La Conferència Mundial de Drets Humans insta a tots els països que, amb el suport de la cooperació internacional, posin en pràctica, en el grau màxim que els permetin els recursos de què disposin, mesures per assolir els objectius establerts en el Pla d'Acció aprovat en la Cimera Mundial. La Conferència demana als Estats que integrin la Convenció sobre els Drets del Nen en els seus plans nacionals d'acció. En aquests plans nacionals d'acció i en els esforços internacionals s'ha de concedir una especial prioritat a la reducció dels índexs de mortalitat infantil i mortalitat derivada de la maternitat, a reduir la malnutrició i els índexs d'analfabetisme i a garantir l'accés a l'aigua potable i a l'ensenyament bàsic. En tots els casos en què sigui necessari s'han d'elaborar plans d'acció nacionals per fer front a emergències devastadores resultants de desastres naturals o de conflictes armats i al problema igualment greu dels nens submergits en l'extrema pobresa.

48. La Conferència Mundial de Drets Humans insta a tots els Estats que, amb el suport de la cooperació internacional, s'ocupin del greu problema dels nens que s'enfronten amb circumstàncies especialment difícils. S'ha de combatre activament l'explotació i l'abús dels nens, eliminant les seves causes. Es requereixen mesures eficaces contra l'infanticidi femení, l'ocupació de nens en treballs perillosos, la venda de nens i d'òrgans, la prostitució infantil i altres tipus d'abús sexual.

49. La Conferència Mundial de Drets Humans dóna suport a totes les mesures de les Nacions Unides i dels seus organismes especialitzats per assegurar la protecció i promoció eficaces dels drets humans de les nenes. La Conferència insta els Estats que deroguin lleis i reglaments en vigor i que eliminin costums i pràctiques que siguin discriminatòries i perjudicials per a les nenes.

50. La Conferència Mundial de Drets Humans dóna ferm suport a la proposta que el Secretari General iniciï un estudi dels mitjans per millorar la protecció del nen en els conflictes armats. S'han de posar en pràctica normes humanitàries i s'han d'adoptar mesures per protegir i facilitar l'assistència als nens en les zones de guerra. Les mesures han d'incloure la protecció del nen contra l'ús indiscriminat de qualsevol tipus d'arma bèlica, especialment de mines anti-personals. La necessitat d'atenció i la rehabilitació de nens traumatitzats per la guerra s'ha d'examinar com a qüestió d'urgència. La Conferència demana al Comitè de Drets de l'Infant que estudiï la qüestió d'elevat a 18 anys l'edat mínima d'ingrés en les forces armades.

51. La Conferència Mundial de Drets Humans recomana que les qüestions relacionades amb els drets humans i la situació dels nens siguin periòdicament examinades i supervisades per tots els òrgans i mecanismes competents del sistema de les Nacions Unides i pels òrgans de supervisió dels organismes especialitzats, de conformitat amb els seus respectius mandats.

52. La Conferència Mundial de Drets Humans reconeix l'important paper exercit per les organitzacions no governamentals en l'aplicació efectiva de tots els instruments de drets humans i, en particular, de la Convenció sobre els Drets de l'Infant.

53. La Conferència Mundial de Drets Humans recomana que amb l'assistència del Centre de Drets Humans es doti el Comitè dels Drets de l'Infant dels mitjans necessaris perquè pugui complir amb rapidesa i eficàcia el seu mandat, especialment en vista del volum sense precedents de ratificacions i de la ulterior presentació d'informes nacionals.

5. Dret a no ser sotmesos a tortures

54. La Conferència Mundial de Drets Humans celebra la ratificació de la Convenció contra la Tortura i Altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants per molts dels Estats Membres de les Nacions Unides i insta la resta d'Estats Membres que la ratifiquin ben aviat.

55. La Conferència Mundial de Drets Humans subratlla que una de les violacions més atroces de la dignitat humana és l'acte de la tortura, que destrueix la dignitat de les víctimes i menyscaba la capacitat de les víctimes per reprendre la seva vida i les seves activitats.

56. La Conferència Mundial de Drets Humans reafirma que, d'acord amb les normes de drets humans i el dret humanitari, el dret a no ser sotmès a tortures és un dret que s'ha de protegir en qualsevulla circumstància, inclús en situacions de disturbis o conflicte armat intern o internacional.

57. La Conferència Mundial de Drets Humans insta, doncs, a tots els Estats que acabin immediatament amb la pràctica de la tortura i eradiquin per sempre aquest mal mitjançant la plena aplicació de la Declaració Universal de Drets humans i de les convencions pertinents i, en cas d'ésser necessari, enfortint els mecanismes existents. La Conferència demana a tots els Estats que cooperin plenament amb el Relator Especial sobre la qüestió de la tortura en l'exercici del seu mandat.

58. S'ha de posar una atenció especial a l'assoliment del respecte universal i l'aplicació efectiva dels "Principis d'ètica mèdica aplicables a la funció del personal de salut, especialment els metges, en la protecció de persones preses i detingudes contra la tortura i altres tractes o penes cruels, inhumans o degradants", aprovats per l'Assemblea General de les Nacions Unides.

59. La Conferència Mundial de Drets Humans subratlla la importància d'adoptar altres mesures concretes en el marc de les Nacions Unides amb la finalitat de donar assistència a les víctimes de la tortura i garantir recursos més eficaços per a la seva rehabilitació física, psicològica i social. S'ha de concedir una gran prioritat a l'aportació dels recursos necessaris per aquest propòsit, en particular mitjançant aportacions addicionals al Fons de Contribucions Voluntàries per a les Víctimes de la Tortura.

60. Els governs han de derogar la legislació que afavoreixi la impunitat dels responsables de violacions greus dels drets humans, com la tortura, i castigar aquestes violacions, consolidant així les bases per a l'imperi de la llei.

61. La Conferència Mundial de Drets Humans reafirma que els esforços per eradicar la tortura s'han de concentrar en primer lloc en la prevenció i demana, per tant, que s'adopti amb rapidesa un protocol facultatiu de la Convenció contra la Tortura i Altres Tractes o Penes Cruels, Inhumans o Degradants, destinat a establir un sistema preventiu de visites periòdiques als llocs de detenció.

Desaparicions forçades

62. La Conferència Mundial de Drets Humans, acollint amb beneplàcit l'aprovació de la Declaració sobre la protecció de totes les persones contra les desaparicions forçades, demana a tots els Estats que adoptin mesures legislatives, administratives, judicials i d'altra índole eficaces per impedir les desaparicions forçades, acabar amb elles i castigar-les. La Conferència reafirma que és obligació de tots els Estats, en qualsevol circumstància, emprendre una investigació sempre que hi hagi motius per creure que s'ha produït una desaparició forçada en un territori subjecte a la seva jurisdicció i, si es confirmen les denúncies, enjudiciar els autors del fet.

6. Els drets de les persones discapacitades

63. La Conferència Mundial de Drets Humans reafirma que tots els drets humans i les llibertats fonamentals són universals, per la qual cosa són extensibles sense cap mena de

reserva a les persones discapacitades. Totes les persones neixen iguals i tenen el mateix dret a la vida i al benestar, a l'educació i al treball, a viure independentment i a la participació activa en tots els aspectes de la societat. Per tant, qualsevol discriminació directa o altre tracte discriminatori negatiu d'una persona discapacitada és una violació dels seus drets. La Conferència demana als governs que, quan sigui necessari, adoptin lleis o modifiquin la seva legislació per garantir l'accés a aquests i altres drets de les persones discapacitades.

64. El lloc de les persones discapacitades està a tot arreu. S'ha de garantir la igualtat d'oportunitats a les persones amb discapacitats mitjançant la supressió de tots els obstacles determinats socialment, ja siguin físics, econòmics, socials o psicològics, que exclouin o restringeixin la seva plena participació en la societat.

65. La Conferència Mundial de Drets Humans, recordant el Programa d'Acció Mundial per als Impedits, aprovat per l'Assemblea General en el seu trenta-setè període de sessions, demana a l'Assemblea General i al Consell Econòmic i Social que en les seves reunions de 1993 adoptin el projecte de normes uniformes sobre la igualtat de oportunitats per als impedits.

C. Cooperació, desenvolupament i enfortiment dels drets humans

66. La Conferència Mundial de Drets Humans recomana que es doni prioritat a l'adopció de mesures nacionals i internacionals amb el propòsit de promoure la democràcia, el desenvolupament i els drets humans.

67. S'ha d'insistir especialment en les mesures per ajudar a establir i enfortir les institucions que s'ocupen de drets humans, consolidar una societat civil pluralista i protegir els grups que han passat a ser vulnerables. En aquest context, té particular importància l'assistència, donada a petició dels governs, per celebrar eleccions lliures i amb garanties, inclosa l'assistència en relació amb els aspectes dels drets humans de les eleccions i la informació tocant a aquestes. Igualment important és l'assistència que s'ha de donar per a la consolidació de l'imperi de la llei, l'administració de justícia i la promoció de la llibertat d'expressió, així com per aconseguir la participació real i efectiva de la població en els processos de presa de decisions.

68. La Conferència Mundial de Drets Humans subratlla la necessitat de reforçar els serveis d'assessorament i assistència tècnica que ofereix el Centre de Drets Humans. El Centre ha de posar a disposició dels Estats que ho sol·licitin, l'assistència sobre qüestions concretes de drets humans, inclosa la preparació d'informes d'acord amb els tractats de drets humans i l'aplicació de plans coherents i integrals d'acció per a la promoció i protecció dels drets humans. L'enfortiment de les institucions de defensa dels drets humans i de la democràcia, la protecció jurídica dels drets humans, la capacitació de funcionaris i d'altres persones i una àmplia educació i informació amb el propòsit de promoure el respecte dels drets humans seran els elements d'aquests programes.

69. La Conferència Mundial de Drets Humans recomana que s'estableixi un programa global en el marc de les Nacions Unides amb la finalitat d'ajudar els Estats en la tasca d'elaborar

i reforçar estructures nacionals adequades que tinguin un impacte directe en l'observança general dels drets humans i l'imperi de la llei. Aquest programa, que ha de ser coordinat pel Centre de Drets Humans, haurà de proporcionar, prèvia sol·licitud del govern interessat, l'assistència tècnica i financera necessària per a projectes nacionals sobre reforma de les institucions penals i correccionals, formació i capacitació d'advocats, jutges i personal de les forces de seguretat en matèria de drets humans i qualsevol altra esfera d'activitat que guardi relació amb l'imperi de la llei. Com a part d'aquest programa s'haurà de facilitar als Estats l'assistència necessària per a l'execució de plans d'acció destinats a promoure i protegir els drets humans.

70. La Conferència Mundial de Drets Humans demana al Secretari General de les Nacions Unides que presenti a l'Assemblea General de les Nacions Unides propostes que defineixin les opcions per a l'establiment, l'estructura, les modalitats operacionals i el finançament del programa proposat.

71. La Conferència Mundial de Drets Humans recomana que cada Estat consideri la possibilitat d'elaborar un pla d'acció nacional en el qual es determinin les mesures necessàries perquè aquest Estat millori la promoció i protecció dels drets humans.

72. La Conferència Mundial de Drets Humans reafirma que el dret universal i inalienable al desenvolupament, segons s'estableix en la Declaració sobre el Dret al Desenvolupament, ha de ser realitat i portar-se a la pràctica. En aquest context, la Conferència celebra que la Comissió de Drets Humans hagi constituït un grup de treball temàtic sobre el dret al desenvolupament, i insta el Grup de Treball que, en consulta i en cooperació amb altres òrgans i organismes del sistema de les Nacions Unides, formuli sense cap mena de demora, perquè les examini ben aviat l'Assemblea General de les Nacions Unides, mesures generals i eficaces amb l'objectiu d'eliminar els obstacles que s'oposin a l'aplicació i posada en pràctica de la Declaració sobre el Dret al Desenvolupament i recomani els mitjans perquè tots els Estats gaudeixin d'aquest dret.

73. La Conferència Mundial de Drets Humans recomana que es permeti a les organitzacions no governamentals i altres organitzacions de base que actuen en l'esfera del desenvolupament o dels drets humans acomplir un paper important a nivell nacional i internacional en el debat i en les activitats que tenen relació amb el dret al desenvolupament i la seva realització i, en col·laboració amb els governs, en tots els aspectes pertinents de la cooperació per al desenvolupament.

74. La Conferència Mundial de Drets Humans insta els governs i els organismes i institucions competents que augmentin considerablement els recursos destinats a enfortir l'ordenament jurídic per a la protecció dels drets humans, així com els recursos destinats a les institucions nacionals que treballin en aquest àmbit. Els que participen en la cooperació per al desenvolupament han de tenir presents les relacions mútuament complementàries entre el desenvolupament, la democràcia i els drets humans. La cooperació s'ha de basar en el diàleg i la transparència. La Conferència demana també que s'estableixin programes amplis, inclosos bancs de dades i personal especialitzat, per a l'enfortiment de l'imperi de la llei i de les institucions democràtiques.

75. La Conferència Mundial de Drets Humans encoratja la Comissió de Drets Humans que, en col·laboració amb el Comitè de Drets Econòmics, Socials i Culturals, segueixi examinant protocols facultatius del Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals.

76. La Conferència Mundial de Drets Humans recomana que es proporcionin més recursos per establir o enfortir acords regionals de promoció i protecció de drets humans com una part dels programes de serveis d'assessorament i assistència tècnica del Centre de Drets Humans. S'encoratja els Estats que sol·licitin assistència per a activitats de nivell regional i subregional tals com cursets, seminaris i intercanvis d'informació destinats a reforçar els acords regionals de promoció i protecció dels drets humans, de conformitat amb les normes universals de drets humans contingudes en els instruments internacionals de drets humans.

77. La Conferència Mundial de Drets Humans dóna suport a totes les mesures adoptades per les Nacions Unides i els seus organismes especialitzats competents per garantir la promoció i protecció efectives dels drets sindicals, tal i com s'estipula en el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals i en altres instruments internacionals. La Conferència demana a tots els Estats que compleixin les obligacions que els imposin a aquest respecte els instruments internacionals.

D. Educació en matèria de drets humans

78. La Conferència Mundial de Drets Humans considera que l'educació, la capacitació i la informació pública en matèria de drets humans són indispensables per establir i promoure relacions estables i harmonioses entre les comunitats i per fomentar la comprensió mútua, la tolerància i la pau.

79. Els Estats han de tractar d'eliminar l'analfabetisme i han d'orientar l'educació cap al ple desenvolupament de la personalitat humana i a l'enfortiment del respecte dels drets humans i les llibertats fonamentals. La Conferència Mundial de Drets Humans demana a tots els Estats i institucions que incloguin els drets humans, el dret humanitari, la democràcia i l'imperi de la llei com a temes dels programes d'estudi de totes les institucions d'ensenyament acadèmic i no acadèmic.

80. L'educació en matèria de drets humans ha d'abastar la pau, la democràcia, el desenvolupament i la justícia social, tal i com es disposa en els instruments internacionals i regionals de drets humans, amb el propòsit d'aconseguir la comprensió i sensibilització de tothom sobre els drets humans amb l'objecte de consolidar la voluntat d'assolir la seva aplicació a nivell universal.

81. Tenint en compte el Pla d'Acció Mundial per a l'educació en pro dels drets humans i la democràcia, adoptat el març de 1993 pel Congrés internacional sobre l'educació en pro dels drets humans i la democràcia de l'Organització de les Nacions Unides per l'Educació, la Ciència i la Cultura, i altres instruments de drets humans, La Conferència Mundial de Drets Humans recomana que els Estats elaborin programes i estratègies específics per ampliar al màxim el nivell d'educació i difusió d'informació pública en matèria de drets humans, tenint en compte particularment els drets humans de la dona.

82. Els governs, amb l'assistència d'organitzacions intergovernamentals, institucions nacionals i organitzacions no governamentals, han de fomentar una major comprensió dels drets humans i la tolerància mútua. La Conferència Mundial de Drets Humans destaca la importància d'intensificar la Campanya Mundial d'Informació Pública realitzada per les Nacions Unides. Els governs han d'emprendre i donar suport a activitats d'educació en matèria de drets humans i difondre efectivament informació pública sobre aquesta qüestió. Els programes de serveis d'assessorament i assistència tècnica del sistema dels Estats relacionats amb les Nacions Unides han de poder atendre immediatament les sol·licituds d'activitats educacionals i de formació en l'esfera dels drets humans i amb l'educació especial en el que fa referència a les normes contingudes en els instruments internacionals de drets humans i en el dret humanitari, així com a la seva aplicació, destinada a grups especials, com forces militars, forces de l'ordre, policia i personal de salut. S'ha de considerar la possibilitat de proclamar un decenni de les Nacions Unides per a l'educació en matèria de drets humans amb el propòsit de promoure, encoratjar i orientar aquestes activitats educacionals.

E. Aplicació i mètodes de vigilància

83. La Conferència Mundial de Drets Humans insta els governs que incorporin a la seva legislació nacional les normes contingudes en els instruments internacionals de drets humans i que reforcin els òrgans de la societat, les estructures i les institucions nacionals que compleixen una funció en la promoció i salvaguarda dels drets humans.

84. La Conferència Mundial de Drets Humans recomana que es reforcin les activitats i els programes de les Nacions Unides destinats a respondre a les sol·licituds d'assistència dels Estats que desitgin crear o enfortir les seves pròpies institucions nacionals de promoció i protecció dels drets humans.

85. La Conferència Mundial de Drets Humans encoratja també que s'intensifiqui la cooperació entre les institucions nacionals de promoció i protecció dels drets humans, en particular mitjançant l'intercanvi d'informació i d'experiències, així com la cooperació amb les organitzacions regionals i les Nacions Unides.

86. La Conferència Mundial de Drets Humans recomana a aquest respecte que els representants de les institucions nacionals de promoció i protecció dels drets humans convoquin reunions periòdiques auspiciades pel Centre de Drets Humans amb la finalitat d'examinar els mitjans de millorar els seus mecanismes i compartir experiències.

87. La Conferència Mundial de Drets Humans recomana als òrgans creats en virtut de tractats de drets humans, a les reunions de presidents d'aquests òrgans i a les reunions dels Estats Parts que segueixin adoptant mesures per coordinar les múltiples normes i directrius aplicables a la preparació dels informes que els Estats han de presentar en virtut dels respectius convenis de drets humans, i estudiïn el suggeriment que es presenti un informe global sobre les obligacions assumides per cada Estat Part en un tractat, la qual cosa faria que aquests procediments fossin més eficaços i augmentaria la seva repercussió.

88. La Conferència Mundial de Drets Humans recomana que els Estats Parts en instruments internacionals de drets humans, l'Assemblea General i el Consell Econòmic i Social considerin la possibilitat d'analitzar els organismes creats en virtut de tractats de drets humans i els diversos mecanismes i procediments temàtics per promoure una major eficiència i eficàcia mitjançant una millor coordinació dels diferents òrgans, mecanismes i procediments, tenint en compte la necessitat d'evitar la duplicació i superposició dels seus mandats i tasques.

89. La Conferència Mundial de Drets Humans recomana que es porti a terme una tasca contínua de millora del funcionament, incloses les tasques de supervisió, dels òrgans creats en virtut de tractats, tenint en compte les múltiples propostes formulades a aquest respecte, en particular, les d'aquests òrgans i les de les reunions dels seus presidents. També s'ha d'encoratjar els òrgans creats en virtut de tractats que facin seu l'ampli enfocament nacional adoptat pel Comitè dels Drets de l'Infant.

90. La Conferència Mundial de Drets Humans recomana que els Estats Parts en els tractats de drets humans estudiïn la possibilitat d'acceptar tots els procediments facultatius per a la presentació i l'examen de comunicacions.

91. La Conferència Mundial de Drets Humans veu amb preocupació la qüestió de la impunitat dels autors de violacions dels drets humans i dóna suport als esforços de la Comissió de Drets Humans i de la Subcomissió de Prevenció de Discriminacions i Protecció a les Minories per examinar tots els aspectes de la qüestió.

92. La Conferència Mundial de Drets Humans recomana que la Comissió de Drets Humans examini la possibilitat d'una millor aplicació a nivell regional i internacional dels instruments de drets humans existents, i encoratja la Comissió de Dret Internacional a continuar els seus treballs relatius a un tribunal penal internacional.

93. La Conferència Mundial de Drets Humans fa una crida als Estats que encara no ho hagin fet perquè s'adhereixin als Convenis de Ginebra del 12 d'agost de 1949 i els seus Protocols i adoptin totes les mesures apropiades a nivell intern, mesures legislatives incloses, per aconseguir la seva plena aplicació.

94. La Conferència Mundial de Drets Humans recomana la ràpida finalització i aprovació del projecte de declaració sobre el dret i el deure dels individus, els grups i les institucions de promoure i protegir els drets humans i les llibertats fonamentals universalment reconeguts.

95. La Conferència Mundial de Drets Humans subratlla la importància de preservar i enfortir el sistema de procediments especials, relators, representants, experts i grups de treball de la Comissió de Drets Humans, així com de la Subcomissió de Prevenció de Discriminacions i Protecció a les Minories, amb el propòsit que puguin portar a terme els seus mandats en tots els països del món, proporcionant-los els recursos humans i financers que siguin necessaris. Aquests procediments i mecanismes haurien de poder harmonitzar i racionalitzar el seu

treball mitjançant reunions periòdiques. Es demana a tots els Estats que cooperin plenament amb aquests procediments i mecanismes.

96. La Conferència Mundial de Drets Humans recomana que les Nacions Unides assumeixin un paper més actiu en la promoció i protecció dels drets humans per assegurar el ple respecte del dret humanitari internacional en totes les situacions de conflicte armat, de conformitat amb els propòsits i principis de la Carta de les Nacions Unides.

97. La Conferència Mundial de Drets Humans, reconeixent la important funció que compleixen els components de drets humans de determinats acords relatius a operacions de les Nacions Unides de manteniment de la pau, recomana que el Secretari General tingui en compte la capacitat de presentació d'informes, l'experiència i els coneixements del Centre de Drets Humans i dels mecanismes de drets humans, de conformitat amb la Carta de les Nacions Unides.

98. Per enfortir el gaudiment dels drets econòmics, socials i culturals, s'haurien d'examinar altres mètodes, com un sistema d'indicadors per mesurar els avenços cap a la realització dels drets enunciats en el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals. S'ha de fer un esforç concertat per garantir el reconeixement dels drets econòmics, socials i culturals a nivell nacional, regional i internacional.

F. Activitats complementàries de la Conferència Mundial de Drets Humans

99. La Conferència Mundial de Drets Humans recomana que l'Assemblea General, la Comissió de Drets Humans i altres òrgans i organismes del sistema de les Nacions Unides que s'ocupin dels drets humans estudiïn els mitjans d'aconseguir la plena aplicació, sense dilacions, de les recomanacions contingudes en l'actual Declaració, en particular la possibilitat de proclamar un decenni de les Nacions Unides per als drets humans. La Conferència recomana, a més, que la Comissió de Drets Humans examini cada any els progressos realitzats.

100. La Conferència Mundial de Drets Humans demana al Secretari General de les Nacions Unides que, en ocasió del cinquanta aniversari de la Declaració Universal de Drets Humans, inviti a tots els Estats i a tots els òrgans i organismes del sistema de les Nacions Unides que s'ocupin dels drets humans, que l'informin sobre els progressos realitzats en l'aplicació de la present Declaració i que, per conducte de la Comissió de Drets Humans i del Consell Econòmic i Social, presentin un informe a l'Assemblea General en el seu cinquanta-tercer període de sessions. Així mateix, les institucions regionals i, quan procedeixi, les institucions nacionals de drets humans, així com les organitzacions no governamentals, podran presentar al Secretari General de les Nacions Unides les seves opinions tocant als progressos realitzats en l'aplicació de la present Declaració. S'ha de prestar especial atenció a l'avaluació dels progressos assolits per aconseguir la meta de la ratificació universal dels tractats i protocols internacionals de drets humans aprovats en el marc del sistema de les Nacions Unides.

**IV. Mecanismes
extraconvencionals
de promoció i protecció
dels Drets Humans**

Resolució 9 (II) del Consell Econòmic i Social de 21 de juny de 1946, per la qual s'estableix la Comissió de Drets Humans

El Consell Econòmic i Social, havent examinat l'informe del grup inicial de la Comissió de Drets Humans, del 21 de maig de 1946 (document E/38/rev.1),

Decideix el següent:

1. Funcions

Les funcions de la Comissió de Drets Humans seran assenyalades en les atribucions de la Comissió, aprovades pel Consell Econòmic i Social per resolució del 16 de febrer de 1946, afegint al paràgraf 2 d'aquella resolució l'incís e. següent:

- e. Qualsevol altra qüestió relativa als drets humans que no estigui prevista en els incisos a., b., c. i d.

2. Composició

- a. La Comissió de Drets Humans estarà composta d'un representant de cadascun dels 18 Estats Membres de les Nacions Unides elegits pel Consell.
- b. Amb la finalitat d'assegurar una representació equilibrada en les distintes esferes d'activitats de la Comissió, el Secretari General consultarà amb els governs elegits abans que aquells designin definitivament els representants i el Consell confirmi aquelles designacions.
- c. A excepció del període inicial, el mandat serà de tres anys. En el període inicial, un terç dels membres serà designat per dos anys, un terç per tres anys, i un terç per quatre anys, i es decidirà per sorteig la durada del mandat de cada membre.
- d. Els membres sortints podran ser reelegits.
- e. En el cas que un membre de la Comissió no pugui servir el període complet de tres anys, el lloc que quedi vacant serà ocupat per un representant designat pel Govern Membre d'acord amb les disposicions del paràgraf b. precedent.

3. Grups de treball d'experts

La Comissió resta autoritzada per constituir grups de treball especials compostos d'experts no governamentals en camps especialitzats o d'experts designats a títol personal, sense recórrer al Consell però amb l'aprovació del President del Consell i del Secretari General de les Nacions Unides.

4. Documentació

Es demana al Secretari General que prengui les disposicions necessàries per a:

- a. La compilació i publicació d'un anuari de dret i costums relacionats amb els drets humans, i del qual la primera edició haurà de contenir totes les declaracions i lleis sobre drets humans que estiguin en vigor en els diversos països;
- b. La compilació i publicació d'informació sobre les activitats relatives als drets humans de tots els òrgans de les Nacions Unides;
- c. La compilació i publicació de la informació relativa als drets humans que es deduei-

xin dels processos de criminals de guerra, *quislings*, i traïdors i, en particular, dels processos de Nuremberg i de Tòquio.

- d. La preparació i publicació d'un estudi sobre l'evolució dels drets humans.
- e. La compilació i publicació dels plans i declaracions sobre els drets humans dels organismes especialitzats i les organitzacions no governamentals nacionals i internacionals.

5. Grups d'informació

Es convida els Estats Membres de les Nacions Unides a estudiar la conveniència d'establir grups d'informació o comitès nacionals de drets humans als seus respectius països perquè col·laborin amb ells en l'avançament de la tasca de la Comissió de Drets Humans.

6. Els drets humans en els tractats internacionals

Fins que sigui adoptada una carta internacional de drets, s'ha d'acceptar el principi general que els tractats internacionals que impliquin els drets humans fonamentals, incloent en la mesura del possible els tractats de pau, s'han d'ajustar a les normes fonamentals relatives a tals drets enunciats a la Carta.

7. Disposicions relatives a l'aplicació de la declaració

Considerant que el propòsit de les Nacions Unides respecte a la protecció i respecte dels drets humans, definits a la Carta de les Nacions Unides, pot acomplir-se únicament si s'adopten posicions per fer efectius els drets humans i per a una carta internacional de drets, el Consell sol·licita de la Comissió de Drets Humans que sotmeti ben aviat suggeriments relatius als mitjans i procediments per fer efectius els drets humans i les llibertats fonamentals, amb l'objecte d'ajudar el Consell Econòmic i Social a adoptar, amb els altres òrgans competents de les Nacions Unides, les disposicions per assegurar l'efectivitat d'aquells drets.

8. Subcomissió de la Llibertat d'Informació i Premsa

- a. La Comissió de Drets Humans està autoritzada a instituir una subcomissió de llibertat d'informació i premsa.
- b. La funció de la subcomissió serà, en primer lloc, examinar quins drets, obligacions i costums abastarà la noció de llibertat d'informació, i informar la Comissió de Drets Humans sobre qualsevol assumpte que sigui deduït d'aquest examen.

9. Subcomissió de Protecció a les Minories

- a. La Comissió de Drets Humans està autoritzada a instituir una subcomissió de protecció a les minories.
- b. A menys que la Comissió decideixi una altra cosa, la funció de la subcomissió serà, en primer lloc, examinar quines disposicions s'han d'adoptar en la definició d'aquests principis que hauran d'aplicar-se per a la protecció de les minories, i ocupar-se dels problemes urgents en aquesta matèria fent recomanacions a la Comissió.

10. Subcomissió de Prevenció de Discriminacions

- a. La Comissió de Drets Humans està autoritzada a instituir una subcomissió de prevenció de discriminacions per motiu de raça, sexe, idioma o religió.

- b.** A menys que la Comissió decideixi una altra cosa, la funció de la subcomissió serà, en primer lloc, examinar les disposicions que s'han d'adoptar en la definició dels principis que hauran d'aplicar-se per la prevenció de discriminacions i ocupar-se dels problemes urgents d'aquesta matèria fent recomanacions a la Comissió.

Resolució 728 F (XXVIII) del Consell Econòmic i Social de 30 de juliol de 1959, per la qual s'assignen determinades funcions a la Comissió de Drets Humans respecte de les comunicacions sobre els drets humans

El Consell Econòmic i Social,

Havent examinat el capítol V de l'informe del primer període de sessions de la Comissió de Drets Humans¹, relatiu a les comunicacions, i el capítol IX de l'informe sobre el 15è període de sessions de la Comissió²,

1. Aprova la declaració segons la qual la Comissió reconeix que no està facultada per a prendre cap mesura respecte a les reclamacions relatives als drets humans;

2. Demana al Secretari General que procuri:

- a. *Compilar i distribuir*** als membres de la Comissió de Drets Humans, abans de cada període de sessions, una llista no confidencial amb una breu indicació del contingut de cada una de les comunicacions, sigui quina sigui la forma en què hagi estat dirigida, que tracti dels principis en què es basa la promoció del respecte universal i de l'observança dels drets humans; i divulgar la identitat dels autors de tals comunicacions, excepte en els casos en què aquests manifestin el seu desig que els seus noms no siguin revelats;
- b. *Compilar***, abans de cada període de sessions de la Comissió, una llista confidencial amb una breu indicació del contingut de les altres comunicacions relatives als drets humans, sigui quina sigui la forma en què hagin estat dirigides, i comunicar aquesta llista als membres de la Comissió, en sessió a porta tancada, sense divulgar la identitat dels autors de les comunicacions, excepte en els casos en què aquests declarin que ja han divulgat o tenen intenció de divulgar els seus noms, o que no s'oposen a la seva divulgació;
- c. *Permetre*** als membres de la Comissió, a petició seva, consultar els originals de les comunicacions que tractin dels principis fonamentals del respecte universal dels drets humans;
- d. *Informar*** als autors de tota comunicació relativa als drets humans, sigui quina sigui la forma en què hagi estat dirigida, que la seva comunicació serà tramitada d'acord amb allò disposat en la present resolució; el Secretari General haurà d'indicar que la Comissió no està facultada per adoptar cap mesura respecte de les reclamacions relatives als drets humans;
- e. *Subministrar*** a cada Estat Membre interessat una còpia de tota comunicació relativa als drets humans que es refereixi explícitament a aquest Estat o als territoris sota la seva jurisdicció, sense divulgar la identitat de l'autor, excepte en els casos previstos en l'apartat precedent b.;
- f. *Preguntar*** als governs que enviïn respostes a les comunicacions sotmeses a la seva

¹ *Documents Oficials del Consell Econòmic i Social, quart període de sessions, Suplement núm. 3 (E/259).*

² *Ibidem, 28è període de sessions, Suplement núm. 8 (E/3229).*

atenció en virtut de l'apartat e. si desitgen que les seves respostes siguin presentades a la Comissió de Drets Humans en forma resumida o completa;

3. Resol donar als membres de la Subcomissió de Prevenció de Discriminacions i Protecció a les Minories, en relació a les comunicacions que es refereixin a la discriminació i a les minories, les mateixes facilitats que gaudeixen els membres de la Comissió de Drets Humans en virtut de la present resolució;

4. Suggereix a la Comissió de Drets Humans que designi, a cada període de sessions, un comitè *ad hoc* que hauria de reunir-se poc abans del següent període de sessions de la Comissió per examinar la llista de comunicacions preparada pel Secretari General d'acord amb allò disposat a l'apartat a. del paràgraf 2 i per indicar quines són aquelles l'original de les quals, d'acord amb l'apartat c., han de ser posades a disposició dels membres de la Comissió, a petició seva.

Resolució 1235 (XLII) del Consell Econòmic i Social de 6 de juny de 1967, per la qual s'autoritza a la Comissió de Drets Humans i a la Subcomissió de Prevenció de Discriminacions i Protecció a les Minories a examinar la informació pertinent sobre violacions notòries dels drets humans i les llibertats fonamentals

El Consell Econòmic i Social,

Prenent nota de les resolucions 8 (XXIII) i 9 (XXIII) de la Comissió de Drets Humans¹,

1. Acull amb satisfacció la decisió adoptada per la Comissió de Drets Humans d'examinar tots els anys el tema titulat "Qüestió de la violació dels drets humans i de les llibertats fonamentals, incloent la política de discriminació racial i de segregació i la política d'*apartheid*, amb referència especial a tots els països i territoris colonials i dependents", sense perjudici de les funcions i atribucions dels òrgans ja existents o que puguin establir-se en el marc de les mesures d'aplicació incloses en les convencions i pactes internacionals sobre protecció dels drets humans i de les llibertats fonamentals, i està d'acord amb les sol·licituds d'assistència dirigides a la Subcomissió de Prevenció de Discriminacions i Protecció a les Minories i al Secretari General;

2. Autoritza a la Comissió de Drets Humans i a la Subcomissió de Prevenció de Discriminacions i Protecció a les Minories, tal i com es preveu a la resolució 8 (XXIII) de la Comissió, a examinar la informació pertinent sobre violacions notòries dels drets humans i les llibertats fonamentals que il·lustren la política d'*apartheid* practicada a la República de Sudàfrica i al Territori de l'Àfrica Sudoccidental sota la responsabilitat directa de les Nacions Unides i ocupat il·legalment a l'actualitat pel Govern de la República de Sudàfrica, i la discriminació racial que es practica especialment a Rhodèsia del Sud, informació que figura a les comunicacions consignades a la llista preparada pel Secretari General d'acord amb la resolució 728 F (XXVIII) del Consell Econòmic i Social, del 30 de juny de 1959;

3. Decideix que la Comissió de Drets Humans pot efectuar, en els casos procedents i després d'un examen precís de la informació obtinguda d'aquesta manera, tal i com està previst al paràgraf 1 *supra*, un estudi a fons de les situacions que revelin un quadre persistent de violacions de drets humans que il·lustren la política d'*apartheid* practicada a la República de Sudàfrica i al Territori de l'Àfrica Sudoccidental sota la responsabilitat directa de les Nacions Unides i ocupat il·legalment a l'actualitat pel Govern de la República de Sudàfrica, i la discriminació racial que es practica especialment a Rhodèsia del Sud, i també presentar un informe al respecte amb les seves recomanacions al Consell Econòmic i Social;

4. Decideix tornar a examinar les disposicions dels paràgrafs 2 i 3 de la present resolució una vegada hagin entrat en vigència els Pactes internacionals de drets humans;

---

¹ Vegeu *Documents Oficials del Consell Econòmic i Social*, 42è període de sessions, paràgrafs 394 i 404.

5. *Pren nota* que en la seva resolució 6 (XXIII)² la Comissió de Drets Humans ha encarregat a un grup d'estudi especial que estudiï en tots els seus aspectes la qüestió dels mitjans que podrien permetre a la Comissió exercir o ajudar a exercir les seves funcions en relació amb les violacions dels drets humans i de les llibertats fonamentals, conservant i acomplint al mateix temps les seves altres funcions;

6. *Demana* a la Comissió de Drets Humans que l'informi sobre el resultat d'aquest estudi després que hagi examinat les conclusions del grup d'estudi especial mencionat al paràgraf 5 precedent.

---

² *Ibíd*em, paràgraf 368.

Resolució 1503 (XLVIII) del Consell Econòmic i Social de 27 de maig de 1970, segons la qual s'estableixen els procediments per a l'examen per la Comissió de Drets Humans i la Subcomissió de Prevenció de Discriminacions i Protecció a les Minories, en sessions privades, de les comunicacions relatives a les violacions dels drets humans i les llibertats fonamentals

El Consell Econòmic i Social,

Prenent nota de les resolucions 7 (XXVI)¹ i 17 (XXV)² de la Comissió de Drets Humans i de la resolució 2 (XXI)³ de la Subcomissió de Prevenció de Discriminacions i Protecció a les Minories,

1. Autoritza la Subcomissió de Prevenció de Discriminacions i Protecció a les Minories perquè designi un grup de treball compost de no més de cinc dels seus membres, tenint degudament en compte la distribució geogràfica, per tal que es reuneixi un cop a l'any en sessions privades durant un període que no excedeixi els deu dies, immediatament abans dels períodes de sessions de la Subcomissió, per tal d'examinar totes les comunicacions, incloses les respostes dels governs a aquestes, rebudes pel Secretari General d'acord amb la resolució 728 F (XXVIII) del Consell, del 30 de juliol de 1959, amb l'objectiu de senyalar a l'atenció de la Subcomissió les comunicacions, amb les quals acompanyarà, quan s'escaigui, les respostes dels governs, que semblin revelar un quadre persistent de violacions manifestes i fefaentment provades dels drets humans i de les llibertats fonamentals en l'àmbit de les atribucions de la Subcomissió;

2. Decideix que la Subcomissió de Prevenció de Discriminacions i Protecció a les Minories elabori en el seu 23è període de sessions, com a primer pas en l'aplicació de la present resolució, un procediment adequat per examinar la qüestió de l'admissibilitat de les comunicacions rebudes pel Secretari General en virtut de la resolució 728 F (XXVIII) del Consell i d'acord amb la resolució 1234 (XLII) del Consell del 6 de juny de 1967;

3. Demana al Secretari general que prepari un document sobre la qüestió de l'admissibilitat de les comunicacions per tal que l'examini la Subcomissió en el seu 23è període de sessions;

4. Demana a més a més al Secretari General que:

- a.** Faciliti tots els mesos als membres de la Subcomissió una llista de comunicacions preparada per ell d'acord amb la resolució 728 F (XXVII) del Consell i una breu descripció del seu contingut, juntament amb el text de les respostes rebudes, quan s'escaigui, dels governs;
- b.** Posi a disposició dels membres del grup de treball, quan es reuneixin, els originals

¹ Vegeu Documents Oficials del Consell Econòmic i Social, 48è període de sessions, Suplement núm. 5 (E/4816), cap. XXIII.

² *Ibíd.*, 46è període de sessions, document E/4621, cap. XVIII,

³ E/CN. 4/976, cap. VI.

- de les comunicacions enumerades a la llista que puguin sol·licitar, tenint degudament en compte les disposicions de l'apartat b. del paràgraf 2 de la resolució 728 F (XXVIII) del Consell pel que fa a la divulgació de la identitat dels autors de les comunicacions;
- c.** Distribueixi als membres de la Subcomissió, en els idiomes de treball, els originals de les comunicacions que el grup de treball hagi remès a la Subcomissió;

5. Demana a la Subcomissió de Prevenció de Discriminacions i Protecció a les Minories que examini en sessions privades, d'acord amb el paràgraf 1 *supra*, les comunicacions que se li sotmetin d'acord amb la decisió d'una majoria dels membres del grup de treball i, quan pertoqui, les respostes dels governs al respecte, i tota altra informació pertinent, amb l'objectiu de determinar si procedeix sotmetre a la Comissió de Drets Humans determinades situacions que semblin revelar un quadre persistent de violacions manifestes i fefaentment proves dels drets humans que hagin de ser examinades per la Comissió;

6. Demana a la Comissió de Drets Humans que, un cop hagi examinat qualsevol situació que li hagi sotmès la Subcomissió, determini:

- a.** Si aquesta situació requereix que la Comissió l'estudiï a fons i presenti al Consell un informe i recomanacions al respecte d'acord amb el paràgraf 3 de la resolució 1235 (XLII) del Consell;
- b.** Si aquesta situació pot ser objecte, per part d'un comitè especial que designaria la Comissió, d'una investigació que només es durà a terme si l'Estat interessat dóna expressament el seu consentiment i que es realitzarà en una col·laboració constant amb aquest Estat i d'acord amb les condicions fixades de comú acord amb ell. De qualsevol manera, la investigació només podrà iniciar-se:
- i.** Si s'han utilitzat i esgotat tots els recursos disponibles en el pla nacional;
  - ii.** Si aquesta situació no es relaciona amb una qüestió que en aquell moment s'estigui estudiant d'acord amb altres procediments prescrits en els instruments constitutius de les Nacions Unides i dels organismes especialitzats, en convenis aprovats per ells, en convenis regionals, o si l'Estat interessat no prefereix recórrer a altres procediments d'acord amb acords internacionals generals o especials en els quals sigui part;

7. Decideix que si la Comissió de Drets Humans designa un comitè especial per tal que dugui a terme una investigació amb el consentiment de l'Estat interessat:

- a.** La composició del comitè serà determinada per la Comissió. Els membres del comitè hauran de ser personalitats independents que ofereixin plana garantia de competència i imparcialitat. La seva designació se sotmetrà a l'acord del govern interessat;
- b.** El comitè fixarà el seu propi reglament intern. Es regirà per la regla del quòrum. Estarà autoritzat a rebre comunicacions i escoltar testimonis quan calgui. La investigació s'haurà de dur a terme en cooperació amb el govern interessat;
- c.** Els procediments del comitè seran confidencials, els seus debats es realitzaran en sessió privada i les comunicacions no seran objecte de cap publicitat;
- d.** El comitè podrà procurar solucions amistoses abans, durant, i, fins i tot, després de la investigació;

e. El comitè informarà la Comissió de Drets Humans i formularà les observances i suggeriments que jutgi pertinents;

8. Decideix que totes les mesures previstes per la Subcomissió de Prevenció de Discriminacions i Protecció de les Minories o per la Comissió de Drets Humans en aplicació de la present resolució tindran caràcter confidencial fins que la Comissió decideixi fer recomanacions al Consell Econòmic i Social;

9. Decideix autoritzar el Secretari General que proporcioni totes les facilitats que puguin ser necessàries per a fer efectiva la present resolució recorrent als serveis del personal existent de la Divisió de Drets Humans de la Secretaria;

10. Decideix que el procediment establert a la present resolució per a l'examen de les comunicacions relatives a les violacions dels drets humans i les llibertats fonamentals hauria de ser revisat si es crea un nou òrgan facultat per examinar aquestes comunicacions a les Nacions Unides o per via d'acord internacional.

Resolució 48/134, de l'Assemblea General, de 20 de desembre de 1993, aprovant els principis relatius a les institucions nacionals de drets humans (Principis de París)

L'Assemblea General,

Recordant les resolucions pertinents relatives a les institucions nacionals de protecció i promoció dels drets humans, particularment les seves resolucions 41/129, de 4 de desembre de 1986 i 46/124, de 17 de desembre de 1991, i les resolucions de la Comissió de Drets Humans 1987/40, de 10 de març de 1987¹, 1988/72, de 10 de març de 1988², 1989/52, de 7 de març de 1989³, 1990/73, de 7 de març de 1990⁴, 1991/27, de 5 de març de 1991⁵, i 1992/54, de 3 de març de 1992⁶, i prenent nota de la resolució 1993/55 de la Comissió, de 9 de març de 1993⁷,

Destacant la importància que revesteixen la Declaració Universal de Drets Humans⁸, els Pactes internacionals de drets humans⁹ i altres instruments internacionals per a la promoció del respecte i l'observança dels drets humans i les llibertats fonamentals,

Afirmant que s'ha de donar prioritat a l'elaboració d'acords adequats en el nivell nacional per garantir l'aplicació efectiva de les normes internacionals en matèria de drets humans,

Convençuda de l'important paper que aquestes institucions poden exercir en el nivell nacional pel que fa a la promoció i protecció dels drets humans i les llibertats fonamentals i a la formació i intensificació de la consciència pública respecte aquests drets i llibertats,

Reconeixent que les Nacions Unides poden exercir una funció catalitzadora que contribueixi a l'establiment d'institucions nacionals, en la seva qualitat de centre d'intercanvi d'informació i experiència,

Tenint presents en aquest sentit les directrius sobre l'estructura i el funcionament de les institucions nacionals i locals de promoció i protecció dels drets humans, que l'Assemblea General va fer seves en la seva resolució 33/46, de 14 de desembre de 1978,

Acollint de bon grat el creixent interès existent en tot el món per la creació i l'enfortiment d'institucions nacionals, que s'ha manifestat durant la Reunió Regional per a Àfrica de

1. Vegeu *Documents Oficials del Consell Econòmic i Social, 1987, Suplement núm. 5* i correccions (E/1987/18 i Corr. 1 i 2), cap. II, secc. A.

2. *Ibíd.*, 1988, *Suplement núm. 2* i correcció (E/1988/12 i Corr. 1), cap. II, secc. A.

3. *Ibíd.*, 1989, *Suplement núm. 2* (E/1989/20), cap. II, secc. A.

4. *Ibíd.*, 1990, *Suplement núm. 2* i correcció (E/1990/22 i Corr.1), cap. II, secc. A.

5. *Ibíd.*, 1991, *Suplement núm. 2* (E/1991/22), cap. II, secc. A.

6. *Ibíd.*, 1992, *Suplement núm. 2* (E/1992/22), cap. II, secc. A.

7. *Ibíd.*, 1993, *Suplement núm. 3* (E/1993/23), cap. II, secc. A.

8. Resolució 217 A (III).

9. Resolució 2200 A (XXI), annex.

la Conferència Mundial de Drets Humans, celebrada a Tunísia del 2 al 6 de novembre de 1992, la Reunió Regional per a Amèrica Llatina i el Carib, celebrada a San José del 18 al 22 de gener de 1993, la Reunió Regional per a Àsia, celebrada a Bangkok del 29 de març al 2 d'abril de 1993, el Seminari del Commonwealth sobre les institucions nacionals de drets humans, celebrat a Ottawa del 30 de setembre al 2 d'octubre de 1992, i el Seminari Regional per a Àsia i el Pacífic sobre qüestions de drets humans, celebrat a Yakarta del 26 al 28 de gener de 1993, i que s'ha demostrat en les decisions anunciades recentment per diversos Estats Membres d'establir institucions nacionals de promoció i protecció dels drets humans,

Tenint en compte la Declaració i Programa d'Acció de Viena ¹⁰, en què la Conferència Mundial de Drets Humans va reafirmar l'important i constructiu paper que exerceixen les institucions nacionals de promoció i protecció dels drets humans, en particular en pel que fa referència a la seva capacitat per assessorar a les autoritats competents i al seu paper en la reparació de les violacions dels drets humans, la divulgació d'informació sobre aquests drets i l'educació en matèria de drets humans,

Observant els diversos criteris que s'adopten al món per a la promoció i protecció dels drets humans en el nivell nacional, subratllant la universalitat, la indivisibilitat i la interdependència de tots els drets humans i destacant i reconeixent el valor d'aquests criteris per fomentar el respecte universal i l'observança dels drets humans i les llibertats fonamentals,

1. *Pren nota amb satisfacció* de l'informe actualitzat del secretari general ¹¹, preparat de conformitat amb la resolució 46/124 de l'Assemblea General, de 17 de desembre de 1991;

2. *Reafirma* la importància d'establir, de conformitat amb la legislació nacional, institucions nacionals eficaces de promoció i protecció dels drets humans, així com de mantenir el pluralisme de la seva representació i la seva independència;

3. *Anima* als Estats Membres a establir institucions nacionals de promoció i protecció dels drets humans, o a enfortir-les quan ja existeixin, i a incorporar aquests elements en els seus plans nacionals de desenvolupament;

4. *Anima* a les institucions nacionals de promoció i protecció dels drets humans establertes pels Estats Membres a impedir i combatre totes les violacions dels drets humans que s'indiquen en la Declaració i Programa d'Acció de Viena i en els instruments internacionals pertinents;

5. *Demana* al Centre de Drets Humans de la Secretaria que continuï provant d'estretir la cooperació entre les Nacions Unides i les institucions nacionals, particularment pel que fa als serveis d'assessorament i l'assistència tècnica, la informació pública i l'educació, fins i tot en el marc de la Campanya Mundial d'Informació Pública sobre els Drets Humans;

10. A/CONF.157/24 (Part I), cap. III.

11. A/48/340.

6. *Demana també* al Centre de Drets Humans que estableixi, a petició dels Estats interessats, centres de les Nacions Unides per a la documentació i la capacitació en matèria de drets humans, i que ho faci basant-se en els procediments establerts per a la utilització dels recursos disponibles dins del Fons de les Nacions Unides de Contribucions Voluntàries per a Serveis d'Assessorament i Assistència Tècnica en Matèria de Drets Humans;

7. *Demana* al secretari general que respongui favorablement a les peticions d'assistència que formulen els Estats Membres per a l'establiment i enfortiment d'institucions nacionals de promoció i protecció dels drets humans, com a part del programa de serveis d'assessorament i cooperació tècnica en l'esfera dels drets humans, així com de centres nacionals per a la documentació i la capacitació en matèria de drets humans;

8. *Anima* a tots els Estats Membres a que adoptin les mesures adequades per fomentar l'intercanvi d'informació i experiència sobre l'establiment i el funcionament efectiu d'aquestes institucions nacionals;

9. *Afirma* el paper que correspon a les institucions nacionals com a organismes per a la difusió de materials sobre drets humans i per a altres activitats d'informació pública preparades o organitzades sota els auspicis de les Nacions Unides;

10. *Acull de bon grat* l'organització, sota els auspicis del Centre de Drets Humans, d'una reunió complementària a Tunísia, el desembre de 1993, amb vista, en especial, a examinar els mitjans i recursos de promoure l'assistència tècnica per a la cooperació i l'enfortiment de les institucions nacionals, i continuar examinant tots els aspectes relatius a la qüestió de les institucions nacionals;

11. *Acull també de bon grat* els principis relatius a l'estatut de les institucions nacionals que figuren com a annex a la present resolució;

12. *Anima* l'establiment i enfortiment d'institucions nacionals tenint en compte aquests principis i reconeixent que tots els Estats tenen el dret d'elegir el marc que resulti més adequat a les seves necessitats especials en el nivell nacional;

13. *Demana també* al secretari general que informi a l'Assemblea General en el seu cinquantè període de sessions sobre l'aplicació de la present resolució.

ANNEX

Principis relatius a l'estatut de les institucions nacionals Competència i atribucions

1. La institució nacional serà competent en l'àmbit de la promoció i protecció dels drets humans.

2. La institució nacional tindrà el mandat més ampli possible, clarament enunciat en un text constitucional o legislatiu, que estableixi la seva composició i el seu àmbit de competència.

3. La institució nacional tindrà, entre altres, les següents atribucions:

- a. Presentar, a títol consultiu, al govern, al parlament i a qualsevol altre òrgan pertinent, a instàncies de les autoritats interessades o en exercici de la seva facultat d'actuar d'ofici, opinions, recomanacions, propostes i informes sobre totes les qüestions relatives a la promoció i protecció dels drets humans; la institució nacional podrà decidir fer-los públics; les opinions, les recomanacions, les propostes i els informes, així com qualsevol prerrogativa de la institució nacional, comprendran les següents esferes:
  - i. Totes les disposicions de caràcter legislatiu i administratiu, així com les relatives a l'organització judicial, destinades a preservar i ampliar la protecció dels drets humans; referent a això, la institució nacional examinarà la legislació i els textos administratius en vigor, així com els projectes de llei i les propostes i farà les recomanacions que consideri apropiades per garantir que aquests textos respecten els principis fonamentals en matèria de drets humans; en cas necessari, la institució nacional recomanarà l'aprovació d'una nova legislació, la modificació de la legislació en vigor i l'adopció de mesures administratives o la seva modificació;
  - ii. Tota situació de violació dels drets humans de la qual decideixi conèixer d'ofici;
  - iii. L'elaboració d'informes sobre la situació nacional en matèria de drets humans en general o sobre qüestions més específiques;
  - iv. Senyalar a l'atenció del govern les situacions de violació dels drets humans en tot el país, proposar mesures encaminades a posar fi a aquestes situacions i, si escau, emetre una opinió sobre la posició i reacció del govern;
- b. Promoure i assegurar que la legislació, els reglaments i les pràctiques nacionals s'harmonitzin amb els instruments internacionals de drets humans en els quals l'Estat en sigui part, i que la seva aplicació sigui efectiva;
- c. Animar la ratificació d'aquests instruments o l'adhesió en aquests i assegurar la seva aplicació;
- d. Contribuir a l'elaboració dels informes que els Estats hagin de presentar als òrgans i comitès de les Nacions Unides, així com a les institucions regionals, en compliment de les obligacions que els imposen els tractats i, si escau, emetre una opinió en aquest sentit, en el marc del respecte de la seva independència;
- e. Cooperar amb les Nacions Unides i les altres organitzacions del sistema de les Nacions Unides, les institucions regionals i les institucions d'altres països que siguin competents en les esferes de la promoció i protecció dels drets humans;
- f. Col·laborar en l'elaboració de programes relatius a l'ensenyament i la investigació en l'esfera dels drets humans i participar en la seva aplicació en l'àmbit escolar, universitari i professional;
- g. Donar a conèixer els drets humans i la lluita contra totes les formes de discriminació, en particular la discriminació racial, sensibilitzant l'opinió pública, en particular mitjançant la informació i l'ensenyança, recurrent per aquest motiu a tots els mitjans de comunicació.

Composició i garanties d'independència i pluralisme

1. La composició de la institució nacional i el nomenament dels seus membres, per via d'elecció o d'una altra manera, s'hauran d'ajustar a un procediment que ofereixi totes les garanties necessàries per assegurar la representació pluralista de les forces socials (de la societat civil) interessades en la promoció i protecció dels drets humans, en particular mitjançant facultats que permetin assolir la cooperació eficaç o la participació dels representants de:

- a. Les organitzacions no governamentals competents en l'esfera dels drets humans i la lluita contra la discriminació racial, els sindicats, les organitzacions socioprofessionals interessades, en particular juristes, metges, periodistes i personalitats científiques;
- b. Els corrents de pensament filosòfic i religió;
- c. Els universitaris i especialistes qualificats;
- d. El parlament;
- e. Les administracions (d'incloure's, els seus representants només participaran en els debats a títol consultiu).

2. La institució nacional disposarà d'una infraestructura apropiada per al bon desenvolupament de les seves funcions, i en particular de fons suficients. Aquests fons s'hauran de destinar principalment a la dotació de personal i locals propis, per tal que la institució sigui autònoma respecte el govern i no estigui lligada a un control financer que pugui afectar la seva independència.

3. En interès de l'estabilitat del mandat dels membres de la institució nacional, sense la qual no hi haurà una veritable independència, el seu nomenament es farà mitjançant un acte oficial en el qual es marqui un termini determinat de durada del seu mandat. Aquest mandat podrà prorrogar-se, amb reserves que es continuï garantint el pluralisme de la seva composició.

Modalitats de funcionament

En el marc de les seves activitats, la institució nacional haurà de:

- a. Examinar lliurement totes les qüestions compreses en l'àmbit de la seva competència, que li siguin sotmeses pel govern o que decideixi conèixer en virtut de les seves atribucions, segons proposta dels seus membres o de qualsevol sol·licitant;
- b. Rebre tots els testimonis i obtenir tots les informacions i documents necessaris per a l'examen de les situacions compreses en l'àmbit de la seva competència;
- c. Dirigir-se a l'opinió pública directament o a través de tots els òrgans de comunicació, especialment per donar a conèixer les seves opinions i recomanacions;
- d. Reunir-se de manera regular i cada vegada que sigui necessari, en presència de tots els seus membres, degudament convocats;
- e. Establir grups de treball, cada vegada que sigui necessari, així com seccions locals o regionals per facilitar el desenvolupament de les seves funcions;
- f. Mantenir la coordinació amb la resta d'òrgans, de caràcter jurisdiccional o d'altra índole, encarregats de la promoció i protecció dels drets humans (en particular, ombudsman, mediador o altres institucions similars);

- g.** Establir relacions amb organitzacions no governamentals que s'ocupin de la promoció i protecció dels drets humans, el desenvolupament econòmic i social, la lluita contra el racisme, la protecció dels grups especialment vulnerables (en particular, infants, treballadors migratoris, refugiats, persones amb discapacitats físiques i mentals) o altres esferes especialitzades, tenint en compte el paper fonamental que exerceixen aquestes organitzacions com a mitjà per ampliar l'acció de les institucions nacionals.

Principis complementaris relatius a l'estatut de les comissions dotades de competència quasi jurisdiccional

La institució nacional podrà estar facultada per rebre i examinar denúncies i demandes relatives a situacions particulars. Hi podran recórrer els particulars, els seus representants, tercers, organitzacions no governamentals, associacions i sindicats i qualsevol altra organització representativa. En aquest cas, i sense perjudici dels principis abans esmentats que es refereixen a altres aspectes de la competència de les comissions, les funcions que se'ls encomanin podran inspirar-se en els següents principis:

- a.** Provar de trobar una solució amistosa mitjançant la conciliació o, dins dels límits establerts per llei, mitjançant decisions obligatòries o, si escau, quan sigui necessari, seguint un procediment de caràcter confidencial;
- b.** Informar a l'autor de la demanda sobre els seus drets, en particular dels recursos que disposa, i facilitar-li l'accés;
- c.** Conèixer totes les denúncies o demandes o transmetre-les a qualsevol altra autoritat competent, dins dels límits establerts per llei;
- d.** Formular recomanacions a les autoritats competents, en particular proposar adaptacions o reformes de lleis, reglaments i pràctiques administratives, especialment quan aquestes siguin la font de les dificultats que tenen els demandants per fer valer els seus drets.

Resolució 48/141 de l'Assemblea General de 20 de desembre de 1993, per la qual es crea l'Alt Comissionat de les Nacions Unides pels Drets Humans

L'Assemblea General,

Reafirmant el seu compromís amb els propòsits de la Carta de les Nacions Unides,

Subratllant les obligacions de tots els Estats, de conformitat amb la Carta de les Nacions Unides, de promoure i encoratjar el respecte per tots els drets humans i les llibertats fonamentals de tothom, sense fer distincions per motius de raça, sexe, idioma o religió,

Posant de relleu la necessitat de l'observança de la Declaració Universal de Drets Humans¹ i de la plena aplicació dels instruments de drets humans, inclosos el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics² i el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals³, així com la Declaració sobre el Dret al Desenvolupament⁴,

Reafirmant que el dret al desenvolupament és un dret universal i inalienable que forma part fonamental dels drets de la persona humana,

Considerant que la promoció i la protecció de tots els drets humans és una de les prioritats de la comunitat internacional,

Recordant que un dels propòsits de les Nacions Unides consagrats a la Carta és el de realitzar la cooperació internacional en la promoció i l'estímul del respecte als drets humans,

Reafirmant el compromís que figura a l'Article 56 de la Carta de les Nacions Unides de prendre mesures de manera conjunta o separada, en cooperació amb l'Organització, per a la realització dels propòsits consignats a l'Article 55 de la Carta de les Nacions Unides,

Subratllant la necessitat que la promoció i la protecció de tots els drets humans es guiïn pels principis d'imparcialitat, objectivitat i no selectivitat, amb esperit de diàleg internacional constructiu i de cooperació,

Conscient que tots els drets humans són universals, indivisibles i interdependents, i estan interrelacionats i que, per tant, cal donar a tots la mateixa importància,

Reafirmant el seu compromís amb la Declaració i el Programa d'Acció de Viena⁵, aprovats

---

¹ Resolució 217 A (III).

² Resolució 2200 A (XXI), annex.

³ *Ibidem*.

⁴ Resolució 41/128, annex.

⁵ *Informe de la Conferència Mundial de Drets Humans, Viena, 14 a 25 de juny de 1993 (A/CONF.157/24 (Part I)), cap.III.*

per la Conferència Mundial de Drets Humans, que es va celebrar a Viena del 14 al 25 de juny de 1993,

Convençuda que la Conferència Mundial de Drets Humans va fer una important contribució a la causa dels drets humans i que tots els Estats, els òrgans competents de les Nacions Unides i els organismes especialitzats, en cooperació amb les organitzacions no governamentals, han d'aplicar les seves recomanacions adoptant mesures eficaces,

Reconeixent la importància d'enfortir la prestació de serveis i d'assessorament i assistència tècnica per part del Centre de Drets Humans i altres programes i òrgans pertinents del sistema de les Nacions Unides de cara a promoure i protegir tots els drets humans,

Decidida a adaptar, enfortir i simplificar els mecanismes existents per promoure i protegir tots els drets humans i llibertats fonamentals evitant les duplicacions innecessàries,

Reconeixent que cal racionalitzar i enfortir les activitats de les Nacions Unides en l'esfera dels drets humans a fi de reforçar el mecanisme de les Nacions Unides en aquesta esfera i promoure els objectius del respecte universal de l'observança de les normes internacionals de drets humans,

Reafirmant que l'Assemblea General, el Consell Econòmic i Social i la Comissió de Dr

3. Decideix que l'Alt Comissionat per als Drets Humans:

- a.** Acomplirà la seva comesa en el marc de la Carta de les Nacions Unides, la Declaració Universal de Drets Humans⁶, altres instruments internacionals de drets humans i el dret internacional, incloses les obligacions de, en aquest marc, respectar la sobirania, la integritat territorial i la jurisdicció interna dels Estats i promoure el respecte i l'observança universals de tots els drets humans, reconeixent que, en el marc dels propòsits i principis de la Carta de les Nacions Unides, la promoció i protecció de tots els drets humans constitueix una preocupació legítima de la comunitat internacional;
- b.** Es guiarà pel reconeixement que tots els drets humans –civils, culturals, econòmics, polítics i socials– són universals, indivisibles i interdependents i estan relacionats entre ells i que, si bé cal tenir present la importància de les particularitats nacionals i regionals de les diverses tradicions històriques, culturals i religioses, els Estats, independentment dels seus sistemes polítics, econòmics i culturals, tenen el deure de promoure i protegir tots els drets humans i llibertats fonamentals;
- c.** Reconixerà la importància de promoure un desenvolupament equilibrat i sostenible per a tots i d'assegurar la realització del dret al desenvolupament, tal i com està establert a la Declaració sobre el Dret al Desenvolupament⁷;

4. Decideix que l'Alt Comissionat per als Drets Humans serà el funcionari de les Nacions Unides que tindrà la responsabilitat principal respecte les activitats de l'Organització en matèria de drets humans sota la direcció i l'autoritat del Secretari General. Dins del marc general de la competència, l'autoritat i les decisions de l'Assemblea General, el Consell Econòmic i Social i la Comissió de Drets Humans, les funcions de l'Alt Comissionat seran:

- a.** Promoure i protegir el gaudi efectiu de tots els drets civils, culturals, econòmics, polítics i socials per tots;
- b.** Acomplir les tasques que li assignin els òrgans competents del sistema de les Nacions Unides en l'esfera dels drets humans i formular-los recomanacions per tal de millorar la promoció i la protecció de tots els drets humans;
- c.** Promoure i protegir la realització del dret al desenvolupament i ampliar el suport dels òrgans competents del sistema de les Nacions Unides per tal que això es faci;
- d.** Proporcionar, per mitjà del Centre de Drets Humans i altres institucions apropiades, serveis d'assessorament i assistència tècnica i financera, a petició de l'Estat interessat i, quan calgui, de les organitzacions regionals de drets humans, per tal de donar suport a mesures i programes en l'esfera dels drets humans;
- e.** Coordinar els programes pertinents d'educació i informació pública de les Nacions Unides en l'esfera dels drets humans;
- f.** Exercir un paper actiu en la tasca d'eliminar els actuals obstacles i de fer front als reptes per a la plena realització de tots els drets humans i de prevenir la persistència de violacions dels drets humans a tot el món, com es reflecteix a la Declaració i el Programa d'Acció de Viena⁸;

⁶ Resolució 2200 A (XXI), annex.

⁷ Resolució 41/128, annex.

⁸ *Informe de la Conferència Mundial de Drets Humans, Viena, 14 a 25 de juny de 1993 (A/CONF.157/24 (Part I))*, cap.III.

- g.** Establir un diàleg amb tots els governs en exercici del seu mandat per tal d'assegurar el respecte de tots els drets humans;
- h.** Ampliar la cooperació internacional per a la protecció i la promoció de tots els drets humans;
- i.** Coordinar les activitats de promoció i protecció dels drets humans a tot el sistema de les Nacions Unides;
- j.** Racionalitzar, adaptar, enfortir i simplificar el mecanisme de les Nacions Unides en l'esfera dels drets humans per tal d'augmentar la seva eficiència i eficàcia;
- k.** Encarregar-se de la supervisió general del Centre de Drets Humans;

5. Demana a l'Alt Comissionat per als Drets Humans que informi anualment sobre les seves activitats, d'acord amb el seu mandat, a la Comissió de Drets Humans i, per conducte del Consell Econòmic i Social, a l'Assemblea General;

6. Decideix que l'Oficina de l'Alt Comissionat per als Drets Humans tingui la seva seu a Ginebra i una oficina d'enllaç a Nova York;

7. Demana al Secretari General que faciliti el personal i els recursos necessaris amb càrrec al pressupost actual i als futurs pressupostos ordinaris de les Nacions Unides perquè l'Alt Comissionat pugui exercir el seu mandat, sense treure recursos dels programes i activitats de desenvolupament de les Nacions Unides;

8. Demana al Secretari General que informi a l'Assemblea General, en el seu quaranta-novè període de sessions, sobre l'aplicació de la present resolució.

Resolució 53/144, de l'Assemblea General, de 9 de desembre de 1998, aprovant la Declaració sobre el dret i el deure dels individus, els grups i les institucions de promoure i protegir els drets humans i les llibertats fonamentals universalment reconegudes

L'Assemblea General,

Reafirmant la importància de l'observança dels propòsits i principis de la Carta de les Nacions Unides per a la promoció i la protecció de tots els drets humans i llibertats fonamentals per a totes les persones en tots els països del món,

Prenent nota de la resolució 1998/7 de la Comissió de Drets Humans, de 3 d'abril de 1998 ¹, per la qual la Comissió va aprovar el text del projecte de declaració sobre el dret i el deure dels individus, els grups i les institucions de promoure i protegir els drets humans i les llibertats fonamentals universalment reconeguts,

Prenent nota així mateix de la resolució 1998/33 del Consell Econòmic i Social, de 30 de juliol de 1998, per la qual el Consell va recomanar a l'Assemblea General que aprovés el projecte de declaració,

Conscient de la importància de l'aprovació del projecte de declaració en el context del cinquantenari de la Declaració Universal de Drets Humans ²,

1. *Aprova* la Declaració sobre el dret i el deure dels individus, els grups i les institucions de promoure i protegir els drets humans i les llibertats fonamentals universalment reconeguts que figura a l'annex de la present resolució;

2. *Invita* als governs, als organismes i organitzacions del sistema de les Nacions Unides i les organitzacions intergovernamentals i no governamentals a que intensifiquin els seus esforços per difondre la Declaració, promoure el respecte universal envers ella i la seva comprensió, i demana al secretari general que inclogui el text de la Declaració en la pròxima edició de *Drets humans: Recopilació d'instruments internacionals*.

*85a sessió plenària
9 de desembre de 1998*

ANNEX

Declaració sobre el dret i el deure dels individus, els grups i les institucions de promoure i protegir els drets humans i les llibertats fonamentals universalment reconeguts

L'Assemblea General,

1. Vegeu *Documents Oficials del Consell Econòmic i Social, 1998, Suplement Núm. 3 (E/1998/23)*, cap. II, secc. A.
2. Resolució 217 A (III).

Reafirmant la importància que té l'observança dels propòsits i principis de la Carta de les Nacions Unides per a la promoció i la protecció de tots els drets humans i les llibertats fonamentals de tots els éssers humans en tots els països del món,

Reafirmant també la importància de la Declaració Universal de Drets Humans² i dels Pactes internacionals de drets humans³ com a elements fonamentals dels esforços internacionals per promoure el respecte universal i l'observança dels drets humans i les llibertats fonamentals, així com la importància dels altres instruments de drets humans adoptats en el marc del sistema de les Nacions Unides i a nivell regional,

Destacant que tots els membres de la comunitat internacional han de complir, conjunta i separatament, la seva obligació solemne de promoure i fomentar el respecte dels drets humans i les llibertats fonamentals de tothom, sense cap distinció, en particular sense distinció per motius de raça, color, sexe, idioma, religió, opinió política o d'altra índole, origen nacional o social, posició econòmica, naixement o qualsevol altra condició social, i reafirmant la importància particular d'assolir la cooperació internacional per al compliment d'aquesta obligació, de conformitat amb la Carta,

Reconeixent el paper important que exerceix la cooperació internacional i la valuosa tasca que duen a terme els individus, els grups i les institucions en contribuir a l'eliminació efectiva de totes les violacions dels drets humans i les llibertats fonamentals dels pobles i els individus, fins i tot en relació amb violacions massives, flagrants o sistemàtiques com les que resulten de l'*apartheid*, de totes les formes de discriminació racial, colonialisme, dominació o ocupació estrangera, agressió o amenaces contra la sobirania nacional, la unitat nacional o la integritat territorial, i de la negativa a reconèixer el dret dels pobles a la lliure determinació i el dret de tots els pobles a exercir plena sobirania sobre la seva riquesa i els seus recursos naturals,

Reconeixent la relació entre la pau i la seguretat internacionals i el gaudi dels drets humans i les llibertats fonamentals, i conscient que l'absència de pau i seguretat internacionals no excusa la inobservança d'aquests drets,

Reiterant que tots els drets humans i les llibertats fonamentals són universalment indivisibles i interdependents i que estan relacionats entre si, havent-se de promoure i aplicar d'una manera justa i equitativa, sense perjudici de l'aplicació de cadascun d'aquests drets i llibertats,

Destacant que la responsabilitat primordial i el deure de promoure i protegir els drets humans i les llibertats fonamentals incumbeix l'Estat,

Reconeixent el dret i el deure dels individus, els grups i les institucions de promoure el respecte i el coneixement dels drets humans i les llibertats fonamentals en el nivell nacional i internacional,

---

3. Resolució 2200 A (XXI), annex.

Declara:

Article 1

Tota persona té dret, individual o col·lectivament, a promoure i procurar la protecció i realització dels drets humans i les llibertats fonamentals en els nivells nacional i internacional.

Article 2

1. Els Estats tenen la responsabilitat primordial i el deure de protegir, promoure i fer efectius tots els drets humans i les llibertats fonamentals, entre altres coses, adoptant les mesures necessàries per crear les condicions socials, econòmiques, polítiques i d'altra índole, així com les garanties jurídiques requerides perquè tota persona sotmesa a la seva jurisdicció, individual o col·lectivament, pugui gaudir en la pràctica de tots aquests drets i llibertats.

2. Els Estats adoptaran les mesures legislatives, administratives i d'altra índole que siguin necessàries per assegurar que els drets i llibertats als quals es fa referència en la present Declaració estiguin efectivament garantits.

Article 3

El dret intern, en allò que concorda amb la Carta de les Nacions Unides i altres obligacions internacionals de l'Estat en l'esfera dels drets humans i les llibertats fonamentals, és el marc jurídic en el qual s'han de materialitzar i exercir els drets humans i les llibertats fonamentals i en el qual s'han de dur a terme totes les activitats a les quals es fa referència en la present Declaració per a la promoció, protecció i realització efectiva d'aquests drets i llibertats.

Article 4

Res del que es disposa en la present Declaració s'interpretarà en el sentit que menyscabi o contradigui els propòsits i principis de la Carta de les Nacions Unides ni que limiti les disposicions de la Declaració Universal de Drets Humans², dels Pactes internacionals de drets humans³ o d'altres instruments i compromisos internacionals aplicables en aquesta esfera, o en constitueixi excepció.

Article 5

Per tal de promoure i protegir els drets humans i les llibertats fonamentals, tota persona té dret, individual o col·lectivament, en el nivell nacional i internacional:

- a. A reunir-se o manifestar-se pacíficament;
- b. A formar organitzacions, associacions o grups no governamentals, i a afiliar-s'hi o a participar-hi;
- c. A comunicar-se amb les organitzacions no governamentals i intergovernamentals.

Article 6

Tota persona té dret, individualment i amb altres:

- a. A conèixer, demanar, obtenir, rebre i posseir informació sobre tots els drets humans i llibertats fonamentals, amb inclusió de l'accés a la informació sobre els mitjans pels

quals es fan efectius aquests drets i llibertats en els sistemes legislatiu, judicial i administratiu interns;

- b.** Conforme al que es disposa en els instruments de drets humans i altres instruments internacionals aplicables, a publicar, impartir o difondre lliurement a tercers opinions, informacions i coneixements relatius a tots els drets humans i les llibertats fonamentals;
- c.** A estudiar i debatre si aquests drets i llibertats fonamentals s'observen, tant en la llei com en la pràctica, i a formar-se i mantenir una opinió al respecte, així com a senyalar a l'atenció del públic aquestes qüestions a través d'aquests mitjans i d'altres mitjans adequats.

Article 7

Tota persona té dret, individual o col·lectivament, a desenvolupar i debatre idees i principis nous relacionats amb els drets humans, i a reconitzar la seva acceptació.

Article 8

1. Tota persona té dret, individual o col·lectivament, a tenir l'oportunitat efectiva, sobre una base no discriminatòria, de participar en el govern del seu país i en la gestió dels assumptes públics.

2. Aquest dret comprèn, entre altres coses, el que té tota persona, individual o col·lectivament, a presentar als òrgans i organismes governamentals i organitzacions que s'ocupen dels assumptes públics, crítiques i propostes per millorar el seu funcionament, i a cridar l'atenció sobre qualsevol aspecte de la seva tasca que pugui obstaculitzar o impedir la promoció, protecció i realització dels drets humans i les llibertats fonamentals.

Article 9

1. En l'exercici dels drets humans i les llibertats fonamentals, incloses la promoció i la protecció dels drets humans a la qual fa referència la present Declaració, tota persona té dret, individual o col·lectivament, a disposar de recursos eficaços i a ser protegida en cas de violació d'aquests drets.

2. Amb aquesta finalitat, tota persona els drets o llibertats de la qual hagin estat presumptament violats té el dret, bé per si mateixa o bé a través d'un representant legalment autoritzat, a presentar una denúncia davant una autoritat judicial independent, imparcial i competent o qualsevol altra autoritat establerta per la llei i a que aquesta denúncia sigui examinada ràpidament en audiència pública, i a obtenir d'aquesta autoritat una decisió, de conformitat amb la llei, que disposi la reparació, inclosa la indemnització que correspongui, quan s'hagin violat els drets o llibertats d'aquesta persona, així com a obtenir l'execució de l'eventual decisió i sentència, tot plegat sense demora indeguda.

3. Amb la mateixa finalitat, tota persona té dret, individual o col·lectivament, entre altres coses, a:

- a.** Denunciar les polítiques i accions dels funcionaris i òrgans governamentals en rela-

ció amb violacions dels drets humans i les llibertats fonamentals mitjançant peticions o altres mitjans adequats davant les autoritats judicials, administratives o legislatives internes o davant qualsevol altra autoritat competent prevista en el sistema jurídic de l'Estat, les quals han d'emetre la seva decisió sobre la denúncia sense demora indeguda;

- b.** Assistir a les audiències, els procediments i els judicis públics per formar-se una opinió sobre el compliment de les normes nacionals i de les obligacions i els compromisos internacionals aplicables;
- c.** Oferir i prestar assistència lletrada professional o un altre assessorament i assistència pertinents per defensar els drets humans i les llibertats fonamentals.

4. Amb la mateixa finalitat, tota persona té el dret, individual o col·lectivament, de conformitat amb els instruments i procediments internacionals aplicables, a dirigir-se sense traves als organismes internacionals que tinguin competència general o especial per rebre i examinar comunicacions sobre qüestions de drets humans i llibertats fonamentals, i a comunicar-s'hi sense traves.

5. L'Estat realitzarà una investigació ràpida i imparcial o adoptarà les mesures necessàries perquè es dugui a terme una indagació quan existeixin motius raonables per creure que s'ha produït una violació dels drets humans i les llibertats fonamentals en qualsevol territori sotmès a la seva jurisdicció.

Article 10

Ningú participarà, per acció o per l'incompliment del deure d'actuar, en la violació dels drets humans i les llibertats fonamentals, i ningú serà castigat ni perseguit per negar-se a fer-ho.

Article 11

Tota persona, individual o col·lectivament, té dret al legítim exercici de la seva ocupació o professió. Tota persona que, a causa de la seva professió, pugui afectar a la dignitat humana, els drets humans i les llibertats fonamentals d'altres persones haurà de respectar aquests drets i llibertats i complir les normes nacionals i internacionals de conducta o ètica professional o ocupacional que siguin pertinents.

Article 12

1. Tota persona té dret, individual o col·lectivament, a participar en activitats pacífiques contra les violacions dels drets humans i les llibertats fonamentals.

2. L'Estat garantirà la protecció per les autoritats competents de tota persona, individual o col·lectivament, davant tota violència, amenaça, represàlia, discriminació, negativa de fet o de dret, pressió o qualsevol altra acció arbitrària resultant de l'exercici legítim dels drets esmentats en la present Declaració.

3. Referent a això, tota persona té dret, individual o col·lectivament, a una protecció efectiva de les lleis nacionals en reaccionar o oposar-se, per mitjans pacífics, a activitats i actes, amb inclusió de les omissions, imputables als Estats que causen violacions dels drets humans

i les llibertats fonamentals, així com a actes de violència perpetrats per grups o particulars que afecten el gaudi dels drets humans i les llibertats fonamentals.

Article 13

Tota persona té dret, individual o col·lectivament, a sol·licitar, rebre i utilitzar recursos amb l'objectiu exprés de promoure i protegir, per mitjans pacífics, els drets humans i les llibertats fonamentals, en concordança amb l'article 3 de la present Declaració.

Article 14

1. Incumbeix a l'Estat la responsabilitat d'adoptar mesures legislatives, judicials, administratives o d'altra índole apropiades per promoure en totes les persones sotmeses a la seva jurisdicció la comprensió dels seus drets civils, polítics, econòmics, socials i culturals.

2. Entre aquestes mesures figuren les següents:

- a. La publicació i àmplia disponibilitat de les lleis i reglaments nacionals i dels instruments internacionals bàsics de drets humans;
- b. El ple accés en condicions d'igualtat als documents internacionals en l'esfera dels drets humans, fins i tot els informes periòdics de l'Estat als òrgans establerts pels tractats internacionals sobre drets humans en els quals sigui Part, així com les actes resumides dels debats i els informes oficials d'aquests òrgans.

3. L'Estat garantirà i recolzarà, quan correspongui, la creació i el desenvolupament d'altres institucions nacionals independents destinades a la promoció i la protecció dels drets humans i les llibertats fonamentals en tot el territori sotmès a la seva jurisdicció, com, per exemple, mediadors, comissions de drets humans o qualsevol altre tipus d'institucions nacionals.

Article 15

Incumbeix a l'Estat la responsabilitat de promoure i facilitar l'ensenyament dels drets humans i les llibertats fonamentals en tots els nivells de l'educació, i de garantir que els que tenen al seu càrrec la formació d'advocats, funcionaris encarregats del compliment de la llei, personal de les forces armades i funcionaris públics incloguin en els seus programes de formació elements apropiats de l'ensenyament dels drets humans.

Article 16

Els particulars, les organitzacions no governamentals i les institucions pertinents tenen la important missió de contribuir a sensibilitzar al públic sobre les qüestions relatives a tots els drets humans i les llibertats fonamentals mitjançant activitats d'ensenyament, capaciació i investigació en aquestes esferes amb l'objectiu d'enfortir, entre altres coses, la comprensió, la tolerància, la pau i les relacions d'amistat entre les nacions i entre tots els grups racials i religiosos, tenint en compte les diferents mentalitats de les societats i comunitats en les quals duen a terme les seves activitats.

Article 17

En l'exercici dels drets i llibertats enunciats en la present Declaració, cap persona, indi-

vidual o col·lectivament, estarà subjecta a més limitacions que les que s'imposin de conformitat amb les obligacions i compromisos internacionals aplicables i determini la llei, amb l'únic objectiu de garantir el corresponent reconeixement i respecte dels drets i llibertats alienes i respondre a les justes exigències de la moral, de l'ordre públic i del benestar general d'una societat democràtica.

Article 18

1. Tota persona té deures respecte la comunitat i dins d'aquesta, ja que tan sols en aquesta pot desenvolupar lliure i plenament la seva personalitat.

2. Als individus, els grups, les institucions i les organitzacions no governamentals els correspon una important funció i una responsabilitat en la protecció de la democràcia, la promoció dels drets humans i les llibertats fonamentals i la contribució al foment i progrés de les societats, institucions i processos democràtics.

3. Anàlogament, els correspon l'important paper i responsabilitat de contribuir, com sigui pertinent, a la promoció del dret de tota persona a un ordre social i internacional en el qual els drets i llibertats enunciats en la Declaració Universal de Drets Humans i altres instruments de drets humans puguin tenir una aplicació plena.

Article 19

Res del que es disposa en la present Declaració s'interpretarà en el sentit que confereixi a un individu, grup o òrgan de la societat o a qualsevol Estat el dret a desenvolupar activitats o realitzar actes que tinguin com a objectiu suprimir els drets i llibertats enunciats en la present Declaració.

Article 20

Res del que es disposa en la present Declaració s'interpretarà en el sentit que permeti als Estats donar suport i promoure activitats d'individus, grups d'individus, institucions o organitzacions no governamentals, que estiguin en contradicció amb les disposicions de la Carta de les Nacions Unides.

Resolució 2000/3, del Consell Econòmic i Social, de 16 de juny de 2000, sobre el Procediment per a la tramitació de les comunicacions relatives als drets humans

El Consell Econòmic i Social,

Recordant la seva resolució 728 F (XXVIII), de 30 de juliol de 1959, que es refereix a la tramitació de les comunicacions relatives als drets humans, i la seva decisió 79 (LVIII), de 6 de maig de 1975, que es refereix a aquesta resolució,

Recordant també la seva resolució 1235 (XLII), de 6 de juny de 1967, per la qual va autoritzar la Comissió de Drets Humans perquè examines la informació pertinent sobre les violacions greus dels drets humans i de les llibertats fonamentals; la seva resolució 1503 (XLVIII), de 27 de maig de 1970, en virtut de la qual es va establir un procediment per examinar les comunicacions relatives a les violacions dels drets humans i de les llibertats fonamentals, i la seva resolució 1990/41, de 25 de maig de 1990, relativa a l'establiment, la composició i el nomenament dels membres del Grup de Treball sobre les Situacions,

Recordant a més la resolució 1 (XXIV) de la Subcomissió de Prevenció, de Discriminacions i de Protecció a les Minories (actualment anomenada Subcomissió de Promoció i Protecció dels Drets Humans), de 13 d'agost de 1971, relativa als criteris d'admissibilitat de les comunicacions⁶, i la resolució 2 (XXIV) de la Subcomissió, de 16 d'agost de 1971, relativa a l'establiment, la composició i el nomenament dels membres del Grup de Treball sobre les Comunicacions⁷,

Recordant les decisions de la Comissió de Drets Humans 3 (XXX), de 6 de març de 1974⁸; 5 (XXXIV), de 3 de març de 1978⁹, i 9 (XXXVI), de 7 de març de 1980¹⁰, adreçades a facilitar la participació i la cooperació dels governs en el procediment, i la decisió 3 (XXXIV), de 3 de març de 1978¹¹, per la qual es convidava el president-relator del Grup de Treball sobre les Comunicacions perquè estigués present en les deliberacions de la Comissió sobre aquest tema,

Prenent nota de la decisió 2000/109 de la Comissió de Drets Humans, de 26 d'abril de 2000¹², en la qual, entre d'altres coses, es van aprovar les recomanacions del Grup de Treball entre períodes de sessions, de composició oberta, sobre la manera d'augmentar l'eficàcia dels mecanismes de la Comissió de Drets Humans pel que fa a la revisió del procediment previst a la resolució 1503 (XLVIII) i a les resolucions i decisions connexes del Consell Econòmic i Social¹³,

1. *Fa* seva la decisió 2000/109 de la Comissió, de 26 d'abril de 2000, en la mesura que es refereix a la revisió del procediment previst a la resolució 1503 (XLVIII) del Consell Econòmic i Social i a les resolucions i decisions connexes;

2. *Decideix*, en conseqüència, que d'ara endavant el Grup de Treball sobre les Comunicacions, designat de conformitat amb el paràgraf 37 de l'informe del Grup de Treball

entre períodes de sessions, de composició oberta, sobre la manera d'augmentar l'eficàcia dels mecanismes de la Comissió de Drets Humans²⁴, es reunirà cada any durant dues setmanes, immediatament després del període de sessions anual de la Subcomissió de Promoció i Protecció dels Drets Humans, per examinar les comunicacions rebudes en virtut del que disposa la resolució 728 F (XXVIII) del Consell que s'hagin transmès als governs interessats com a màxim 12 setmanes abans de la reunió del Grup de Treball i també tota resposta dels governs relativa a aquestes comunicacions, de conformitat amb els criteris d'admissibilitat de les comunicacions inclosos en la resolució 1 (XXIV) de la Subcomissió, per fer saber al Grup de Treball sobre les Situacions qualsevol situació concreta que sembli que revela un quadre persistent de violacions manifestes i fefaentment provades dels Drets Humans i de les llibertats fonamentals;

3. Demana al secretari general que, amb l'aprovació del president-relator del Grup de Treball sobre les Comunicacions, quan prepari els resums confidencials de les comunicacions (l·listes confidencials de comunicacions) que s'envien mensualment als membres del Grup de Treball descarti les comunicacions manifestament sense fonament, amb el benentès que les comunicacions descartades no es transmetran als governs interessats perquè les responguin;

4. Exhorta el secretari general perquè informi els països interessats de les mesures adoptades pel que fa a ells, immediatament després que hagi conclòs la reunió del Grup de Treball sobre les Comunicacions;

5. Confia al Grup de Treball sobre les Situacions, designat de conformitat amb el que disposa el paràgraf 40 de l'informe del Grup de Treball entre períodes de sessions, de composició oberta, sobre la manera d'augmentar l'eficàcia dels mecanismes de la Comissió de Drets Humans, que es reunirà cada any durant una setmana, com a mínim un mes abans del període de sessions anual de la Comissió, la funció d'examinar l'informe confidencial i les recomanacions del Grup de Treball sobre les Comunicacions i de decidir si s'ha de remetre o no a la Comissió de Drets Humans una determinada situació a la seva atenció, la funció d'examinar les situacions concretes que la Comissió mantingui en estudi en virtut del procediment, i, en conseqüència, la tasca de sotmetre a la Comissió un informe confidencial en el qual s'especifiquin les qüestions principals motiu de preocupació, normalment juntament amb un projecte de resolució o de decisió en el qual es recomanin les mesures que hagi d'adoptar la Comissió quant a les situacions sotmeses a la seva consideració;

6. Demana al secretari general que posi els expedients confidencials a disposició de tots els membres de la Comissió de Drets Humans com a màxim una setmana abans de la primera sessió privada;

7. Autoritza també la Comissió perquè, si ho considera oportú, examini les situacions concretes que li hagi fet saber el Grup de Treball sobre les Situacions i també les situacions que estiguin en estudi, en dues sessions privades separades, d'acord amb les modalitats següents:

a. En la primera sessió privada es convidaria cada país interessat perquè fes una expo-

sició inicial; a continuació, els membres de la Comissió i el govern interessat mantindrien un debat sobre la base de les dades incloses a l'expedient confidencial i a l'informe del Grup de Treball sobre les Situacions;

- b.** Entre la primera i la segona sessió privada, qualsevol membre de la Comissió podria presentar una variant o una esmena a qualsevol dels textos transmesos pel Grup de Treball sobre les Situacions. Abans de la segona sessió privada, la Secretaria distribuiria confidencialment aquests projectes de text, de conformitat amb el reglament de les comissions orgàniques del Consell Econòmic i Social;
- c.** En la segona sessió privada, els membres de la Comissió examinarien els projectes de resolució o de decisió i s'hi pronunciarien. Durant l'aprovació de la decisió o la resolució sobre la situació dels Drets Humans en un determinat país, tindrien dret a ser-hi presents un o més representants del govern d'aquest país. Seguint la pràctica habitual, tot seguit, el president de la Comissió anunciaria en sessió pública quins països s'han examinat conforme al procediment previst a la resolució 1503 (XLVIII) i quins països han deixat d'examinar-se conforme a aquest procediment. Els expedients objecte del procediment previst a la resolució 1503 (XLVIII) continuarien sent de caràcter confidencial, tret en els casos en què el govern interessat manifestés el desig que es fessin públics;
- d.** De conformitat amb la pràctica habitual, caldrà adoptar una d'aquestes decisions pel que fa a una situació determinada:
  - i.** Que es deixi d'examinar l'afer quan no se'n justifiqui l'examen o l'adopció de mesures ulteriors;
  - ii.** Que es mantingui la situació en estudi a la llum de tota nova informació rebuda del govern interessat i tota nova informació que arribi a les mans de la Comissió en virtut del procediment previst a la resolució 1503;
  - iii.** Que es mantingui la situació en estudi i es nomeni un expert independent;
  - iv.** Que es deixi d'examinar l'afer en virtut del procediment confidencial previst a la resolució 1503 (XLVIII) del Consell i que es passi a examinar conforme al procediment públic previst a la resolució 1235 (XLII) del Consell;

8. Decideix que continuïn en vigor les disposicions de la resolució 1503 (XLVIII) i les resolucions i decisions connexes del Consell a les quals no es refereixi aquesta reorganització de les tasques, en particular:

- a.** Les disposicions relatives als deures i les responsabilitats del secretari general, amb el benentès que, pel que fa a la tramitació de les comunicacions i de les respostes posteriors dels governs, els seus deures i responsabilitats són:
  - i.** La recopilació mensual, com en el passat, de resums confidencials de les comunicacions entrants relatives a presumptes violacions dels drets humans. La identitat dels seus autors podrà no especificar-s'hi, si així se sol·licita;
  - ii.** L'enviament d'una còpia de cada comunicació resumida al govern interessat, en l'idioma en què s'hagi rebut, perquè hi presenti una resposta, sense divulgar-ne la identitat de l'autor o l'autora, si així ho sol·liciten;
  - iii.** La tramesa de l'avís de rebuda de les comunicacions als seus autors;
  - iv.** La reproducció i la distribució de les respostes dels governs als membres de la Comissió, com en el passat;

b. Les disposicions que tenen com a finalitat facilitar la cooperació i la participació dels governs en el procediment, incloses les de la decisió 3 (XXX) de la Comissió, de 6 de març de 1974, que ara s'aplicaran després de les reunions del Grup de Treball sobre les Comunicacions;

9. *Decideix* que totes les mesures que prevegin el Grup de Treball sobre les Comunicacions, el Grup de Treball sobre les Situacions i la Comissió de Drets Humans perquè es compleixi aquesta resolució seran confidencials fins que la Comissió decideixi fer-ne les recomanacions pertinents al Consell Econòmic i Social;

10. *Decideix* que el procediment modificat es podrà continuar anomenant procediment previst a la resolució 1503 (XLVIII).

*Desena sessió plenària
16 de juny de 2000*

Resolució 60/251, de l'Assemblea General, de 15 de març de 2006, establint el Consell de Drets Humans

L'Assemblea General,

Reafirmant els propòsits i principis de la Carta de les Nacions Unides, en particular els de fomentar entre les nacions relacions d'amistat basades en el respecte al principi de la igualtat de drets i al de la lliure determinació dels pobles i realitzar la cooperació internacional en la solució de problemes internacionals de caràcter econòmic, social, cultural o humanitari, i en el desenvolupament i estímul del respecte als drets humans i a les llibertats fonamentals de tothom,

Reafirmant també la Declaració Universal de Drets Humans¹ i la Declaració i el Programa d'Acció de Viena², i recordant el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics³, el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals³ i altres instruments de drets humans,

Reafirmant a més, que tots els drets humans són universals i indivisibles, estan relacionats entre si, són interdependents i es reforcen mútuament i que s'han de tractar de manera justa i equitativa, en peu d'igualtat i donant-los a tots el mateix pes,

Reafirmant que, si bé és necessari tenir en compte la importància de les peculiaritats nacionals i regionals i els diversos antecedents històrics, culturals i religiosos, tots els Estats, independentment de quin sigui el seu sistema polític, econòmic i cultural, tenen l'obligació de promoure i protegir tots els drets humans i llibertats fonamentals,

Destacant la responsabilitat que incumbeix a tots els Estats, de conformitat amb la Carta, de respectar els drets humans i llibertats fonamentals de tothom, sense distinció de cap tipus per motius de raça, color, sexe, idioma, religió, opinió política o d'altra índole, origen nacional o social, posició econòmica, naixement o altra condició,

Reconeixent que la pau la seguretat, el desenvolupament i els drets humans són els pilars del sistema de les Nacions Unides i els fonaments de la seguretat i el benestar col·lectius, i que el desenvolupament, la pau i la seguretat i els drets humans estan vinculats entre si es reforcen mútuament,

Afirmant la necessitat que tots els Estats prossegueixin l'acció internacional per millorar el diàleg i ampliar l'entesa entre les civilitzacions, les cultures i les religions, i destacant que els Estats, les organitzacions regionals, les organitzacions no governamentals, els òrgans religiosos i els mitjans de difusió tenen un paper important que exercir en la promoció de la tolerància, el respecte de les religions i les creences i la llibertat de religió i creença,

---

1 Resolució 217 A (III).

2 A/CONF.157/24 (Part I), cap. III.

3 Vegeu l'annex de la resolució 2200 A (XXI).

Reconeixent la tasca realitzada per la Comissió de Drets Humans i la necessitat de preservar els seus èxits i continuar avançant sobre la base d'aquests, i de remeiar les seves deficiències,

Reconeixent també la importància de garantir la universalitat, objectivitat i no selectivitat en l'examen de les qüestions de drets humans i d'eliminar l'aplicació d'un doble tracte i la politització,

Reconeixent a més que la promoció i protecció dels drets humans s'ha de basar en els principis de la cooperació i el diàleg genuí i obeir al propòsit d'enfortir la capacitat dels Estats Membres per complir les seves obligacions en matèria de drets humans en benefici de tota la humanitat,

Reconeixent que les organitzacions no governamentals exerceixen una funció important en la promoció i protecció dels drets humans a nivell nacional, regional i internacional,

Reafirmant el compromís de reforçar el mecanisme de drets humans de les Nacions Unides per tal d'assegurar el gaudi efectiu per totes les persones de tots els drets humans, és a dir, els drets civils, polítics, econòmics, socials i culturals, inclòs el dret al desenvolupament, i, amb aquest objectiu, la determinació d'establir un Consell de Drets Humans,

1. Decideix establir el Consell de Drets Humans, amb seu a Ginebra, en substitució de la Comissió de Drets Humans, com òrgan subsidiari de l'Assemblea General; l'Assemblea revisarà la situació del Consell als cinc anys de la seva creació;

2. Decideix que el Consell serà responsable de promoure el respecte universal per la protecció de tots els drets humans i llibertats fonamentals de totes les persones, sense distinció de cap tipus i d'una manera justa i equitativa;

3. Decideix també que el Consell s'haurà d'ocupar de les situacions en què es violin els drets humans, incloses les violacions greus i sistemàtiques, i fer recomanacions al respecte. També haurà de promoure la coordinació eficaç i la incorporació dels drets humans en l'activitat general del sistema de les Nacions Unides;

4. Decideix a més que la tasca del Consell estarà guiada pels principis d'universalitat, imparcialitat, objectivitat i no selectivitat, diàleg internacional constructiu i cooperació per tal d'impulsar la promoció i protecció de tots els drets humans, és a dir, els drets civils, polítics, econòmics, socials i culturals, inclòs el dret al desenvolupament;

5. Decideix que, entre altres coses, el Consell:

- a.** Promourà l'educació i l'aprenentatge sobre els drets humans, així com la prestació d'assessorament i assistència tècnica i el foment de la capacitat, en consulta amb els Estats Membres que es tracti i amb el seu consentiment;
- b.** Servirà de fòrum per al diàleg sobre qüestions temàtiques relatives a tots els drets humans;

- c. Formularà recomanacions a l'Assemblea General per continuar desenvolupant el dret internacional en l'esfera dels drets humans;
- d. Promourà el ple compliment de les obligacions en matèria de drets humans concrets pels Estats i el seguiment dels objectius i compromisos relatius a la promoció i protecció dels drets humans emanats de les conferències i cimera de les Nacions Unides;
- e. Realitzarà un examen periòdic universal, basat en informació objectiva i fidedigna, sobre el compliment per cada Estat de les seves obligacions i compromisos en matèria de drets humans d'una forma que garanteixi la universalitat de l'examen i la igualtat de tracte respecte de tots els Estats; l'examen serà un mecanisme cooperatiu, basat en un diàleg interactiu, amb la participació plena del país que es tracti i tenint en consideració les seves necessitats de foment de la capacitat; l'esmentat mecanisme complementarà i no duplicarà la tasca dels òrgans creats en virtut de tractats; el Consell determinarà les modalitats del mecanisme de l'examen periòdic universal i el temps que se li assignarà abans que hagi transcorregut un any des de la celebració del seu primer període de sessions;
- f. Contribuirà, mitjançant el diàleg i la cooperació, a prevenir les violacions dels drets humans i respondrà amb promptitud a les situacions d'emergència en matèria de drets humans;
- g. Assumirà la funció i les atribucions de la Comissió de Drets Humans en relació amb la tasca de l'Oficina de l'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Drets Humans, segons el decidit per l'Assemblea General en la seva resolució 48/141, de 20 de desembre de 1993;
- h. Cooperarà estretament en l'esfera dels drets humans amb els governs, les organitzacions regionals, les institucions nacionals de drets humans i la societat civil;
- i. Formularà recomanacions respecte de la promoció i protecció dels drets humans;
- j. Presentarà un informe anual a l'Assemblea General;

6. Decideix també que el Consell assumirà, examinarà i, quan sigui necessari, perfeccionarà i racionalitzarà tots els mandats, mecanismes, funcions i responsabilitats de la Comissió de Drets Humans per tal de mantenir un sistema de procediments especials, assessorament especialitzat i un procediment de denúncia; el Consell acabarà aquest examen en el termini d'un any des de la celebració del seu primer període de sessions;

7. Decideix a més que el Consell estarà integrat per quaranta-set Estats Membres que seran elegits de forma directa i individual en votació secreta per la majoria dels membres de l'Assemblea General; la composició estarà basada en una distribució geogràfica equitativa i els càrrecs es distribuïran entre els grups regionals de la següent manera: Grup d'Estats d'Àfrica, tretze; Grup d'Estats d'Àsia, tretze; Grup d'Estats d'Europa oriental, sis; Grup d'Estats d'Amèrica Llatina i el Carib, vuit; i Grup d'Estats d'Europa occidental i altres Estats, set; els membres del Consell exerciran les seves funcions durant un període de tres anys i no podran optar a la reelecció immediata després de dos períodes consecutius;

8. Decideix que la participació en el Consell estarà oberta a tots els Estats Membres de les Nacions Unides; en elegir als membres del Consell, els Estats Membres hauran de tenir en comp-

te la contribució dels candidats a la promoció i protecció dels drets humans i les promeses i compromisos voluntaris que hagin fet al respecte; l'Assemblea General, per majoria de dos terços dels membres presents i votants, podrà suspendre els drets inherents a formar part del Consell de tot membre d'aquest que cometi violacions greus i sistemàtiques dels drets humans;

9. Decideix també que els membres elegits en el Consell hauran d'aplicar les normes més estrictes en la promoció i protecció dels drets humans, cooperar plenament amb el Consell i estaran subjectes al mecanisme d'examen periòdic universal durant el període en què siguin membres;

10. Decideix a més que el Consell es reunirà periòdicament al llarg de l'any i celebrarà com a mínim tres períodes de sessions per any, inclòs un període de sessions principal, que tindran una durada total no inferior a deu setmanes, i podrà celebrar períodes extraordinaris de sessions, quan sigui necessari, a sol·licitud d'un membre del Consell amb el suport d'un terç dels membres d'aquest;

11. Decideix que el Consell aplicarà el reglament establert per a les comissions de l'Assemblea General, segons convingui, llevat que l'Assemblea o el Consell decideixin posteriorment una altra cosa, i que la participació d'observadors i la celebració de consultes amb observadors, inclosos Estats que no siguin membres del Consell, els organismes especialitzats, altres organitzacions intergovernamentals, institucions nacionals de drets humans, així com les organitzacions no governamentals, haurà d'estar basada en les disposicions, en particular la resolució 1996/31 del Consell Econòmic i Social, de 25 de juliol de 1996, i les pràctiques observades per la Comissió de Drets Humans, al mateix temps que s'assegura la contribució més eficaç possible d'aquestes entitats;

12. Decideix també que els mètodes de treball del Consell hauran de ser transparents, justos i imparcials i possibilitar un diàleg genuí, estar orientats als resultats, permetre debats ulteriors de seguiment de les recomanacions i el seu compliment, així com una interacció substantiva amb procediments i mecanismes especials;

13. Recomana que el Consell Econòmic i Social demani a la Comissió de Drets Humans que conclogui els seus treballs en el seu 62è període de sessions i que dissolgui la Comissió el 16 de juny de 2006;

14. Decideix elegir als nous membres del Consell, els mandats dels quals seran escalonats, i que la decisió pertinent s'adoptarà per a la primera elecció mitjançant sorteig, tenint en consideració la distribució geogràfica equitativa;

15. Decideix també que les eleccions dels primers membres del Consell tindran lloc el 9 de maig de 2006 i que la primera sessió del Consell se celebrarà el 19 de juny de 2006;

16. Decideix a més que el Consell revisarà la seva tasca i el seu funcionament cinc anys després del seu establiment i informarà al respecte a l'Assemblea General.

*72a sessió plenària
15 de març de 2006*

V. Instruments Internacionales

Estat de ratificacions a setembre del 2007

ESTATS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Afganistan	x	x			x			x	x		x		x	x	x				
Albània	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			x			s
Alemanya	x	x ^a	x	x	x	x	x	x	x	x	x	s	x	x	s		s	s	s
Algèria	x	x ^a	x		x	x	x	x ^b	x		x ^c		x ^a		x	x	s	s	s
Andorra		x	x	x	x			x	x	x	x		x	x	x		s	s	
Angola	x	x	x			x	x		x				x	x	x				
Antigua i Barbuda					x	x	x	x	x	x	x ^c		x				s	s	
Àrabia Saudí					x			x	x		x		x ^a						
Argentina	x	x ^a	x	x	x	x	x	x	x	x	x ^c	x	x	x	x	x	s	s	s
Armènia	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		s	s	s
Austràlia	x	x ^a	x		x		x	x ^b	x		x ^c		x	x	x		s		
Àustria	x	x ^a	x	x	x	x	x	x	x	x	x ^c	s	x	x	x		s	s	s
Azerbaidjan	x	x	x	x	x	x	x	x ^a	x	x	x ^b	s	x	x	x	x			s
Bahames					x	x	x	x	x				x						
Bahrain	x	x			x			x	x		x		x	x	x		s		
Bangladesh	x	x			x			x	x	x	x		x	x	x	s	s		
Barbados	x	x	x		x			x	x				x					s	
Bèlgica	x	x ^a	x	x	x	x	x	x	x	x	x	s	x	x	x		s	s	s
Belize	x	x ^a			x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x			
Benín	x	x	x			x	x	x	x	s	x	x	x	x	x	s			
Bhutan								x	x				x	s	x				
Bielorússia	x	x ^a	x		x	x	x	x	x	x	x		x	x	x				
Bolívia	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	s	s	s
Bòsnia-Hercegovina	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x			s
Botswana		x				x	x	x	x	x	x		x ^a	x	x				
Brasil	x	x			x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		s	s	s
Brunei Darusslam									x				x		x				
Bulgària	x	x ^a	x	x	x	x	x	x ^{ab}	x	x	x ^c		x	x	x		s		
Burkina Faso	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	s	x	x	x	x	s	s	s
Burundi	x	x			x	x	x	x	x	s	x		x	s			s	s	s
Cambodja	x	x	s		x	x	x	x	x	s	x	x	x	x	x	s	s	s	
Camerún		x ^a	x			x	x	x	x	x	x		x	s	s				s
Canadà	x	x	x	x	x	x	x	x ^a	x	x	x ^c		x	x	x		s		
Cap Verd	x	x	x	x			x	x	x	x			x	x	x	x	s	s	s
Centrafricana, Rep.	x	x	x			x	x	x	x				x				s	s	
Colòmbia	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	s		s
Comores					x			x	x		s		x		x	s	s	s	
Comunitat Europea																		s	
Congo	x	x ^a	x			x	x	x	x		x		x				s	s	s
Congo, Rep. Dem. Del	x	x	x		x	x	x	x	x		x		x	x	x				
Corea, Rep. De	x	x ^a	x		x	x	x	x ^b	x	x	x		x	x	x		s		
Corea, Rep. Pop. Dem. De	x	x			x				x				x						
Costa d'Ivori	x	x	x		x	x	x	x	x		x		x				s	s	
Costa Rica	x	x	x	x	x	x	x	x ^b	x	x	x	x	x	x	x		s	s	s
Croàcia	x	x ^a	x	x	x	x	x	x	x	x	x ^c	x	x	x	x		x	x	s
Cuba					x			x	x	s	x		x	x	x		x		s
Dinamarca	x	x ^a	x	x	x	x	x	x ^{ab}	x		x ^c	x	x	x	x		s		s
Djibouti	x	x	x	x				x	x		x		x	s	x				
Dominica	x	x	x			x	x		x				x	x	x		s		
Rep. Dominicana	x	x	x		x	x	x	x	x	s			x	s	x		s	s	
Egipte	x	x			x	x	x	x	x				x	x	x	x	s		
El Salvador	x	x	x		x	x	x	x	x	s	x		x	x	x	x	s	s	
Equador	x	x ^a	x	x	x	x	x	x ^b	x	x	x	s	x	x	x	x	s	s	s
Eritrea	x	x						x	x				x	x	x				
Eslovàquia	x	x ^a	x	x	x	x	x	x ^b	x	x	x ^c		x	x	x		s	s	s
Eslovènia	x	x ^a	x	x	x	x	x	x	x	x	x ^c	x	x	x	x		s	s	s
Espanya	x	x ^a	x	x	x	x	x	x	x	x	x ^c	x	x	x	x		s	s	s
Estats Units d'Amèrica	x	x ^a			x		x	x	s				x	s	x	x			
Estònia	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	s	x		s		
Etiòpia	x	x			x	x	x	x	x		x		x				s		
Federació Russa	x	x ^a	x			x	x	x	x	x	x ^c		x	s					
Fiji					x	x	x	x	x				x	s	s				

ESTATS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Filipines	x	x ^a	x	s	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	s		
Finlàndia	x	x ^a	x	x	x	x	x	x ^{a,b}	x	x	x ^c	s	x	x	s		s	s	s
França	x	x	x	x	x	x	x	x ^{a,b}	x	x	x ^c	s	x	x	x		s		s
Gabon	x	x			x	x	x	x	x	x	x	s	x	s	x	s	x	s	s
Gàmbia	x	x ^a	x		x	x	x	x	x		s		x	s	s				
Geòrgia	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x				
Ghana	x	x	x		x	x	x	x	x	s	x	s	x	s	s	x	s	s	s
Grècia	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x ^c		x	x	s		s		
Grenada	x	x						x	x				x						s
Guatemala	x	x	x		x	x	x	x	x	x	s	x	x	x	x	s	s	s	s
Guinea	x	x	x		x	x	x	x	x		x	s	x			x	s	s	
Guinea Equatorial	x	x	x			x	x	x	x		x		x		x				
Guinea-Bissau	x	x	s	s		x	x	x	x	s	s		x	s	s	s			
Guaiana	x	x ^a	x					x	x		x		x			s	s		
Haití		x			x	x	x	x	x				x	s	s				s
Hondures	x	x	x	s	x	x	x	x ^b			x	x	x	x	x	x	s	s	s
Hongria	x	x ^a	x	x	x	x	x	x	x	x	x ^c		x	s	s				x
Iemen	x	x			x	x ^{**}	x ^{**}	x	x		x		x	x	x		s	s	
Illes Cook													x						
Illes Marshall									x				x						
Illes Solomon	x					x	x	x	x	x			x						
Índia	x	x			x			x	x		s		x	x	x		x		s
Indonèsia	x	x						x	x	s	x		x	s	s	s	s		
Iran, Rep. Islàmica d'	x	x			x	x	x	x					x		x				
Iraq	x	x			x			x	x				x						
Irlanda	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	s	x	x	s		s		s
Islàndia	x	x ^a	x	x	x	x	x	x ^b	x	x	x ^c	s	x	x	x		s	s	
Israel	x	x			x	x	x	x	x		x		x	x	s		s		
Itàlia	x	x	x	x	x	x	x	x ^b	x	x	x ^c	s	x [*]	x	x		s	s	s
Jamaica	x	x	x		x	x	x	x	x				x	x	s		x	s	
Japó	x	x				x	x	x	x		x		x	x	x		s		s
Jordània	x	x			x			x	x		x		x	x	x		s	s	
Kasakhstan	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	s	x	x	x				
Kenya	x	x				x	x	x	x		x		x	x	s		s		s
Kiribati													x						
Kuwait	x	x			x			x	x		x		x	x	x				
Kirgizstan	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x			
Laos, Rep. Pop. De	x	x			x			x	x				x	x	x				
Latvia	x	x	x		x	x	x	x	x		x		x	x	x				
Lesotho	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x		x	x	x	x			
Letònia			x	x				x	x		x	x							
Líban	x	x			x			x	x		x		x	s	x		s	s	s
Libèria	x	x	s	x	x	x	x	x	x	s	x	x	x	s	s	s	s	s	
Líbia Arab Jamahirya	x	x	x		x			x	x	x	x		x	x	x	x			
Liechtenstein	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x ^c	x	x	x	s				s
Lituània	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x		s	s	s
Luxemburg	x	x ^a	x	x	x	x	x	x ^b	x	x	x ^c	s	x	x	s		s	s	s
Macedònia, ARI	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	s	x	x	x		s		s
Madagascar	x	x	x			x		x	x	s	x	s	x	x	x		s	s	s
Malàsia					x				x				x ^c						
Malawi	x	x	x			x	x	x ^a	x	s	x ^a		x	s	s		s		
Maldives	x	x	x		x			x	x	x	x	x	x	x	x		s		s
Mali	x	x	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	s	s	s
Malta	x	x ^a	x	x		x	x	x	x		x ^c	x	x	x	s		s	s	s
Marroc	x	x			x	x	x	x	x				x	x	x	x	s		s
Maurici	x	x	x					x	x	s	x	x	x	s	s		s		s
Mauritània	x	x				x	x	x	x		x		x		x	x			
Mèxic	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	s	s	s
Micronèsia, Estats Federats de									x				x	s	s				
Moçambic		x		x	x	x	x	x	x		x		x	x	x		s		
Moldàvia, Rep. De	x	x	s	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		s		s
Mònaco	x	x		x	x	x		x	x		x ^c		x	x	s				s

ESTATS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Mongòlia	x	x	x		x			x	x	x	x ^c		x	x	x				s
Montenegro	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	s	x	x	x	s	s	s	s
Myanmar					x				x				x						
Namíbia	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x		s	s	
Nauru		x	s					x			s		x	s	s				
Nepal	x	x ^a	x	x	x			x	x	x	x		x	x	x				
Nicaragua	x	x	x	s	x	x	x	x	x			s	x	x	x	x	s		
Níger	x	x	x			x	x	x	x	x	x		x		x		s	s	s
Nigèria	x	x				x	x	x	x	x	x		x	s	s		s	s	
Niue													x						
Noruega	x	x ^a	x	x	x	x	x	x ^{ab}	x	x	x ^c	s	x	x	x		s		
Nova Zelanda	x	x ^a	x	x	x	x		x ^{ab}	x	x	x ^c	x	x	x	s		s		
Oman								x	x				x	x	x				
Països Baixos	x	x	x	x	x	x	x	x ^{ab}	x	x	x ^c	s	x	s	x		s		
Pakistan	x				x			x	x				x	s	s				
Palau													x						
Panamà	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x		x	x	s
Papua Nova Guinea						x	x	x	x				x						
Paraguai	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	s	s	s	s
Perú	x	x ^a	x	x	x	x	x	x ^b	x	x	x	x	x	x	x	x	s	s	
Polònia	x	x	x	s	x	x	x	x	x	x	x ^c		x	x	x		s		
Portugal	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x ^c	s	x	x	x		s	s	s
Qatar								x			x		x	x	x		s	s	
Regne Unit	x	x ^a		x	x	x	x	x ^b	x	x	x ^c	x	x	x	s	s	s		
Romania	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	s	x	x	x		s		
Rwanda	x	x			x	x	x	x	x				x	x	x				
Saint Kitts i Nevis						x	x	x	x				x						
Samoa Occidental						x	x		x				x						s
San Marino	x	x	x	x				x	x	x	x		x	s	s		s	s	
San Vicente i les Granadines	x	x	x		x	x	x	x	x	x			x		x				
Santa Lúcia								x	x				x						
Santa Seu						x	x	x			x		x	x	x				
Sao Tomé i Príncipe	x	x	s	s		x	x	x	x	s	s		x			s			
Senegal	x	x ^a	x		x	x	x	x ^b	x	x	x ^c	x	x	x	x	x	s	s	s
Sèrbia	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x ^c	x	x	x	x	s			s
Seychelles	x	x	x	x	x	x	x	x ^a	x	s	x		x	s	s	x	s	s	
Sierra Leona	x	x	x			x	x	x	x	s	x	s	x	x	x	s	s	s	s
Singapur					x				x				x	s					
Síria, Rep. Àrab de	x	x			x			x	x		x		x	x	x	x	s		
Somàlia	x	x	x			x	x	x			x		s	s					
Sri Lanka	x	x	x		x			x	x	x	x		x	x	x	x	s		
Sud-Àfrica	s	x	x	x	x	x	x	x	x		x	s	x	s	x		s	s	
Sudan	x	x			x	x	x	x			s		x	x	x		s		
Suècia	x	x ^a	x	x	x	x	x	x ^b	x	x	x ^c	x	x	x	x		s	s	s
Suïssa	x	x ^a		x	x	x	x	x	x	s	x ^c	s	x	x	x				
Surinam	x	x	x			x	x	x	x				x	s	s		s		
Swaziland	x	x				x	x	x	x	x	x		x				s	s	s
Tadjikistan	x	x	x			x	x	x	x	s	x		x	x	x	x			
Tailàndia	x	x						x	x	x	x		x	x	x		s		
Tanzània, Rep. U. de	x	x			x	x	x	x	x	x			x	x	x		s		
Timor-Leste	x	x		x				x	x	x	x		s	x	x	x	x		
Togo	x	x	x			x	x	x	x	x	x ^c	s	x	x	x	s			
Tonga					x			x					x						
Trinitat i Tobago	x	x	x			x	x	x	x	x			x				s		
Tunísia	x	x ^a				x	x	x	x		x ^c		x	x	x		s	s	s
Turquia	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x ^c	s	x	x	x	x	s		
Turkmenistan	x	x	x	x		x	x	x	x	x	x		x	x	x				
Tuvalu						x	x		x				x						
Txad	x	x	x			x	x	x	x		x		x	x	x				s
Txeca, Rep.	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	s		s		
Ucraïna	x	x ^a	x	x	x	x	x	x ^b	x	x	x	x	x	x	x				
Uganda	x	x ^a	x			x	x	x	x	x	x		x	x	x	x	s	s	s

ESTATS	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Unió dels Emirats Àrabs					x			x	x				x						
Uruguai	x	x	x	x	x	x	x	x ^b	x	x	x ^c	x	x	x	x	x	s		s
Uzbekistan	x	x	x		x			x	x		x	x							
Vanuatu										x			x	x	x		s		s
Veneçuela	x	x	x	x	x		x	x	x	x	x ^c		x	x	x				
Vietnam	x	x			x			x	x				x	x	x		s		
Xile	x	x ^a	x	s	x	x	x	x	x	s	x	s	x	x	x	x	s	s	s
Xina	x	x			x	x	x	x	x		x		x	s	x		s		
Xipre	x	x	x	x	x	x	x	x ^b	x	x	x	s	x		x		s	s	s
Zàmbia	x	x	x			x	x	x	x		x		x						
Zimbabwe	x	x ^a			x	x	x	x	x				x						

L'ORDRE DELS TRACTATS SEGUEIX LA LLISTA SEGÜENT:

1. Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals
2. Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics
3. Protocol Facultatiu del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics
4. Segon Protocol Facultatiu del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics destinats a abolir la pena de mort
5. Convenció per a la Prevenció i Sanció del Delicte de Genocidi
6. Convenció sobre l'Estatut dels Refugiats
7. Protocol sobre l'Estatut dels Refugiats
8. Convenció Internacional sobre l'Eliminació de totes les formes de Discriminació Racial
9. Convenció sobre l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació contra la Dona
10. Protocol Facultatiu de la Convenció sobre l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació contra la Dona
11. Convenció contra la Tortura i Altres Tractes o Penes Cruels, Inhumanes o Degradants
12. Protocol Facultatiu de la Convenció contra la Tortura i Altres Tractes o Penes Cruels, Inhumanes o Degradants
13. Convenció sobre els Drets de l'Infant
14. Protocol Facultatiu de la Convenció sobre els Drets de l'Infant relatiu a la participació d'infants en els conflictes armats
15. Protocol Facultatiu de la Convenció sobre els Drets de l'Infant relatiu a la venda d'infants, la prostitució infantil i a la utilització d'infants en la pornografia
16. Convenció Internacional sobre la protecció dels drets de tots el treballadors migratoris i dels seus familiars
17. Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat
18. Prorocol Facultatiu de la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat
19. Convenció Internacional per a la Protecció de totes les Persones contra les Desaparicions Forçades

Notes:

(x) Ratificació, accessió, aprovació, notificació o successió, acceptació o signatura definitiva

(s) Signatura encara no seguida de ratificació

(**) Ratificació, accessió, aprovació, notificació o successió, acceptació o signatura definitiva que han estat donades només per la República Democràtica Alemanya abans de la Reunificació

(**) Ratificació, accessió, aprovació, notificació o successió, acceptació o signatura definitiva que han estat donades només per l'antiga República de Iemen

(a) Declaració reconeixent la competència del Comitè de Drets Humans d'acord amb l'article 41 del Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics

(b) Declaració reconeixent la competència del Comitè per a l'Eliminació de la Discriminació Racial segons l'article 14 de la Convenció Internacional per a l'Eliminació de totes les Formes de Discriminació Racial

(c) Declaracions reconeixent la competència del Comitè contra la Tortura d'acord amb els articles 21 i 22 de la Convenció contra la Tortura i altres Tractes o Penes Cruels, Inhumanes o Degradants

(d) Declaració d'acord, només amb l'article 21

